

**DEWAN RAKYAT  
PARLIMEN KEDUA BELAS  
PENGKAL KELIMA  
MESYUARAT KEDUA**

|                |               |                    |
|----------------|---------------|--------------------|
| <b>Bil. 34</b> | <b>Khamis</b> | <b>28 Jun 2012</b> |
|----------------|---------------|--------------------|

**K A N D U N G A N**

**JAWAPAN-JAWAPAN LISAN BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN** (Halaman 2)

**RANG UNDANG-UNDANG:**

Rang Undang-undang Pengangkutan Jalan (Pindaan) 2012 (Halaman 27)

Rang Undang-undang Francais (Pindaan) 2012 (Halaman 127)

**USUL-USUL:**

- Menangguhkan Bacaan Kali Kedua dan Ketiga  
Rang Undang-undang Di Bawah P.M. 62 (Halaman 1)
- Waktu Mesyuarat dan Urusan Dibebaskan Daripada  
Peraturan Mesyuarat (Halaman 24)
- Menangguhkan Mesyuarat Di Bawah P.M. 16(3) (Halaman 148)

**USUL MENTERI KEWANGAN;**

Akta Tatacara Kewangan 1957 – Melabur Dalam Academic  
Medical Centre Sdn. Bhd. (Halaman 144)

**UCAPAN-UCAPAN PENANGGUHAN:**

- Pemasangan dan Penyelenggaraan Lampu Jalan  
– Y.B. Puan Teo Nie Ching (*Serdang*) (Halaman 149)
- Perbelanjaan Lawatan Perdana Menteri Ke Eropah  
dan Amerika Syarikat  
– Y.B. Puan Teresa Kok Suh Sim (*Seputeh*) (Halaman 153)

DR. 28.6.2012

1

**MALAYSIA**

**DEWAN RAKYAT**

**Khamis, 28 Jun 2012**

**Mesyuarat dimulakan pada pukul 10.00 pagi**

**DOA**

[Tuan Yang di-Pertua *mempengerusikan Mesyuarat*]

---

**MENANGGUHKAN BACAAN KALI YANG KEDUA DAN KETIGA**  
**RANG UNDANG-UNDANG DI BAWAH P.M. 62**

**RANG UNDANG-UNDANG**  
**PERUBATAN TRADISIONAL DAN KOMPLEMENTARI 2012**

**Timbalan Menteri Kesihatan [Datuk Rosnah binti Haji Abd. Rashid Shirlin]:** Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Tuan Yang di-Pertua;

“Bahawa menurut Peraturan Mesyuarat 62, Rang Undang-undang Perubatan Tradisional dan Komplementari 2012 seperti yang tertera di No.3 dalam *Aturan Urusan Mesyuarat* pada hari ini ditangguhkan bacaan kali yang kedua dan ketiga dan dibawa ke mesyuarat yang akan datang”

**Tuan Yang di-Pertua:** Okey. Baiklah.

**Datuk Rosnah binti Haji Abd. Rashid Shirlin:** Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

**Tuan Er Teck Hwa [Bakri]:** Tuan Yang di-Pertua, selamat pagi. Peraturan Mesyuarat 14...

**Tuan Yang di-Pertua:** Ahli Yang Berhormat, Ahli Yang Berhormat. Boleh selepas sesi pertanyaan-pertanyaan jawapan lisan dulu.

**Tuan Er Teck Hwa [Bakri]:** Akan tetapi dalam peraturan mesyuarat...

**Tuan Yang di-Pertua:** Ahli Yang Berhormat, sudah kita tetapkan ini Ahli Yang Berhormat daripada awal sebelum agenda bermula, tidak ada peraturan mesyuarat yang perlu dibangkitkan kerana tidak ada apa-apa pelanggaran peraturan mesyuarat. Selepas sesi pertanyaan-pertanyaan untuk jawapan lisan, baru Yang Berhormat berdiri. Terima kasih.

**Tuan Er Teck Hwa [Bakri]:** Terima kasih.

**JAWAPAN-JAWAPAN LISAN BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN**

1. **Datuk Abd. Rahman Bakri [Sabak Bernam]** minta Menteri Pelajaran menyatakan, sejauh manakah langkah kementerian bagi menubuhkan Jabatan Veteran Guru sebagaimana Jabatan Veteran ATM bagi menjaga kebajikan dan kepentingan warga pendidik yang telah bersara.

**Timbalan Menteri Pelajaran II [Dr. Haji Mohd. Puad bin Zarkashi]:** *Walaikumsalam warahmatullah.* Salam sejahtera, salam 1Malaysia.

Tuan Yang di-Pertua, buat masa kini Kementerian Pelajaran Malaysia belum bercadang mewujudkan Jabatan Veteran Guru sepertimana yang dicadangkan oleh Ahli Yang Berhormat walaupun cadangan tersebut amat baik sekali.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, rata-rata golongan guru yang bersara adalah mereka yang bersara wajib dan majoriti pesara guru ini tidak menghadapi kesukaran untuk mendapatkan kerja lain selepas persaraan sama ada sebagai guru kontrak, menjadi guru tuisyen, guru motivasi atau berkhidmat di institusi pendidikan swasta yang lain. Dengan kata lain, kepakaran dan pengalaman guru tetap relevan, berharga dan amat diperlukan selepas persaraan mereka.

Namun demikian, kewujudan Yayasan Guru Malaysia Berhad boleh bertindak sebagai badan yang boleh menjaga kebajikan dan sosioekonomi warga pendidik termasuklah pesara guru. Justeru Yayasan Guru Malaysia Berhad di bawah pentadbiran baru yang diketuai oleh Tan Sri Alimudin Mohd Dom, mantan Ketua Pengarah Pelajaran Malaysia sedang giat melakukan penambahbaikan dan boleh menjadi alternatif kepada cadangan Ahli Yang Berhormat itu setanding seperti Lembaga Tabung Angkatan Tentera dan Koperasi Polis bagi menjaga kebajikan pesara guru yang banyak jasanya dalam pembinaan negara bangsa. Terima kasih.

**Datuk Abd. Rahman Bakri [Sabak Bernam]:** Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih kepada Timbalan Menteri yang menjawab soalan saya. Sebagaimana yang kita tahu bilangan guru pada masa kini lebih 400,000 orang iaitu hampir 30% daripada jumlah penjawat awam. Saya ingin mengucapkan terima kasih kepada kerajaan yang memberikan sumbangan sebanyak RM10 juta kepada Yayasan Guru Malaysia Berhad (YGMB) untuk memberikan perkhidmatan kebajikan kepada guru-guru. Namun, bilangan yang menyertai hanya kurang 100,000 orang sahaja dan begitu juga koperasi YGMB. Bilangan pesara guru terus bertambah dan memerlukan pembelaan. Wujudnya Jabatan Veteran Guru, merupakan satu pengiktirafan kepada pesara guru dan memberi ruang yang lebih tersusun dan berkesan dalam menjaga kepentingan dan kebajikan guru.

Soalan tambahan saya, apakah langkah kerajaan bagi memantapkan lagi program-program kebajikan kepada pesara guru dan seterusnya memberi pengiktirafan kepada golongan pesara guru. Sebagai contohnya saya difahamkan YGMB mengenakan yuran RM10

setiap kepala setiap bulan. Kenapa tidak kerajaan membayar terus wang ini RM10 sebulan ataupun RM120 ini sepertimana bantuan-bantuan BR1M dan sebagainya untuk membantu dan meringankan pesara-pesara guru ini. Sejauh manakah kerajaan mengambil langkah supaya pesara guru terus menyumbang dalam bidang kepakaran masing-masing dalam membentuk dasar dan polisi pendidikan bagi meningkatkan mutu pendidikan negara. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

**Dr. Haji Mohd. Puad bin Zarkashi:** Terima kasih Ahli Yang Berhormat. Saya ingin menjelaskan di sini sepertimana yang disebut oleh Yang Berhormat bahawa Yayasan Guru Malaysia Berhad, memang kita tak dapat nafikan bahawa ahlinya setakat ini baru 80,000 orang berbanding dengan 400,000 jumlah guru yang ada tidak termasuk pesara-pesara guru.

Sebenarnya Yayasan Guru Malaysia Berhad ini, keahliannya terbuka kepada pegawai perkhidmatan pendidikan yang sedia ada, guru-guru yang sedia ada termasuk guru-guru yang bersara termasuk kakitangan yang berkhidmat di Jabatan Pelajaran Negeri, PPD dan sebagainya. Oleh itu sebenarnya kita patut mampu meningkatkan jumlah ahli yang ramai. Jika kita mampu meningkatkan jumlah ahli yang ramai, maka itu yang saya sebut tadi, dia boleh setanding seperti LTAT yang sekarang ini mempunyai aset lebih kurang RM41 bilion. Oleh kerana itu, memang kita berazam di bawah kepimpinan baru ini yang menyasarkan 100,000 ahli baru pertengahan tahun ini.

#### ■1010

Cadangan Ahli Yang Berhormat tadi sebenarnya amat baik, iaitu kalau boleh barangkali dipertimbangkan kerajaan membayar terus yuran keahlian ini setiap tahun sebagai insentif kepada guru-guru yang ada di negara kita. Ini kita boleh pertimbangkanlah Ahli Yang Berhormat.

Walau apa pun, pada saya Yayasan Guru Malaysia Berhad patut kita perkukuhkan kerana ia mempunyai banyak *benefit*. Ada 16 *benefit*. Antaranya kalau berlaku kematian, dia akan mendapat RM28,000 dan kalau dia hendak kahwin dapatlah RM300, ya. Jadi, banyak *benefit* ya? Jadi sebab itu saya yakin bahawa jika sekiranya dengan kerjasama semua pihak termasuk kesatuan guru kita dapat meningkatkan keahlian, Yayasan Guru Malaysia Berhad inilah sepatutnya boleh menjadi alternatif kepada cadangan Yang Berhormat untuk mewujudkan Jabatan Veteran Guru itu. Terima kasih.

**Tuan M. Kulasegaran [Ipoh Barat]:** Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Saya hendak ambil tahu, dari statistik yang sedia ada, dimaklumkan bahawa ramai dia antara guru-guru veteran atau guru-guru yang sedang berkhidmat, ramai di antara mereka tidak terlibat dalam penulisan buku dan sebagainya dalam jurusan mereka. Saya difahamkan ini adalah kerana tidak ada galakan yang tertentu dari kementerian. Galakan-galakan yang sedia ada tidak *reach* kepada mereka. Apa yang boleh dibuat oleh kementerian supaya kita guna pakai *talent* mereka supaya mereka berkhidmat dan buat baik untuk jurusan mereka?

Kedua, adalah baru tiga hari dahulu Tuan Yang di-Pertua, saya dapat jawapan dari satu soalan yang saya tanya, di mana saya difahamkan hanya kurang daripada 10% guru di negara ini adalah dari golongan bukan Melayu. Apa yang boleh dibuat supaya boleh dibuat lebih rakyat bukan Melayu dapat menjadi guru dalam negara ini? Terima kasih.

**Dr. Haji Mohd. Puad bin Zarkashi:** Terima kasih Yang Berhormat Ipoh Barat. Cadangan Yang Berhormat mengenai dengan sumbangan guru melalui kepakaran mereka selepas bersara itu pada saya memang cukup penting terutamanya dalam menghasilkan penulisan-penulisan buku yang berasaskan kepada pengalaman mereka. Memang kita tidak menafikan kekurangan guru yang terlibat dalam bidang penulisan terutamanya berasaskan pengalaman-pengalaman mereka.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, kita sebenarnya ramai guru-guru pakar yang sepatutnya mereka boleh menulis buku-buku yang sedemikian. Saya rasa ini barangkali antara faktor yang harus diambil kira oleh Yayasan Guru Malaysia Berhad sebab Yayasan Guru ini untuk makluman Ahli Yang Berhormat, kita ada lebih kurang lima anak syarikat dan mereka inilah yang sebenarnya menjalankan fungsi yang akan menggerakkan Yayasan Guru Malaysia Berhad. Oleh itu, saya fikir satu daripada aspek yang harus diambil kira ialah soal penerbitan, ya.

Isu kekurangan guru kaum-kaum yang lain itu sebenarnya memang menjadi hasrat kita untuk meningkatkan jumlah guru-guru yang datangnya daripada kaum yang lain. Itu adalah usaha yang kita lakukan dari semasa ke semasa Yang Berhormat. Oleh sebab itu, banyak yang kita lakukan terutamanya dari segi kita menggalakkan guru-guru Bahasa Mandarin sebagai contohnya menggunakan lulusan UEC dengan beberapa syarat minimum yang mereka perlu penuhi. Terima kasih.

*[Soalan No. 2 – Y.B. Tuan Azan Ismail (Indera Mahkota) tidak hadir]*

**3. Dato' Sri Azalina Dato' Othman Said [Pengerang]** minta Menteri Pertanian dan Industri Asas Tani menyatakan apakah terdapat sebarang perancangan bagi memberikan insentif pemindahan seperti bot, enjin, dan pukat kepada golongan nelayan pesisir pantai bagi membolehkan mereka menangkap ikan di kawasan laut dalam.

**Timbalan Menteri Pertanian dan Industri Asas Tani I [Dato' Wira Mohd. Johari bin Baharum]:** Terima kasih Yang Berhormat. Tuan Yang di-Pertua, Lembaga Kemajuan Ikan Malaysia menyediakan kemudahan dalam bentuk pinjaman dana nelayan melalui Program Transformasi Nelayan. Program ini memberi kemudahan kredit kepada nelayan secara berkumpulan tiga orang sehingga lima orang dengan nilai pinjaman yang diperolehi sebanyak RM500,000 bagi setiap kumpulan. Kemudahan ini adalah bertujuan untuk membina bot yang lebih lengkap dengan peralatan yang lebih baik supaya mereka dapat berada di laut dalam masa yang lebih lama dan jarak yang lebih jauh. Selain daripada itu, Jabatan Perikanan Malaysia

sentiasa menyediakan perkhidmatan nasihat dan bantuan teknikal kepada nelayan yang ingin meneroka laut dalam. Terima kasih.

**Dato' Sri Azalina Dato' Othman Said [Pengerang]:** Yang Berhormat Timbalan Menteri, soalan tambahan saya. Bagaimanalah pula nasib golongan nelayan yang tidak berdaftar dan tidak mempunyai lesen dengan pihak kementerian dan persatuan nelayan? Soalan saya, apakah mereka juga akan dipertimbangkan untuk diberikan insentif dan bantuan seperti yang dinyatakan tadi? Terima kasih.

**Dato' Wira Mohd. Johari bin Baharum:** Terima kasih Yang Berhormat. Sebenarnya mengenai mereka-mereka yang tidak mempunyai lesen, sekarang ini Kementerian Pertanian dan Industri Asas Tani melalui Jabatan Perikanan, kita sedang membuat temu duga untuk pemohon-pemohon baru. Jadi saya berharaplah kepada Yang Berhormat bagi mereka-mereka yang berada di dalam kawasan Yang Berhormat yang belum lagi mempunyai lesen menangkap ikan, kita sedang membuat temu duga dan *insya-Allah* kita akan mengeluarkan lesen ini kepada mereka-mereka yang terlibat.

Untuk tujuan bantuan dan sebagainya, mereka biasanya kita hanya memberi kepada mereka-mereka yang mempunyai lesen. Itu ialah kita punya SOPlah supaya kita dapat kawal dan kita menggalakkan mereka-mereka yang hanya berdaftar dengan persatuan nelayan dan juga mempunyai keperluan dan juga syarat-syarat yang kita perlukan untuk kita mengawal jumlah dan juga – supaya bantuan yang kita salurkan itu betul-betul berkesan dan dapat kita pantau. Terima kasih.

**Dato' Kamaruddin Jaffar [Tumpat]:** Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Tumpat juga mempunyai masyarakat nelayan yang agak besar dan berjaya secara umumnya. Pertanyaan saya Tuan Yang di-Pertua ialah didapati dan diketahui umum bahawa terdapat penyalahgunaan dan penyelewengan yang dilakukan oleh orang-orang yang diberikan lesen khususnya untuk menangkap ikan di laut dalam. Apa yang ketara sekali, lesen-lesen itu secara *direct* disewakan kalau pun tidak dijual kepada pengusaha-pengusaha penangkap ikan ini daripada Thailand dan jumlah ini agak besar. Juga penyelewengan daripada subsidi minyak yang diberikan oleh kerajaan untuk nelayan dan kemajuan mereka.

Jadi soalan saya yang pertama ialah setakat manakah usaha untuk menegaskan penyeleweng-penyeleweng ini dilaksanakan oleh kementerian? Adakah hasil daripada penyiasatan itu lesen-lesen yang ditarik balik supaya orang-orang yang tidak benar-benar berminat untuk mengusahakan lesen menangkap ikan di laut dalam ini sebenarnya digantikan dengan orang-orang yang lebih berminat untuk *business* tersebut? Terima kasih.

**Dato' Wira Mohd. Johari bin Baharum:** Terima kasih Yang Berhormat. Memang sebenarnya apa Yang Berhormat katakan itu memang benarlah. Banyak di antara pengusaha-pengusaha laut dalam ini adalah bukan nelayan yang *genuine*. Mereka mendapat lesen, kemudiannya mereka menggunakan lesen itu untuk mendapat *vessel* daripada luar negara, kononnya mereka membeli. Sebenarnya mereka tidak membeli dari bot-bot yang berkenaan

melainkan mereka menyewa atau mereka memajak lesen tangkap ikan iaitu zon C dan zon C(2) itu.

So baru-baru ini kita telah membuat pemutihan. Kementerian Pertanian dan Industri Asas Tani buat *auditing* untuk membuat pemutihan dan sebanyak lebih kurang 300 lesen yang telah kita batalkan iaitu yang menggunakan *vessel-vessel* daripada Vietnam ini. Kementerian Pertanian dan Industri Asas Tani memang kita sedang mengadakan audit yang kedua iaitu memastikan bot-bot yang isu lesen itu menggunakan bot-bot yang benar iaitu bot daripada Malaysia dan mendarat ikan.

Saya sendiri telah melawat LKIM Kuantan baru-baru ini. Kita dapati bot-bot yang menggunakan bot Vietnam ini mendarat ikan terlalu kecil. Mereka mendapat subsidi minyak sampai 30,000 liter tetapi pada setiap bulan hanya mendaratkan lebih kurang 570 kilogram, ada yang 2,000 kilogram.

#### ■1020

Jadi maknanya, berbeza dengan minyak yang telah digunakan. Kita sedang membuat pemantauan. Selain daripada itu, kita juga mengharapkan kepada orang ramai untuk memberikan maklumat berkenaan dengan perkara ini. Satu perkara lagi berkenaan dengan penguatkuasaan sekarang ini. Kita sekarang ini bukanlah di bawah Jabatan Perikanan. Sekarang ini penguatkuasaan di laut adalah di bawah APMM. Kita bekerjasama rapat dengan APMM untuk memastikan bahawasanya perkara-perkara penyelewengan, jual ikan di tengah laut, pemindahan minyak di tengah laut dan sebagainya, berkuat kuasa selama ini.

Jadi, berkenaan dengan bot-bot dari Thailand, kita juga akan buat pemantauan terutama sekali di sempadan di antara Perlis, Kedah dan juga di Kelantan, terutama sekali di Tok Bali. Kita tahu banyak bot, pengusaha-pengusaha bot ini bukan *genuine*. Kebanyakan mereka telah menjadi kaya-raya hasil daripada jualan minyak iaitu minyak subsidi yang kita keluarkan kepada mereka. Terima kasih.

**4. Tuan Muhammad bin Husin [Pasir Puteh]** minta Menteri Belia dan Sukan menyatakan adakah pihak kementerian mempunyai rancangan untuk bekerjasama dengan negara-negara serantau berhubung pembangunan belia, khususnya bagi mereka yang beragama Islam.

**Timbalan Menteri Belia dan Sukan I [Dato' Razali bin Haji Ibrahim]:** Tuan Yang di-Pertua, kementerian sentiasa dan akan terus mengadakan kerjasama dengan negara-negara serantau dalam urusan pembangunan belia dari dahulu, sekarang dan masa-masa akan datang. Terima kasih.

**Tuan Muhammad bin Husin [Pasir Puteh]:** Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Dalam pemerhatian kita bahawa masalah gejala sosial dalam kalangan belia kita terutamanya mengenai mat rempit, gejala buang anak yang sangat berleluasa. Kita nampak macam tidak berlaku ataupun kurang berlaku di negara seperti Thailand ataupun Indonesia. Jadi, soalan

saya ialah walaupun kita tidak menafikan program-program yang dilakukan oleh kementerian terhadap belia yang agak banyak sekarang ini. Akan tetapi soalan saya ialah bolehkah kementerian meneliti program ataupun strategi dasar ataupun perancangan yang dilakukan oleh negara-negara berkenaan khususnya oleh badan-badan Islam di negara tersebut? Terima kasih.

**Dato' Razali bin Haji Ibrahim:** Tuan Yang di-Pertua, secara meluas, ada pelbagai perkara yang melibatkan pembangunan belia yang memang seperti saya nyatakan tadi sentiasa kita adakan termasuk dalam soal-soal yang berkaitan dengan agama Islam tetapi kalau kita lihat pada urusan ataupun permasalahan yang ditimbulkan oleh mat rempit. Setiap negara mempunyai latar belakang yang berbeza. Sebagai contoh kalau dikatakan di Thailand tidak mempunyai masalah tersebut, mungkin tidak tepat. Semua negara apabila kita berjumpa mempunyai masalah-masalah yang hampir sama malahan ada yang mengalami masalah yang lebih besar daripada apa yang kita ada.

Justeru itu, suka saya nyatakan di Dewan ini, banyak negara yang datang ke Malaysia untuk belajar bagaimana cara kita mengendalikan sesetengah perkara yang baik. Sebagai contoh, Himpunan Hari Belia telah menarik minat duta-duta daripada luar untuk sama-sama melihat malahan *convention* belia antarabangsa juga telah melibatkan hampir 100 orang pimpinan belia daripada luar. Rata-rata menyatakan bahawa rasa kagum dengan bagaimana kita mengendalikan belia di negara kita dalam perkara-perkara yang lebih luas. Saya setuju dengan pandangan Yang Berhormat mengenai masalah mat rempit yang perlu kita selesaikan.

Saya ingin mengambil kesempatan, usaha untuk menangani masalah tersebut, kita laksanakan dengan penglibatan pelbagai agensi termasuk pihak Kementerian Dalam Negeri, polis dan Kementerian Pengangkutan, JPJ. Ini adalah perkara yang berterusan yang akan kita tangani dari sekarang dan masa akan datang. Terima kasih.

**Datuk Dr. Marcus Mojigoh [Putatan]:** Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Selain daripada menganjurkan Perhimpunan Belia di dalam negara kita. Apabila kita melihat apa slogan-slogan yang diunjurkan oleh belia di dunia ini, Yang Berhormat Timbalan Menteri, adalah belia penentu masa hadapan negara. Apa kata kalau adanya peranan-peranan NGO belia, baru-baru ini kita mendengar ucapan daripada Yang Amat Berhormat Perdana Menteri. Kita sebagai pemimpin negara ini, harus mendekati belia. Pada 24 hari bulan yang lalu, pada jam 4, Yang Amat Berhormat telah berdialog dengan belia berbangsa Cina dan mengumumkan begitu banyak peruntukan bagi mendekati hati belia.

Apa kata kalau Kementerian Belia dan Sukan sendiri mewujudkan satu usaha untuk mendapatkan kerjasama kepada semua belia tidak mengira kaum di negara ini, menganjurkan satu *convention* belia. Yang mana kita dilihat di mata dunia yang Malaysia ini menerajui. [Disampuk][Ketawa] Jadi, inilah Yang Berhormat Timbalan Menteri. Kalau ada, apa yang sudah dilakukan dan kalau belum, apa yang akan dibuat? Yang Berhormat Bintulu yang membantu saya membuat soalan tambahan.

**Dato' Razali bin Haji Ibrahim:** Terima kasih Yang Berhormat Putatan. Saya bersetuju dengan pandangan Yang Berhormat. Kita tidak ada masalah untuk berbincang dan mengadakan seperti Yang Berhormat sendiri terajui. Satu NGO belia yang pada saya mempunyai satu pendekatan yang sangat baik. Untuk pengetahuan Dewan ini, suka saya nyatakan bahawa kita sudah pun mempunyai 28 persefahaman, MoU dengan 28 buah negara berkaitan dengan pembangunan ini. Saya percaya usaha ini bukanlah satu usaha yang mudah untuk diselesaikan dalam sekelip mata. Namun begitu, saya percaya dengan sokongan Ahli Yang Berhormat, kita akan dapat menjayakannya secara bersama-sama. Terima kasih.

5. **Dato' Seri Tiong King Sing [Bintulu]** minta Menteri Kerja Raya menyatakan:

- (a) jumlah peruntukan yang disediakan untuk menyelenggarakan Jalan Bintulu-Miri dan Bintulu-Sibu; dan
- (b) apakah jaminan kementerian terhadap kualiti dan keadaan jalan dalam memastikan keselamatan dan keselesaan pengguna jalan raya tersebut.

**Timbalan Menteri Kerja Raya [Dato' Yong Khoo Seng]:** Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat, kerajaan sememangnya memberikan keutamaan bagi meningkatkan kualiti jalan perhubungan di Sarawak khususnya Jalan Persekutuan Pan-Borneo. Ini termasuklah laluan Jalan Pan-Borneo Sibu-Bintulu-Miri sepanjang hampir 400 kilometer yang kini diselenggarakan oleh syarikat konsesi penyelenggaraan jalan yang dilantik oleh kerajaan.

Bagi tahun 2012 ini, Kementerian Kerja Raya telah memperuntukkan RM41.35 juta bagi maksud melaksanakan kerja-kerja penyelenggaraan rutin dan berkala di sepanjang Jalan Sibu-Bintulu-Miri. Daripada jumlah tersebut, sebanyak RM11.88 juta ialah untuk tujuan melaksanakan kerja-kerja penyelenggaraan rutin seperti menampal lubang jalan, *pot-hole*, meratakan bahu jalan, 10% daripada keseluruhan panjang jalan yang diselenggara. Memotong rumput, sebulan sekali; mencuci perabot jalan, dua kali setahun; mencuci pembetung dan jambatan, dua kali setahun; mencuci longkang, dua kali setahun dan pemeriksaan berjadual di sepanjang jalan terlibat, dua kali seminggu. Manakala sebanyak RM29.47 juta lagi telah diperuntukkan untuk kerja-kerja berkala atau *periodic*. Antaranya melibatkan skop penurapan semula jalan yang rosak.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat juga, kementerian ini sentiasa memastikan kerja-kerja penyelenggaraan yang dilaksanakan oleh syarikat konsesi ini, perlu mematuhi piawaian prestasi yang telah dipersetujui oleh kerajaan dan syarikat konsesi sebagaimana termaktub dalam perjanjian konsesi.

Sehubungan dengan itu jika terdapat sebarang ketidakpatuhan kerja, JKR akan mengeluarkan amaran dalam bentuk laporan ketidakpatuhan atau *non conformance report* (NCR) dan kadar pemotongan harga akan dikenakan sewajarnya kepada syarikat konsesi yang berkenaan. Bagi tempoh tiga tahun terakhir ini dari 2009 hingga 2011, sebanyak 198 NCR telah dikeluarkan kepada syarikat-syarikat konsesi di negeri Sarawak. Di samping itu perjanjian konsesi tersebut akan disemak semula dalam tempoh setiap lima tahun sehingga tempoh sebenar konsesi ini tamat. Sekian, terima kasih.

**Dato' Seri Tiong King Sing [Bintulu]:** Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri di atas jawapan yang diberikan tadi. Kita memang mendengar jawapan, kita memang syok, banyak syok sendiri. Yang Berhormat Timbalan Menteri, baru-baru ini Yang Berhormat Timbalan Menteri ada turun padang untuk melawat kedua-dua jalan raya ini. Selepas itu ada mengumumkan akan memberikan peruntukan RM100 juta untuk menaiktarafkan kedua-dua jalan ini. Akan tetapi sehingga ke hari ini, kita baru nampak seberapa panjang mungkin berapa kilo sahaja yang telah dinaiktarafkan. Cuma daripada Selangau ke Sibu sahaja barulah ada berapa kilometer yang telah dinaiktarafkan tetapi selain daripada itu belum ada apa-apa yang dinaiktarafkan.

Pada masa yang sama apabila menjalankan penyelenggaraan jalan ataupun menaiktarafkan jalan, kita tidak nampak pegawai ataupun *engineer* daripada Jabatan Kerja Raya membuat satu *supervision* menjalankan penyelenggaraan ini. Kita mesti faham bahawa di Sarawak, tidak kira dari Bintulu ke Sibu ataupun dari Sibu ke Miri, apabila jalan raya dinaiktarafkan, tidak sampai berapa bulan sahaja berlubang-lubang lagi. Saya difahamkan kontraktor atau konsesi ini alat peralatannya tidak ada. Kita juga mendengar tadi berapa banyak amaran telah dikeluarkan kepada kontraktor ini tetapi kenapa sehingga hari ini kita masih membiarkannya lagi dan tidak mengambil apa-apa tindakan yang khas atau keras di atas amaran ini. Kita mesti faham, jika masalah kerja ini dibiarkan sahaja nyawa rakyat tidak terjamin. Kita nampak di atas kedua-dua jalan raya ini dalam sehari berapa ramai orang yang mati. Oleh itu saya minta Kementerian Kerja Raya ini memberikan satu jawapan yang tegas dan betul-betul mempunyai rancangan bagaimana boleh menjamin kualiti di atas penyelenggaraan kedua-dua jalan raya ini. Sekian, terima kasih.

**Dato' Yong Khoon Seng:** Tuan Yang di-Pertua, seperti mana yang telah saya jawab tadi, kita memang telah mengeluarkan *non conformance report* (NCR) dan tindakan telah pun diambil. Saya hendak memaklumkan kepada Yang Berhormat bahawa di Sarawak kita mempunyai tiga syarikat konsesi yang menyelenggarakan Jalan Persekutuan *Pan-Borneo*, di Bintulu ke utara ia di bawah di Zon 2B adalah Syarikat NDayak Construction Sdn Bhd yang menjaga 387 kilometer jalan raya di utara. Bagi Zon 2A Sarawak Tengah adalah diselenggarakan oleh HCM Engineering Sdn Bhd yang menjaga 478 kilometer jalan. Di bahagian selatan Sarawak iaitu Zon 1 PPAS Works Sdn Bhd menjaga 67.6 kilometer jalan.

Baru-baru ini, kita telah pun mengeluarkan arahan supaya memudahkan rakyat jelata atau sesiapa sahaja untuk memberikan aduan. Kita mengarahkan pihak syarikat konsesi supaya membuat lebih banyak lagi papan tanda dan telefon agar mereka boleh mengadu tentang syarikat ini. Pemantauan juga dibuat oleh pihak JKR Sarawak di mana kita mempunyai satu unit khas di ibu pejabat JKR. Kuasa ini telah pun dibahagikan kepada jurutera Daerah Sibu, Bintulu dan Miri supaya memantau apa-apa yang berlaku dalam usaha penyelenggaraan jalan ini. Saya mengakui bahawa jalan *Pan-Borneo* ini telah sekian lama dibina. Hayatnya telah pun habis lebih dekat 30 tahun dan ia perlu diperbaiki dari segi menaik taraf juga. Dari segi JKRR3 yang ada sekarang kepada JKRR5 supaya kita dapat memberikan keselesaan dan keselamatan kepada para pengguna. Ini akan mengambil peruntukan yang besar.

Akan tetapi pada tahun ini juga, kita telah pun memperuntukkan RM50 juta untuk memperbaiki *blackspots* di mana kemalangan sering berlaku. Kita juga akan mencadangkan diberikan *bypass*, *overtaking lane* di beberapa tempat yang berbahaya. Ini sudah dilaksanakan dan akan siap sepenuhnya pada tahun ini. Sekian, terima kasih.

**6. Dato' Seri Zahrain Mohamed Hashim [Bayan Baru]** minta Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri menyatakan apakah keberkesanan dan impak kepada pengusaha-pengusaha tempatan apabila kerajaan meliberalisasi beberapa sub sektor perkhidmatan seperti pendidikan, kesihatan dan perundangan.

**Timbalan Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri I [Dato' Mukhriz bin Tun Dr. Mahathir]:** *Bismillaahir Rahmaanir Rahiim, assalamualaikum warahmatullaahi ta'ala wabarakaatuh*, salam sejahtera dan salam 1Malaysia. Tuan Yang di-Pertua, kerajaan telah mengambil langkah-langkah dalam meliberalisasikan sektor perkhidmatan melalui rundingan pelbagai hala, dua hala dan *autonomous*. Liberalisasi sektor perkhidmatan dalam ASEAN telah dilaksanakan secara progresif di bawah Perjanjian Rangka Kerja ASEAN Mengenai Perkhidmatan (AFAS) dengan izin, sejak tahun 1995. Sehingga kini di bawah AFAS8, Malaysia telah membuat komitmen dalam 96 sub sektor perkhidmatan.

Pada 22 April 2009, kerajaan telah mengumumkan liberalisasi 27 sub sektor perkhidmatan secara serta-merta. Pada 7 Oktober 2011 dalam ucapan Belanjawan 2012, Yang Amat Berhormat Perdana Menteri telah mengumumkan liberalisasi selanjutnya dari segi pegangan ekuiti asing bagi 17 sub sektor perkhidmatan yang akan dilakukan secara berperingkat-peringkat pada tahun 2012. Liberalisasi sektor perkhidmatan adalah untuk memperkukuhkan sumbangan perdagangan dan pelaburan sektor perkhidmatan di dalam struktur ekonomi negara di masa hadapan. Langkah liberalisasi ini mendukung usaha-usaha transformasi ekonomi Malaysia yang dijangka dapat membantu mempercepatkan pertumbuhan ekonomi melalui proses integrasi ke dalam pasaran global dan dapat seterusnya menjadikan Malaysia sebuah negara maju dan rakyatnya berpendapatan tinggi.

Melalui liberalisasi, suasana ekonomi negara akan menjadi lebih menarik bagi pelabur-pelabur asing untuk datang melabur di Malaysia. Langkah pembukaan pasaran ini akan membantu kemasukan teknologi dan kemahiran baru ke dalam negara. Pada masa yang sama, pelaburan asing akan dapat meningkatkan kapasiti domestik dan memenuhi jurang dalam industri perkhidmatan di mana Malaysia kekurangan tenaga dan kepakaran. Di samping itu, pembukaan pasaran ini juga mampu memberikan peluang usaha sama di antara pelabur asing dengan syarikat-syarikat tempatan serta mewujudkan lebih banyak peluang pekerjaan dengan tawaran pendapatan yang tinggi untuk rakyat.

■ 1040

Berdasarkan statistik pelaburan bagi tahun 2011 adalah diperhatikan bahawa jumlah pelaburan dalam sektor perkhidmatan telah meningkat sebanyak 91.8% kepada RM70.4 bilion berbanding RM36.7 bilion pada tahun 2010. Sungguhpun sumbangan pelaburan asing menunjukkan peningkatan kepada 25.4% pada tahun 2011 berbanding 11.2% pada tahun 2010, jumlah pelaburan tempatan masih tinggi iaitu RM52.4 bilion pada tahun 2011, berbanding RM32.6 bilion pada tahun 2010.

Peluang pelaburan dalam sektor perkhidmatan masih luas dan mampu memenuhi keperluan pelabur-pelabur tempatan dan asing. Tuan Yang di-Pertua, oleh sebab tarikh kuat kuasa bagi melaksanakan liberalisasi 17 subsektor perkhidmatan termasuk pendidikan dan kesihatan hanya bermula pada tahun ini, kesan dan impaknya masih belum dapat dinilai. Liberalisasi dalam perkhidmatan perundangan pula secara autonomi belum dilaksanakan pada masa ini.

**Dato' Seri Zahrain Mohamed Hashim [Bayan Baru]:** Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Yang Berhormat Timbalan Menteri, liberalisasi ini satu perkataan yang menarik sebab liberalisasi ini dia macam-macam kita boleh liberalkan. Kadang-kadang atas nama hak asasi dan sebagainya pun orang boleh liberalisasikan sampai LGBT pun boleh diterima.

Jadi saya hanya hendak pesan kepada MITI sebab jangan terlalu ghairah sangat tentang perkataan liberalisasi ini. Ini kerana kita kalau lihat sektor-sektor perkhidmatan khususnya, penglibatan pengusaha-pengusaha bumiputera khususnya masih belum matang lagi dalam sektor perkhidmatan. Kalau isu tentang perdagangan dan sektor-sektor lain atau pembinaan dan sebagainya boleh kita terima. Akan tetapi perkhidmatan, kalau kita lihat dari segi penglibatan bumiputera khususnya belum matang. Saya bimbang kalau dibuka sektor ini kepada kalau menggunakan liberalisasi ini saya bimbang orang bumiputera ini masih akan lebih tertinggal. Jadi apakah fokus kementerian terhadap menentukan bahawa pengusaha industri bumiputera ini dapat dibela dalam sektor perkhidmatan khususnya. Terima kasih.

**Dato' Mukhriz bin Tun Dr. Mahathir:** Terima kasih Yang Berhormat. Tuan Yang di-Pertua...

**Dato' Haji Tajuddin Abdul Rahman [Pasir Salak]:** Boleh, Yang Berhormat Menteri..

**Dato' Mukhriz bin Tun Dr. Mahathir:** Ya?

**Dato' Haji Tajuddin Abdul Rahman [Pasir Salak]:** Boleh sekali Yang Berhormat Menteri..., tidak boleh ya?

**Dato' Mukhriz bin Tun Dr. Mahathir:** Minta bagi.

**Dato' Haji Tajuddin Abdul Rahman [Pasir Salak]:** Oh! Soalan bukan bahaskah?  
[Ketawa]

**Dato' Mukhriz bin Tun Dr. Mahathir:** Tidak apa, tidak apa. Mentang-mentanglah hari terakhir bukan? Tuan Yang di-Pertua, insya-Allah MITI tidak akan menyokong liberalisasi LGBT. Tujuan kita meliberalisasikan walaupun istilah itu mungkin tidak disenangi beberapa pihak ialah untuk memberi manfaat bukan hanya kepada pelabur asing tetapi juga sudah tentu kepada pelabur tempatan. Kita dapati bahawa apabila dengan liberalisasi ini FDI semakin masuk ke dalam pasaran kita, ia membuka peluang iaitu membesarkan k-ekonomi tempatan kita supaya lebih ramai daripada usahawan-usahawan termasuk bumiputera dapat menawarkan perkhidmatan kepada pelabur-pelabur asing ini.

Contohnya, dalam subsektor logistik dan sebagainya. Selain daripada itu kita juga mempunyai perjanjian perdagangan bebas iaitu FTA, pelbagai hala dan dua hala. Ini juga contohnya di ASEAN iaitu pelbagai hala, Malaysia dilihat antara negara yang paling berkemampuan untuk menawarkan perkhidmatan. Contohnya juga ialah dalam subsektor minyak dan gas. Oleh sebab itu kita dapati bahawa pembukaan pasaran ini tidak hanya terhad kepada pasaran kita kepada pengusaha asing tetapi juga untuk membuka pasaran luar khususnya negara-negara atau rantau di mana kita sudah mempunyai perjanjian perdagangan bebas untuk diterokai dan ditembusi oleh usahawan-usahawan tempatan kita termasuklah syarikat-syarikat bumiputera.

Selain daripada itu, kita juga mempunyai pelbagai pendekatan untuk membantu syarikat-syarikat tempatan kita termasuklah syarikat bumiputera untuk meningkatkan daya saing mereka. Tujuannya ialah supaya dengan pembukaan pasaran ini, syarikat kita pun dapat manfaat daripadanya dan bukan hanya tiba-tiba terpaksa berhadapan dengan saingan yang hebat daripada syarikat-syarikat asing yang lebih besar pengalaman dan keupayaan mereka.

**Datuk Seri Panglima Wilfred Mojilip Bumburing [Tuaran]:** Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Yang Berhormat, saya ingin merujuk kepada satu perkara dalam skim liberalisasi ini iaitu kepada sektor kesihatan.

Saya lihat bahawa ada hospital-hospital asing sudah mula untuk membuka cawangan di Malaysia. Saya lihat di Kota Kinabalu, Hospital Gleneagles pun sudah buka hospital. So, adakah ini dalam skim liberalisasi ini ataupun tidak? Jadi saya ingin bertanya Yang Berhormat, apabila kita menimbang perkhidmatan daripada doktor yang belajar dari luar negara yang membawa ijazah kedoktoran di luar negara, negara kita mengenakan syarat sebab mereka ini harus lulus dalam kelulusan bahasa Malaysia.

Jadi apabila kita membenarkan hospital luar negeri membuka cawangan di Malaysia, adakah syarat ini dikenakan kepada doktor-doktor yang diimport sebab sementara kita kenakan syarat kepada rakyat Malaysia yang lulus luar negara, apabila nanti doktor asing datang ke Malaysia, kita juga mengenakan syarat ini? Berkaitan dengan perkara ini saya mahu tanya walaupun mungkin ini bukan bidang Kementerian Yang Berhormat, tetapi apakah kaitan liberalisasi kesihatan ini dengan skim yang dicadangkan oleh kerajaan iaitu *1Care Malaysia* di mana kerajaan ini mencadangkan walaupun mungkin masih dalam peringkat kajian, iaitu *menswastakan, to privatise medical service* di negara kita ini. Terima kasih.

**Dato' Mukhriz bin Tun Dr. Mahathir:** Terima kasih Yang Berhormat di atas soalan tambahan tersebut. Ya, memang benar ia sedikit di luar bidang Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri dalam soal bahasa dan sebagainya tetapi saya ingat untuk suatu hospital itu khususnya hospital asing ataupun kepunyaan asing untuk memberikan perkhidmatan yang terbaik sudah tentu doktor dan pembantu kesihatan itu mestilah berupaya untuk berkomunikasi dengan pesakit. Jadi mungkin mereka akan mengambil inisiatif sendiri untuk belajar bahasa kita dan itu pun memang yang kita galakkan.

Saya sebenarnya buat masa ini tidak pasti Hospital Gleneagles itu masih lagi hospital kepunyaan asing kerana mungkin juga syarikat tempatan kita telah mengambil alih ekuiti syarikat tersebut. Saya tak dapat mengesahkan. Akan tetapi secara amnya subsektor perkhidmatan kesihatan ini juga telah kebelakangan ini menerima beberapa pertanyaan, belum lagi permohonan tetapi pertanyaan oleh beberapa pelabur asing dan ini pula kita lihat akan membantu menjadikan Malaysia sebagai satu destinasi terpilih untuk pelancongan yang berunsurkan kesihatan ataupun *health tourism* dengan izin. Jadi ia satu subsektor yang memang digalakkan tetapi sudah tentu kita akan pastikan bahawa kepentingan rakyat Malaysia itu akan sentiasa didahulukan. Terima kasih.

#### ■ 1050

**7. Tuan Liang Teck Meng [Simpang Renggam]** minta Menteri Pengajian Tinggi menyatakan mengapakah kementerian mengiktiraf ijazah dari 146 buah universiti China dan tidak mempertimbangkan pengiktirafan ijazah universiti Taiwan.

**Timbalan Menteri Pengajian Tinggi I [Datuk Dr. Hou Kok Chung]:** Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat bilangan terbaru institusi pengajian tinggi di Republik Rakyat China yang diiktiraf Kementerian Pengajian Tinggi Malaysia ialah sebanyak 820 buah. Ini merupakan senarai yang dikemukakan oleh Kementerian Pelajaran Republik Rakyat China kepada Kementerian Pengajian Tinggi Malaysia. Pengiktirafan ini adalah hasil pelaksanaan *framework agreement to facilitate mutual recognition in academic higher education qualification* dengan izin antara Kerajaan Malaysia dengan Kerajaan Republik Rakyat China yang telah dimeterai pada 28 April 2011.

Sukacita saya maklumkan kepada Dewan yang mulia ini senarai 820 buah universiti ini akan dimuat naik di laman web MQA pada 1 Julai 2012. Buat masa ini Agensi Kelayakan Malaysia (MQA) selaku Agensi Jaminan Kualiti Malaysia sedang dalam proses akhir penanda aras dengan Agensi Jaminan Kualiti Taiwan iaitu *Higher Education Evaluation and Accreditation Council of Taiwan (HEEACT)* dengan izin. Apabila proses ini dimuktamadkan dalam masa yang terdekat ini satu kenyataan keyakinan bersama ataupun *statement of confidence* dengan izin akan dikeluarkan oleh MQA dan HEEACT. Sekian.

**Tuan Liang Teck Meng [Simpang Renggam]:** Terima kasih. Saya mengucapkan tahniahlah kepada kementerian kerana proses pengiktirafan sudah masuk peringkat akhir. Saya dengar jawapan Menteri tadi nampaknya ada dua jenis perjanjian. Jadi saya minta penjelasan, apakah bezanya antara dua jenis perjanjian. Kenapa kita tidak menandatangani MRA ini dengan Taiwan tetapi dengan China? Terima kasih.

**Datuk Dr. Hou Kok Chung:** Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat, MRA Malaysia-China adalah bertaraf kerajaan dengan kerajaan ataupun *GtoG*. Ia dapat dilaksanakan kerana Malaysia dan China mempunyai hubungan diplomatik. *Statement of confidence (SOC)*, MQA dengan HEEACT boleh dilaksanakan kerana ia adalah urusan dua buah Agensi Jaminan Kualiti yang ada kaitan dengan *core business* mereka. Iaitu menjamin standard dan kualiti kelayakan negara masing-masing. Ini adalah penting untuk pengajian tinggi negara jika sesebuah Agensi Jaminan Kualiti asing termasuk daripada Taiwan menyatakan keyakinan mereka terhadap sistem jaminan kualiti kita.

Ini bermakna apabila SOC ditandatangani mana-mana pihak, baik kerajaan ataupun swasta di kedua-dua buah negara yang diwakili Agensi Jaminan Kualiti tersebut diberi jaminan bahawa kelayakan akademik berkenaan memenuhi standard dan kualiti yang ditetapkan. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat juga, selain Taiwan MQA juga sedang berunding dengan menandatangani SOC dengan Agensi Jaminan Kualiti di New Zealand, Australia dan United Kingdom. Sekian.

**8. Dr. Che Rosli bin Che Mat [Hulu Langat]** minta Menteri Pertahanan menyatakan kejayaan yang dicapai sehingga kini oleh Institut Penyelidikan Sains dan Teknologi Pertahanan (STRIDE) bagi membantu kementerian mencapai tahap teknologi tinggi menggunakan kepakaran tempatan.

**Timbalan Menteri Pertahanan [Datuk Dr. Haji Abd. Latiff bin Ahmad]:** *Walaikumussalam warahmatullaahi wabarakaatuh.* Tuan Yang di-Pertua, Institut Penyelidikan Sains dan Teknologi Pertahanan (STRIDE) telah memainkan peranan penting dalam membantu Kementerian Pertahanan untuk mencapai tahap yang lebih tinggi dengan menggunakan kepakaran tempatan. STRIDE berkeupayaan untuk melaksanakan pengujian dan penilaian pelbagai peralatan pertahanan dan sistem persenjataan milik ATM. Sama ada untuk tujuan perolehan, penggunaan atau kajian-kajian kesesuaian dan operasi. Keupayaan ini

memberi lebih jaminan dari segi kebolehpercayaan atau dengan izin *liability* dan keupayaan sistem persenjataan dan seterusnya memberi lebih keyakinan kepada Angkatan Tentera Malaysia untuk menggunakan peralatan pertahanan dan sistem yang dimiliki dalam mempertahankan negara.

Kejayaan pertama yang dicapai oleh STRIDE sehingga kini adalah keupayaan uji nilai prestasi peralatan pertahanan. Sebagai contoh, uji nilai prestasi peralatan pertahanan yang mencapai tahap teknologi tinggi adalah semua kenderaan darat, senjata dan semua jenis peluru, peralatan perlindungan peribadi, peralatan komunikasi serta peralatan penerima. Kejayaan kedua STRIDE adalah penyediaan dan pengesahan standard dan spesifikasi teknikal perolehan pertahanan. Pencapaian terakhir STRIDE adalah penyelidikan dan pembangunan pelbagai bidang pertahanan STRIDE telah melaksanakan projek-projek *research and development* (R&D) dengan izin. Dengan membangunkan peralatan dan sistem pertahanan untuk ATM. Di antara kejayaan-kejayaan yang telah dicapai adalah pesawat udara tanpa pemandu (UAV), teknologi penyamaran dan rangsum tempuh khas. Terima kasih.

**Dr. Che Rosli bin Che Mat [Hulu Langat]:** Terima kasih Yang Berhormat Menteri dan terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya mengucapkan tahniah kepada Kementerian Pertahanan kerana ada Institut STRIDE iaitu yang melaksanakan R&D untuk meningkatkan lagi keupayaan pertahanan kita. Akan tetapi saya juga difahamkan STRIDE juga melaksanakan penyelidikan-penyelidikan dalam bidang-bidang lain terutamanya bioteknologi cyber dan sebagainya. Soalan tambahan saya adakah STRIDE juga terlibat dalam membantu program-program PLKN. Umpamanya baru-baru ini saya difahamkan ada masalah e-Coli dan sebagainya jadi adakah STRIDE juga terlibat bagi mengatasi masalah yang dihadapi di PLKN. Terima kasih.

**Datuk Dr. Haji Abd. Latiff bin Ahmad:** Tuan Yang di-Pertua terima kasih soalan Yang Berhormat Hulu Langat seorang profesor yang berintegriti. Dengan izin *spade is a spade*. Terima kasih soalan tambahan. Sebenarnya segala usaha yang STRIDE telah buat ada ujian penyelidikan yang didedahkan. Ada juga ujian-ujian penyelidikan yang dibuat secara *coward* atas asas-asas rahsia keselamatan negara. Sebenarnya kita memang memastikan yang setiap bentuk rupa penyelidikan yang dibuat memberi manfaat kepada sistem pertahanan negara. Kita memang mengadakan banyak kerjasama bukan sahaja dalam negara juga di luar negara. Banyak produk-produk kita sudah pun mula dipasarkan.

Ekoran daripada itu perkara kedua yang Yang Berhormat tanya sama ada kita membuat kajian mengenai leptospirosis. Memang STRIDE ada kerjasama tetapi kerjasama ini adalah berasaskan kepada kerjasama dengan Kementerian Kesihatan supaya apa juga masalah-masalah yang dihadapi oleh Program PLKN ini dapat kita tangani dari semasa ke semasa.

**Ir. Haji Hamim bin Samuri [Ledang]:** Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Sebagaimana yang kita sedia maklum, STRIDE itu penting. Tadi kita sudah dengar jawapan yang agak terperinci. Cuma saya hendak fokus kepada R&D, Tuan Yang di-Pertua, *Research and Development* (R&D). Saya hendak tanya oleh kerana penting dari sudut R&D untuk kita terus bangun dalam bidang industri berteknologi ini, saya hendak tanya berapa jumlah peruntukan yang telah pun disediakan dalam RMKe-10. Itu yang pertama.

Kedua, sejauh mana penglibatan semua pihak khususnya dalam bidang pemain-pemain industri tempatan juga pusat-pusat pengajian tinggi dalam negara kita ini bagi tujuan meningkatkan lagi teknologi pertahanan tempatan dalam usaha untuk menyelamatkan sistem pertahanan kita. Sekian, terima kasih.

**Datuk Dr. Haji Abd. Latiff bin Ahmad:** Tuan Yang di-Pertua, terima kasih soalan Yang Berhormat Ledang. Kita semua maklum bahawa untuk menjadi negara yang maju berpendapatan tinggi, sudah pasti sejumlah peruntukan perlu diagihkan kepada inovasi iaitu *Research and Development*. Untuk Rancangan Malaysia Kesepuluh, *first ruling plan*, kita di STRIDE telah diperuntukkan sebanyak RM9.9 juta. Pada kali ini dia agak pelik sedikit. Maknanya *first ruling plan* itu untuk tahun 2011 di mana ia diberi oleh EPU secara *one-off*. Jadi kita kena belanja semua. Akan tetapi biasanya *Research and Development* (R&D) di dalam pertahanan ini memakan masa yang lama dengan izin *incubation periodnya* agak lama kerana ada pembetulan, pembaikan, penambahbaikan yang perlu dibuat dari semasa ke semasa.

Walau bagaimanapun, kita akan terus memohon seperti dalam Rancangan Malaysia Kesembilan, R&D yang diperuntukkan adalah sebanyak RM33 juta. Ini cukup untuk memastikan segala projek yang telah dikenal pasti dapat berjalan dengan baik.

Untuk menjawab soalan kedua daripada Yang Berhormat Ledang, kita mempunyai pelbagai projek dalam pelbagai bidang. Umpamanya dalam R&D persenjataan STRIDE, kita ada kerjasama dengan syarikat *Astronautic Technology Sdn. Bhd. (ATSB)* anak syarikat *MOF Incorporated* yang membuat perisai sebagai contoh. Kita juga bekerjasama dengan CTRM untuk projek *unmanned aerial vehicle*. Kita juga ada kolaborasi dengan UKM iaitu *Unmanned Ground Vehicle*. Satu prinsip di mana sebuah kenderaan yang boleh beroperasi secara sendiri dan mempunyai persenjataan yang boleh di tembak daripada darat ke udara. Ini dibuat dengan kerjasama UKM. Sekian, terima kasih.

**9. Tuan Ding Kuong Hiing [Sarikei]** minta Menteri Kemajuan Luar Bandar dan Wilayah menyatakan rancangan kerajaan memperkasakan taraf hidup penduduk luar bandar di bawah NKRA kawasan Sarikei khasnya Program RES di rumah panjang.

**Timbalan Menteri Kemajuan Luar Bandar dan Wilayah II [Datuk Joseph Entulu anak Belaun]:** Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Yang Berhormat dari Sarikei. Tuan Yang di-Pertua, pelbagai usaha telah dilaksanakan oleh Kementerian Kemajuan

Luar Bandar dan Wilayah untuk memperkasakan taraf hidup penduduk di luar bandar dan kawasan terpencil. Program NKRA infrastruktur asas luar bandar yang diterajui oleh kementerian ini meliputi program jalan luar bandar, bekalan air luar bandar dan bekalan elektrik luar bandar. Dilaksanakan bagi melengkapkan liputan infrastruktur asas dan memastikan kualiti hidup masyarakat luar bandar terus meningkat.

Program bekalan elektrik luar bandar atau *rural electricity supply skim* dilaksanakan bertujuan untuk menyediakan kemudahan bekalan elektrik ke rumah-rumah di kampung-kampung tradisional di luar kawasan operasi pihak berkuasa tempatan atau PBT di seluruh negara termasuk rumah-rumah panjang di kawasan pedalaman negeri Sabah dan Sarawak, perkampungan Orang Asli di Semenanjung, perkampungan di pulau-pulau serta penempatan di estet-estet kecil berkeluasan kurang dari 1,000 ekar atau 400 hektar.

Dalam tempoh tiga tahun pelaksanaan NKRA iaitu dari tahun 2010 hingga 2012, sebanyak enam projek bekalan elektrik luar bandar telah dilaksanakan di Parlimen Sarikei dengan kos keseluruhan berjumlah RM16.14 juta. Sebanyak 19 buah rumah panjang dengan 403 jumlah pintu atau pun keluarga telah dilengkapi dengan bekalan elektrik sepanjang tempoh tersebut. Sekiranya Yang Berhormat dari Sarikei memerlukan butiran-butirannya, ada dengan saya. Boleh ambil daripada saya selepas sesi ini.

Pada masa hadapan, kementerian akan meneruskan agenda pembangunan luar bandar dan mempergiatkan lagi usaha ke arah meningkatkan kualiti hidup masyarakat di luar bandar termasuk di Parlimen Sarikei. Perancangan pembangunan yang dibuat oleh kementerian adalah berdasarkan keperluan sebenar masyarakat di Parlimen Sarikei sendiri. Sekian, terima kasih.

**Tuan Ding Kuong Hiing [Sarikei]:** Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri atas jawapan kepada soalan saya. Soalan tambahan saya ialah bilakah program bekalan elektrik luar bandar di bawah NKRA akan dilaksanakan kepada lebih kurang seratus buah rumah panjang di kawasan saya sedangkan saya telah menerima surat rasmi daripada Jabatan Perdana Menteri dua tahun lepas. Sekian, terima kasih.

**Datuk Joseph Entulu anak Belaun:** Tuan Yang di-Pertua, seperti saya katakan tadi, butir-butir lengkap banyak di sini. Saya tidak mahu baca ini. Ada dengan saya dan saya akan bagi kepada Yang Berhormat Sarikei nanti dan beliau boleh membantu memantau yang sedang dilaksanakan dan yang akan dilaksanakan dan sekiranya tidak ada senarai nama-nama rumah yang disebut oleh Yang Berhormat tadi, sila majukan permohonan yang baru. Sekian, terima kasih.

**10. Tuan Gobind Singh Deo [Puchong]** minta Perdana Menteri menyatakan berapa banyak pegawai awam disiasat untuk kes rasuah semenjak tahun 2005 dan berapa ramai dituduh serta keputusannya.

**Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri [Datuk Liew Vui Keong]:** Tuan Yang di-Pertua, terima kasih kepada Yang Berhormat Puchong atas soalan ini. Sepanjang tempoh tujuh tahun yang lepas iaitu daripada tahun 2005 hingga 2011, kes siasatan yang dibuka melibatkan pegawai awam ialah sebanyak 5,983.

| Jenis Kes                                                                         | Jumlah |
|-----------------------------------------------------------------------------------|--------|
| Yang dituduh                                                                      | 816    |
| Disabitkan salah                                                                  | 324    |
| Dilepaskan tanpa dibebaskan ataupun <i>discharge, not amount to an acquittal.</i> | 69     |
| Didapati tidak bersalah                                                           | 298    |
| Kes ditarik balik                                                                 | 20     |
| Masih dalam perbicaraan ataupun rayuan                                            | 105    |

Sekian, terima kasih.

■1110

**Tuan Gobind Singh Deo [Puchong]:** Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri kerana jawapan yang diberikan.

Soalan yang saya hendak tanyakan adalah ini. Timbalan Menteri, kita sedar bahawa terdapat juga laporan yang dibuat terhadap Peguam Negara, Tan Sri Ghani Patail, khususnya berhubung dengan kes Ho Hup. Saya juga percaya bahawa permintaan daripada pegawai tertinggi dalam MACC supaya Peguam Negara tersebut disiasat berkenaan dengan kes tersebut sama ada beliau telah pun dengan sebarang cara menerima sebarang sogokan bagi pihak Ho Hup dalam kes tersebut. Itu soalan saya yang pertama. Sama ada, ada tindakan yang telah pun diambil dan sekiranya tidak ada tindakan, kenapa?

Yang kedua Yang Berhormat Timbalan Menteri, demi semua yang hadir ini, baru-baru ini juga kita lihat banyak persoalan yang timbul berkenaan dengan pembelian kapal selam Scorpene di *France* di mana sekarang terdapat satu siasatan. Memang semua maklumat ini adalah juga diketahui oleh MACC dan terdapat pegawai-pegawai awam ramai yang disebutkan, juga pemimpin-pemimpin tertinggi. Saya hendak tanya apakah pihak MACC akan ambil tindakan, dan sekiranya tidak ambil tindakan, kenapa, Yang Berhormat Timbalan Menteri? Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

**Datuk Liew Vui Keong:** Terima kasih kepada Yang Berhormat Puchong atas soalan ini. Untuk makluman Yang Berhormat, pada setakat ini dalam perkara yang telah pun di timbul oleh Yang Berhormat, saya hanya boleh mengatakan bahawa perkara ini dalam pertimbangan oleh pihak MACC. Sekian, terima kasih.

**Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz [Sri Gading]:** Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Menyentuh tentang rasuah ini, saya ucap tahniahlah kepada SPRM dan juga mereka yang terlibat untuk mengambil tindakan kepada pengamal-pengamal rasuah ini. Selamat negara

kita. Cuma saya hendak tanya, tuduhan RM3 bilion simpanan ini apakah tidak di bawah rasuah, apakah tidak disiasat? Kalau ada kes, kenapa tidak dituduh? Itu satu.

Yang kedua, Yang Berhormat Gombak pun dituduh macam-macam, harta lebih daripada pendapatan. Kenapa tidak disiasat? Kalau ada kes, silalah dituduh supaya tidak ada rakyat merasai ada kes dipilih-pilih. Kena Ketua Pembangkang, orang kuat Pembangkang, kita diaman. Orang kerajaan, kakitangan kerajaan diambil tindakan segera. Apa pendapat Yang Berhormat Timbalan Menteri?

**Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]:** Perlu gantung merekakah?

**Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz [Sri Gading]:** Kalau betul salah, gantung, gantunglah.

**Datuk Liew Vui Keong:** Terima kasih Yang Berhormat Sri Gading atas soalan ini. Untuk makluman Dewan yang mulia ini, bahawa SPRM memang tidak pilih kasih dalam perkara rasuah ini dan sesiapa sahaja yang didapati bersalah dalam perkara ini akan dituduh di mahkamah. Akan tetapi kita kena faham pula bahawa dalam semua kes, kita perlu mengadakan bukti yang mencukupi yang boleh memberikan tahap yang mana sekiranya dibawa ke mahkamah, pihak yang dituduh itu didapati bersalah oleh pihak mahkamah, kerana pihak SPRM tidak akan membuang masa sekiranya bahan bukti tidak mencukupi.

Jadi dalam segala kes sahaja Tuan Yang di-Pertua, pihak SPRM hanya dapat menyiasat sekiranya dalam tiga perkara, iaitu adanya orang yang datang membuat laporan, ada yang datang untuk memberi bahan bukti yang kukuh dan juga sekiranya terdapat isu di mana pihak SPRM rasa kena menyiasat, pihak SPRM akan menyiasat. Jadi kadangkala kita juga mendapati bahawa ada tuduhan yang hanya melibatkan pelanggaran peraturan daripada pihak kementerian ataupun jabatan di mana tindakan tatatertib sahaja yang akan diambil. Ini hanya kepada pegawai awam sahaja. Itulah kadangkala kita kena faham Tuan Yang di-Pertua bahawa pihak SPRM kena mengadakan bahan bukti yang kukuh untuk menuduh seseorang di mahkamah. Sekian.

*[Soalan No. 11 – Y.B. Tuan Haji Hasbi Haji Habibollah (Limbang) tidak hadir]*

*[Soalan No. 12 – Y.B. Tuan S. Manickavasagam (Kapar) tidak hadir]*

*[Soalan No. 13 – Y.B. Tuan Mohd. Nizar bin Haji Zakaria (Parit) tidak hadir]*

**14. Tuan Khalid Abd. Samad [Shah Alam]** minta Menteri Kerja Raya menyatakan berapakah kos tambahan pembinaan Hospital Shah Alam berbanding kos asal dan apakah tempoh tambahan untuk pembinaannya berbanding tempoh kontrak asal.

**Timbalan Menteri Kerja Raya [Dato' Yong Khoo Seng]:** Tuan Yang di-Pertua, sebagaimana Ahli Yang Berhormat sedia maklum, projek membina Hospital Shah Alam Selangor telah dimulakan pada 15 November 2007 dengan nilai kontrak sebanyak RM482.6 juta.

Walaupun bagaimanapun, projek yang sepatutnya disiapkan pada 25 Jun 2011 itu telah ditamatkan kontrak pada 3 September 2010 disebabkan masalah yang dihadapi oleh pihak kontraktor. Sehingga tarikh kontrak ditamatkan, kemajuan kerja di tapak pembinaan ialah 27% berbanding 38.9% mengikut jadual asal. Manakala jumlah pembayaran yang terlibat ialah sebanyak RM139.9 juta.

Sehubungan itu, Kementerian Kerja Raya telah menerima kelulusan daripada Kementerian Kewangan pada bulan September 2011 untuk melantik kontraktor penyiap bagi meneruskan baki kerja-kerja yang terbengkalai itu. Pada 10 Oktober 2011, Kementerian Kerja Raya telah melantik kontraktor yang baru bagi meneruskan pelaksanaan projek ini melibatkan harga kontrak sebanyak RM410.87 juta. Sehingga 31 Mei 2012, kemajuan kerja-kerja pembinaan fizikal di tapak projek berjalan dengan lancar dan mengikut jadual iaitu 17%. Berdasarkan kontrak semasa, projek ini dijangka akan siap sepenuhnya dalam tempoh 24 bulan iaitu pada 18 Oktober 2013. Sekian, terima kasih.

**Tuan Khalid Abd. Samad [Shah Alam]:** Saya ucapkan terima kasih kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri yang telah menjawab soalan saya dengan jelas dan tepat. Mengikut apa yang telah dijawab, saya memahami bahawa akhirnya kos untuk pembinaan hospital ini adalah telah pun meningkat menjadi RM549 juta ataupun RM550 juta berbanding dengan nilai kontrak asal iaitu sebanyak RM482.6 juta. Ini merupakan peningkatan sebanyak hampir RM70 juta yang hampir 15% daripada nilai asal. Pada masa yang sama, kontrak yang sepatutnya selesai pada 25 Jun 2011 akhirnya akan diselesaikan pada tahun 2013. Ini merupakan penundaan atau kelewatan sebanyak hampir dua tahun.

Saya hendak bertanya kepada pihak Yang Berhormat Timbalan Menteri, sekiranya berdasarkan kepada prestasi projek yang seperti ini di mana nilai kontrak telah pun ditingkatkan hampir 15% dan pada masa yang sama kelewatan hampir dua tahun, adakah ini merupakan satu pencapaian dan prestasi yang boleh dibanggakan? Bagaimana tindakan daripada pihak kementerian untuk menentukan bahawa dalam kes-kes yang seperti ini apabila adanya projek-projek yang terbengkalai, maka pihak kementerian boleh bertindak dengan segera dan pantas? Bukan seperti mana yang telah berlaku di dalam kes Hospital Shah Alam. Apa pembaharuan dan pengajaran yang telah diperolehi oleh pihak kementerian untuk menentukan bahawa perkara yang seperti ini tidak dapat diulangi?

■1120

Saya pernah mencadangkan kepada Yang Berhormat Menteri Kerja Raya bahawa dalam semua projek, ada wakil JKR yang duduk di tapak, ada projek *engineer* yang tahu dan

faham keadaan projek itu. Mana-mana subkontraktor yang boleh melakukan kerja dengan baik, mana yang tidak, apa punca projek. Apabila *main contractor* tidak *perform*, saya telah mencadangkan supaya JKR sendiri mengambil alih dan kaedah yang seperti ini dimasukkan dalam kontrak-kontrak yang baru. Adakah cadangan yang seperti mana yang saya cadangkan itu boleh diambil kira ataupun telah diambil kira oleh pihak kementerian untuk mengelakkan prestasi yang seperti ini, di mana akhirnya rakyat yang terpaksa menderita oleh kerana tidak ada adanya hospital pada tempoh dan waktu yang seperti mana yang sepatutnya. Saya harap Timbalan Menteri boleh menjawab. Terima kasih.

**Dato' Yong Khoon Seng:** Tuan Yang di-Pertua, ini sebagai satu cadangan yang kita telah pun mendengar dan telah pun mengambil perhatian. Sebenarnya kalau kita tadi dengar jumlah kontrak asal dan kontrak baru, perbezaannya ialah RM58 juta bukan RM78 juta. Kalau kira *arithmetic* nya. Betulkah?

**Tuan Khalid Abd. Samad [Shah Alam]:** Minta maaf Tuan Yang di-Pertua, RM410 campur RM139 jadinya RM549. Selepas campur yang perpuluhan-perpuluhan itu jadi RM550. RM550 tolak RM482, anggaran saya lebih tepatlah, RM70 juta.

**Dato' Yong Khoon Seng:** Okey, terima kasih.

**Tuan Khalid Abd. Samad [Shah Alam]:** Itu bukti bahawa Melayu pun pandai kira, matematik cekap. *[Ketawa]*

**Dato' Yong Khoon Seng:** Saya tidak tuduh.

**Tuan Khalid Abd. Samad [Shah Alam]:** Terima kasih, saja bergurau.

**Dato' Yong Khoon Seng:** Berasaskan kepada perkauman. Apa yang dicadangkan dan dikatakan, kita tahu perbezaan harganya memang telah meningkat kerana bahan-bahan telah pun meningkat beberapa tahun ini dan ada kerja-kerja yang lain, skop yang telah bertambah sedikit supaya ianya ada perbezaan RM70 juta lebih. Kita harap dalam tempoh 24 bulan, pelaksanaan projek ini akan siap 18 Oktober 2013. Sekian, terima kasih.

**Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]:** *[Bangun]*

**Tuan Yang di-Pertua:** Soalan spesifik ini Yang Berhormat Pasir Mas.

**Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]:** Ya tetapi ada soalan.

**Tuan Yang di-Pertua:** Sila.

**Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]:** Sebab bangun soalan lain tidak dapat, tanya yang inilah. *[Ketawa]* Tuan Yang di-Pertua, saya hendak tanya Yang Berhormat Timbalan Menteri JKR, kes Hospital Shah Alam. Selalunya kelewatan berlaku dan bila kelewatan berlaku kos meningkat. Ini bukan sahaja di Hospital Shah Alam, banyak berlaku termasuklah di Kelantan, Jambatan Sultan Yahya.

Jadi, saya hendak tanya apakah kelewatan berlaku ini yang menyebabkan kos meningkat, di mana kontraktor asal yang mendapat projek ini kebanyakan mereka jual. Mereka jual untuk mendapat keuntungan cepat. Jadi, dia berpindah dari satu syarikat ke satu syarikat, ke satu syarikat ke satu syarikat. Bagaimana JKR hendak pastikan apabila ditawarkan sesuatu

projek seperti Hospital Shah Alam contohnya dan lain-lain supaya ianya tidak berpindah tangan dan memastikan syarikat tersebut melaksanakan projek tersebut, tidak dijual kepada mana-mana pihak. Sekian, terima kasih.

**Dato' Yong Khoon Seng:** Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Yang Berhormat. Sebenarnya kalau kita mengadakan satu kontrak di mana kontraktor ini akan memasuki perjanjian dan perjanjiannya tertakluk kepada perjanjian itu. Kalau projek ini ditamatkan oleh kerana kelewatan atau tidak mampu mereka buat dan kalau bukannya ditamatkan secara kita bersetuju atau *mutual*, ianya ditamatkan oleh kerajaan dan siapa pengarah dalam *company* ini juga akan disenaraihitamkan. Sekian, terima kasih.

**Tuan Yang di-Pertua:** Terima kasih. Kenyataan awal saya tadi terpaksa saya tarik balik kerana saya nampak Yang Berhormat Lubok Antu ada dalam Dewan. Soalan 15, sila Yang Berhormat.

**Tuan William @ Nyallau anak Badak [Lubok Antu]:** Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya tidak sangka soalan saya sempat dijawab.

**15. Tuan William @ Nyallau anak Badak [Lubok Antu]** minta Menteri Kemajuan Luar Bandar dan Wilayah menyatakan setakat manakah tindakan kerajaan untuk memperuntukkan semula penyaluran bekalan elektrik luar bandar ke sembilan buah rumah panjang yang telah ditarik balik tahun 2010 seperti Rh. Atit, Titok, Rh. Lampas, Titok, Rh. Minggat, Titok, Rh. Isau, Gelong, Rh. Unchat, Nibong Baru, Rh. Tayan, Nibong, Rh. Antau, Bunu Beging, Rh. Egar, Bukit Tungku dan Rh. Kudang, Berenggang.

**Timbalan Menteri Kemajuan Luar Bandar dan Wilayah II [Datuk Joseph Entulu anak Belaun]:** Saya pun tidak sangka sampai 15 yang perlu dijawab.

Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Yang Berhormat, pelaksanaan Projek Bekalan Elektrik Luar Bandar di sembilan buah rumah panjang yang dinyatakan telah diluluskan untuk pelaksanaan pada tahun 2009. Bagaimanapun, pelaksanaan projek terpaksa ditangguhkan kerana masalah izin lalu daripada pihak SALCRA yang tidak membenarkan laluan kabel voltan tinggi melalui tanah milik mereka. Persetujuan yang diberikan oleh SALCRA untuk memasuki tapak hanya selepas pampasan dibayar kepada pihak mereka bergantung pada bilangan pokok kelapa sawit yang terpaksa ditebang untuk laluan kabel voltan tinggi.

Perkara ini masih di peringkat perbincangan di antara Kementerian Kemudahan Awam Sarawak dan pihak SALCRA. Bagaimanapun, ini berita baik, Kementerian Kemudahan Awam Sarawak telah menyenaraikan sembilan buah rumah panjang terbabit untuk pelaksanaan projek di dalam kontrak bekalan elektrik luar bandar tahun ini. Tarikh milik tapak telah bermula pada 1 Jun 2012 dan kontraktor yang dilantik kini sedang di peringkat kerja-kerja *survey* sebelum kerja-kerja di tapak bina dijangka dimulakan pada bulan Oktober 2012 tetapi tertakluk kepada perbincangan dengan SALCRA ini dapat diselesaikan dengan baik. Sekian, terima kasih.

**Tuan William @ Nyallau anak Badak [Lubok Antu]:** Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Saya sendiri telah mengadakan perbincangan dengan pihak SALCRA dan

rumah-rumah panjang berkenaan. Akhirnya pihak SALCRA telah bersetuju untuk membenarkan laluan untuk projek ini melalui jalan SALCRA dengan bayaran satu pokok ditebang RM48. Setelah dikira hanya RM20,000 sahaja pampasan yang diperlukan. Saya rasa tidak ada masalah dengan projek ini untuk melalui jalan SALCRA.

**Datuk Joseph Entulu anak Belaun:** Setakat ini persetujuan yang telah dicapai adalah secara lisan dan belum lagi secara hitam putih. Saya percaya bila ini sudah menjadi hitam putih, pelaksanaan ini akan berjalan dengan lancar sebab duit ini memang sudah ada. Sekian, terima kasih.

**16. Dato' Dr. Mohd. Hayati bin Othman [Pendang]** minta Menteri Pertanian dan Industri Asas Tani menyatakan apakah peranan LKIM di dalam menstabilkan harga ikan di dalam negara dan berapa jumlah ikan yang diimport dari negara luar serta namakan negara pengeksport tersebut.

**Timbalan Menteri Pertanian dan Industri Asas Tani I [Dato' Wira Mohd. Johari bin Baharum]:** Terima kasih Yang Berhormat. Tuan Yang di-Pertua, di antara usaha yang telah dilaksanakan oleh Lembaga Kemajuan Ikan Malaysia bagi menstabilkan harga ikan dalam negara ini ialah:

- (i) menggalakkan pengimport mengimport spesies ikan tertentu mengikut musim supaya bekalan ikan dapat memenuhi permintaan dalam negara; dan
- (ii) melaksanakan program inisiatif hasil tangkapan bagi menggalakkan nelayan mendarat hasil ikan dalam negara seterusnya membantu menambahkan bekalan ikan dalam negara.

Berdasarkan kepada data yang diperolehi Lembaga Kemajuan Ikan Malaysia, jumlah keseluruhan import ikan pada tahun 2011 dalam bentuk segar dan sejuk beku ke Malaysia adalah sebanyak 433,218.74 tan metrik. Selain daripada keperluan orang ramai, ikan ini juga diimport untuk perusahaan-perusahaan kilang memproses bagi produk nilai tambah untuk pemasaran domestik dan dieksport.

#### ■1130

Negara pengimport terbesar adalah Thailand dan Indonesia yang merangkumi 40% daripada jumlah keseluruhan import ikan di Malaysia. Negara-negara pengimport lain seperti India, Pakistan, Bangladesh, negeri China dan juga Vietnam.

**Dato' Dr. Mohd. Hayati bin Othman [Pendang]:** Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Daripada jawapan yang diberikan, agak besar import kita, 433,000,000 metrik tan. Jadi, persoalan yang ingin saya timbulkan, ada yang mengatakan bahawa ikan temenung misalnya, yang diimport dari Pakistan harganya yang diimport 60 sen hingga RM1.00 satu kilo. Jadi, kenapakah bila sampai kepada pembeli ia

menjadi sampai RM6.00 hingga RM12.00. Ini maklumat daripada mereka yang berada di LKIM sendiri. Jadi, siapakah sebenarnya yang meningkatkan harga daripada begitu rendah hingga begitu tinggi ini. Apakah kerajaan mempunyai hasrat untuk meletakkan LKIM itu sendiri sebagai pengedar ikan kepada pemborong-pemborong ikan di pasar-pasar borong. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

**Dato' Wira Mohd. Johari bin Baharum:** Terima kasih Yang Berhormat. Berkenaan dengan harga ikan ini memanglah kalau kita tengok ikan tempatan pun, umpamanya ikan kembung kalau ada waktu-waktu tertentu di Kuala Kedah harganya hanya satu kilo RM2 tetapi apabila ia sampai di Kuala Lumpur sudah RM8. Ini biasa. Harga ini melambung kerana daripada peniaga-peniaga. Inilah yang menyebabkan kenaikan kerana ambil kos tambang dan sebagainya. Itu menyebabkan harga ikan daripada tempat - begitu juga ikan import. Dia sama juga. Maknanya, apabila dia mendarat dan apabila dia sampai di pasar-pasar raya dan juga pasar-pasar, harga dah meningkat.

Mengenai supaya LKIM menjadi pengedar, sebenarnya sekarang ini di bawah NEKMAT dan juga NEKAD iaitu persatuan-persatuan nelayan juga sudah membuka pasar-pasar nelayan di seluruh negara dan membekalkan *direct* daripada jeti-jeti yang mendarat kawasan-kawasan tertentu di mana ikan-ikan itu diedarkan. Terima kasih.

***[Masa untuk Pertanyaan-pertanyaan bagi Jawab Lisan tamat]***

**Tuan Yang di-Pertua:** Terima kasih Ahli-ahli Yang Berhormat. Sesi pertanyaan-pertanyaan bagi jawapan lisan berakhir. Usul Yang Berhormat Menteri di bawah Peraturan Mesyuarat 12.

### **USUL**

#### **WAKTU MESYUARAT DAN URUSAN DIBEBASKAN DARIPADA PERATURAN MESYUARAT**

**11.32 pg.**

**Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri [Datuk Liew Vui Keong]:** Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan:

“Bahawa mengikut Peraturan Mesyuarat 12(1), Majlis Mesyuarat pada hari ini tidak akan ditangguhkan sehingga selesai dibahas dan diputuskan D.R.29/2012 - Rang Undang-undang Pengangkutan Jalan (Pindaan) 2012; dan D.R.28/2012 - Rang Undang-undang Francais (Pindaan) 2012, yang dijadualkan di nombor 1 dan 2, dan usul Menteri Kewangan di nombor 4 seperti yang tertera dalam *Aturan Urusan Mesyuarat* pada hari ini dan sehingga selesai ucapan-ucapan penangguhan dan selepas itu Majlis Mesyuarat akan ditangguhkan sehingga suatu tarikh yang tidak ditetapkan.”

**Timbalan Menteri Sains, Teknologi dan Inovasi [Datuk Haji Fadillah bin Yusof]:**

Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menyokong.

**Tuan Yang di-Pertua:** Terima kasih. Ahli-ahli Yang Berhormat, sekarang saya kemukakan masalah kepada Majlis untuk diputuskan. Masalahnya ialah usul seperti yang dikemukakan tadi hendaklah disetujui.

*[Usul dikemuka bagi diputuskan; dan disetujui]*

**Tuan Yang di-Pertua:** Yang Berhormat Bakri, sila Yang Berhormat Bakri. Yang Berhormat Bakri ada berdiri tadi untuk membangkitkan peraturan mesyuarat.

**11.34 pg.**

**Tuan Er Teck Hwa [Bakri]:** Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Di sini saya baru dapat surat sebab saya ada buat satu usul dalam Peraturan Mesyuarat 19, rayuan oleh penduduk-penduduk kawasan Pengerang tentang Projek Rapid Pengerang menyebabkan bantahan pemindahan tapak perkuburan Cina di kawasan sekeliling. Di sini saya hendak minta penjelasan dari Tuan Yang di-Pertua, di antara dua syarat yang disenaraikan di bawah perkara Peraturan Mesyuarat 19(2)(a), mana satu menyentuh bahawa penduduk bukan dari kawasan itu tidak boleh tandatangan dan bagaimana Tuan Yang di-Pertua boleh mengenal pasti bahawa mereka tiada nenek moyang terkubur di tapak perkuburan di kawasan Pengerang.

Untuk Perkara 23(1)(q)(i), satu pengenalan mengenai latar belakang *petition* ini telah dibekalkan kepada Tuan Yang di-Pertua dan rayuan ini telah menerangkan dengan jelas bahawa pengambilan tanah adalah kerana projek Petrokimia Rapid.

Kerajaan Negeri Johor cuma menjalankan pengurusan pengambilan tanah. Jika Petronas tidak ada projek di kawasan Pengerang, maka isu ini tidak wujud langsung. Seterusnya, dalam kepercayaan tradisi keluarga Cina, kubur merupakan satu pendekatan untuk mengenang budi dan jasa oleh keluarga kepada ahli keluarga yang meninggal dunia. Pada masa yang sama ini juga merupakan salah satu caranya untuk menjalin hubungan dan pertalian antara ahli-ahli keluarga, terutamanya bagi mereka yang tidak menetap dalam satu kawasan yang sama. Maka, tidak wajar tapak perkuburan diusik dan dipindah sewenang-wenangnya. Ini akan membawa akibat kurang baik dan kurang sempurna. Pemindahan perkuburan Cina hanya boleh diimbangkan...

**Tuan Yang di-Pertua:** Yang Berhormat Bakri, Yang Berhormat Bakri. Fakta usul yang telah dikemukakan kepada saya, saya tahu. Saya tolak usul itu dan saya beri sebab di surat yang saya beri kepada Yang Berhormat. Jadi, sekarang ini Yang Berhormat cuma mengatakan kepada saya ialah di manakah Yang Berhormat tidak bersetuju kepada alasan-alasan saya itu.

**Tuan Er Teck Hwa [Bakri]:** Ya.

**Tuan Yang di-Pertua:** Lepas itu saya akan respons. Tidak payah baca yang hal-hal lain itu. Saya sudah maklum Yang Berhormat. Ini di antara kita dua orang. Tidak payah Ahli Yang Berhormat yang lain dengar.

**Tuan Er Teck Hwa [Bakri]:** Sebab penduduk di sana harapkan dapat satu penjelasan dari Tuan Yang di-Pertua.

**Tuan Yang di-Pertua:** Terima kasih, terima kasih. Yang Berhormat, Peraturan Mesyuarat 19 iaitu rayuan, ada perkara-perkara yang terpaksa dipenuhi dahulu oleh perayu. Dalam hal ini Yang Berhormat membawa hal ini kepada Parlimen. Umpamanya, dalam Peraturan Mesyuarat 19(1)(d) iaitu apabila surat rayuan datang di meja Setiausaha, maka Setiausaha akan menyemak kepada kata-kata dan hujah dalam rayuan tersebut. Selepas itu, Setiausaha akan kemukakan kepada saya pendapat-pendapat mereka daripada semakan itu. Apabila saya bersetuju, puas hati apabila saya semak, maka saya akan tulis bahawa telah diluluskan oleh Tuan Yang di-Pertua. Saya tulis di situ baru boleh dibawa di sini. Lepas itu apabila benarkan Yang Berhormat membaca, tidak ada pun apa-apa perbincangan. Akan tetapi dalam soal ini apabila disemak, ini Yang Berhormat, fail Yang Berhormat, tebal.... [*Menunjukkan sebuah fail*] Apabila disemak, maka didapati bahawa, kalau Yang Berhormat nampak yang kuning-kuning semua ini, didapati bahawa perayu-perayu Yang Berhormat sebut tadi itu ialah alamat mereka bukan berasal daripada kawasan-kawasan itu.

Saya faham sentimen Yang Berhormat dan Yang Berhormat mengatakan bahawa perayu ini adalah anak, cucu, keluarga kepada mereka yang terlibat iaitu kuburan si mati. Akan tetapi Yang Berhormat, apabila kita merujuk *procedure* di *House of Commons*, perayu-perayu kepada perkara sebegini di bawah Peraturan Mesyuarat 19, setidak-tidaknya mesti bermastautin tiga kilometer dalam kawasan tersebut. Itu sebab saya tolak kerana soal teknikal peraturan mesyuarat.

Yang kedua, sebab saya tolak Yang Berhormat ialah perkara yang bersabit ialah hal tanah iaitu tanah kuburan itu adalah di bawah bidang kuasa kerajaan negeri. Sama ada kerajaan negeri mengarahkan untuk memindah atau *acquire* tanah tersebut di bawah *Land Acquisition Ordinance*, mana-mana yang berkenaan, itu tertakluk di bawah kuasa negeri.

■1140

Jadi saya juga telah menghubungi pihak-pihak yang berwajib dalam hal ini Yang Berhormat. Jadi jawapan yang saya dapat daripada pihak-pihak yang berwajib ialah pada ketika saya bercakap ini masih lagi perundingan dibuat di antara pihak-pihak yang terlibat iaitu Kerajaan Negeri Johor, Petronas dan keluarga si mati.

Jadi bermakna bukan tidak ada tindakan yang dibuat. Masih lagi. Jadi tujuan Yang Berhormat untuk membawa usul rayuan di bawah peraturan mesyuarat ialah supaya kerajaan, siapa sahaja pihak-pihak berwajib dalam kerajaan mengambil tindakan dan tindakan sedang diambil. Jadi apabila saya mengutus surat kepada pihak-pihak berwajib, surat saya itu juga *naturally will trigger something that should act*. Jadi mesej Yang Berhormat cuba bawa itu telah pun dibuat tindakan. Terima kasih. Sila, teruskan.

**Tuan Er Teck Hwa [Bakri]:** Tuan Yang di-Pertua...

**Tuan Yang di-Pertua:** Ada lagi?

**Tuan Er Teck Hwa [Bakri]:** ...Di sini saya hendak bincang, jika Petronas tidak wujud di sana, maka isu ini tidak wujud langsung. Saya minta Tuan Yang di-Pertua, adakah keputusan Petronas dalam hal ini merupakan hak kerajaan.

**Tuan Yang di-Pertua:** Terima kasih Yang Berhormat. Duduk dahulu Yang Berhormat. Daripada *feedback* yang saya dapat tahu Yang Berhormat, bukan sahaja yang terlibat di situ pewaris-pewaris yang meninggal kuburan Cina. Saya difahamkan juga beribu-ribu orang Islam terlibat di situ.

Dalam soal meminda kuburan ini Yang Berhormat dari satu tempat ke satu tempat sepanjang pengetahuan saya bukan satu atau dua yang telah dibuat di negara ini. Sebelum ini pun ada yang dibuat di tempat-tempat yang lain. Jadi Yang Berhormat, tugas saya di sini ialah menentukan bahawa apa yang dibawa oleh Yang Berhormat itu menepati peraturan mesyuarat. Itu sahaja Yang Berhormat, soal-soal lain tidak boleh campur hal kerana itu tugas saya. Tugas Yang Berhormat sudah Yang Berhormat buat dan bawa ke Parlimen. Ini pun saya rasa akan mendapat liputan. Kalau Yang Berhormat selepas ini keluar buat kenyataan akhbar itu terpulang kepada Yang Berhormat. Terima kasih.

**Tuan Er Teck Hwa [Bakri]:** Terima kasih Tuan Yang di-Pertua kerana menjelaskan perkara ini. Di sini saya harapkan Tuan Yang di-Pertua boleh senaraikan bila perkuburan ini akan dipindah ke Malaysia. Senaraikan tempat dan tarikh bila. Dalam kebudayaan Cina, pembinaan kubur ada "*sui*" tidak ada "*ong*". Harap Tuan Yang di-Pertua boleh pertimbangkan.

**Tuan Yang di-Pertua:** Itu sebab saya kata tugas saya cuma menentukan bahawa apa yang dibawa di Dewan Rakyat Parlimen mengikuti peraturan mesyuarat. Soal-soal lain itu Yang Berhormat saya tidak campur hal.

### **RANG UNDANG-UNDANG**

#### **RANG UNDANG-UNDANG PENGANGKUTAN JALAN (PINDAAN) 2012**

##### **Bacaan Kali yang Kedua dan Ketiga**

Aturan Urusan Mesyuarat dibaca bagi menyambung semula perbahasan yang ditangguh atas masalah, "Bahawa rang undang-undang ini dibacakan kali yang kedua sekarang". [27 Jun 2012]

**Tuan Yang di-Pertua:** Yang Berhormat Kepong sila sambung perbahasan.

**Tuan Er Teck Hwa [Bakri]:** Tuan Yang di-Pertua, di sini ada satu permintaan sebab saya dapat satu lagi surat tentang penolakan usul 18(1). Saya rasa...

**Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]:** [Bangun]

**Tuan Yang di-Pertua:** Yang Berhormat Kepong, duduk dahulu Yang Berhormat. Satu lagi peraturan mesyuarat.

**Tuan Er Teck Hwa [Bakri]:** Saya baru dapat satu lagi surat 18(1) tentang penderaan tahanan ISA ini adalah amat serius dan akan merosakkan imej negara. Satu siasatan keseluruhan seharusnya diadakan. Saya berharap Tuan Yang di-Pertua boleh buat keputusan.

**Tuan Yang di-Pertua:** Yang Berhormat, seperti biasa juga Yang Berhormat fakta Yang Berhormat telah kemukakan kepada saya. Penolakan saya, alasan saya juga telah saya berikan kepada Yang Berhormat. Cuma kalau Yang Berhormat ingin bangkitkan mana sana Yang Berhormat fikir saya salah dan sedemikiannya. Itu sahaja. Tidak payah baca fakta yang lain. Saya kata saya tolak atas beberapa sebab yang mana satu sebab di sana Yang Berhormat tidak setuju. Itu sahaja Yang Berhormat.

Yang Berhormat minta penjelasan kepada saya, tahanan ISA Yang Berhormat bangkitkan itu adalah di bawah undang-undang yang dahulu yang kita mansuhkan. Akan tetapi Yang Berhormat tidak bermakna tahanan-tahanan itu apabila sesuatu akta baru kita luluskan di sini, mereka secara automatik dilepaskan kerana itu tindakan dahulu. Sehingga Menteri yang berkenaan yang telah membuat keputusan di bawah Akta ISA dahulu memendekkan tahanan itu atau tidak, itu terpulang kepada Menteri. Untuk makluman Yang Berhormat, saya semak juga undang-undang supaya jangan saya tersilap.

Dalam akta baru iaitu Akta Keselamatan (Langkah-Langkah Khas) 2012, seksyen 32(2)(a) jelas membenarkan bahawa tahanan dahulu itu sah ditahan sehingga menteri yang berkenaan yang telah membuat keputusan dahulu memendekkan tahanan. Jadi di bawah 18(1) ini Yang Berhormat, apabila kita bawa usul di bawah 18(1), untuk merundingkan sesuatu hal yang berlaku *recent occurrence*, kepentingan orang ramai perlu disegerakan dan sedemikiannya, tujuan objektif usul itu ialah untuk mengambil minat kerajaan membuat tindakan segera. Dalam hal ini apabila saya menghubungi pihak-pihak yang berwajib, saya juga difahamkan bahawa pihak-pihak daripada SUHAKAM telah pergi ke penjara dan *interview* kepada pihak-pihak berkenaan. Jadi bermakna tindakan telah pun diambil. Jadi ada dua perkara yang dibangkitkan di sini iaitu satu lagi tahanan yang bukan warga negara Malaysia.

Ini Yang Berhormat, perkara yang berkaitan dengan keselamatan. Apabila berkaitan dengan keselamatan bermakna ia mempunyai kerahsiaan di bawah akta dahulu. Sedangkan mahkamah sekarang ini apabila ada *habeas corpus* dibawa ke mahkamah kepada tahanan yang berkenaan, mahkamah juga tidak boleh buat apa-apa. Jadi tidak ada logiknya kepada saya membahaskan sesuatu perkara yang tidak ada juga kesampaian. Itu sebab saya tolak Yang Berhormat. Saya kata tidak perlu untuk disegerakan.

**Tuan Chua Tian Chang @ Tian Chua [Batu]:** Tuan Yang di-Pertua, sedikit sahaja. Kami juga baru terima memorandum dari keluarga tahanan. Keadaan ini bukan sahaja isu undang-undang tetapi tahanan tengah menjalankan mogok lapar dan mereka dakwa bahawa

mereka diseksa di dalam tahanan. Itulah dimensi yang perlu disegerakan dan keadaan ini kita tidak boleh tunggu sampai Menteri buat keputusan.

**Tuan Yang di-Pertua:** Yang Berhormat Batu...

**Tuan Chua Tian Chang @ Tian Chua [Batu]:** Kerana mereka ingin *alert* kepada orang awam, mereka dalam keadaan yang sangat mendesak dan sehingga mereka melakukan mogok lapar untuk protes seksaan yang mereka lalui sekarang. Jadi saya rasa sebagai Dewan Rakyat, kita harus tunjuk prihatin kepada keadaan ini. lagipun undang-undang ini tidak lagi *applied*. Bukan saya kata tidak ada hak Yang Berhormat Menteri untuk berterusan dengan tahanan ini, tetapi dalam keadaan sekarang mereka dakwa mereka diseksa dan harus disegerakan perbincangan ini.

**Tuan M. Manogaran [Telok Intan]:** Tuan Yang di-Pertua, saya ingin mengatakan sedikit. Saya tahu Tuan Yang di-Pertua amat arif tentang hal-hal ini. Akan tetapi saya rasa setiap kali sesuatu isu dibangkitkan polis membuat siasatan, jadi tidak perlu bahas. SUHAKAM buat siasatan jadi tidak perlu bahas. Akan tetapi kita tidak tertakluk kepada mana-mana pihak. Ini Parlimen. Mana-mana isu kepentingan awam kita boleh bahas.

**Tuan Yang di-Pertua:** Yang Berhormat, duduk Yang Berhormat. Tidak ada perkara-perkara mustahak kalau mengikut peraturan mesyuarat yang saya tidak benarkan. Saya benarkan, tetapi pada ketika-ketika ianya perlu dibawa dan diperlukan dalam peraturan mesyuarat. Baru-baru ini ada satu *bill* yang dibawa iaitu *supplementary*. Boleh bawa di situ. Macam mana cara dibawa boleh. Bermakna kalau ada ruang boleh, ucapan penangguhan boleh. Itu sebab kenapa peraturan mesyuarat 18 ada syarat-syarat tertentu. Tidak semestinya apa yang dibawa oleh sesiapa sahaja sama ada pihak kerajaan atau pembangkang di bawah 18(1) saya terima, tidak. Ahli-ahli Yang Berhormat seharusnya apabila sampai akhir penggal ini faham kategori mana hal-hal yang boleh dibawa 18(1), kategori mana yang tidak. Seperti sekarang ini pun saya terpaksa *explain* balik. Kita sudah menghabiskan masa.

#### ■1150

Saya tidak mengatakan bahawa apa yang berlaku itu tidak perlu disegerakan tetapi apa yang saya katakan bahawa apabila kita kesampingkan agenda yang tersedia untuk membahaskan ini, tujuan untuk merunding sesuatu yang juga tidak mempunyai keputusan, apa faedahnya dan sekarang ini kita bincang kenapa terpaksa saya layan kerana ini juga akan mendapat liputan. Jadi tindakan kementerian yang berkenaan atau pihak yang berwajib, dia tidak peka dengan perkara ini kerana kalau pun tidak keluar di media massa utama, ia akan keluar di media portal.

Terpulang kepada kerajaan menimbang kepada hal seperti begini dan itu bukan soal saya. Soal saya mentafsir peraturan 18. Soal lain terpulang kepada pihak lain, terima kasih. Yang Berhormat Kpong.

**Dato' Kamaruddin Jaffar [Tumpat]:** [Bangun]

**Tuan Yang di-Pertua:** Sudahlah Yang Berhormat kalau fasal soal ini Yang Berhormat, sudahlah. Saya sudah mengerti dengan soal ini.

**Dato' Kamaruddin Jaffar [Tumpat]:** Tidak khusus Tuan Yang di-Pertua dengan izin berkaitan dengan 18(1) sebab usul saya pun tentang Myanmar ditolak dalam kamar. Saya hanya ingin memberi pandangan dan meminta nasihat Tuan Yang di-Pertua kes 18(1) ini sesetengahnya dibenarkan dibaca dan diputuskan dalam Dewan tetapi kes yang tertentu seperti hari ini dan saya minggu lepas ditolak dalam kamar.

Mengikut peraturan mesyuarat dan saya tidak bangkit dan tidak membantahnya minggu lepas tetapi mungkin untuk kebaikan perjalanan Dewan ini ada suatu pindaan kepada peraturan mesyuarat yang mana kes-kes yang ditolak dalam kamar itu sekurangnya dimaklumkan dalam sidang oleh Setiausaha Dewan mengatakan bahawa Tuan Yang di-Pertua mendapat permohonan bawah 18(1) ini, ini, ini dan Tuan Yang di-Pertua sebagai Tuan Yang di-Pertua di bawah peraturan ini telah memutuskan untuk menolak di kamar supaya ada rekod dan cacatan yang kita telah memohon untuk membahaskan tetapi ditolak dalam kamar, tidak diizinkan dibaca dalam Dewan, tidak dibenarkan untuk membahaskannya. Sekurang-kurangnya ada rekod dalam *Hansard* ini yang kita pernah membentangkan untuk ditolak oleh Tuan Yang di-Pertua mengikut kebijaksanaan dan alasan Tuan Yang di-Pertua dalam kamar supaya lebih memudahkan.

**Tuan Yang di-Pertua:** Terima kasih Yang Berhormat Tumpat. Saya ambil perhatian kepada apa isu yang dibangkitkan itu. Sila Yang Berhormat Kepong.

11.52 pg.

**Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]:** Tuan Yang di-Pertua, saya bangun untuk meneruskan ucapan saya mengenai Rang Undang-undang Pengangkutan Jalan ini dan saya nampak di dalamnya saya baca dengan teliti bagai *'timun dendang, di luar merah dan di dalam pahit.'*

*[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Ronald Kiandee) mempengerusikan Mesyuarat]*

Cuma timun dendang kurang kerat, ada kuah yang lebih.

**Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]:** Timun rendang kah, daging rendang?

**Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]:** Yang Berhormat Kinabatangan itu kerana di kawasannya sungai, dia tidak tahu apa kenderaan dan jalan. Sungai dan pokok adalah, itu yang difahami.

Tuan Yang di-Pertua, sebelum saya teruskan, saya akan buat beberapa cadangan. Pertama, saya mengesyorkan supaya kita adakan pelan strategik yang lebih berkesan untuk menangani masalah-masalah jalan, masalah kemalangan kerana berpuluh ribu yang cedera dan 6,000, 7,000 setahun yang mati, walaupun tidak menimbulkan emosi seperti ISA ataupun darurat dan sebagainya tetapi ini melibatkan nyawa, beribu-ribu nyawa setiap tahun. Dengan

itulah saya mencadangkan supaya kita adakan pelan strategik telah berkesan untuk menangani masalah ini.

Kedua, saya mencadangkan supaya kita adakan bukan sahaja PUSPAKOM, mungkin 'dewankom' pun boleh, agensi yang 2, 3, 4, 5 kalau boleh. Sekurang-kurangnya ada dua agensi kerana kalau ada PUSPAKOM sahaja yang hendak menentukan kenderaan yang layak dipandu di jalan raya itu susah, timbulkan pelbagai penyelewengan di dalam.

**Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]:** Boleh minta penjelasan. Saya terpanggil Yang Berhormat Kepong.

**Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]:** Kalau ada sungai dan pokok, macam mana hendak cakap.

**Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]:** Sungai ada, pokok ada, jalan pun ada.

**Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]:** Jalan itu saya tidak nampak sangat.

**Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]:** Terima kasih Yang Berhormat Kepong. Dia ini kadang-kadang terkepung tetapi hari ini saya terpanggil sebab saya pun bersetuju Yang Berhormat Kepong. Hari ini, kenderaan kita rata-rata bergantung dengan satu agensi iaitu PUSPAKOM. Jadi apakah Yang Berhormat Kepong ingin mencadangkan supaya pusat pemeriksaan seperti PUSPAKOM ini dibuka kepada agensi-agensi lain. Jadi tidak ada sistem monopoli yang satu orang kaut semua, satu orang untung semua, sedangkan kenderaan yang dipantau sehingga ada yang saya tahu dia ada pemantauan jarak jauh, PJJ iaitu dia pantau dari jauh tetapi dapat kelulusan sebab ada *under table*. Minta penjelasan Yang Berhormat Kepong.

**Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]:** Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat Kinabatangan, memang syor saya tadi untuk mengadakan selain daripada PUSPAKOM, kita ada 'dewankom', kalau boleh pun 'Kinabatangankom' pun boleh untuk mengelakkan penyelewengan dan kecurangan yang berlaku dalam PUSPAKOM, ya memang curang. Yang ketiga ....

**Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]:** Kalau boleh saya cadangkan 'Pokok Senakom'.

**Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]:** Boleh juga, apa 'kom' pun boleh asalkan tidak berlakunya kecurangan. Ketiga saya akan mengesyorkan supaya kita meningkatkan penyelarasan di antara agensi yang terlibat dengan jalan raya. Bukan sahaja JPJ, pihak polis, pihak kerajaan tempatan dan sebagainya. Kita mesti adakan penyelarasan yang ditingkatkan supaya ia lebih berkesan.

Keempatnya, mengenai basikal elektrik walaupun ada definisi di dalam basikal elektrik dan juga beberapa fasal untuk mengendalikan. Saya berharap Yang Berhormat Timbalan Menteri, kita mesti mengkaji dengan lebih teliti pro dan kontra untuk basikal elektrik dan juga untuk membenarkan OKU atau orang kurang upaya menggunakan kenderaan yang lebih,

walaupun itu penting tetapi kita mesti menetapkan cara-cara untuk memelihara keselamatan mereka kerana saya percaya bahawa kemalangan yang melibatkan OKU itu akan bertambah.

Kelima mengenai ada empat perenggan yang ada kena-mengena dengan belok kiri dibenarkan. Memang ini akan menimbulkan banyak masalah dan saya tidak tahulah macam mana pihak Kementerian Pengangkutan dapat menguruskan hal supaya belok kiri ini bukan sahaja menjadi kiri dan kanan bahkan utara selatan dan sebagainya. Ini masalah yang timbul kerana penguat kuasa. Kita tidak boleh mengharapkan semua penguatkuasaan berkesan, cekap dan beramanah. Ini masalah kita.

Tuan Yang di-Pertua, saya sebutkan kita mesti adakan bukan sahaja PUSPAKOM bahkan 'Dewan Rakyatkom' pun kita mesti ada kerana di sini kita setiap kali kita minta Kementerian Pengangkutan untuk menjelaskan kepada Dewan yang mulia ini mengenai PUSPAKOM, jawapan itu memang cantik belaka, ada perjanjian konsesi, ada perjanjian konsesi tambahan. Yang Berhormat Putatan itu melanggar Peraturan Mesyuarat Dewan, Tuan Yang di-Pertua.

■1200

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]:** Ya, saya tak respons pun. Teruskan ucapan.

**Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]:** Di sini, PUSPAKOM yang hendak memastikan semua kenderaan adalah layak dipandu di jalan raya... *[Disampuk]* Walaupun Yang Berhormat Padang Besar itu dia berminat, baik jugalah, tapi padang dia besar tapi ucapan itu kecil... *[Ketawa]*

**Dato' Seri Azmi bin Khalid [Padang Besar]:** *[Bangun]*

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]:** Yang Berhormat Padang Besar bangun Yang Berhormat.

**Dato' Seri Azmi bin Khalid [Padang Besar]:** Saya nak bantu. Saya nak minta kalau boleh Yang Berhormat Kepong ini tambah sikit. Bolehkah dalam PUSPAKOM itu dijual insurans dan juga memberi khidmat membaharui lesen *road tax* PUSPAKOM ataupun ia berbeza? Saya nak kalau boleh Yang Berhormat tanya, saya tak tanya.

**Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]:** Itu pertanyaan yang baik kerana kita tak boleh benarkan itu kegiatan seumpama menjual insurans, apa 'suran' pun tak bolehlah. Kita nak periksa sahaja, apa hal kena mengena dengan insurans pula?

Tuan Yang di-Pertua, kita tiap-tiap kali ada jawapan daripada Kementerian Pengangkutan mengenai PUSPAKOM mengenai kenderaan, memang jawapan itu lengkap bukan main, tapi masalah untuk menangani penyelewengannya kurang, kurang langkah yang berkesan. Disebutkan PUSPAKOM nak adakan perjanjian konsesi tambahan dengan memperkenalkan petunjuk prestasi teknikal utama. Ha, ini memang seronok kita dengar. Hendak mewujudkan tiga keberhasilan utama seperti perkhidmatan yang baik kepada pelanggan, memastikan kenderaan layak dipandu di jalan raya dan modul perkhidmatan yang mapan, tapi Yang Berhormat Padang Besar itu tak nampak sangat ketiga-tiga ini dilakukan.

Juga nak menangani gejala rasuah di dalam semua perjanjian penswastan khususnya perjanjian konsesi PUSPAKOM, kerajaan telah menetapkan bahawa amalan rasuah dan penyelewengan boleh dijadikan asas kepada penamatan perjanjian konsesi. Ha, nampak seronok saya. Walau bagaimanapun, kesalahan tersebut adalah tertakluk kepada sabitan di dalam mahkamah. Ha itulah jadi sebab musabab tak dapat tindakan diambil. Juga, langkah-langkah yang dijalankan oleh kerajaan adalah bukti bahawa kerajaan komited untuk memastikan pihak PUSPAKOM menjalankan tugasnya dengan telus dan berkesan tanpa terdapat unsur-unsur rasuah.

Yang Berhormat Timbalan Menteri, ini semua yang saya sebutkan sebagai '*kurang kerat rengkoh yang lebih*'.

**Dato' Haji Ismail bin Haji Abd. Muttalib [Maran]:** *[Bangun]*

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Minta penjelasan, apa maksudnya itu?

**Dato' Haji Tajuddin Abdul Rahman [Pasir Salak]:** Yang Berhormat Kepong, boleh sikit?

**Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]:** Nak tahu juga itu?

**Dato' Haji Tajuddin Abdul Rahman [Pasir Salak]:** Minta penjelasan boleh Yang Berhormat Kepong? Yang Berhormat Kepong, boleh minta penjelasan?

**Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]:** Usahnya tidak seberapa hanya cakap yang lebih.

**Beberapa Ahli:** Oh!

**Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]:** Seperti Yang Berhormat Pasir Salak jugalah.

**Dato' Haji Tajuddin Abdul Rahman [Pasir Salak]:** Boleh? Hari itu kita *pair* dua orang dekat TV, bagilah *chance*.

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]:** Ya.

**Dato' Haji Tajuddin Abdul Rahman [Pasir Salak]:** Terima kasih. Saya dengar Yang Berhormat Kepong bercakap meleret-leret, meleret-leret. Apa yang dia hendak sebenarnya? Tak tahu apa yang dia hendak. Dengan izin, *what do you want? What is your complaint?* Betul tak? Pusing-pusing, pusing-pusing, dah macam orang kena kepong... *[Ketawa]* *What is the problem* dengan izin *with* PUSPAKOM *that you are not happy about?*

**Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]:** *Problem* dia, dia terkepung-kepung.

**Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]:** Tuan Yang di-Pertua, pada 13 April tahun ini, saya pergi ke PUSPAKOM Bukit Maluri, Kepong kerana ada pemilik bas sekolah kecil, WTF 1286, bas sekolah kecil jenama Nissan yang sudah pun dua tiga kali diperiksa oleh syarikat Nissan sebagai layak dipandu di jalan raya. Akan tetapi bila dia pergi ke PUSPAKOM, dia tunjukkan brek itu tak sempurna, apa pun tak sempurna. Sebab saya pun tengok sendiri, semua meter itu tak sempurna kerana brek itu dan sebagainya.

Akan tetapi apabila selepas saya tengok apa yang diperiksa, saya keluar, ada orang tanya pemilik kenderaan tersebut mengapa jemput Ahli Parlimen atau Menteri datang. Seolah-

olah tak payah. Ada cara yang lain untuk menyelesaikan masalah tak diluluskan. Yang Berhormat Pasir Salak, itulah masalah kita.

**Dato' Haji Tajuddin Abdul Rahman [Pasir Salak]:** Jadi Yang Berhormat Kepong nak dilantik jadi inspektor dekat situ lah supaya dia orang setuju? *[Ketawa]*

**Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]:** Itulah, itu satu contoh sahaja. Banyak lagi contoh. Sebab, siapa pergi pun termasuk Yang Berhormat Padang Besar pun dia anggap ini tak payahlah itu, sia-sia sahaja. Ada cara yang lebih elok untuk menyelesaikan masalah. Itulah sebab kita mesti adakan Dewan Rakyat 'kor' mengenai PUSPAKOM.

Tuan Yang di-Pertua, selain daripada kita mesti adakan...

**Datuk Siringan bin Gubat [Ranau]:** Yang Berhormat Kepong, mohon penjelasan. Ranau.

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]:** Yang Berhormat Ranau, Yang Berhormat.

**Datuk Siringan bin Gubat [Ranau]:** Sini, Ranau.

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]:** Nak bagi jalan Yang Berhormat?

**Datuk Siringan bin Gubat [Ranau]:** Jauh di pedalaman. Berilah ruang. Terima kasih Yang Berhormat Kepong. Atas ruang ini, saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat Kepong dan mohon penjelasan. Kalau kita dengar apa Yang Berhormat Kepong utarakan tadi itu, memang PUSPAKOM ini banyak masalah. Adakah Yang Berhormat Kepong bersetuju supaya konsesi PUSPAKOM ini dikembalikan kepada pengurusan JPJ? Saya ingat lebih baik lagi kembali kepada asal seperti yang dahulunya. Mohon penjelasan.

**Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]:** Dahulunya memang ada penyelewengan juga tapi tak begitu dahsyatlah itu. Saya setuju macam itu, tapi walau bagaimanapun kita mesti kaji cara moden kerana cara moden itu termasuk diswastakan, tapi kita mesti elakkan monopoli. Mesti kita elakkan monopoli.

**Dato' Haji Ismail bin Haji Abd. Muttalib [Maran]:** Boleh mencelah Yang Berhormat Kepong? Yang Berhormat Kepong, boleh mencelah?

**Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]:** Yang Berhormat Maran, Yang Berhormat Maran ada masalah kah pengangkutan?

**Dato' Haji Ismail bin Haji Abd. Muttalib [Maran]:** Ada, ada. Yang Berhormat Kepong, saya tengok seolah-olah apabila ada sahaja agensi pelaksana dalam peraturan dan sebagainya, Yang Berhormat Kepong sentiasa tidak puas hati. Kita ada badan penguat kuasa undang-undang seperti mana yang disebutkan oleh Yang Berhormat dari Ranau tadi. Makna seolah-olahnya Yang Berhormat tidak percaya kepada badan undang-undang yang melaksanakan penguatkuasaan ini. Yang Berhormat mencadangkan tadi supaya beri kepada swasta. Adakah jaminan Yang Berhormat bahawa rasuah tidak berlaku, penyelewengan tidak berlaku? Silap-silap mungkin teruk daripada apa yang berlaku sekarang.

Sebab itulah saya kadang-kadang Yang Berhormat, ada juga daripada pihak Yang Berhormat sendiri, katalah sekarang ini minimum caj ataupun minimum denda yang dikenakan oleh kerajaan kepada pesalah jalan raya ialah RM300, ada di antara kita yang kadang-kadang mempertahankan, membela pesalah-pesalah.

■1210

Bagi orang yang tidak suka melakukan kesalahan dia tidak takut kerana dia tahu bila dia lakukan kesalahan jalan raya, lari laju dan sebagainya, sudah menunggu mereka denda RM300. Seolah-olahnya kita sama-sama menggalakkan rasuah dan sebagainya. Bagaimana pandangan Yang Berhormat? Terima kasih.

**Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]:** Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat Maran memang kerana Maran baru sahaja ada lebuhraya. Baru sahaja dia ada lebuhraya sebab sebelum itu kepada Bentong. Ini kerana dekat dengan Maran, dia kurang fahamlah mengenai selok-belok masalah jalan raya. Itulah masalahnya. Itu seperti...

**Dato' Haji Tajuddin Abdul Rahman [Pasir Salak]:** Sudah terlalu lama ini, itu sebab jadi merepek. Sudah lama sangat.

**Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]:** PUSPAKOM ini tidak ada perjanjian konsesi. Ini memang salah satu akan diswastakan.

**Dato' Haji Tajuddin Abdul Rahman [Pasir Salak]:** Sudah tujuh penggal, itu yang jadi merepek.

**Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]:** Tuan Yang di-Pertua, banyak gangguan yang melanggar peraturan. Di sini kita pun tahu masalah lalu lintas kita yang banyak terlibat ialah teksi. Dalam masalah teksi ini baru-baru sahaja kita nampak Yang Amat Berhormat Perdana Menteri kata dia hendak bagi RM500 untuk elaun subsidi tayar. Apa lagi yang akan dibuat saya tidak tahulah kerana nampaknya bermurah, begitu baik hendak menjaga teksi sehingga mengatakan syarikat yang diberi sewaan teksi itu dipanggil penghambaan moden. Penghambaan moden, Yang Berhormat Maran. Saya tidak tahulah Yang Berhormat Maran ada teksi ataupun tidak tetapi..

**Dato' Ismail bin Abd. Muttalib [Maran]:** Yang Berhormat Kepong. Sebenarnya kebaikan kerajaan bukan teksi sahaja. Sudah lama Kerajaan Barisan Nasional buat kerja yang baik. Bukan sahaja teksi. Berbagai-bagai termasuk di luar bandar, di kampung dan sebagainya. Saya teksi ada juga di Maran. Termasuk faedah kepada Yang Berhormat Kepong.

Jadi Yang Berhormat tidak boleh mempertikaikan kerajaan terutamanya pandangan bernas dari Yang Amat Berhormat Perdana Menteri. Boleh terima ya, kebaikan kerajaan Yang Berhormat Kepong?

**Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]:** *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]* Yang Berhormat Maran tahulah itu. Daripada negeri yang sama, Pahang. Dia hendak jaga Yang Amat Berhormat Perdana Menteri kerana dia dapat faedah daripada Yang Amat Berhormat juga. Sudah dicalonkan? Itulah masalahnya.

Tuan Yang di-Pertua, wang yang diberi kepada subsidi tayar, kepada teksi pun wang rakyat belaka bukan wang Yang Berhormat Maran ataupun Yang Amat Berhormat Pekan. Wang rakyat belaka Yang Berhormat Ledang. Itu penghambaan moden kita ini, digelar kepada syarikat-syarikat yang ada kena mengena dengan teksi. Itulah masalah kita. Yang Berhormat Padang Besar pun tahu apa masalah. Orang ada syarikat tetapi dia tidak pandu. Dia sewa teksi. Bukankah masalah di sini? Oleh sebab itu saya mencadangkan kita ada selain daripada PUSPAKOM ada agensi yang lain untuk memeriksa kenderaan di negara ini sebab perjanjian...

**Ir. Haji Hamim bin Samuri [Ledang]:** Penjelasan.

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]:** Yang Berhormat Ledang.

**Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]:** Ia gunung sahaja. Bukit Ledang sahaja ada. Tidak sampai gunung pun. *[Ketawa]*

**Ir. Haji Hamim bin Samuri [Ledang]:** Terima kasih Yang Berhormat Kepong. Saya setuju sangatlah kalau sewa-sewa ini tidak berlaku. Saya pun anti sewa teksi ini. Maknanya lesen tidak boleh disewakanlah. Sepatutnya dia *operate* sendiri. Yang boleh cuma kalau dia *employ* pemandu teksi bawa, cari penumpang. Sama dengan Yang Berhormat jugalah, di waktu ini berada di Dewan Rakyat, sudah tentulah kerja-kerja di klinik di *outsource* oleh orang lain.

Maknanya itu perkara biasa. Apa yang penting tidak ada berlaku aktiviti sub lesen. Jadi, pada saya isu Yang Berhormat bangkitkan mengenai penghambaan itu tidak wujud. Mungkin berlaku terlalu sedikit tetapi sengaja dibesar-besarkan oleh pihak-pihak tertentu. Tidak timbul. Buktinya mudah sahaja. Kalau kita ada klinik dan kita minta orang lain uruskan pada waktu ini, sama juga dengan teksi. Apa yang penting ia tidak di Ali Babakan. Apa pandangan Yang Berhormat Kepong?

**Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]:** Tuan Yang di-Pertua, kalau bukan masalah yang serius mengapa Yang Amat Berhormat Perdana Menteri hendak kata ini penghambaan moden. Kalau tidak begitu besar masalah tidak perlulah kita gelar penghambaan moden atau *slavery*. Mungkin Yang Berhormat Ledang tidak faham apa penghambaan moden itu. Oleh kerana itulah kita perlukan agensi alternatif supaya ada saingan yang sihat dan tidak akan berlaku penyelewengan di sini.

**Ir. Haji Hamim bin Samuri [Ledang]:** Yang Berhormat Kepong, boleh tumpang sedikit? Tumpang. Mungkin saya tidak dapat hendak berucap tetapi hendak tumpang sedikit iaitu saya difahamkan kebanyakan pegawai-pegawai yang *standby* di sebelah kiri dan kanan itu kerusinya banyak yang patah dan sempit. Jadi, kalau boleh oleh kerana Yang Berhormat Kepong cerita tentang penghambaan moden, kita simpatilah kepada pegawai-pegawai di sana itu. Sampai senyum itu banyak kerusi yang patah itu. Harap dapat diambil tindakan. Sekian, terima kasih.

**Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]:** Tuan Yang di-Pertua, kalau kita menguatkuasakan rang undang-undang apabila dijadikan akta kelak dengan berkesan, jadi kita perlukan penyelarasan

yang baik di antara pihak JPJ, polis, kerajaan tempatan, trafik moden, warden trafik dan sebagainya.

Saya nampak sekarang ini penyelarasan itu kurang misalnya dengan kerajaan-kerajaan tempatan. Di dalam rang undang-undang kita ada kaedah untuk mempertingkatkan kerjasama. Kalau tidak ada kerjasama dan penyelarasan yang baik saya percaya rang undang-undang tidak dapat dikuatkuasakan dengan berkesan. Itu mengenai penyelarasannya.

Yang Berhormat Timbalan Menteri, kita juga perlu menjelaskan dengan lebih teliti mengenai penstrukturan semula dan juga penyelarasan mengemaskinikan kompaun, mengemaskinikan denda yang akan dikenakan oleh JPJ termasuklah denda tidak kurang daripada RM300 dan tidak lebih daripada RM2,000 ataupun tidak lebih dari RM5,000 dan sebagainya. Ini kalau hendak dikuatkuasakan, kita mesti ada penyelarasan yang lebih baik. Yang Berhormat Timbalan Menteri juga tidak menerangkan semalam mengenai bagaimana denda dan kompaun akan distrukturkan semula dan dikemaskinikan.

■1220

Saya mendapat tahu bahawa diadakan bayaran untuk denda ataupun kompaun di bahagikan kepada tiga peringkat. Peringkat yang pertama – 1 hari kepada 15 hari dan yang kedua – 16 hari kepada 30 hari dan juga untuk peringkat yang ketiga – 31 hari sampai 60 hari, kalau tak bayar. Kemudian akan dihadap ke mahkamah dan sebagainya.

Saya berharap Yang Berhormat dapat memberitahu kepada Dewan yang mulia ini termasuklah amaun denda itu akan dilipatgandakan kerana di dalam tiga peringkat ini tidak dibayar dan juga di dalam tempoh dua bulan dan sebagainya. Ini memang tidak dijelaskan dan saya berharap Yang Berhormat dapat berbuat demikian.

Mengenai belok kiri dibenarkan di simpang lalu lintas fasa 16 itu. Itu ada empat peringkat di *authorized left turn*, empat perenggan ini tetapi saya kurang faham bagaimana kita dapat mengadakan belok kiri dibenarkan. Ini kerana kita mesti memberitahu pengguna lalu lintas, apakah yang dimaksudkan dengan belok kiri dibenarkan. Kalau tidak, akan bertambahnya kemalangan lalu lintas.

Akhir sekali Tuan Yang di-Pertua, mengenai OKU. Sering kali saya nampak kerana dia OKU, bila dia membawa kenderaan yang disesuaikan untuknya, memang tak serupa dengan kenderaan biasa. Ini kerana di Malaysia ini, hampir semua jalan saya nampak, kalau ada pun satu dua saja, tidak ada tempat untuk basikal, tidak ada tempat di dalamnya untuk kenderaan OKU. Tidak ada langsung. Kalau tidak ada langsung, macam mana kita boleh menguatkuasakan rang undang-undang itu. Inilah satu perkara yang penting dan saya berharap pihak kementerian dapat mengkaji macam mana kita boleh membenarkan basikal elektrik, kita boleh membenarkan OKU dan kenderaan yang disesuaikan untuk OKU itu berjalan dengan baik. Tidak terlibat dengan kemalangan. Itu masalah kita.

Oleh sebab itulah, saya berharap semua ini dapat diusahakan oleh semua pihak kerana kita mesti bekerjasama dengan semua pihaklah sama ada pembangkang ataupun

pemerintah. Jika tak dipecah ruyung, mana boleh mendapat sagu. Sebab itulah kita semua sama-sama mesti berusaha supaya kita boleh menampakkan kemalangan yang boleh dikurangkan. Sekian, terima kasih.

**Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]:** Tuan Yang di-Pertua, terima kasih...  
*ketawa]*

**Beberapa Ahli: [Bangun]**

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]:** Yang Berhormat Jempol.

**Dato' Lilah bin Yasin [Jempol]:** Tuan Yang di-Pertua, terima kasih. Saya menyokong cadangan daripada kementerian ini terutama sekali untuk membenarkan basikal elektrik beroperasi di tengah-tengah jalan raya kita kerana sudah lama rakyat kita memohon supaya kerajaan memikirkan secara terperinci supaya basikal elektrik ini dapat digunakan di jalan raya kita.

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]:** Tak payah marah-marah Putatan.

**Dato' Lilah bin Yasin [Jempol]:** Cuma...

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]:** Kita bagi pun orang BN.

**Dato' Lilah bin Yasin [Jempol]:** Putatan saya bagi mencelah, janganlah keluar...  
*etawa]*

**Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]:** Merajukkah Putatan?

**Dato' Lilah bin Yasin [Jempol]:** Cuma Tuan Yang di-Pertua, saya ingin minta penjelasan tentang kalau kita lihat kadar kemalangan jalan raya dalam negara kita, penunggang motosikal adalah merupakan penyumbang utama yang menyebabkan kemalangan jalan raya. Hari ini kita nak buat satu lagi keputusan untuk membenarkan pula penunggang-penunggang basikal elektrik juga akan menggunakan jalan raya yang sama. Menggunakan kemudahan yang sama. Apakah tidak ada kebimbangan kepada pihak kerajaan usaha untuk mengurangkan kadar kemalangan ini nanti akan menimbulkan satu masalah besar kepada kerajaan dan juga kementerian?

Kalau kita nak benarkan juga, saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat Menteri, apakah penunggang-penunggang ini nanti kita kenakan syarat supaya mereka juga mempunyai lesen untuk menunggang basikal elektrik? Apakah mereka terpaksa melalui ujian-ujian tertentu supaya memahami tentang undang-undang dan juga peraturan-peraturan lalu lintas dan juga peraturan jalan raya?

Ini memerlukan penjelasan yang perlu diberikan oleh Yang Berhormat Menteri supaya soal dan dengan adanya lesen ini nanti, barulah kita dapat melatih, mendidik dan juga memberikan satu pendekatan kepada pengguna-pengguna jalan raya kita terutama sekali kepada mereka yang menunggang basikal elektrik ini supaya mereka faham tentang undang-undang jalan raya dan juga mematuhi setiap peraturan dan juga undang-undang lalu lintas kita.

Tuan Yang di-Pertua, saya juga menyokong tentang usaha pindaan terhadap...

**Tuan Haji Salleh Kalbi [Silam]:** Jempol.

**Dato' Lilah bin Yasin [Jempol]:** Ya, sila.

**Tuan Haji Salleh Kalbi [Silam]:** Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih sahabat saya Jempol. Saya tertarik dengan isu yang pertama tadi iaitu tentang membenarkan ataupun memberikan lesen kepada basikal yang ada kuasa elektrik. Tahniyah kepada kementerian dan kerajaan yang mengambil kesempatan untuk memperkenalkan rang undang-undang ini bagi mengambil kira dapat memperluaskan lagi untuk mungkin menambah pendapatan kepada negara kita.

Isu yang saya bangkitkan di sini ialah Yang Berhormat Jempol mungkin kita boleh samakan tanya kepada kementerian, untuk di masa akan datang oleh sebab kita dapati menggunakan basikal yang ada kuasa elektrik ataupun basikal manual yang dipakai oleh penunggang biasa. Kalau misalnya di beberapa tempat di negara Eropah dan di Australia, dia ada undang-undang yang khusus untuk membenarkan penunggang basikal ini menjadikan satu budaya yang ruang-ruang jalan barangkali di masa akan datang kementerian ini boleh berkolaborasi dengan pihak berkuasa tempatan untuk membenarkan tempat-tempat tertentu hanya digunakan oleh penunggang basikal ini bagi mengurangkan kadar kemalangan yang berlaku sekarang ini terutamanya yang disumbangkan oleh penunggang-penunggang basikal ini. Apa pandangan Yang Berhormat Jempol dalam perkara ini dan mungkin bertanya dengan pihak kementerian. Terima kasih.

**Dato' Lilah bin Yasin [Jempol]:** Tuan Yang di-Pertua, saya bersetuju dengan pandangan yang dilontarkan oleh Silam tadi. Bukan sahaja soal hasil tetapi kita juga ingin melihat tentang kemudahan yang dapat membantu mungkin akhirnya nanti ada lorong khas disediakan oleh pihak kementerian untuk pengguna-pengguna basikal elektrik ini.

Sebelum saya pergi kepada hal yang lain Tuan Yang di-Pertua, saya minta izin mengalu-alukan kehadiran Jawatankuasa Pemuda UMNO daripada Bahagian Rembau yang sempat hadir ke Dewan ini... *Tepuk*

Tuan Yang di-Pertua, saya juga menyokong pindaan seksyen 59(9). Hari ini Tuan Yang di-Pertua, saya dapat melihat rakyat Malaysia ini sebahagiannya tidak bimbang langsung tentang soal denda dan saman. Berapa ringgit yang dikenakan oleh pihak-pihak tertentu, mereka bersedia untuk membayar. Kalau inilah sikapnya, maka matlamat kerajaan menyediakan denda tersebut tidak akan mencapai matlamat asal.

■1230

Denda ini dikenakan bukanlah untuk menyusahkan rakyat. Denda ini bukanlah untuk membebankan rakyat. Akan tetapi sebenarnya denda ini lebih kepada soal mendedahkan kepada rakyat kita terutama sekali kepada pengguna-pengguna jalan raya kita bahawa kita sebenarnya mesti mematuhi undang-undang dan peraturan jalan raya, mesti mengamalkan nilai-nilai murni sewaktu berada di jalan raya. Kadangkala apabila mereka ini berada di tempat-tempat lain, mereka ini menjadi orang baik, berbudi bahasa, toleransinya lebih, timbang rasanya juga lebih. Akan tetapi sebaik sahaja berada di tengah-tengah jalan raya memandu

kenderaan ditambah pula dengan kenderaan yang berjenama, mereka telah bertukar sikap dan perangai. Inilah yang membimbangkan kerajaan kerana terdapat setengah-setengah pengguna jalan raya kita ini, tidak menampakkan nilai-nilai murni tersebut. Oleh yang demikian, saya yakin dan percaya...

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** *[Bangun]*

**Dato' Lilah bin Yasin [Jempol]:** Kerajaan sedar, kementerian kita sedar bahawa dengan adanya pindaan ini nanti akan dapat menyedarkan pengguna-pengguna jalan raya kita supaya mengikut undang-undang, peraturan dan juga mengamalkan nilai-nilai murni pemanduan di jalan raya. Sila, Yang Berhormat Kota Belud.

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Yang Berhormat Jempol. Saya tertarik dengan kenyataan yang dibuat oleh Yang Berhormat Jempol mengenai rakyat kita kalau berada di luar negara mereka begitu disiplin dalam menghormati peraturan jalan raya di negara-negara lain. Sebagai contohnya saya kira kita sudah tahu kalau kita membawa kereta di luar negara kalau lampu kuning itu maknanya 'tolong berhenti sebelum lampu merah menyala'. Akan tetapi di Malaysia ini kalau lampu kuning itu 'tolong pecut sebelum lampu merah menyala'.

Akan tetapi saya hendak minta pandangan Yang Berhormat, dalam pengalaman saya membawa kereta di Semenanjung ini, lain sedikit pula dengan keadaannya pemandu-pemandu daripada Singapura. Mereka yang dari Singapura pula, di negara mereka itu mereka menghormati peraturan jalan raya tetapi kalau mereka datang ke Malaysia terutamanya menggunakan lebuh raya kita dengan kereta yang mahal dari Singapura, *Ferrari*nya, *Lamborghini*nya yang berkuasa tinggi yang tidak boleh digunakan laju di Singapura. Akan tetapi di Malaysia ini mereka pecut. Seolah-olah mereka tidak menghormati peraturan jalan raya kita dan kadang-kadang meminta kita ke tepi walaupun kita bawa 120 kilometer per jam atau 110 kilometer per jam, dia hendak bawa 160 kilometer per jam. Dia minta *dihighlightkan* kita lagi. Jadi ini mungkin ada sedikit - kenapa kita beri kelebihan kepada pemandu-pemandu daripada Singapura ini? Apa yang kita takut sangat untuk memberi saman ataupun *band* mereka datang ke Malaysia. Terima kasih.

**Tuan Ahmad Kasim [Kuala Kedah]:** Yang Berhormat Jempol, boleh sekali Yang Berhormat Jempol? Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Yang Berhormat Jempol, hujah Yang Berhormat Jempol tadi membayangkan bahawa dengan denda yang tinggi boleh selesai masalah kemalangan. Daripada undang-undang yang kita pinda hari ini daripada tidak lebih RM2,000 dengan perkataan tidak kurang RM300 dan tidak lebih RM2,000. Ini bermakna pihak polis dan pihak mahkamah tidak ada kelonggaran untuk memastikan jumlah denda itu kurang daripada RM300. Kalau kita buat kesalahan sekarang ini RM150.

Jadi adakah Yang Berhormat Jempol membuat konklusi bahawa dengan denda itu boleh menyelesaikan masalah kemalangan. Dengan kita kenakan denda yang tinggi itu kita boleh kurangkan jumlah kemalangan dalam negara kita, sedangkan banyak lagi aspek-aspek

yang lain yang seperti mana Yang Berhormat Jempol sebutkan tadi berkaitan dengan soal aspek pendidikan, nilai kepada pemandu diperkemas oleh Yang Berhormat Kota Belud bahawa kita sepatutnya mendidik pemandu-pemandu kita supaya lebih berhemah. Kalau dia berada di luar negara dia boleh berhemah, mengapa dia berada dalam negara kita dia tidak boleh berhemah. Jadi saya rasa denda ini bukan penyelesaian kepada masalah. Oleh sebab itu saya membantah dalam ucapan saya tidak setuju dengan RM300 ini. Ia membebankan rakyat. Terima kasih.

**Tuan Khairy Jamaluddin [Rembau]:** Minta izin. Terima kasih Yang Berhormat Jempol. Saya turut juga ingin mencelah mengenai rang undang-undang meminda Akta Pengangkutan Jalan 1987 ini juga. Saya tertarik dengan hujah Yang Berhormat Jempol tadi. Saya rasa memang penting untuk kita meminda akta ini untuk meningkatkan denda tersebut. Akan tetapi seperti mana yang disebutkan oleh sahabat saya daripada Yang Berhormat Kota Belud, saya rasa untuk kita mengelak daripada kemalangan, kecuaian di jalan raya, ia melibatkan satu pendekatan yang lebih menyeluruh dan holistik lagi. Saya minta pandangan daripada Yang Berhormat Jempol. Apakah Yang Berhormat Jempol setuju kalau sekiranya kementerian melihat juga kepada kelulusan untuk mendapat lesen pemandu itu sendiri, ya. Ini kerana pengalaman saya, pertamanya saya dapat lesen memandu di Malaysia umur 17 tahun. Selepas itu waktu saya belajar di *England*, saya dapat lesen memandu di *England* juga. Jadi saya melalui kedua-dua peperiksaan untuk mendapat lesen memandu.

Di Malaysia ini saya dapati bahawa dia punya standard amat mudah sekali untuk dapat lesen, kriterianya dan sebagainya. Di *England* walaupun saya sudah membawa kereta selama tiga atau empat tahun, saya ambil lesen saya sewaktu umur saya 21 tahun, saya sudah dapat lesen 17 tahun di sini. Saya gagal kali pertama. Ia bukan kerana saya tidak dapat bawa kereta tetapi oleh disebabkan bila saya hendak berhenti itu saya tidak lihat kepada *rear view mirror* sebab syarat-syaratnya amat ketat sekali. Apabila kita hendak *break* sahaja kita hendak tengok kepada *rear view mirror*. Maksudnya dia punya kurikulum, defensif *driving* dan sebagainya amat-amat ketat dan ini menyumbang kepada sikap yang bertanggungjawab dan sikap mementingkan keselamatan di atas jalan raya. Jadi saya minta pandangan Yang Berhormat Jempol. Dengan ini apakah lagi usaha untuk kita memastikan bahawa soal pembelajaran dan juga pengajaran, cara kita memandu kereta itu dapat diperketatkan. Terima kasih.

**Dato' Lilah bin Yasin [Jempol]:** Tuan Yang di-Pertua, saya juga bersetuju dengan pandangan Yang Berhormat Rembau. Kalau sekiranya ada satu contoh yang baik di luar negara, sebagai contoh yang dikemukakan tadi *England* dapat melahirkan satu kualiti yang cukup baik kepada pemandu-pemandu dalam negara. Apa salahnya kita belajar perkara yang baik daripada *England* supaya dapat kita laksanakan di dalam negara kita ini supaya kita tingkatkan lagi kualiti dan juga mutu mereka-mereka yang mendapat latihan melalui sekolah pemanduan kita dan juga lesen yang kita berikan kepada pemandu kita.

Begitu juga dengan pandangan yang diberikan oleh Yang Berhormat Kota Belud. Memang Singapura itu kecil. Pegawai-pegawai pemantauan dia dapat memantau pengguna-pengguna jalan raya di Singapura itu dengan terperinci. Akan tetapi barangkali di Malaysia ini besar, dia punya lebuh raya dia panjang. orang Singapura ini pun tidak dapat memecut di Singapura, dia pecut di lebuh raya kita. Jadi timbul yang sebenarnya Yang Berhormat Kota Belud, pandangan daripada Yang Berhormat Kota Belud tadi ialah tentang sejauh mana keberkesanan pegawai-pegawai pemantau berkaitan dengan undang-undang lalu lintas dalam negara kita.

Yang Berhormat Kuala Kedah melontarkan tentang tidak ada jaminan untuk melahirkan kualiti pemanduan yang baik dan juga mengurangkan kadar kemalangan jalan raya dari segi angka dan denda. Ini sebenarnya adalah merupakan satu didikan kepada rakyat kita dan yang lebih penting sekali ialah memberikan satu garis panduan kepada hakim-hakim dalam negara kita supaya mereka meletakkan satu nilai tertentu. Nilai minimum yang boleh kita berikan kepada pesalah-pesalah jalan raya kita. Dengan adanya nilai minimum ini nanti, saya yakin dan percaya ianya memberikan kesedaran dan kejutan sedikit kepada mereka yang menggunakan jalan raya kita.

**Ir. Haji Hamim bin Samuri [Ledang]:** Terima kasih Yang Berhormat Jempol. Bagus hujah-hujah itu. Saya memang minat subjek pengangkutan ini. Saya juga ingin bertanya kepada Yang Berhormat Jempol sebab tadi Yang Berhormat Jempol lebih tekankan tentang penguatkuasaan dan sebagainya. Apa yang saya lihat Yang Berhormat Jempol, salah satu faktor masalah kemalangan di jalan raya ini yang lebih tertumpu kepada sikap manusia ialah pemandu-pemandu *arrogant*, sombong dan gila.

■1240

Yang bilangannya Tuan Yang di-Pertua tidak ramai. Tidak ramai tetapi orang ini menjadi pembangkit, menjadi *catalyst* pada pemanduan yang berbahaya kepada pemandu-pemandu lain. Yang sabar pun hilang sabar. Yang lembut pun hilang lembut dan ia akan menyebabkan satu keadaan yang mana pemandu lain yang sabar ini, mengapa tidak ditangkap? Mengapa tidak diambil tindakan ke atas orang yang macam ini? Dan ia berulang kali. Orangnyanya lebih kurang sama Tuan Yang di-Pertua. Jadi, orang pun fikir mengapa tidak diambil tindakan.

Saya pernah bergurau dengan kawan-kawan saya, kalaulah saya menjadi Ketua Polis Negara dia kata, kalau saya menjadi Ketua Pengarah JPJ, saya kata, orang macam ini saya tangkap dahulu. Orang ini sebabnya orang yang sama dan dia *very obvious* dengan izin, terang yang mana bandar raya kah, lebih raya kah, orang yang sama. Jadi, adakah yang Jempol bersetuju salah satu yang patut diambil tindakan dengan keras ini, dengan keras saya fikir tidak cukup RM300 walaupun Yang Berhormat Kuala Kedah tadi menentang.

Akan tetapi kita faham maksud Yang Berhormat Kuala Kedah. Mesti mengambil tindakan yang keras kepada orang-orang yang *arrogant* ini terlebih dahulu sebelum kita ambil

tindakan yang lain. Sebab ini akan menggamit kepada pemanduan yang lebih merbahaya dan ia akan menjadi *catalyst* pada pemanduan berbahaya di kalangan pemandu-pemandu di jalan raya ini. Tidak kiralah motosikal kah, kereta kah, lori kah, bas kah, orang yang sama. Bilangannya tidak sampai pun 10%. Tidak akanlah yang tidak ramai ini tidak boleh hendak ditangkap, bukan? Prioriti yang ini yang dahulu ini. Pada sayalah. Sekian, terima kasih.

**Datuk Haji Yusof Haji Mahal [Labuan]:** Terima kasih. Ya, Yang Berhormat Jempol, terima kasih. Tuan Yang di-Pertua. Saya cukup menyokong dengan apa yang disuarakan oleh Yang Berhormat Kota Belud tadi tentang karakter pemandu-pemandu dari Singapura ini. Saya rasa walaupun kita menaikkan kita punya saman ataupun daripada RM300, maksimum kepada RM2,000 tetapi masalah kita pemantauan ataupun *enforcement* kita, agak lemah di sini, di mana walaupun kita saman tetapi *collection* yang kita buat tentang *drivers* ataupun pemandu dari Singapura ini agak lemah sehinggakan pernah satu masalah dahulu, banyak saman yang tertunggak disebabkan oleh pemandu-pemandu Singapura.

Apakah langkah-langkah kementerian sekurang-kurangnya sebelum mereka balik ke Singapura, saman ini harus diselesaikan kerana dengan sistem yang ada sekarang ini, yang canggih saya rasa tidak ada masalah untuk kita menahan kereta-kereta yang masuk ke Malaysia yang membuat kesalahan dan sebelum masuk ke Singapura, harus menyelesaikan saman tersebut. Bagaimanakah pandangan Yang Berhormat Jempol?

**Dato' Lilah bin Yasin [Jempol]:** Terima kasih Yang Berhormat Labuan. Yang Berhormat Ledang tadi sebenarnya beritahu kita bahawa neraka itu tempat orang yang banyak buat dosa daripada pahala. Akan tetapi di Malaysia ini Yang Berhormat Ledang, orang ini walaupun 10%, kesannya ini juga dialami, penderitaannya oleh orang-orang yang baik. Orang-orang yang taat, orang-orang yang memandu mengikut peraturan, berhemah di jalan raya. Oleh kerana ada yang 10% tadi, mereka menyebabkan kemalangan jalan raya yang penderitaannya juga ditanggung oleh orang-orang yang baik. Oleh yang demikian, sama-samalah kita luluskan undang-undang pada hari ini. Sebenarnya undang-undang ini untuk yang 10% itulah supaya mereka ini dapat berubah.

Yang Berhormat Labuan mengutarakan tentang soal budaya. Yang Berhormat Labuan, sebenarnya kalau kita ambil contoh macam Singapura tadi, bukan sahaja ianya bergantung pada budaya yang ditanam kepada pemandu yang dikawal oleh undang-undang dan juga penguat kuasa yang ada di Singapura. Akan tetapi, kejayaannya yang asalnya menggunakan undang-undang dan penguatkuasaan, akhirnya melahirkan satu budaya kepada masyarakat dan rakyatnya. Ini yang berlaku.

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Apakah Yang Berhormat Jempol mahu supaya JPJ mengemukakan satu program sekali. Saya pernah dengar sistem *demerit point* ini yang mana di Australia dibuat, di negara-negara Barat dibuat tetapi di Malaysia ini saya sudah tidak tahu ke mana penghujungnya program ini. Apakah itu yang diminta oleh Yang Berhormat Jempol?

**Dato' Lilah bin Yasin [Jempol]:** Amat bersetuju sekali kerana dalam ucapan Yang Berhormat Jempol sebelum ini pun benda ini berulang-ulang kali kita lontarkan. Tuan Yang di-Pertua, saya dapat melihat tentang PUSPAKOM. Kita hanya dapat melihat tentang masalah rasuah, masalah penyelewengan, masalah tidak mengikut sebagaimana yang sepatutnya dilaksanakan oleh PUSPAKOM. Akan tetapi jarang sekali kita melihat tentang apakah tujuannya. Tujuannya PUSPAKOM ini hendak menentukan kenderaan ini selamat di jalan raya. Bas-bas sekolah ini dibawa untuk diuji tayarnya selamat ataupun tidak, kenderaan itu selamat ataupun tidak untuk membawa anak-anak kita ke sekolah.

Akan tetapi kadangkala dalam perbualan kita, kita mendengar sendiri bahawa sebahagian yang diberikan syarat oleh PUSPAKOM ini, sebenarnya hanya pinjaman sahaja. Kalau syaratnya tayar baru, dia pinjam tayar daripada kawannya, balik, dia beri balik tayar ini kepada kawannya. Bas yang sama sudah lulus daripada PUSPAKOM menggunakan tayar yang tidak selamat. Tayar yang botak. Apakah kerajaan khususnya Menteri yang bertanggungjawab ini fikir balik bagaimana pemantauan keselamatan kenderaan-kenderaan ini dapat dipantau sepanjang masa?

Itulah sebabnya bas-bas pelancong sebagai contoh, bas-bas yang membawa pengguna kita melalui daripada satu destinasi ke satu destinasi yang lain. Sering kali kita mendengar hujah yang berulang-kali tetapi ianya tetap juga tidak selamat. Breknya tidak selamat, akhirnya berlaku *accident*. Puluhan yang meninggal dunia ataupun cedera parah. Jadi, apakah Yang Berhormat Menteri tidak memikirkan dengan konsep PUSPAKOM sekarang, dirombak balik, diubah balik supaya pemantauan ini dibuat sepanjang masa.

Tuan Yang di-Pertua, saya hendak menegur sedikit tentang pandangan daripada Yang Berhormat Kepong tadi. Lontaran Yang Amat Berhormat Perdana Menteri tentang ada seolah-olah satu sistem penghambaan moden apabila satu syarikat teksi ini diberikan satu kemudahan tertentu padahal mereka yang menggunakan kemudahan daripada syarikat tersebut, tidak mendapat perlindungan yang sewajarnya. Kadangkala sewaanannya terlampau mahal. Kadangkala bertahun-tahun mereka bekerja dengan syarikat tersebut tetapi mereka tetap juga tidak mempunyai lesen. Mereka tidak juga mempunyai teksinya sendiri padahal anaknya di rumah memerlukan kewangan. Keluarganya di rumah memerlukan makanan. Mereka juga terpaksa menanggung keluarga tetapi tidak ada perubahan. Kehidupan mereka hanya sebagai pemandu teksi yang menyewa daripada syarikat tersebut.

Jadi, Yang Amat Berhormat Perdana Menteri sebagai pemimpin yang mendengar keluhan rakyat, turun padang, dengar sendiri, dia nampak bahawa sistem ini tidak sesuai lagi. Yang Amat Berhormat bukan sahaja beri tayar, beri minyak yang murah dan akhirnya nanti akan bantu lebih banyak. Saya yakin dan percaya Yang Amat Berhormat akan mengeluarkan golongan-golongan yang saya sebutkan tadi yang selama ini menggunakan satu kemudahan daripada syarikat tertentu untuk membawa teksi, cari makan, menyara keluarga tetapi mungkin

kita boleh bantu mereka supaya keluar daripada belunggu yang saya sebutkan tadi. Tuan Yang di-Pertua, saya menyokong.

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]:** Yang Berhormat Pokok Sena.

**12.48 tgh.**

**Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]:** Terima kasih Tuan Yang di-Pertua mengizinkan saya untuk turut berbahas pindaan kepada Akta Pengangkutan Jalan 1987. Sudah banyak perkara yang diperkatakan oleh rakan-rakan saya tadi. Apa yang penting kita boleh bersetuju bahawa pentingnya ada satu undang-undang dan peraturan untuk tujuannya ialah bagi mengurangkan kadar kemalangan jalan raya. Sudah tentulah bahawa undang-undang itu mestilah satu undang-undang yang lebih bersifat mendidik bukan sebaliknya mendera masyarakat dan rakyat khususnya pemandu-pemandu ataupun pengguna di jalan raya.

Saya tidak bertolak-ansur atas mereka yang melakukan pemanduan seperti yang disebutkan oleh rakan-rakan daripada Yang Berhormat Kota Belud tadi yang begitu mengganas dan sebagainya. Akan tetapi saya melihat bahawa pindaan ini macam satu bentuk untuk meletakkan minimum kompaun dan juga hukuman denda RM300.

■1250

Jadi kalau dia bayar RM300, hak ganas pun RM300, hak tidak ganas pun RM300. Jadi saya lihat bahawa satu benda yang sangat tidak adil kalau kita meletakkan bahawa itu minimum itu RM300. Jadi kalau hendak pergi ke mahkamah dia bayar RM300 hak ganas pun bayar RM300 yang kata dalam *highway* 110 kilometer umpamanya, dia lari 120 dia pun bayar RM300 tetapi yang lari 180 pun bayar RM300 juga. Jadi saya kata bahawa ini suatu yang tidak adil bagi saya.

Namun itu bukan *point* yang saya hendak sentuh tetapi saya melihat bahawa minimum RM300 itu dipinda hanya semata-mata untuk memenuhi model kewangan ES yang telah pun dipersetujui antara kerajaan dengan syarikat-syarikat yang telah pun diterima ataupun di pilih oleh kerajaan untuk melaksanakan pelaksanaan sistem ES ini iaitu syarikat-syarikat Beta Tegap dan sebuah lagi syarikat yang telah pun diluluskan oleh pihak kerajaan.

Jadi saya melihat bahawa kerajaan macam mengambil kuasa mahkamah hanya semata-mata untuk menjaga kepentingan syarikat ini. Kalau dahulunya Tuan Yang di-Pertua, kalau kes itu sampai kepada mahkamah, dia tidak ada denda yang minimum, mahkamah boleh meletakkan 10% daripada yang maksimum itu hukumannya. Selalunya kita melihat bahawa mahkamah meletakkan RM150, jadi maknanya kalau seorang itu dia sampai kepada peringkat mahkamah dia akan mendapat denda ataupun denda yang telah diputuskan oleh mahkamah dalam RM150. Akan tetapi hari ini kita mengambil kuasa mahkamah untuk tidak lagi mendenda RM150 tetapi sebaliknya mendenda sebanyak RM300 paling minimum hanya semata-mata untuk hendak memastikan supaya unjuran pendapatan model kewangan syarikat ini tercapai, model syarikat yang akan mengendalikan ES ini tercapai seperti mana yang telah pun

ditetapkan oleh kerajaan iaitu Beta Tegap, kalau RM6 *million* – juta saman yang dipungut maknanya Beta Tegap akan mendapat 18.7% dan *Commercial Circle* akan mendapat 18.6%.

Maknanya kita hanya semata-mata berasaskan kepada hendak menjaga kepentingan syarikat, okey kami letakkan hang RM300. Ini menyebabkan dia membentuk dalam minda pemandu ini yang dikenakan saman ini dia berfikir, kalau pergi mahkamah pun didenda RM300 baik bayar, salah tidak salah belum tentu. Jadi... Ya rakan saya silakan.

**Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]:** Yang Berhormat Pokok Sena, terima kasih kerana membangkitkan isu ini. Kita sebenarnya mendapat maklumat daripada pejabat Peguam Negara pun ketika mana *business model* ini dihantar, pandangan perundangannya berbeza terutamanya dalam aspek yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat Pokok Sena kerana isu *innocent until proven guilty* itu dan juga isu-isu lain, keuntungan yang bagi saya pasti. Di sini di dalam menangani isu kesalahan jalan raya ini sekali lagi diberikan perhatian ialah *business model* dan saya rasa perkara ini, Dewan yang mulia ini perlu tahu bahawa masih, saya rasa belum diputuskan kalau sudah diputuskan perlu dikaji semula kalau syarikat ini. Saya tahu pandangan perundangan daripada Peguam Negara, saya rasa mungkin Menteri boleh menjelaskan kepada kita jika benda itu bertulis. Apakah pandangan sebenarnya Jabatan Peguam Negara mengenai *business model* yang diberikan sehinggakan Yang Berhormat Pokok Sena, saya dimaklumkan baru hendak masuk mesyuarat sahaja syarikat ini sudah tahu maklumat, maklumat yang lengkap. Baru hendak masuk mesyuarat dia sudah tahu, semuanya bocor dan hari ini kita datang ke Dewan hendak meluluskan satu perundangan yang menguntungkan syarikat ini, yang mana akhir sekali akan merugikan pengguna daripada ada ruang untuk membuat rayuan.

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Yang Berhormat Pokok Sena sedikit. Sedikitlah, isu yang sama. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan saudara saya, sahabat saya Yang Berhormat Pokok Sena.

Sekali lagi perkara ini dilihat daripada pelbagai sudut terutamanya oleh pihak pembangkang dan terutamanya Yang Berhormat Pokok Sena juga daripada tahun lepas dan saya mengikuti hujah Yang Berhormat. Cuma pandangan saya Yang Berhormat – meminta pandangan Yang Berhormat, soal tentang *business model* ini hendak untung semua ini, ini perkara kedua, saya tolak ke tepi dahulu. Kalau kita mahu *business model* yang kita benci ini, yang tidak disukai oleh Yang Berhormat Pokok Sena ini, betul-betul marah ini, senang. Rakyat Malaysia bawa kereta mengikut peraturan, mengikut peraturan.

Yang Berhormat, di dalam isu tentang keselamatan kemalangan jalan raya, kesalahan trafik ini, ia bukan seorang sahaja Yang Berhormat mesti ingat, kalau berlanggar dengan orang yang melibatkan nyawa orang lain, kemalangan kepada orang lain, kecelakaan kepada keluarga orang lain jadi isunya besar dan kompleks. Yang Berhormat hanya melihat dari satu sudut yang kononnya ingin untuk memberi keuntungan kepada syarikat, senang! Saya minat

rakyat Malaysia buat betul-betul dan kita bersama akan memastikan model ini tidak akan berlaku Yang Berhormat..

**Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]:** Okey terima kasih. Terima kasih, jadi kalau buat betul-betul bankraplah syarikat ini pula... *[Ketawa]*

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Itu saya kata, kalau kita hendak buat, kita buat betul-betul. Kita hendak mengajar.

**Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]:** Jadi, dah...

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Mengajar betul Yang Berhormat.

**Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]:** Kalau semua buat betul-betul bankrap lah syarikat ini. Saya bukan mempersoalkan soal orang...

**Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]:** Saya hendak masuk sedikit sahaja. Yang Berhormat Pokok Sena, saya kebetulan berhubung rapat dengan sekurang-kurangnya IPD Daerah Balik Pulau, trafik, di Balik Pulau sekecil itu pun satu hari kemalangan dekat 15 kali, sebulan berapa? Ini berkaitan dengan *criminal behavior* bukan benda macam Yang Berhormat Kota Belud cakap, kalau semua itu semua orang bawa elok-elok, dia bukan macam itu... *[Ketawa]* Ia benda yang berkaitan dengan tingkah laku manusia, yang itu yang kita hendak uruskan bukannya semuanya macam hendak berniaga.

**Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]:** Saya daripada awal mengatakan tadi bahawa saya tidak menolak pentingnya proses pendidikan yang perlu diberikan kepada pengguna jalan raya khususnya pemandu-pemandu ini supaya memandu secara yang berhemah. Namun saya tidak boleh hendak menerima mengatakan bahawa kita hanya meminda ini hanya untuk semata-mata untuk hendak menjaga, untuk memastikan bahawa unjuran ini, kalau tidak susah. Kalau tidak nanti maknanya syarikat ini hendak mendapatkan unjuran bagaimana? Tidak ada satu-satu benda yang jelas, hendak tunggu ke mahkamah tidak tahu berapa bulan, pergi mahkamah...

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Yang Berhormat, minta penjelasan. Yang Berhormat seolah-olah memperniagakan nyawa dan keselamatan jalan raya...

**Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]:** Tidak, tidak.

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** ...Dan memperlekehkan. Ini soal yang besar Yang Berhormat, dibawa ke soal tentang syarikat. Saya kira Yang Berhormat tidak bertanggungjawab, amat tidak bertanggungjawab Yang Berhormat....

**Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]:** Saya sudah *claim* daripada awal lagi Tuan Yang di-Pertua, bahawa saya tidak bertolak ansur terhadap pengguna-pengguna jalan raya, pemandu-pemandu yang tidak berhemah dan sebagainya. Saya tidak bertolak ansur, itu saya sudah *clear*. Ini mungkin Yang Berhormat ini ada kepentingan dalam Beta Tegapkah?... *[Ketawa]*

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Itu berniat jahat.

**Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]:** Ada berapa *percent*?

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Yang Berhormat...

**Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]:** Sebab saya tahu..

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Saya ...

**Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]:** ...Saya tahu antara yang polis beritahu yang bawa laju ini, bawa laju ini dia.

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Yang Berhormat jangan ya. Yang Berhormat, jangan...

**Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]:** Okey, okey duduk, duduk jangan kacau. Baik, ganggu saya, ya?

**Tuan Khalid Abd. Samad [Shah Alam]:** Terima kasih Yang Berhormat Pokok Sena, terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Beginilah ya, saya rasa yang dipertikaikan ialah persoalan kenapa hendak meletakkan jumlah minimum RM300. Kita tidak mempertikaikan soal hendak meningkatkan mutu pengawalan, pengawasan, pemasangan CCTV dan sebagainya. Namun kenapa hendak ditentukan bahawa jumlah saman itu, minimum itu adalah RM300, ini berhubung dengan persoalan pendapatan. Lalu apakah pendapatan itu menjadi satu matlamat yang terutama dalam pindaan ini. Tidak kah dengan memberikan mahkamah hak untuk memberikan jumlah yang tertentu di mana hakim yang arif, yang mengambil kira keadaan dan suasana latar belakang orang yang melakukan kesalahan itu dan *circumstances* dan sebagainya untuk menentukan adanya keadilan dalam persoalan ini.

Sekarang ini masalahnya ialah berlakunya kesalahan-kesalahan ini tetapi tidak ditangkap. Maka untuk hendak menentukan bahawa ia ditangkap, dipasang CCTV. Itu adalah merupakan satu peningkatan, kita meningkatkan keberkesanan kita, tetapi kenapa perlu dengan adanya peningkatan ini dijamin pendapatan yang minimum bagi setiap satu saman yang dikeluarkan. Inilah yang menjadi tanda tanya dan di situlah persoalan perniagaan dan *business model*, semua ditimbulkan dan belum lagi kita mengambil kira kesalahan...

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]:** Yang Berhormat.

**Tuan Khalid Abd. Samad [Shah Alam]:** ...Kesalahan-kesalahan yang remeh dan yang boleh yang dikenakan caj ataupun saman sehingga RM300. Saya rasa itulah yang dipertikaikan dan dipersoalkan oleh Yang Berhormat Pokok Sena. Terima kasih.

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]:** Yang Berhormat Pokok Sena sambung petang nanti. Ahli-ahli Yang Berhormat, persidangan sesi pagi ditangguhkan sehingga pukul 2.30 petang nanti. Terima kasih.

***Mesyuarat ditempokkan pada pukul 1.00 petang.***

***Mesyuarat disambung semula pada pukul 2.30 petang.***

*[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar) mempengerusikan Mesyuarat]*

■ 1430

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]:** Ya Yang Berhormat Pokok Sena, sila sambung.

**2.33 ptg.**

**Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]:** Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya hendak sambung perbahasan dan saya harap apa yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat Balik Pulau tadi dan juga daripada Yang Berhormat Shah Alam akan jadi sebahagian daripada ucapan saya, perbahasan saya, yang perlu diperjelaskan oleh pihak kerajaan. Sebab tadi saya katakan bahawa saya tidak bertolak ansur dan..

**Tuan Lim Guan Eng [Bagan]:** *[Bangun]*

**Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]:** Ya.

**Tuan Lim Guan Eng [Bagan]:** *Point of order* Tuan Yang di-Pertua. Saya hanya ingin tanya, bilakah *Hansard* untuk hari Selasa punya dapat diedarkan kepada Ahli-ahli Parlimen kerana tadi saya telah ditanya oleh wartawan tentang salinan *Hansard* yang berkaitan dengan ucapan yang dibuat oleh Yang Berhormat Sri Gading mengenai Pengerusi Bersama Bersih, Datuk Ambiga. Akan tetapi bila saya masuk ke Dewan, saya tidak nampak itu *Hansard*. So saya pun tak tahu macam mana Yang Berhormat Sri Gading boleh dapat salinan *Hansard* lebih awal daripada Ahli-ahli Parlimen lain. Mungkin saya hendak tanya, bilakah *Hansard* ini – atau adakah yang saya diberikan salinan *Hansard* ini bukanlah yang sebenarnya?

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]:** Saya pun baru duduk di sini Yang Berhormat. Jadi saya pun di sini, semasa duduk di sini saya terpaksa menguruskan persoalan perbahasan dalam Dewan. Jadi untuk menguruskan persoalan pentadbiran itu, terpaksa menunggu saya habislah. Terima kasih Yang Berhormat. Saya akan maklumkan kepada pihak pengurusan. Sila Yang Berhormat.

**Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]:** Saya katakan tadi bahawa jelas apa yang saya sebut bahawa saya tidak menggalakkan untuk orang memandu sesuka hati seolah-olah macam tidak ada undang-undang. Kita hendakkan orang memandu secara yang berhemah demi untuk menjaga keselamatan orang lain.

Akan tetapi dalam masa yang sama, saya melihat bahawa pindaan ini seperti yang telah saya sebut pada pagi tadi, lebih kerana untuk hendak memastikan seperti saya katakan tadi, unjuran pendapatan daripada pelaksanaan sistem AES ini kepada syarikat-syarikat yang telah pun diberikan tender untuk mengendalikan sistem ataupun pemasangan kamera dan juga melaksanakan projek ini sehingga menyebabkan, seperti saya katakan tadi, bahawa kita mengambil kuasa mahkamah yang sepatutnya mahkamah boleh memberikan pertimbangan

untuk menghukum dan mendenda seseorang yang melakukan kesalahan itu mungkin lebih rendah daripada RM300 tetapi kita telah meletakkan bahawa sesuatu yang minimum yang tidak boleh lagi dipertimbangkan oleh mahkamah lebih rendah daripada itu. Jadi saya katakan bahawa maknanya kita ambil kuasa mahkamah kerana hendak jaga kepentingan dua syarikat yang memperoleh projek ini.

Oleh sebab itu Tuan Yang di-Pertua, kita melihat bahawa keseluruhan pelaksanaan sistem AES ini yang akhirnya akan membebankan pengguna. Saya hendak tunjuk contoh kepada kita semua bahawa apabila isu yang berkaitan dengan – saya katakan tadi bila diletakkan RM300 minimum, maknanya supaya dalam pemikiran orang, mahu tidak mahu, kena bayarlah. Baik bayar, tak payah pergi ke mahkamah. Kalau pergi mahkamah pun kena RM300, umpamanya. Kalau dahulu, dia boleh buat pilihan. Mungkin dia boleh dapat RM150, mahkamah akan pertimbangkan kalau dia budak sekolah, penuntut sekolah umpamanya atau pun orang susah. Orang miskin mungkin RM100, RM60, RM70 umpamanya. Maknanya mereka ada pilihan.

**Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]:** *[Bangun]*

**Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]:** Sekejap. Akan tetapi sekarang macam seolah-olah tidak ada pilihan kerana pergi mahkamah pun, kalau salah, tetap RM300. Kalau bayar kompaun ini pun RM300. Bayar kompaun belum tentu salah, belum tentu benar kita buat salah sebab belum ada bukti. Akan tetapi bila kita tidak menjelaskan denda ini dalam tempoh tiga bulan, lesen kita akan digantung. Kecuali kalau dikatakan bahawa melainkan jika prosiding jenayah telah dimulakan.

Akan tetapi adakah satu *timeframe* yang boleh diberikan jaminan bahawa sebelum tiga bulan, prosiding mahkamah itu akan dimulakan dan yang menyebabkan dia tidak boleh gantung lesen? Jadi kalau dikatakan bahawa pihak kerajaan umpamanya tidak mengambil dalam tempoh tiga bulan, sebab kuasa beban untuk bawa ke mahkamah ini bukan beban orang yang dituduh, sudah tentulah beban pihak kerajaan. Kalau kerajaan tidak bawa kes ini ke mahkamah dalam tempoh tiga bulan, lesen kena gantung. Ini satu penganiayaan saya kata. Sedangkan orang itu belum tentu bersalah. Orang itu bersalah kerana apa? Kerana dia tidak bayar dalam tempoh tiga bulan. Akan tetapi yang tidak bawa kes mahkamah itu dalam tempoh tiga bulan ialah pihak kerajaan. Jadi ini adalah satu penganiayaan.

**Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]:** Ya, sedikit Yang Berhormat Pokok Sena. Saya rasa semakin lama Yang Berhormat Pokok Sena bahas isu ini, saya rasa perkara ini, saya berfikir panjang tadi, persoalannya yang saya faham dari segi Perlembagaan, sesuatu kalau ia bersifat hasil atau *revenue*, tidak boleh dikutip melainkan mengikut Perlembagaan. Sebab itu kita ada macam-macam undang-undangnya.

Persoalan saya di sini, kutipan penalti ataupun kutipan yang kita panggil saman ini dilihat seolah-olah macam hendak kutip *revenue*. Jadi saya melihat hasil yang akan dikutip ataupun sumber yang dikutip oleh syarikat ini bersifat apa? Dia kutip saman tetapi saman dia ini

bersifat macam satu *show business*. Apa yang paling saya hendak minta penjelasan Yang Berhormat Menteri ialah, kalau boleh dipertimbangkan oleh Yang Berhormat Pokok Sena ialah, melakukan kesalahan ada hukumannya. Hukuman mempunyai tujuan-tujuan tertentu, *deterrent*, *punishment* dan sebagainya. Tidak ada langsung hukuman untuk tujuan kita melakukan perniagaan. Walaupun sikapnya mempermudah, *is convenience to have a fixed amount*, tetapi itu akan membunuh apa yang dipanggil dari segi, kalau boleh saya katakanlah *subject to explanation*, dari segi kriminologinya itu, dari jurisprudensnya itu, apa tujuan hukuman tersebut?

Kalau tujuan hanya hendak memudahkan kutipan supaya negara mendapat dana di atas sengsara rakyat, saya rasa tidak ada seorang pun di dalam dunia, mungkin dalam negara ini, saja-saja hendak membuat kesalahan hatta sekecil mana pun. Dari segi kriminologinya kadang-kadang di sebab-sebab tertentu. Psikologi, persekitaran dan sebagainya. Saya rasa perkara tersebut ialah perkara yang amat serius. Bukan sahaja *just another business model*.

■1440

**Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]:** Saya bersetuju dengan pendapat, pandangan rakan saya daripada Yang Berhormat Balik Pulau bahawa dia bukan hanya *business model*. Akan tetapi maknanya tujuan seolah-olah macam kerajaan tidak boleh hendak fikir sudah, apa lagi hasil yang boleh menambahkan pendapat. Umpamanya ucapan Perdana Menteri saya tidak ingat setahun, dua tahun yang lalu hendak isu GST umpamanya. Perdana Menteri kata bahawa kerajaan tidak ada jalan lain melainkan terpaksa buat satu sistem cukai baru dalam negara kita. Ini kerana kerajaan memerlukan pendapatan yang lebih kerana kononnya pembangunan yang begitu pesat yang sedang dilaksanakan. Jadi, tidak cukup duit jadi kita perlu ambil daripada rakyat.

Seolah-olah macam inilah, macam itulah apa disebut oleh Yang Berhormat Balik Pulau tadi. Bahawa seolah-olahnya macam ini jalan hendak cari duit, ini jalan hendak cari hendak seluk poket rakyat umpamanya, hendak ambil duit, hendak gagau dalam poket rakyat umpamanya. Seolah-olahnya begitu.

**Tuan Khalid Abd. Samad [Shah Alam]:** [Bangun]

**Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]:** Contoh, saya bawa lagi sekejap-sekejap Yang Berhormat Shah Alam, takut nanti saya jadi lain, dia punya itu – tidak ini. Contoh saya hendak tunjuk kepada, mana Yang Berhormat Kota Belud? Tidak ada? Ini kaki-kaki bawa kereta laju mereka kereta besar-besar, kereta yang kereta besar-besar. Maknanya kereta bawa laju kereta lah, kalau bawa kereta besar-besar, *Lamborghini* apa semua, kalau bawa perlahan macam bawa Kancil buat apa bawa pakai kereta besar-besar? Betul atau tidak? [Ketawa] Jadi, saya hendak tunjuk contoh ini dalam satu seksyen pindaan yang dibuat ini tidak belok kiri salah, tidak belok kiri RM300. [Ketawa] Kalau pergi lampu merah, ini sudah menjadikan maknanya pengguna, pemandu yang akan kena. Dia berdepan dengan lampu merah tetapi ada

sesetengah tempat dia akan letakkan papan tanda "*Belok kiri jika selamat,*" jika rasa selamat. Belok kiri rasa selamat, tidak belok salah.

Ini pindaan ini, tidak belok salah. Kamera ada di depan. Baik, saya hendak balik kepada pindaan yang sudah dibuat pada tahun lalu, pindaan yang dibuat dalam Jadual Kedua, seksyen 2, kesalahan yang dirakamkan melalui kamera. Hendak tunjuk kata kamera itu ada di mana. Baik, memandu kenderaan maka kesalahan yang dirakam melalui kamera ialah memandu kenderaan selain bas di lorong bas, memandu lebih had laju yang ditetapkan, tidak mematuhi lampu isyarat. Kamera ada di lampu isyarat, tiba-tiba sampai di lampu isyarat, sila belok jika selamat. Pindaan ini, tidak belok salah. Tidakkah gila babi ini? *[Ketawa]* Tidak, tidak belok salah maknanya kena belok. Belok pun salah fasal apa? Lampu merah waktu itu.

Dia boleh belok walaupun lampu merah, pindaan ini saya tidak tahu siapa, macam mana orang boleh buat. Belok waktu lampu merah dia letak di situ, walaupun lampu merah sila belok jika selamat. Akan tetapi kamera itu dipasang kerana melanggar lampu isyarat, kamera itu dipasang kerana melanggar lampu isyarat. Jadi sekarang ini tidak belok kita salah. Kalau belok langgar lampu isyarat. Belok salah tidak belok salah. *[Ketawa]* Jadi, semua serba salah. Ini saya kata bahawa tidak tahulah mungkin... *[Ketawa]*

**Dato' Dr. Mohd. Hayati bin Othman [Pendang]:** Yang Berhormat Pokok Sena.

**Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]:** Sekejap, sekejap bagi Yang Berhormat Shah Alam dahulu. Sekejap lagi saya bagi Yang Berhormat Pendang.

**Tuan Khalid Abd. Samad [Shah Alam]:** Baik terima kasih Yang Berhormat Pokok Sena, terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya hendak balik semula kepada persoalan hendak dapatkan *revenue* ataupun hendak dapatkan pendapatan. Tadi Yang Berhormat Balik Pulau dan juga Yang Berhormat Pokok Sena menyebut tentang persoalan hendak dapatkan pendapatan bagi kerajaan. Akan tetapi sebenarnya saya merasakan bahawa pindaan-pindaan ini dibuat bukan sekadar untuk persoalan hendak dapatkan pendapatan bagi pihak kerajaan. Malahan lebih penting di sebalik pindaan-pindaan ini ialah untuk hendak dapatkan pendapatan bagi syarikat-syarikat.

Inilah masalah penswastaan. Walaupun disebutkan oleh wakil-wakil rakyat daripada Barisan Nasional kita hendak mendidik rakyatlah, kita hendak ajar, kita hendak beri kesal lah, inilah, itulah dan sebagainya. Akan tetapi apabila sesuatu program itu diswastakan syarikat-syarikat yang terlibat ini dia bukan dia fikir soal hendak mendidik rakyat. Dia soal dia punya *bottom line*, dia punya *bottom line* keuntungan dia. Itulah yang dibuat dia punya unjuran pendapatan. Kalau dapat saman banyak ini kalau satu tahun dapat banyak ini berapa pendapatan dia maka dia punya pelaburan dia, dapat kah tidak dapat. *[Disampuk]* Ini saya rasa kalau wakil rakyat Barisan Nasional hendak cakap biar bangunlah kan, jangan buat bising. Ini kita ikut peraturan, kalau tidak kena saman. Kalau tidak kena saman, paling kurang RM300, betul?

Lalu ini merupakan persoalan dan masalah yang utama iaitu mengapa soal saman trafik pun kita hendak swastakan? Ini merupakan satu perkara yang amat aneh, di mana persoalan hak dan persoalan pembelaan pada rakyat sudah pasti menjadi persoalan yang kedua. Apa yang terpenting bagi syarikat swasta ialah hendak saman dan dapat pendapatan daripada saman, maksimum yang mungkin. Itulah sebabnya jumlah yang RM300 itu diletakkan sebagai jumlah minimum. Apa pandangan Yang Berhormat Pokok Sena?

**Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]:** Yang Berhormat Pokok Sena, sedikit sahaja Yang Berhormat Pokok Sena.

**Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]:** Sekejap, sekejap, takut saya terlupa.

**Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]:** Tak apa, terima kasih.

**Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]:** Tidak, saya bersetuju dua-dua Yang Berhormat Shah Alam dengan Yang Berhormat Balik Pulau tidak ada bercanggahan. Konsep yang dibawa oleh kerajaan ini konsep menang-menang. Konsep menang-menang antara kerajaan dengan syarikat. Rakyat yang teruk, rakyat yang kalah. Belok salah tidak belok salah.

**Puan Hajah Nancy Shukri [Batang Sadong]:** Yang Berhormat Pokok Sena boleh bagi sedikit?

**Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]:** Sekejap, sekejap saya bagi.

**Puan Hajah Nancy Shukri [Batang Sadong]:** Jangan lari jauh ya?

**Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]:** Ya. Jadi, saya kata bahawa kerajaan menggunakan konsep menang-menang, menang antara dua pihak ini sahaja tetapi pihak rakyat yang terbeban. Walau belum melakukan kesalahan belum pasti dia bersalah ataupun tidak. Akan tetapi oleh kerana undang-undang yang begini, dia memaksa untuk membayar RM300. Kalau tidak bayar sudah masalah nanti lesen kena gantung dan sebagainya. Jadi, dia fikir macam-macam dan akhirnya dia bayar. Jadi saya katakan satu tekanan. Baik saya bagi Yang Berhormat Pendang ini dahulu tadi.

**Dato' Dr. Mohd. Hayati bin Othman [Pendang]:** Terima kasih Yang Berhormat Pokok Sena, Tuan Yang di-Pertua. Berhubung dengan belok salah, tidak belok salah ini. Ini jalan salah, tidak jalan pun salah. Ini *traffic light* misalnya disebut oleh Yang Berhormat Pokok Sena tadi ada kamera. Kemudian kita ada polis yang menjaga. Polis itu suruh jalan tetapi lampu merah. Kita ada kamera, kamera tangkap lampu merah mestilah salahkan. Jadi jalan salah tidak jalan salah. Ini bagaimana Yang Berhormat Pokok Sena?

**Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]:** [Ketawa] Itu hendak sebut...

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]:** Yang Berhormat, Yang Berhormat saya ingat cukuplah, ini *patty* sangatlah Yang Berhormat. Kita sudah bincang, kita sudah faham benda itu. Memanglah ini salah, ini tidak salah, lepas itu bangun lagi lampu *traffic light* dan sebagainya.

**Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]:** Tidak, saya rasa Yang Berhormat Pendang bangun...

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]:** Saya rasa sudah mencukupilah Yang Berhormat.

**Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]:** Satu perkara lain untuk hendak beritahu kepada pihak kerajaan. Ini isu dia Tuan Yang di-Pertua. Apa yang disebut tadi memang saya hendak sebut bila kita sampai *traffic light* umpamanya. *Traffic light* ini yang kita wajib patuh ialah lampu isyarat kemudian arahan polis, papan tanda. Akan tetapi polis pada waktu tertentu dia boleh *overrule* lampu isyarat. Walaupun merah, dia suruh jalan tetapi waktu lampu merah, di lampu itu ada kamera. Apa bukti bila kita dapat saman itu kita hendak bukti bahawa polis suruh aku jalan.

**Puan Hajah Nancy Shukri [Batang Sadong]:** Yang Berhormat Pokok Sena boleh tidak?

**Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]:** Sila.

**Puan Hajah Nancy Shukri [Batang Sadong]:** Terima kasih. Sebab saya takut, saya dengar Yang Berhormat Pokok Sena jauh sangat pergi belok sini belok sana. Saya rasa kita tengok balik itu yang 76A itu tadi, walau apa pun isyarat merah atau isyarat lalu lintas lain yang menunjukkan 'bla, bla, bla' itu. Kita tengok perkataan digunakan selepas perkataan "*Sesuatu kenderaan motor di jalan boleh membelok ke kiri...*" bukan 'mesti.' Jadi boleh Yang Berhormat Pokok Sena, mungkin hari ini boleh menjadi orang yang menginterpretasikan undang-undang secara betul. Saya harap rakan di sana itu tolong bantu juga Yang Berhormat Pokok Sena. Terima kasih.

**Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]:** Baik saya tidak tahulah. Ini yang saya bacalah, ini kawan-kawan ahli undang-undang ada. Memang salah, disebut kata salah bukan kata boleh tetapi memang salah. Tidak belok salah. Sebab? Sebab saya mungkin boleh faham kerajaan dalam buat undang-undang ini untuk mengelak *jammed* umpamanya, hendak mengelak *traffic jammed*. Jadi, sebab itu kena jalan. Akan tetapi soalnya selamat tidak selamat itu duduk pada kita. "*Eh! Saya rasa tidak selamat ini, saya tidak boleh.*"

■1450

Akan tetapi apa pentafsiran pada waktu itu? Siapa yang hendak tafsir selamat tidak selamat, kamera tafsir? Polis tafsir ataupun orang yang memandu? Ini yang saya katakan bahawa yang perlu dilihat. Sebab itu pihak kerajaan harus menyemak kembali. Tidak boleh. Tidak boleh lulus macam ini. Saya rasa orang marah. Rakyat kampung ini. Saya rasa Yang Berhormat Sri Gading dulu bersama saya dalam isu saman ekor. Bila tidak boleh memperbaharui cukai jalan, *road tax*. Orang marah ini. Orang kampung marah. Sampai sekarang. JPJ sampai masuk dalam jalan taman, pergi *check*, duduk di kedai kopi pun tengok. Polis boleh ambil tindakan. Jadi, saya kata ini akan menimbulkan kemarahan orang. Saya rasa Yang Berhormat Sri Gading pun setuju sebab bila orang marah, Barisan Nasionallah teruk.

**Puan Hajah Nancy Shukri [Batang Sadong]:** Akan tetapi Yang Berhormat Pokok Sena. Yang Berhormat Pokok Sena...

**Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]:** Saya ini, saya ini terbuka. Maknanya, saya sebut bahawa kalau sesungguhnya, saya kata biarlah. Selepas itu saya bersyarahlah dekat kampung.

**Puan Hajah Nancy Shukri [Batang Sadong]:** Yang Berhormat Pokok Sena tahu tidak, banyak negeri sudah - Sarawak sudah lama mengamalkan ini. Tidak ada juga kemalangan berlaku. Kita tahulah bila masa kita hendak menggunakan isyarat itu.

**Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]:** Isunya. Saya rasa Yang Berhormat pun tidak faham. Isunya isu kamera. Kamera, bila kamera itu ambil gambar...

**Puan Hajah Nancy Shukri [Batang Sadong]:** Ini Yang Berhormat Pokok Sena, ia membenarkan...

**Tuan Haji Salleh Kalbi [Silam]:** Yang Berhormat Pokok Sena.

**Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]:** Sekarang ini kamera ini belum dilaksanakan. Saya difahamkan bahawa hujung tahun ini AES akan dilaksanakan.

**Puan Hajah Nancy Shukri [Batang Sadong]:** Pindaan ini membenarkan kita. Kalau dia sudah dibenarkan, tidak akan ia menjadi satu kesalahan nanti sebab ia membenarkan nanti bila ada undang-undang yang membenarkan.

**Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]:** Sikit, sikit.

**Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]:** Kita bagi peluang kepada rakan saya dari Balik Pulau untuk beri sedikit kefahaman.

**Tuan Haji Salleh Kalbi [Silam]:** Dia hendak tunjukkan dia punya guru di sini. Kita hendak dengar.

**Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]:** Bagi saya mudah sahaja. Kita hendak buat dasar dan hala tuju bagaimana hendak membuktikan orang salah. Ini kerana kita ada masalah kemalangan, masalah dadah, macam-macam polisi setiap tahun bertambah. Kemalangan. Kita bukan tidak pasti sama ada dengan cara ini akan mengurangkan kemalangan tetapi yang pasti, hendak *collect* duit rakyat, pasti.

Yang paling yang saya rasa tegaskan ini walaupun katanya tadi tidak fundamental, dia mengubah satu *evidential rule*. Sistem keterangan atau bukti yang memudahkan bukan *to protect the innocent, to convict the innocent*. Satu. Yang kedua, Yang Berhormat Batang Sadong, ingin saya katakan hatta dalam kes dadah pun, dalam CPC, dalam kes-kes tertentu boleh ada *bond over*. Sampai bagi amaran sahaja. Yang ini dia kata apa? Tidak boleh kurang daripada RM300. Untuk orang kampung, RM300 ini boleh makan banyak kali di kedai kopi. Jadi, ini adalah yang saya rasa perlu Dewan yang mulia ini pertimbangkan. Melibatkan masalah daripada yang paling rendah serendah-rendahnya sampai yang seatas-atasnya. Jadi, beban yang saya katakan tadi. Menang, menang. Yang untung, kerajaan dan syarikat. Rakyat tidak untung. Itu yang saya kata adakah dasar itu dasar baru? Hala tuju Kementerian Pengangkutan. Kalau ya, saya rasa teruklah Barisan Nasional. Kena pertimbangkan semula dan kaji semula.

**Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]:** Saya rasa jelas oleh rakan saya daripada Balik Pulau, seorang pengamal undang-undang sebab...

**Tuan Haji Salleh Kalbi [Silam]:** Yang Berhormat Pokok Sena, Silam.

**Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]:** Sekejap, sekejap, sekejap, sekejap. Saya pun tidak mahulah hendak lama. Hendak hantar bini balik pula ini. Hantar isteri balik ini.

**Tuan Haji Salleh Kalbi [Silam]:** Kita kan sahabat.

**Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]:** Tidak apa, sekejap, sekejap. Sebab itu dalam seksyen baru 76A – belok kiri, belok kanan, seksyen 76A(4), mana-mana orang yang melanggar seksyen ini atau mana-mana kaedah yang dibuat di bawah seksyen ini berhubung dengan belok kiri, dibenarkan melakukan sesuatu kesalahan. Dia kata melakukan satu kesalahan. Itu saya katakan bahawa isunya ialah tidak akan benda macam ini pun hendak jadi satu kesalahan. Kesalahan itu satu. Kamera sudah ada. Itu saya katakan tadi bahawa kalau tidak belok, salah. Sebab dia kata salah. Kalau belok, lampu merah. Jadi, menjadikan saya kata tadi apa? Serba salah. Belok salah, tidak belok salah. Jadi, semua serba salah. Ya, Yang Berhormat Silam.

**Tuan Haji Salleh Kalbi [Silam]:** Terima kasih Yang Berhormat Pokok Sena dan terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Sebenarnya dari segi tafsiran ini, pandangan daripada Yang Berhormat Balik Pulau pun, itu persepsi mungkin daripada pandangan sebagai seorang peguam. *To the very extreme* kalau kita tafsir mengikut pandangan masing-masing. Kita ini pengguna jalan raya dan kita tidaklah serupa seperti gajah ataupun harimau ataupun Orang Utan barangkali di negeri Sabah, yang mempunyai akal fikiran yang boleh menilai sama ada keadaan itu selamat ataupun tidak selamat. Itu sebabnya kita perlu memikirkan, macam wakil-wakil rakyat daripada kawasan Barisan Nasional memberikan kuasa besar. Wakil rakyat daripada Barisan Nasional, kita memikirkan untuk *try to educate our society*. Bayangkan kalau macam kita di sini, di Malaysia.

Di Malaysia ini kalau sudah lampu kuning ke arah mahu merah, semua *speeding*. Bayangkan selama ini kita *assume* negara Myanmar itu, yang negara komunis, dia tahu kalau sudah warna kuning, dia akan perlahankan dan berhenti. Ini sebabnya kita memikirkan rang undang-undang ini. Bukan kita hanya hendak memikirkan dia menyebelahi pihak kerajaan tetapi kita fikirkan sekarang ini denda RM300 masih lagi kemalangan banyak berlaku. Kalau ditingkatkan bagaimana? Itu sebabnya, *audience* kita pun ada di kalangan pelajar. Sepatutnya daripada peringkat awal sampai sekarang ini kita memikirkan suatu masyarakat yang betul-betul ada *level* berfikir yang baik dan kita sebagai wakil rakyat pun kena memikirkan. Jangan kita hendak cuba politikkan semua perkara ini. Hurai dengan logik yang baik. Terima kasih.

**Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]:** Ini bukan soal politik. Ini bukan soal politik. Ini soal undang-undang. Soal undang-undang. Saya tidak membicarakan soal hendak *educate*, hendak mendidik pengguna jalan raya, pemandu supaya memandu dengan cara yang lebih baik, yang mengikut peraturan dan ingat orang lain. Bukan hanya kita sahaja pemilik jalan

raya. Saya tidak melihat kepada soal itu. Itu saya tidak tolak ansur. Itu hal yang disepakati bersama.

Akan tetapi isunya ialah bila dia suruh, dia kata boleh belok, saya kalau tidak ada kamera, okey. Kalau lampu merah tidak ada kamera, kalau *traffic light* itu tidak ada kamera, kamera AES ini tidak ada, okey, *no problem*. Tidak apalah, beloklah. Maknanya, lampu merah pun belok tidak salahlah. Akan tetapi bila ada kamera AES, dia akan ambil gambar, dia kata kita langgar lampu isyarat merah. Ini yang saya persoalkan. Bukan saya kata bahawa hendak buat *joke* di sini. Ini isu yang perlu difahami oleh Ahli-ahli Parlimen bahawa ini isu yang akan membebankan rakyat. Maknanya, kita meletakkan rakyat ini dalam keadaan yang serba salah. Macam tadi yang disebut oleh rakan saya daripada Pendang umpamanya. Kita perlu mematuhi lampu isyarat polis, arahan polis. Kemudian papan tanda. Akan tetapi polis-polis *overruled* walaupun lampu isyarat itu merah, dia boleh *override*. Dia suruh kita jalan, hijau. Akan tetapi kamera akan ambil gambar bahawa kita melanggar lampu isyarat pada waktu itu.

Jadi, ini saya katakan bahawa undang-undang yang sangat mendera sungguhlah. Ini betul-betul dera rakyat. Betul-betul hendak kutip duit untuk kerajaan, untuk syarikat ini untuk dapatkan duit. Maknanya, ikut mana pun hang salahlah. Aku boleh duit, syarikat boleh duit, kerajaan boleh duit. Ikut mana pun hangpa salah, hangpa kena bayar duit.

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** *[Berjalan masuk ke dalam Dewan]*

**Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]:** Baru *mai*. Ini payah ini. *Mai* sat lagi cakap banyaklah. Bawa kereta laju. Lepas itu gaduh.

**Tuan Khalid Abd. Samad [Shah Alam]:** Yang Berhormat Pokok Sena, sekejap sahaja, sekejap sahaja. Terima kasih Yang Berhormat Pokok Sena dan Tuan Yang di-Pertua.

Dia sebenarnya seperti mana yang kita sebut tadi bila ditingkatkan kemampuan kita untuk memantau dengan adanya kamera dan sebagainya. Ini semua satu benda yang bagus dan baik. Akan tetapi masalah-masalah yang mungkin timbul hasil daripada keadaan di mana pindaan ini mungkin dilakukan dengan agak tergopoh-gopoh, maka tidak difikirkan keadaan-keadaan yang mungkin masalah-masalah yang akan timbul tadi seperti mana yang disebutkan tentang soal belok kiri, soal polis *override* lampu dan sebagainya. Benda-benda ini kita harap bahawa Menteri boleh memberi jawapan yang munasabah. Akan tetapi pada saya persoalan sekarang ini ialah kenapa saman minimum RM300 itu perlu dibuat? Sekarang kita sudah tingkatkan kemampuan kita untuk memantau. Kalau dulu orang buat, orang salah, orang menipu, orang langgar lampu merah dan sebagainya, tidak ada bukti. Akan tetapi sekarang ini sudah ada. Apa salahnya kita kekalkan bahawa soal mahkamah itu masih hakim boleh menentukan jumlah berapa yang hendak didenda. Kenapa kita hendak set RM300 itu sebagai jumlah yang minimum?

Dalam kita pergi ke mahkamah, orang yang di saman mungkin dia ada sebab-sebab yang tertentu. Terdesak dan sebagainya dan dia cerita kepada hakim, hakim boleh ambil kira. Dia kata okey, tetap salah. Akan tetapi oleh kerana sebab-sebab itu, maka saya berilah denda

itu RM50. Akan tetapi dalam kes yang macam ini, dia sudah tidak ada. Isterinya hendak bersalin. Lalu dia terpaksa melanggar. Kalau ikut cara ini tidak ada ruang, tidak ada budi bicara sama sekali. Saya tidak faham kenapa perlu ada pindaan yang meletakkan yang minimum RM300 itu.

■1500

Bila kita sudah tingkatkan pemantauan kita, pengawalan kita, pengawasan kita dengan adanya kamera dan sebagainya sudah memadai. Kenapa hendak menentukan denda minimum RM300. Ini berhubung dengan soal pendapatan. Ini yang persoalannya. Ini yang masalahnya. Inilah punca yang menyebabkan kesalahan-kesalahan yang remeh, yang remeh sekalipun. Kesalahan yang remeh sekalipun boleh dikenakan denda yang sebanyak RM300 yang sebagai contoh soal lesen memandu mungkin orang terlupa, dia tidak memperbaharui lesen memandu dia RM300 tidak ada pilihan. Mahkamah tidak ada pilihan kerana apa, kerana itulah yang ditetapkan oleh Ahli Parlimen Barisan Nasional bukan Pakatan Rakyat.

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Berapa minit ini Tuan Yang di-Pertua? Sudah 40 minit ini Yang Berhormat Pokok Sena ini?

**Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]:** Apa masalahnya?

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Hendak tanyalah, ada *limit* tidak Tuan Yang di-Pertua?

**Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]:** Apa pula?

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Sudah 40 minit Tuan Yang di-Pertua?  
*[Dewan riuh]*

**Tuan Abdullah Sani Abdul Hamid [Kuala Langat]:** Hendak mengajar Tuan Yang di-Pertua Yang Berhormat Kota Belud.

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Tanya, saya tanya Tuan Yang di-Pertua. Minta penjelasan.

**Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]:** Tidak apa, saya. Yang Berhormat, Yang Berhormat..

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Berapa minit lagi, minta penjelasan.

**Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]:** Yang Berhormat ada hendak tanya sayakah?

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Tidak, tidak, Tuan Yang di-Pertua?

**Dato' Mahfuz bin Omar [Pokok Sena]:** Tidak saya walaupun 40 minit saya hendak pastikan..

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]:** Yang Berhormat Pokok Sena teruskan.

**Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]:** Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]:** Saya ingat pindahkan ke topik lainlah Yang Berhormat. Panjang sangat berhubung dengan belakang salah, hadapan salah ini.

**Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]:** Saya rasa ini topik yang sangat berat, yang sangat besar kerana satu penganiayaan bagi saya. Dalam pindaan ini dia menunjukkan satu penganiayaan kepada rakyat yang memerlukan kepada satu penjelasan daripada pihak kerajaan sendiri. Saya melihat bahawa tadi apa yang disebut oleh Yang Berhormat Shah Alam bahawa menunjukkan bahawa betapa kerajaan kita ini terlalu lemah dalam mencari sumber hasil baru kepada negara kita.

Jadi kita tidak tahu lagi apa sumber hasil baru untuk negara kita untuk tujuan bagi membiayai pembayaran gaji pekerja, kakitangan awam untuk membiayai projek pembangunan dalam negara, juta. Kita tidak tahu cari sumber baru jadi melainkan kita hendak bergantung harap kepada sumber pendapatan daripada penderaan kepada rakyat.

Keduanya ialah kita memberi ruang kepada syarikat-syarikat ini untuk membina kekayaan atas kesusahan orang lain. Saya pernah kata di Dewan ini saya kata bahawa saya begitu meragui Tuan Yang di-Pertua bahawa bila kita lihat bahawa meter teksi pun orang boleh ubah. Meter teksi pun orang boleh ubah tidak akanlah sistem EAS ini tidak boleh ubah untuk menjadikan orang yang tidak salah pun akan jadi salah. Ini kerana ia bergantung keluar daripada mesin. Mesin ini kamera ambil kemudian pergi kepada satu pusat pengumpulan itu maknanya mesin itu akan keluar. Dia akan keluar kertas dan sebagainya.

Jadi kalau meter teksi pun orang boleh pinda menyebabkan harga pelancong bayar dengan harga yang lebih itu menjadi *report* dan sebagainya jadi macam mana kalau syarikat ini dia kata tidak sampai RM6 *million* lagi, tidak sampai lagi RM6,000,000 lagi saman. Bulan ini kurang dia kata, tahun ini kurang. Jadi kita kena naik bagi sampai RM6,000,000. Jadi beri naik, tengok Yang Berhormat Kota Belud dia tidak langgar. Dia Yang Berhormat Kota Belud. *[Ketawa]* Ada duit banyak, ada duit banyak apa kira. Umpamanya, umpamanya.

Jadi saya katakan bahawa sudah tentu bahawa ini akan menjadikan satu beban kepada rakyat apabila pelaksanaan ini dilaksanakan nanti. Jadi sebab itu poin atau perkara yang saya bangkitkan itu satu hal yang perlu dilihat oleh pihak kerajaan kerana dia menunjukkan betapa lemahnya pindaan ini langsung tidak melihat kepada persoalan-persoalan yang tersangat pentinglah untuk kita berikan perhatian dan saya melihat bahawa persoalan-persoalan yang seperti ini yang sepatutnya ditarik balik, dikaji balik supaya tidak membebankan rakyat. Bagi saya...

**Dato' Dr. Mohd. Hayati bin Othman [Pendang]:** Yang Berhormat Pokok Sena, Yang Berhormat Pokok Sena.

**Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]:** Hendak cakap nanti dahulu tidak habis lagi. Ada? Siapa cakap, tidak lagi, siapa cakap.

**Dato' Dr. Mohd. Hayati bin Othman [Pendang]:** Yang Berhormat Pokok Sena beban pembuktian.

**Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]:** Ya, sila.

**Dato' Dr. Mohd. Hayati bin Othman [Pendang]:** Terima kasih Tuan Yang di-Pertua tadi Yang Berhormat Pokok Sena ada menyebut tentang beban pembuktian. Jadi saya hendak bawa satu pindaan dalam rang undang-undang ini menyebut bahawasanya jika sekiranya mereka itu di *detect* oleh kamera kemudian dihantar kompaun dan juga disaman, yang *didetect* oleh kamera adalah kereta ataupun motosikal tetapi yang disaman adalah pemandu sebab dia punya rekod mengatakan pemandu.

Jadi maknanya apabila dia pergi ke mahkamah ataupun kena kompaun sudah pastilah dia kena bayar RM300 padahal orang lain yang bawa kereta itu. Kalau sekiranya di Mahkamah mereka boleh membuktikan ataupun pihak yang mendakwa itu boleh mengatakan sesiapa yang membawa kereta tersebut dan dibicarakan dalam mahkamah. Akan tetapi kalau sekiranya begini kamera *detect* sahaja mereka sudah kena bayar. Paling kurang RM300 jadi saya rasa satu lagi merupakan penganiayaan di dalam beban pembuktian di dalam kes ini, *didetect* oleh kamera ini. Macam mana pandangan Yang Berhormat Pokok Sena?

**Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]:** Sebab itu saya katakan tadi bahawa kita tidak jelaskan pindaan dalam tempoh tiga bulan maka lesen kita akan digantung. Jadi akhirnya kita pun fikir, lesen aku kena gantung baik aku bayar sedangkan salah tidak salah belum tentu. Jadi ini saya katakan satu yang tidak sewajarnya dan saya harap apa yang disebutkan oleh Yang Berhormat Pendang tadi sebahagian daripada ucapan saya dan yang seterusnya saya hendak sebut ini ialah ini kamera yang mudah alih ini. Dia ada kamera yang statik, kemudian kamera di lampu isyarat dan kemudian kamera yang mudah alih yang dibawa ke mana-mana.

Sekarang ini timbul isunya ialah kamera mudah alih yang dilaksanakan oleh pihak polis ini dulu kita tengok semua kamera itu diambil *disshoot* daripada hadapan, tetapi hari ini bila sampai saman dia ambil daripada belakang. Dia ambil daripada belakang, dia ambil daripada belakang nombor kereta nampak sedangkan pada saya bahawa kenapa kita tidak ambil daripada hadapan untuk boleh nampak muka siapa, jadi muka itu orang siapa yang bawa. Sama ada Yang Berhormat Sri Gading bawa ataupun pemandu Yang Berhormat Sir Gading yang bawa. Jadi ambil daripada hadapan dia boleh *shoot* daripada hadapan, kita boleh nampak muka siapa yang bawa. Jadi ini sekarang kita tidak tahu siapa yang bawa, sehingga menyusahkan tuan punya kereta, tuan punya kereta untuk hendak beritahu bukan saya bawa hari itu. Orang lain yang bawa umpamanya, pemandu saya dan sebagainya.

Jadi saya katakan bahawa ini satu yang tidak sewajarnya maknanya amalan *shoot* ambil kamera itu daripada belakang yang menjadi amalan sedang dilakukan oleh pihak polis sekarang sedangkan dahulu bila saya kompelin banyak pihak polis, Timbalan Ketua Polis kata: "*Okey, no kita akan keluar daripada persembunyian, kita tidak akan sembunyi lagi*". Ini sekarang dia sembunyilah duduk daripada belakang. Tidak nampak pun, kita lepas dia ambil.

Jadi ini bagi saya bimbang bahawa kamera yang mudah alih dalam sistem AES pun akan mengamalkan perkara yang sama.

Jadi saya harap bahawa perlu dikaji balik oleh sebab ini sangat tidak wajar. Ada lagi?

**Tuan Haji Khalid Abd. Samad [Shah Alam]:** Ada *last*. Saya terima kasih Yang Berhormat Pokok Sena. Tidak saya hendak bawa dari apa yang dibawa oleh Yang Berhormat Rembau tadi. Dia pun menceritakan bagaimana dia mendapat lesen memandu umur 17 tahun selepas itu pergi UK, dapat lesen UK. Saya pun begitulah saya lulus kali pertama tidak payah hendak ulang macam dia. Akan tetapi yang pentinglah apa yang dia sebut ialah penekanan kepada soal mendidik pemandu itu di sekolah-sekolah memandu.

Di sini saya rasa sekiranya kita tidak atasi masalah yang di sini dahulu iaitu yang di peringkat latihan dan bila mereka pergi untuk belajar memandu dan tahap kemampuan mutu pendidikan, pembelajaran memandu dia punya *road dicipline* dia, *road courtesynya*, soal *defensive drivingnya* kalau kita tidak memberikan penumpuan kepada persoalan itu dahulu, selepas itu tiba-tiba kita terus hendak mendera rakyat kita dengan keadaan di mana kita tahu sebahagian daripada sekolah-sekolah memandu ini dia boleh menjamin boleh dapat lesen.

Ini yang menjadi tanda tanya. Kadangkala kita tengok macam mana orang-orang ini boleh dapat lesen, tetapi dapat lesen. Ini menjadi satu tanda tanya dan persoalan-persoalan yang seperti ini perlu diberikan keutamaan sekiranya kita hendak wujudkan budaya memandu yang selamat bukan dengan cara terus memberikan penekanan kepada soal saman, dera rakyat, kutip duit. Ini kaedah yang hendak digunakan dalam pindaan seperti ini. Apa pandangan Yang Berhormat?

■ 1510

**Dato' Haji Mahfuz bin Omar [Pokok Sena]:** Baik, terima kasih. Saya bersetuju dengan apa yang disebut oleh Yang Berhormat Shah Alam bahawa kita harus mencari kaedah-kaedah pendidikan, maknanya membasmi perkara-perkara yang boleh menyebabkan sindiket-sindiket yang dulu pernah kita keluar satu istilah '*lesen terbang*', '*lesen kopi*', '*lesen terbang*'. Ini yang perlu dibanteras dan yang penting bagi saya bahawa pendidikan terus kita lakukan dalam keadaan media kita yang banyak hari ini boleh digunakan untuk memberikan pendidikan yang lebih berkesan dan bukannya menggunakan duit untuk hendak mendidik orang, menggunakan denda untuk hendak didik orang. Kita hari ini seolah-olah macam, kita katakan bahawa denda duit itu adalah untuk mendidik orang, denda dengan duit adalah untuk mendidik orang.

Jadi bagi saya bahawa ini satu yang saya tidak lihat bahawa denda duit itu adalah merupakan proses pendidikan kepada seseorang kerana ini akan membebankan orang, kalau orang itu miskin macam mana. Jadi sebab itu saya kata saya minta supaya kerajaan kaji dan tarik balik, saya minta tarik balik pindaan undang-undang yang membebankan rakyat, yang membebankan pegawai-pegawai dan kakitangan kerajaan, yang membebankan semua peringkat dalam masyarakat ini. Sekian, terima kasih.

**3.11 ptg.**

**Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz [Sri Gading]:** Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

**Tuan Lim Guan Eng [Bagan]:** *Point of order.*

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]:** *Point of order* mana?

**Tuan Lim Guan Eng [Bagan]:** 36.

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]:** Duduk dulu Yang Berhormat.

**Tuan Lim Guan Eng [Bagan]:** Tuan Yang di-Pertua, saya baru terima *Hansard* tentang perbahasan yang dijalankan pada hari Selasa, 26 Jun 2012. Saya merujuk kepada muka surat 163, *Hansard* yang baru sampai, yang kita terima iaitu pada 26 Jun 2012. Di sini saya hendak rujuk kepada Peraturan Mesyuarat 36, 47 dan 10 di mana kalau saya boleh baca Tuan Yang di-Pertua. Kenyataan dibuat oleh Yang Berhormat Sri Gading di mana beliau merujuk kepada pengerusi bersama Bersih Dato' Ambiga di mana beliau menyatakan, "*Tuan Pengerusi, kita masih ingat apabila Al-Maunah menderhaka kepada Yang Dipertuan Agong, kita hukum gantung dia. Ingat cerita itu beberapa tahun yang lalu. Apakah Ambiga tidak boleh kita anggap menderhaka kepada Duli Yang Maha Mulia Yang Dipertuan Agong dan hukum gantung kepada dia?*".

Saya rasa itu adalah satu kenyataan yang tidak harus keluar daripada seorang Ahli Parlimen kerana mahu seorang dihukum gantung tanpa *due process of the law* dan kenyataan sedemikian telah pun dikecam bukan sahaja oleh Presiden MIC dan Ahli-ahli Parlimen lain. Maka Setiausaha Agung Barisan Nasional yang juga Ahli Parlimen Putrajaya pun telah menyatakan bahawa kenyataan sedemikian di mana seseorang Ahli Parlimen hendak minta seorang dihukum gantung, bukanlah pendirian parti Barisan Nasional. Ini menunjukkan bahawa jelas sekali bahawa Ahli Parlimen dari Sri Gading telah membuat saranan sedemikian yang saya rasa telah ketelanjuran dan sudah berlebihan. Oleh itu, saya minta satu *ruling* daripada Tuan Yang di-Pertua kerana Dewan yang mulia ini kita hendak membincangkan perkara-perkara dan dasar-dasar yang penting kepada rakyat berdasarkan kepada kedaulatan undang-undang, dengan izin *rule of law*. Kita bukanlah *executioner* yang mahu sesiapa digantung hanya ikut selera kita.

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]:** Ya, saya dah faham Yang Berhormat, tidak payah berucap Yang Berhormat.

**Tuan Lim Guan Eng [Bagan]:** So di sini saya harap bahawa ...

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]:** Minta peraturan tidak payah berucap Yang Berhormat.

**Tuan Lim Guan Eng [Bagan]:** Oleh itu saya harap Tuan Yang di-Pertua bolehlah ...

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]:** Yang Berhormat, Yang Berhormat pun tahu juga macam saya.

**Tuan Lim Guan Eng [Bagan]:** ...Bolehlah membuat keputusan sedemikian kerana ini tidaklah sepatutnya dikeluarkan.

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]:** Ya, terima kasih Yang Berhormat. Jadi saya berharap satu perkara, kalau saya buat satu keputusan, saya minta ia jangan dipolitikkan sangat. Keputusan saya berlandaskan apa yang saya dapati dan berlandaskan apa yang tertulis dalam *Hansard* ini. Dalam *Hansard* ini memang jelas disebut, saya boleh baca semula ya. *"Ini dia Tuan Pengerusi, kita masih ingat apabila Al-Maunah menderhaka kepada Yang Dipertuan Agong, kita hukum gantung dia. Ingat cerita itu beberapa tahun yang lalu. Apakah Ambiga tidak boleh kita anggap penderhaka kepada Duli Yang Maha Mulia Yang Dipertuan Agong dan dihukum gantung kepada dia?"* Persoalan di hujungnya Yang Berhormat ya.

Jadi saya masih ingat semasa saya belajar di universiti dahulu. Ada satu orang yang menggertak seseorang lain. Dia kata if *'exodus'* is not in town, I would have use my sword. Kalau dalam kata biasa perkara itu sudah menjadi satu *assault*, boleh dituduh dalam mahkamah. Akan tetapi oleh kerana berlandaskan persoalan, ia tidak menjadi satu kesalahan. Jadi saya berlandaskan undang-undang ini, ini juga Yang Berhormat Sri Gading bertanya. Bolehkah tidak? Yang Al-Maunah itu sudah dihukum oleh mahkamah. Yang ini dia bertanya boleh atau tidak, Menteri buat jawapan ataupun tidak. Itu soalan lain tetapi dia bertanya sahaja. Maknanya, berlandaskan apa yang saya pelajari di universiti dahulu, kes yang saya sebut tadi, ia juga sudah menjadi satu kesalahan.

**Tuan Lim Guan Eng [Bagan]:** [Bangun]

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]:** Yang Berhormat, tunggu dulu ya. Walaupun demikian, *statement* yang keterlaluan saya memang tidak bersetuju. Sebagai Speaker Dewan Rakyat, saya bersetuju Ahli-ahli Parlimen mestilah mempunyai sifat kesederhanaan. Jadi dengan itu saya minta Yang Berhormat Sri Gading bangun, saya mahu ditarik balik.

**Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz [Sri Gading]:** Tuan Yang di-Pertua, pertama-tama sebagai Ahli Parlimen yang bertanggungjawab bersama-sama seluruh rakyat negara yang cinta kepada negara ini. Saya bercakap semua, saya tidak bercakap saya seorang.

**Tuan Khalid Abd. Samad [Shah Alam]:** [Menyampuk]

**Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]:** Diamlah, *you* campur kenapa?

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]:** Yang lain, minta semualah Yang Berhormat.

**Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz [Sri Gading]:** Menjunjung setinggi-tingginya perlembagaan negara.

**Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]:** Ini bukan kau punya urusan.

**Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz [Sri Gading]:** Menghormati undang-undang, saya setuju.

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]:** Semualah dengar dahulu.

**Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz [Sri Gading]:** Dalam kes Ambiga ini, terang-terang DAP gunakan sebagai isu perkauman kerana dia parti perkauman. Saya tidak berniat perkauman, saya tidak sebut India, saya tidak sebut Hindu, saya sebut keselamatan negara tetapi DAP yang ketandusan sokongan daripada orang India cuba hendak mengaibkan isu ini untuk politik kepentingan mereka, ini sahajalah masalahnya. Diputarbelitkan oleh DAP, ketuanya ada di sini, pakar putar belit yang hendak merosakkan hubungan saya dengan orang India. Saya hormati orang India, orang India sebahagian daripada pengundi saya, saya pergi sekolah India, bantuan, saya hormat persahabatan dengan India, saya tidak ada apa-apa. Putar belit! Putar belit! *[Tepuk]*

**Tuan Nga Kor Ming [Taiping]:** *[Menyampuk]*

**Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz [Sri Gading]:** Inilah yang menyebabkan sesetengah orang India yang tidak faham putar belit DAP terperangkap. Sebenarnya isu saya kalau baca, saya macam Tuan Yang di-Pertua kata, bertanya apakah. Dia tidak faham bahasa Melayu, apakah maknanya tanda soal. Saya belum menuduh dia salah cuma apakah. Jadi kalau Al-Maunah derhaka pada Agung, hukunya gantung. Apakah Ambiga ini seperti penderhaka Agung? Kalau tidak, tidaklah. Hukuman itu tidak berlangsung. Macam juga orang bawa dadah, kalau dia bawa dadah, hukunya gantung. Kalau dia tidak bawa, tidak adalah. Inilah dia yang saya maksudkan tetapi putar belit DAP. DAP ini jahat Tuan Yang di-Pertua, parti perkauman. *[Tepuk]*

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]:** Tidak apa Yang Berhormat, tidak apa.

**Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz [Sri Gading]:** Parti perkauman! Tuan Yang di-Pertua, soal Kampung Buah Pala, Pulau Pinang.

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]:** Yang Berhormat.

**Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz [Sri Gading]:** Kes Buah Pala Pulau Pinang, ia telah pun rasa kehilangan sokongan orang India, inilah cuba hendak mempengaruhi orang India supaya benci Barisan Nasional.

■1520

Tuan Yang di-Pertua, Tuan Yang di-Pertua, saya seorang rakyat yang ada disiplin. Parti saya parti yang berdisiplin dan berhubungan dengan kenyataan itu saya, kalau ianya menyinggung perasaan rakan-rakan saya orang India, menyinggung perasaan pemimpin-pemimpin MIC, PPP dan dalam menghormati semangat persefahaman dalam Barisan Nasional

saya menarik balik semua kenyataan saya 26 hari bulan yang lalu. Sekian, terima kasih...  
*[Tepuk] [Dewan riuh]*

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]:** Yang Berhormat, Yang Berhormat itu sahaja. Pada saya Yang Berhormat perkara ini sudah habis Yang Berhormat. Perkara ini sudah habis. Perkara ini sudah habis jadi saya ingat janganlah dibangkit-bangkitkan lagi.

**Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]:** Hendak bahas.

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]:** Ya.

3.21 ptg.

**Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]:** Tuan Yang di-Pertua.

**Tuan Lim Guan Eng [Bagan]:** *[Berjalan keluar Dewan]*

**Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]:** Balik sudah Yang Berhormat Bagan?

**Beberapa Ahli:** Baliklah!

**Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]:** Baliklah, balik Pulau Pinang.

**Tuan Haji Salleh Kalbi [Silam]:** *[Menyampuk]*

**Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz [Sri Gading]:** Pakar putar belit, pembohong, tipu helah. DAP perkauman! Perkauman sempit! Orang India sudah lari daripada DAP!

**Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]:** Baliklah Yang Berhormat Pokok Sena. Tuan Yang di-Pertua...

**Tuan Khalid Abd. Samad [Shah Alam]:** *[Berjalan keluar Dewan]*

**Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]:** Yang Berhormat Shah Alam baliklah, tidak payah bising dalam Dewan ini. Saya mengalu-alukan Akta Pengangkutan Jalan yang dibentang di Dewan pada hari ini. Sebab saya melihat dahulu waktu saya berbahas perkara kemalangan jalan raya ramai di luar sana marah dengan saya tetapi apabila dibuat kajian memang benar bahawa beratus-ratus dan beribu-ribu nyawa rakyat Malaysia ini hilang disebabkan kecuiaan pemandu di jalan raya dan akta ini pada saya sesuai untuk memberi pendidikan dan pengajaran kepada mereka yang memandu tidak bertanggungjawab. Kalau saya buat akta ini mana-mana ibu bapa membenarkan anaknya membawa kereta sedangkan anaknya tidak berlesen juga ibu bapa perlu didakwa sebab mereka tidak bertanggungjawab mengawal anak-anak mereka. Hari ini kita melihat

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Yang Berhormat Kinabatangan penjelasan.

**Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]:** Baru mukadimah.

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Tuan Yang di-Pertua, ini mengenai memberi pengajaran kepada orang yang tidak bertanggungjawab yang mana Yang Berhormat Kinabatangan cakap tadi. Sebelum saya masuk ke situ Yang Berhormat Kinabatangan saya mengucapkan ribuan terima kasih dan penghargaan yang tidak terhingga kepada ayahanda Yang Berhormat Sri Gading yang telah membuat keputusan dan berani menarik... *[Tepuk]*

Isu ini adalah isu yang dipolitikkan. Saya cuma ingin pandangan Yang Berhormat. Ini memberi pengajaran kepada orang yang tidak bertanggungjawab seperti mana Yang Berhormat Kinabatangan kata tadi. Saya tidak nampak pun tadi apabila Yang Berhormat Bagan berdiri apabila ada insiden gambar Yang Amat Berhormat Perdana Menteri dikalungkan dengan bunga malai, apabila ada gambar-gambar Menteri ini dikalungkan dengan bunga malai. Mana dia DAP kalau pada waktu itu dianggap bahawa Yang Amat Berhormat Perdana Menteri itu orang yang sudah meninggal. Ini satu penghinaan juga, mana dia? Waktu itu tidak ada satu orang pun PAS kah, Yang Berhormat Pokok Sena kah, Yang Berhormat Bagan kah, Yang Berhormat Shah Alam kah bangun.

**Dato' Abdul Manan Ismail [Paya Besar]:** Penakut!

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Jangan hipokrit. Ini soal tentang satu kenyataan. Tidak apalah, sudah ditarik balik oleh ayahanda Yang Berhormat Sri Gading satu perkara yang kita tidak mahu memperbesar-besarkan tetapi pihak pembangkang tidak boleh hipokrit dan *double standard* dalam isu ini. Kalau ada insiden yang membawa gambar diarak di jalan raya oleh setengah-setengah pihak dikalungkan dengan bunga malai yang menunjukkan bahawa Yang Amat Berhormat Perdana Menteri telah meninggal dunia, orang mati tidak seorang pun malah mereka inilah yang menyokong perarakan itu. Ini satu pengajaran kepada orang yang tidak bertanggungjawab, *hypocrite*, *double standard* Yang Berhormat Bagan.

**Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]:** Yang Berhormat, memang inilah sebetulnya. Inilah yang dikerjakan oleh pembangkang terutama sekali DAP raja penghasut apa sahaja isu. Tuan Yang di-Pertua, saya terkilan dengan surat niat daripada Badan Hak Asasi Kaum India Kebangsaan iaitu mengutus surat menyatakan bahawa Yang Berhormat Sri Gading munafik. Siapa ini, siapa ini Dato' Taslim Mohamad Ibrahim ini? Dia memang antikerajaan tetapi dia tidak ada hak campur tangan urusan apa yang kita bahas dalam Dewan ini!... [Tepuk]

Saya minta dia jangan biadab dan kurang ajar. Jaga persatuan dia jangan mengajar kita. Dia terlalu biadab dihasut oleh DAP. Dia tidak ada hak untuk meminta campur tangan apa juga urusan dalam Dewan ini.

Saya balik kepada akta sebab akta ini pun penting tapi telah diputar belit oleh Yang Berhormat Pokok Sena dan rakan-rakan bahawa akta ini menyusahkan rakyat. Mana ada menyusahkan rakyat? Akta ini ditujukan kepada mereka yang membuat kesalahan iaitu contohnya memandu kereta tanpa lesen boleh di *proceed* ke mahkamah...

**Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]:** Yang Berhormat.

**Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]:** ...Dan dendanya tidak melebihi RM2,000. Itu kalau dia tidak ada lesen tetapi kalau dia ada lesen memandu tapi terperangkap dengan kamera, dia kena kompaunlah. Biasalah.

**Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]:** Yang Berhormat.

**Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]:** Ya, sila.

**Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]:** Terima kasih. Saya minta mencelah kerana saya tidak sempat untuk turut ambil bahagian kerana hendak kejar ke *airport* malam ini ada program di kawasan... [Ketawa]

Jadi ada dua persoalan saya hendak kemukakan kepada Yang Berhormat. Saya setuju dengan apa Yang Berhormat sebut tadi. Memang yang penting sekarang ini kita hendak mendisiplinkan pengguna-pengguna jalan raya sebab kita tahu di negara kita ini di antara pengguna jalan raya yang kurang berdisiplin. Ini memang kita tahu. Kalau kita tengok kepada peratus angka kematian di waktu Ops Sikap kita tengok makin meningkat dan sebagainya. Jadi satu pendekatan perlu dilakukan segera untuk hendak memastikan kurangnya berlaku kemalangan di jalan raya. Jadi mungkin inilah sebabnya akta ini dikemukakan. Akan tetapi dalam pada itu fokus seharusnya ditumpukan kepada bagaimana hendak mendisiplinkan pengguna-pengguna jalan raya.

Contohnya kalau dia langgar lampu merah tadi pun bising setengah-setengah rakan tadi, pada saya melanggar lampu merah ini satu *offence* yang serius. Ini yang boleh menyebabkan berlakunya kemalangan. Kalau tanya saya sudah sampai masanya dikenakan hukuman mandatori kepada perkara-perkara seumpama ini. Namun dalam hal-hal lain lambat memperbaharui lesen dan seumpamanya denda tinggi ataupun perkara remeh-temeh contohnya salah *parking*. Kita tahu di Kuala Lumpur kereta banyak. Di negara kita ini kereta terlampau banyak. Sehingga masalahnya kurang tempat letak kereta dan bank-bank pula saya tengok di tepi-tepi jalan, termasuk mesin-mesin ATM. Jadi ada kalangan mereka hendak cepat. Hendak pergi ke bank hendak cari *parking* tidak ada. Kalau tidak kena berjalan jauh. Jadi datanglah yang *tow* kereta, angkut kereta bawa pergi ke Jinjang. Bila bawa pergi ke Jinjang hendak ambil balik RM200 denda. Tidak bolehkah, okey tidak payah tarik pergi ke Jinjang. Terus denda bayar di situ. Tidak payah hendak pergi Jinjang, kereta kena tarik akibat daripada *traffic jam*. Mudah.

Jadi cara hendak menyelesaikan masalah itu niatnya ada baik tapi kadang-kadang tidak kena pada tempat yang sepatutnya bertindak begini tidak dibuat. Sepatutnya begini tidak dibuat. Itu satu.

Perkara yang kedua ini saya hendak tanya Yang Berhormat Kinabatangan ini. Ini penting. Ini Kementerian Pengangkutan ada kena-mengena dengan perancangan untuk pengangkutan termasuklah hendak buat MRT sekarang ini. Hendak buat MRT yang mega ini. Ringkasnya saya tidak hendak ambil masa yang panjang mengenai laluan MRT di Bukit Bintang yang hendak diruntuhkan ialah bangunan BB Plaza. Ini isu yang hangat sekarang. Dahulu bangunan ini tidak payah diroboh, ada laluan ada alternatif. Sekarang ini diroboh pula bangunan ini. Jadi isunya sekarang ini Yang Berhormat dia bukan sahaja masalah peniaga-peniaga di bangunan ini yang akan hilang tempat mereka berniaga, persepsi masyarakat orang Melayu yang mula sudah kurang senang melihat kalau ada perkara-perkara yang menyentuh

hal kepentingan orang Melayu mudah sangat diambil tindakan. Manakala contohnya MRT di Petaling Street dahulu kena. Bising tapi boleh bertolak ansur ditarik balik.

■1530

Jadi kenapa di laluan di Bukit Bintang ini tidak boleh buat pilihan supaya jangan sentuh, kerana tidak ada tempat bangunan untuk orang Melayu berniaga, tidak banyak. Bilik jauh sekali. Jadi sekarang inilah mereka bersedih, berdukacita dan macam-macam saya terima SMS rungutan tidak senang hati. Tidak bolehkan ada pilihan lain? Yang Berhormat setuju atau tidak kalau kita minta Kementerian Pengangkutan supaya campur tangan dan pastikan kalau betul serius dari segi agenda untuk mempertahankan kepentingan Melayu dalam bandar, hentikan cadangan hendak merobohkan bangunan BB Plaza ini dan cari laluan lain, alternatif yang dibuat sebelumnya. Terima kasih.

**Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]:** Terima kasih Yang Berhormat Pasir Mas. Saya jawab dahulu yang penghabisan itu. Tuan Yang di-Pertua, memang jelas bahawa kehendak kerajaan ini menyediakan ruang perjalanan untuk masyarakat dalam bandar, tetapi saya juga bersetuju dengan Yang Berhormat Pasir Mas. Saya berkesempatan pergi ke BB Plaza ini melihat bagaimana orang Melayu bumiputera berniaga dan yang menghairankan saya, mereka telah dikeluarkan surat notis keluar. Sedangkan bulan 7 ini bulan puasa, sekejap lagi hari raya. Bagaimana mereka hendak mencari rezeki mereka, mencari sesuatu untuk keluarga mereka sekiranya mereka dikeluarkan?

Sedangkan masalah yang sama di Jalan Petaling ini terlibat 11 buah kedai, tetapi boleh pula MRT cari elemen baru. Ini melibatkan berpuluh-puluh orang Melayu berniaga. Saya sehaluan dengan Yang Berhormat Pasir Mas, saya kalau boleh mewakili mereka, batal hasrat untuk merobohkan, mengambil alih BB Plaza ini... [Tepuk] Sebab kita ada orang Melayu bumiputera berniaga di situ, bergantung hidup di situ. Tidak boleh senang lenang – cari alternatif lain. Banyak lagi bangunan-bangunan kosong yang boleh diambil alih oleh SPAD untuk menggunakan laluan-laluan MRT ini. Saya amat bersetuju Yang Berhormat.

Saya juga melihat Yang Berhormat Timbalan Menteri, kalau kita hendak mengenakan hukuman yang begitu ketat, maka di situlah juga...

**Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]:** Yang Berhormat Kinabatangan...

**Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]:** ...Harus kita lontarkan ke arah bagaimana laluan-laluan kita, kita perbaiki. Jalan yang mengakibatkan banyak kemalangan harus dijadikan satu keutamaan, kenapa jalan raya ini selalu ada kemalangan. Ini harus juga diambil kira. Jangan kita memperketatkan undang-undang tetapi prasarannya tetap yang sama. Ini tidak adil. Sebab itu saya selalu rasional. Saya menyokong akta ini sebab pada saya, di peringkat awal, murid-murid sekolah yang hendak belajar...

**Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]:** Yang Berhormat Kinabatangan...

**Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]:** Sekolah belajar memandu ini harus diperketatkan, bukan hanya mengeluarkan lesen semata-mata. Semata-mata dia boleh

memandu, lesen dikeluarkan. Akan tetapi harus *die educate* bagaimana pengetahuan dia di jalan raya. Kalau memandu laju, mesti di lorong kanan.

**Tuan Haji Ahmad Lai bin Bujang [Sibuti]:** Sibuti, Sibuti...

**Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]:** Ini di Kuala Lumpur, lorong kanan pun ramai pemandu, tidak tahulah dari mana dia dapat lesen.

**Tuan Haji Ahmad Lai bin Bujang [Sibuti]:** Yang Berhormat Kinabatangan, belakang. Kawan baik ini.

**Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]:** Ha, sini belakang.

**Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]:** Sekejap ya. Kita bagi Yang Berhormat Putatan, selepas itu Yang Berhormat Sibuti.

**Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]:** Sini tidak adakah Yang Berhormat Kinabatangan?

**Datuk Dr. Marcus Makin Mojigoh [Putatan]:** Selepas ini Yang Berhormat Sibuti. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Apabila sahabat saya Yang Berhormat Kinabatangan menyentuh memandu di lorong kiri dan kanan ini, saya teringat dahulu perbincangan yang sama soal memandu yang paling *slow*, yang kita nampak di belakang kereta itu ada logo P yang bisanya yang memandu sangat perlahan di lorong kanan. Jadi apakah sekolah memandu ini mengajar mereka ini memandu tidak mengikut etika ataupun cara yang terbaik? Saya lihat pemandu-pemandu yang baru dapat lesen dan ada juga pemandu yang umurnya sudah uzur yang masih memandu secara *slow* yang mungkin pemandu-pemandu lain ini kadang-kadang tidak ada kesabaran. Apa pendapat Yang Berhormat sekiranya ini juga satu kesalahan di dalam akta ini?

**Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]:** Yang Berhormat Kinabatangan, di sini.

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]:** Yang Berhormat, di belakang Yang Berhormat.

**Tuan Haji Ahmad Lai bin Bujang [Sibuti]:** Sibuti dahulu. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Yang Berhormat Kinabatangan. Apabila rang undang-undang ini dibahas kita, seperti yang dikatakan kawan-kawan lain, adalah untuk mendisiplinkan pemandu-pemandu di jalan raya supaya berhemah dan beretika apabila memandu. Apabila kita belajar memandu, kita boleh lihat Tuan Yang di-Pertua bahawa kenderaan-kenderaan untuk kita belajar memandu ini ialah Kancil dan Viva. Apabila selepas memandu, anak-anak mereka membawa BMW, membawa Mercedes. Apakah pandangan Yang Berhormat mengenai ini? Adakah kita mesti memberikan kereta yang sepatutnya seperti Honda kah, Toyota kah untuk mereka belajar, dan jangan hanya Kancil dan Viva sahaja? Terima kasih.

**Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]:** Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Yang Berhormat Kinabatangan. Ini apabila cerita mengenai memandu Yang Berhormat Kinabatangan, saya kenal beberapa pemandu limousin di sebelah utara di mana mereka ini berpangkalan limousin mereka itu di hotel-hotel. Saya telah beberapa kali cuba membantu

mereka untuk mendapatkan permit untuk syarikat limousin ini. Mereka ini berniaga membawa limousin dari hotel-hotel sampai berpuluh-puluh tahun. Mereka ini pinjam permit, guna permit syarikat-syarikat lain dan ada di kalangan mereka gunakan tanpa permit. Tetapi mereka ini berpuluh-puluh kali memohon untuk permit-permit ini, sehingga kini mereka tidak diberi dan diberi alasan oleh pejabat ataupun jabatan yang mengendalikan ini. Alasan, beratus-ratus mereka boleh beri, tetapi satu permit pun tidak boleh beri. Kalau macam inilah Kementerian Pengangkutan, lebih baik bawa pegawai-pegawai jadi Menteri, Menteri jadi pegawai di situ supaya dia boleh tahu masalah ini.

Saya hendak beritahu, di antara banyak syarikat yang terdapat di situ, terdapat satu syarikat itu telah beroperasi selama tujuh tahun di satu hotel di Seberang Jaya tanpa lesen di atas nama syarikat itu. Tujuh tahun itu syarikat tersebut tidak menghadapi apa-apa masalah. Tiada masalah kewangan atau apa jua masalah sekalipun. Akan tetapi apabila dimohon kepada SPAD – kali terakhir saya berjumpa dengan *Chairman* SPAD, masih mereka beri alasan yang mengatakan dia tidak cukup akaun banklah, dia tidak cukup itu ini. Akan tetapi, syarikat itu boleh beroperasi selama tujuh tahun. Mereka berjumpa dengan saya dan kata, *“Yang Berhormat, you mahu berapa pun saya boleh beri rasuah”*. Jadi hari ini SPAD dan Kementerian Pengangkutan, mereka menggalakkan rasuah pula. Mereka sudah menjadi agen menggalak rasuah. Sebab apa?

**Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]:** Okey.

**Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]:** Dia tidak mahu bagi, jadi pemohon-pemohon ini dia mencari jalan lain.

**Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]:** Sudah faham.

**Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]:** Jadi saya harap Yang Berhormat Kinabatangan bantai mereka-mereka yang salah guna kuasa.

**Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]:** Saya faham, Yang Berhormat Padang Serai.

**Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]:** Boleh tolong bantai ya?

**Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]:** Boleh, boleh.

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]:** Yang Berhormat...

**Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]:** Ya?

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]:** Tidak payah bantailah Yang Berhormat ya.

**Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]:** Tidak payah bantai. Yang Berhormat Padang Serai, pada saya, selepas ini insya-Allah sama-sama saya dengan Yang Berhormat jumpa ini Pengerusi SPAD, kita minta dia bantu. Sebab, tujuh tahun walaupun akaun dia tidak cukup, dia ada aset, dia ada kereta. Bermakna dia layak untuk dibantu lesen mereka tanpa ada rasuah dan sebagainya.

**Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]:** Yang Berhormat Kinabatangan, Pengerusi SPAD dia datang jumpa saya, dia kata dia hendak membantu, tetapi sistem itu tidak membantu pengerusi untuk membantu. *You* tahu?

**Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]:** Tidak apa.

**Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]:** Pengerusi mahu membuat kerja, tapi dia kata, pergi Sungai Petani, Sungai Petani tolak, pergi Kuala Lumpur, Kuala Lumpur tolak.

■1540

Kadang-kadang pengerusi pun, dia punya kerja saya ingat pegawai lebih berkuasa daripada pengerusilah.

**Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]:** Tidak mengapa, bagi saya kepercayaan Yang Berhormat. Kita akan bincangkan dengan Timbalan Menteri. Tuan Yang di-Pertua, kedua tadi soal sekolah memandu. Sekolah memandu ini bermakna mereka mengeluarkan lesen memandu kepada mereka yang sudah cukup umur ataupun yang belum mendapatkan lesen memandu. Yang mengecewakan saya, kerajaan tidak mengetatkan undang-undang sekolah memandu ini. Asal dia lagi cepat dia keluar, lagi bagus sebab *money come*. Kalau dia lambat, dia akan terus di situ dan tidak akan mendapat kewangan yang lebih, *money slow* dan *money go*.

Jadi, saya minta sekolah memandu ini bukan hanya mengeluarkan lesen memandu tetapi memastikan setiap pelajarnya tahu undang-undang jalan raya bahawa menggunakan P tidak boleh memandu di lorong sebelah kanan, mesti lorong sebelah kiri. Kalau dia di kanan, di *compound* terus. Kedua, memang betul juga, sekolah memandu semua kereta Kancil, Viva, Myvi. Orang-orang berada, dia keluar dia bawa BMW, dia bawa Mercedes, dia bawa Lamborghini.

Jadi, kawalan itu berbeza sebab itulah kemalangan banyak berlaku. Oleh kerana itu saya mengesyorkan, kementerian, kerajaan kalau hendak mengetatkan undang-undang mesti selari, mesti seimbang dengan peraturan-peraturan yang sudah kita sedia ada. Hari ini saya terlampau sedih kalau di Syria orang mati kena bom, kita hari-hari banyak orang mati di jalan raya. Buat *block* mat rempit, mat rempit langgar polis. Ini kena buat satu akta untuk mat rempit ini kena ada satu akta untuk menghalang mereka merempit. Mana-mana ada mat rempit, kenapa tidak dikenakan kompaun? Denda RM5,000 seorang sebab semua mat rempit ini satu, penagih dadah. Kedua, tidak mempunyai lesen. Ini yang menjadi masalah besar dalam bandar kita. Mereka merompak, mencuri, merogol, meragut.

Seharusnya ini yang menjadi sasaran pihak kementerian. Saya tahu pegawai-pegawai di kementerian banyak yang bijak pandai tetapi mungkin mereka tidak guna kebijaksanaan mereka untuk menyelesaikan masalah. Jadi, kalau mereka perlu konsultasi, saya boleh memberi pandangan ke arah bagaimana membawa masalah kemalangan jalan raya ini supaya kita boleh mengelakkan kemalangan jalan raya pada masa-masa akan datang.

**Datuk Ismail Kasim [Arau]:** Minta laluan.

**Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]:** Sila Yang Berhormat Arau.

**Datuk Ismail Kasim [Arau]:** Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Yang Berhormat Kinabatangan. Saya ingin tanya Yang Berhormat, pindaan ini antara lain adalah untuk kita mendidik, *educate* dengan izin Tuan Yang di-Pertua. Kita hendak menuju kepada negara maju. Kawan-kawan daripada pembangkang tadi banyak mempertikaikan seolah-olah *the other way round* yang kita lihat seolah-olah akta ini tidak membawa kebaikan sama sekali.

Saya ambil contoh Yang Berhormat, satu melibatkan soal mengemas kini pangkalan data, soal alamat. Sekarang ini masalahnya orang berpindah hendak sampaikan notis pun kita tidak tahu kerana kekerapan berpindah, bertukar kerja dan sebagainya. Ini menyebabkan JPJ tidak ada kuasa untuk mengesan dan untuk menyampaikan notis bagi setiap kesalahan yang dilakukan menyebabkan saman tertunggak sahaja melebihi daripada RM8 bilion yang tidak dapat dikutip setakat ini. Ini yang melakukan kesalahan, yang belum lagi dilaksanakan akta ini.

Kedua saya hendak beritahu Yang Berhormat, akta ini juga memberi kuasa kepada JPJ hendak sekat semua urusan niaga pada kereta-kereta terpakai contohnya *second hand car*, kereta terpakai. Kita tidak mahu pembeli yang akan membeli kereta seterusnya ini, dia akan menanggung beban kerana banyak saman yang tidak dibayar. Ada setengah orang baru beli kereta, itulah duit yang dikumpulkan tiba-tiba dia akan membayar saman lebih daripada harga kereta.

Jadi, pilihan ini adalah sangat baik dan cuma kita lihat dan saya tidak nampak pun walaupun semua jalan ada orang kata JPJ gila kuasa, dalam blog bermacam-macam mereka mempertikaikan kerana jalan kampung, jalan ladang. Saya tidak nampak pun JPJ saman orang cuma hendak *educate*, hendak mendidik, hendak melihat bahawa dalam kita hendak menuju negara maju, kita harus ada satu sistem yang seumpama ini untuk melihat ke penguatkuasaan dalam negara kita yang dibuat secara *integrated* bersama dengan polis dan agensi penguat kuasa yang lain seperti penguat kuasa tempatan dan sebagainya.

**Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]:** Sedikit rakan Yang Berhormat Kinabatangan. Saya cakap secara fakta mungkin untuk dipertimbangkan ataupun mohon penjelasan. Saya ada pengalaman duduk di Mahkamah Majistret. Ada hari tertentu ditetapkan untuk kesalahan-kesalahan JPJ. Kita tengok ada budak sekolah pun kena, kadang naik motor, ada orang pekerja kilang. Kebetulan kawasan saya memang macam itu. Bayangkan RM300 minimum ini, yang hendak kena bayar mak bapa, ialah anak sekolah kadang pergi naik motor, ada kesalahan sedikit. Di kampung ini yang anak pergi sekolah ini kadang jauh, ada petani, ada pekerja kilang. Kerja kilang ini saya tahu ada lagi yang *basic* RM600, RM700 kena kerja sampai 12 jam. Sistem pengangkutan contoh dalam kawasan saya, JKR lulus hendak buat jalan, tidak siap, jalan berlubang-lubang, ini masalah...

Persoalan saya cakap tadi di sini ialah cuba lihat keadaan dengan izin, *the transport system* secara *the holistic*, setakat mana tahap kita sekarang ini? Hendak berbincang seolah-olah kita dalam keadaan macam sudah di Amerika ataupun di Eropah. Persoalan saya kata

begitu kepada kawan saya Yang Berhormat Kinabatangan ialah *realistic* nya ialah undang-undang ini bukan hendak terpakai di peringkat Kuala Lumpur sahaja. Akan terpakai daripada Perlis sampai ke Sabah, yang mana kedudukan infrastruktur, sistem pengangkutan berbeza dan di sini Yang Berhormat Kinabatangan, dalam keadaan sekarang kadang-kadang majistret tanya juga, "*adik kenapa ini, ada kesalahan kenapa?*" Kadang-kadang ada yang dipanggil *mitigating factor*, yang mana sehinggakan ada keadaan tertentu majistret boleh kata okeylah, saya bagi amaranlah sebab ada perkara-perkara yang bukan disengajakan tetapi kalau ini, majistret akan terikat, minimum RM300.

Jadi, saya katakan Yang Berhormat Menteri dengan keadaan sistem persekolahan yang mahal dan sebagainya ini, pohon dipertimbangkan, meletakkan *ceiling* kepada RM300 ini, saya rasa tidak membantu keadaan yang menekan. Itu persoalan saya.

**Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]:** Ya, pertama sekali Yang Berhormat Arau, memang saya juga mengalu-alukan hujah daripada Yang Berhormat Arau sebab kita ini menuju masa depan yang lebih hebat, yang lebih baik untuk negara kita. Kedua rakan saya Yang Berhormat Balik Pulau, sebetulnya pun saya ada keraguan sejauh mana keikhlasan pihak *enforcement*, pihak berkuasa sebab memang benar bahawa secara holistiknya prasarana jalan raya di negara kita ini bukan seperti di negara-negara besar, contohnya kita masih ada kampung, masih ada ladang, masih ada kilang. Itu perlu diambil kira.

Jadi sejauh mana jaminan penguat kuasa tidak bermaharajalela, tidak sengaja masuk ladang, masuk kampung? Di kampung ini orang tidak pakai topi keledar, orang tidak ada *road tax*, memang dia boleh kompaun, dia boleh saman tetapi kawasan ini tidaklah sesibuk sangat seperti di bandar. Dia mungkin berlalu satu, dua kereta sahaja. Ini yang juga harus saya meminta perhatian daripada pihak Menteri, apa implikasinya pelaksanaan kompaun RM300 ini kepada rakyat Malaysia yang jauh terpencil tetapi tiba-tiba penguat kuasa masuk sengaja hendak tunjuk hebat. Kadang-kadang penguat kuasa kita pun orang Sabah bilang temberang juga, hendak tunjuk kuasa seolah-olah dia sudah terlampau 'Raja kuasa,' kadang-kadang dia memeras ugut orang, tidak mengapalah bayar RM50, tidak mengapalah. Dia sengaja pancing, pasang perangkap, ini masalah.

Jadi, kalau ini berlaku rasa saya harus juga kita bagi pertimbanganlah ke arah bagaimana hendak menyelaras sebab undang-undang ini penting. Kita perlu undang-undang tetapi undang-undang itu jangan pula membebankan rakyat Malaysia, jangan pula membebankan orang di luar bandar. Mereka itu ikhlas kerana yang mahu kita perangi ini di bandar ini, yang suka merempit ini, yang suka memandu tidak ada hala tuju, pemandu-pemandu bas yang perlu kita awasi ini, pemilik-pemilik gedung bas. Bas beratus-ratus, pemandu mereka tidak dilatih sedangkan saya terbaca satu artikel di Jepun, seorang pengusaha teksi, teksi dia mula-mula 7 jadi 10, jadi 70. Setiap hari dia suruh pemandu dia buat senaman, senamrobik, bagi uniform, bagi disiplin.

Kita di sini, pemandu teksi kita OMG. Tidak ada peraturan langsung. Kalau musim hujan, dia akan pasang perangkap kuat. Orang buka pintu, RM30 dia kata. Pergi mana? Sebelah sahaja. Kalau ada pelancong asing, *no meter*, RM50. Ini masalah besar. Jadi, sebab itu perlu ada dedikasi, perlu ada pendidikan yang sewajarnya kepada pemandu-pemandu kita, kepada pemilik-pemilik gedung ini supaya tidak ada orang yang terperangkap dalam keadaan tersebut.

**Datuk Dr. Marcus Mojigoh [Putatan]:** [*Bangun*].

**Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]:** Kalau kita biarkan begini, akhirnya apa pun undang-undang, apa pun akta yang kita ada tidak akan dapat menyelesaikan masalah kemalangan jalan raya. Sekejap Yang Berhormat Putatan. Sebab persoalannya sekarang kenapa akta ini kita perlu lulus? Sebab konon-kononnya menghalang, mencegah daripada kemalangan jalan raya berleluasa. Sila.

**Datuk Dr. Marcus Mojigoh [Putatan]:** Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Sedikit sahaja. Denda ataupun kompaun RM300 minimum ini sebagai *deterrent*, itu kita faham. *Deterrent* supaya mendisiplinkan pemandu-pemandu di tanah air kita tetapi adakah Yang Berhormat Kinabatangan berfikir, kalau ia terkena pesalah jalan raya ini penduduk daripada bandar kecil ataupun di desa-desa, adakah ini mendorong kuat kuasa itu supaya yang pesalah itu meminta kasihan supaya tidak didenda juga tidak dibagi surat kompaun. Dia berbincang dengan penguat kuasa walau siapa sahaja pegawai penguat kuasa itu. Adakah ini boleh mendorong korupsi di di bawahan?

**Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]:** Begini Yang Berhormat Putatan, korupsi ini apabila ada unjukan pemberian. Kalau berbincang atas perikemanusiaan, itu tidak ada unsur-unsur korupsi. Itu sebab saya katakan apa jaminan yang pihak penguat kuasa yang diletakkan di kawasan-kawasan wilayah ini melakukan tanggungjawab lebih amanah. Apakah penguat kuasa ini dipilih disiplin mereka, latar belakang mereka ataupun pihak kementerian lontar sahaja dia di situ. Tidak perlu tengok latar belakang dia kemudian orang ramai heboh membuat bising baru pula, bak kata pepatah Melayu, "*sudah terhantuk, baru pula tengadah*". Jadi, kita tidak mahu begini. Kita mahu akta yang menyeluruh ini juga dengan prasarana yang holistik.

Kalau di Singapura, di Australia contohnya, memang ada kompaun macam ini tetapi dia boleh bayar *on the spot*, tidak perlu tunggu. Di sini tempat kita, mahu pergi *police station*, mahu pergi mana-mana untuk membayar. Jadi, kenapa tidak disediakan dahulu prasarana. Kalau ada kompaun macam ini, di mana-mana *spot* kedai ke kaki lima boleh kita bayar kompaun kita tanpa perlu menunggu lama. Inilah sebab kita ramai tertunggak. Apabila orang dapat kompaun begitu banyak, maka dia akan berpindah randahlah, pindah sana sini. Akhirnya, RM8 bilion tidak terkutip tetapi kalau kita gunakan pendekatan yang lebih sofistikated, tidak ada tunggakan yang sebegini banyak Tuan Yang di-Pertua. Bahkan mungkin kita boleh kumpul duit itu untuk membangunkan prasarana jalan raya di negara kita.

Tuan Yang di-Pertua, saya mengakhiri dengan harapan mudah-mudahan kementerian bukan sahaja menggunakan akta ini semata-mata untuk mengkompaun, mengajar mana-mana pemandu. Akan tetapi di peringkat awal, pertama daripada peringkat pelajar sekolah-sekolah memandu harus kita dedikasikan bahawa kemalangan jalan raya terlalu berleluasa di negara kita. Beri mereka-mereka yang baru memandu ini jangan memandu di lorong kanan kalau kita memandu *slow*.

**Dato' Dr. Mohamad Shahrudin Osman [Lipis]:** Yang Berhormat Kinabatangan, Lipis ini Yang Berhormat Kinabatangan.

**Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]:** Sebab banyak bahaya.

**Dato' Dr. Mohamad Shahrudin Osman [Lipis]:** Yang Berhormat Kinabatangan, Lipis.

**Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]:** Saya sudah hendak berhenti sudah. Sila.

**Dato' Dr. Mohamad Shahrudin Osman [Lipis]:** Nak potong stim sikit. Tuan Yang di-Pertua, tadi daripada awal saya dengar tentang kompaun denda dan sebagainya. Jadi, di sini saya nak beri cadanganlah agar kita dapat *win-win situation*, dengan izin. Jadi, saya mencadangkan supaya lesen memandu motosikal B2 ini kita buka kepada mereka yang umur daripada 13 tahun dan ke atas, sekarang 18 ke agaknya? 13 tahun ke atas. Ini bagi membolehkan para pelajar di kampung, di mana-mana kadang-kadang sukar untuk kita mendapat pemandu dan sebagainya untuk menghantar anak-anak ke sekolah dan sebagainya. Jadi, kalau kita turunkan umur, rasional dia Tuan Yang di-Pertua, pertama, para pelajar ini ataupun mereka yang berumur 13 tahun ke atas ini bila memandu, dia dah ada lesen, dia dah tak salah.

Sekarang, bila dia ambil sahaja motor bapa dia keluar, dia dah salah dah. Jadi, kalau umur 13 tahun, pada masa yang sama dia boleh membantu keluarga dia. Keluarga miskin kadang-kadang ini, dia ada motor, bapa pergi menoreh getah dan sebagainya, dia mungkin boleh bawa adik ke sekolah dan sebagainya ke mana-mana. Jadi, kita dapat mengurangkan kesalahan jalan raya dan pada masa yang sama kita membantu rakyat daripada segi pembangunan ekonomi. Lagi satu, bila mereka ambil lesen memandu, sudah pastilah mereka ini diajar tentang undang-undang jalan raya dan sebagainya. Bila dah diajar, tentulah kurang mereka melakukan kesalahan. Bagaimanapun mereka ini oleh kerana umur 13, kita letakkan dia dapat lesen B2, bagi 'P' sampai umur 18 tahun dan di bawah kawalan ibu bapa dan sebagainya. *Sorry*, saya potong stim tadi.

**Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]:** Terima kasih Yang Berhormat. Sebetulnya hasrat Yang Berhormat itu terlalu baik untuk membantu tetapi pada saya, 13 tahun ini belum tahu apa-apa, belum tahu hala tuju dia. Walau bagaimanapun terserah kepada kementerian untuk memutuskan dan cuma saya memberi penegasan pastikan bahawa kemalangan jalan raya di negara kita ini dapat dikurangkan. Itu yang penting sebab apa juga

undang-undang jika kemalangan masih berlaku jadi tidak ada makna dia. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, saya menyokong.

**Beberapa Ahli:** *[Bangun]*

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]:** Yang Berhormat Balik Pulau.

### 3.57 ptg.

**Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusof [Balik Pulau]:** Terima kasih Tuan Yang di-Pertua kerana memberi peluang kepada saya untuk membincangkan satu rang undang-undang yang pada pandangan saya teramat penting di kala keadaan ekonomi yang kita pun tak tahu. Digambarkan bagus, digambarkan tak bagus tetapi secara faktanya, undang-undang ini bukan satu undang-undang eksklusif. Masih saya katakan tadi, hanya untuk Kuala Lumpur, hanya untuk Selangor, di pekan-pekan. Akan tetapi undang-undang secara perlembagaannya diluluskan di sini merentasi dari Perlis sampailah ke Sabah, daripada pedalaman sampailah ke bandar-bandar. Kemampuan apabila berbicara mengenai aspek kewangan berbeza kekuatannya.

Yang Berhormat Menteri, ini mukadimah saya bahawa saya rasa itulah premis saya kerana yang diandaikan di sini bagi saya, dua, yang saya nampak. Satu, satu sistem untuk memperbaiki sistem pengangkutan. Masalah kemalangan, masalah jenayah, masalah kecuai dan sebagainya. Akan tetapi apa yang ada di sini yang pasti ialah satu perkara yang saya rasa di luar kemampuan kerajaan iaitu bebanan rakyat. Apa yang saya maksudkan di situ Yang Berhormat Menteri ialah pertama sekali, kalau di kampung-kampung, saya kata Balik Pulau ini tak lah kampung sangat, saya bagi pihak orang Balik Pulau dan saya rasa mereka akan bersetuju dengan saya. Bagi yang menyokong saya, saya dengan rendah diri mengatakan ini akta yang akan menyusahkan warga Balik Pulau keseluruhannya terutama sekali yang rata-rata petani, nelayan, pekerja kilang atau pekerja-pekerja di sektor kerajaan.

Yang Berhormat Menteri, saya rasa Yang Berhormat Menteri mungkin sekiranya punya kekuatan politik, tolong kaji semula kalau perjanjian itu dengan syarikat belum ditandatangani, jangan tandatangani. Kalau perjanjian tersebut masih lagi di peringkat draf perbincangan, tolong ketatkan kerana yang diandaikan tadi pendidikan, siapa nak buat pendidikan dalam negara ini 50 tahun? Pendidikan kerajaan kena buat. Tanggungjawab sosial, syarikat-syarikat saya tengok dekat Malaysia kurang atas nama CSR dan sebagainya. Apa yang dia datang, dia bagi cek macam itu, last sekali orang politik, orang kerajaanlah nak kena turun. Nak cerita fasal pendidikan pengangkutan, saya ingat saya di Parlimen Balik Pulau, saya tak nampaklah kementerian turun mengajar apa itu undang-undang, akta pengangkutan. Yang pasti kena sahaja yang saya tengok dekat Mahkamah Majistret Balik Pulau itu, ada yang datang sudahlah tidak ada kita panggil di Malaysia ini *access for justice*. Itu satu lagi *indicator* pembangunan yang World Bank atau United Nation akan tentukan.

## ■1600

*Access for justice* dia datang ke mahkamah tidak diwakili. Kes-kes macam ini Biro Bantuan Guaman tidak buat. *Alhamdulillah* saya dalam banyak segi tidak setuju tetapi apabila ada kerajaan, Yang Berhormat Padang Rengas mencadangkan Yayasan Bantuan Guaman, saya setuju sebab bagus. Tidak pernah-pernah kes jenayah diberi bantuan, dahulu tidak. Kita tidak memperkasakan rakyat dengan sistem sokongan sebegitu tetapi andaian kerangka *business* modelnya seolah-olah kita berada di tahap sebegitu. *Access for justice*nya gagal.

Saya katakan di situ ialah Yang Berhormat Menteri, di lapangan saya tengok nasib baik kadang-kadang kita panggil jurubahasa-jurubahasa mahkamah ini bantu mereka yang kena saman ini, tolong cakap pada hakim ketika itu. Lebih kurang macam inilah kenapa kena saman, saya hendak pergi sekolah, anak saya sakit dan macam-macam lah, faktor-faktor yang kita panggil *mitigating factor*. *Mitigating factor* di bawah kerangka undang-undang yang ada sekarang ini yang telah membina Sistem Perundangan Negara sehingga hampir 40 tahun lebih ini ialah ada ruang kita panggil keihsanannya berdasarkan yang saya tekankan tadi menyanggah Yang Berhormat Batang Sadong tadi ialah mesti berdasarkan *facts* iaitu keterangan, bukti. Yang lebih penting sekali ialah kemampuan. Hatta dalam bentuk wang jamin pun ada di bawah kandung prosedur jenayah mengikut kemampuan kerana yang hendak dicapai ada tujuannya.

Di sini kalau yang hendak dicapai ialah mengurangkan kemalangan, Yang Berhormat Menteri, saya tidak pasti tetapi yang saya tahu jumlahnya kalau Yang Berhormat Menteri boleh dikeluarkan di Dewan yang mulia ini terutamanya di kawasan-kawasan luar bandar, di kawasan bandar ini saya rasa Yang Berhormat Menteri banyak lagi cabaran lain. Luar bandar. Saya cakap di Balik Pulau. Tadi saya katakan faktanya ialah meningkat sebab macam-macam. Jalan tidak siap, tekanan – Kerja kilang sampai 12 jam, naik motor tengah malam balik sudah sampai tiga, empat pagi – *accident*.

**Tuan Ahmad Kasim [Kuala Kedah]:** Minta laluan sedikit Yang Berhormat Balik Pulau. Terima kasih Yang Berhormat Balik Pulau, terima kasih Tuan Yang di-Pertua, saya rasa kalau kita buat kajian tentang 222 kawasan Parlimen dalam Malaysia ini bukan sekadar Balik Pulau tetapi dalam konteks kawasan-kawasan Parlimen yang pendalaman, saya rasa majoriti.

Kalau rang undang-undang ini hanya mengambil skop yang kecil bermakna kawasan-kawasan bandar, kawasan-kawasan orang yang berada, saya rasa ini amat tidak adil kepada keseluruhan rakyat Malaysia. Jadi saya rasa pindaan ini memang menzalimi masyarakat luar bandar yang miskin. Melihat faktor keuntungan semata-mata. Jadi ini saya rasa saya tidak tahu bagaimana Ahli-ahli Parlimen Barisan Nasional, Yang Berhormat Pasir Salak boleh sokong.

**Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]:** Ya, terima kasih.

**Tuan Ahmad Kasim [Kuala Kedah]:** Saya rasa akta ini sepatutnya ditolak oleh kita semua kalau kita semua sayang kepada rakyat tetapi tidak tahu, saya akan. Terima kasih.

**Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]:** Terima kasih Yang Berhormat Kuala Kedah. Yang Berhormat Menteri dan rakan-rakan Barisan Nasional, saya melihat hatta di kampung-kampung sekarang ini semua ada kenderaan.

Ada yang ada lesen, tidak ada lesen dan macam-macam tetapi yang kita lihat perkara-perkara ini bukankah perkara yang kita panggil kemewahan, dia adalah perkara keperluan. Seheinggakan ada yang kita kata nelayan-nelayan naik motor tidak pakai helmet. Saya rasa boleh cakap kalau JPJkah, siapa-siapa, pergi ke kampung saya tetapi marahlah. Kalau hendak tekan ini orang yang hendak pergi ke ladang, orang yang hendak pergi ke sawah padi, orang yang hendak pergi nelayan. Itu yang hendak saman sangat, saya marah. Kalau hendak saman, saman ini, banyak lagi di Kuala Lumpur ini plat nombor tidak ikut peraturan. Ada setengah dekat sini kawan-kawan saya yang lain mungkin dia tidak marah, dia bayar *valet parking* sahaja pun lebih RM300. Mungkin satu hari lebih RM300. *Valet parking* itu *volunteer pay* bukan *unsolicited money*. Bukan sebab kena hukum. Itu kelebihan mereka tetapi tolong fikir mereka yang ada di kampung-kampung.

Saya katakan sebegitu Yang Berhormat Menteri hujah saya ini sebab andaian-andaian bahawa sekiranya diluluskan undang-undang ini, kurang. Saya rasa tidak. Saya andaikan hari untuk rakan-rakan yang ada di sini, rakan media, masalah sama macam masalah dadah. Masalah kemalangan ini sama seperti dengan masalah dadah. Ada persoalan-persoalan sosiologinya, *criminology*nya, lain. Ada masalah *governancenya*. Saya katakan di sini, saya *compare*. Saya bandingkan masalah dadah ini Tuan Yang di-Pertua. Di kawasan saya masalah sama juga. Pergi *ambush* atas sebab air ketum. Air ketum tidak boleh hendak dakwa, dia tekan pula orang kampung. Tidak bayar pada saya kena seksyen 15(1). Pergi mahkamah kena pula RM2,000, RM3,000. Itu yang denda. Yang jamin lagi. Sekarang jamin pun sudah sampai RM3,000, RM4,000. Saya kata sebegitu kerana benda ini bukan semudah pinda undang-undang, selesai masalah seperti Yang Berhormat Menteri kata untuk mengurangkan masalah kemalangan.

Yang Berhormat Menteri, ingin saya katakan yang sebenarnya yang kita perlu bincang di sini ya cabaran untuk menyelesaikan masalah pengangkutan. Akan tetapi bagaimana pada masa yang sama ia tidak membebankan masyarakat. Saya katakan di sini Yang Berhormat Menteri, ini cadangan-cadangan bagi mereka yang punya niat tidak baik untuk mengambil keuntungan secara mudah.

Saya tidak hendaklah katakan siapa mereka ini. Apa kepentingan mereka. Saya tidak minat begitu sebab saya mengandaikan *business* modelnya ialah kenapa mahu mengambil keuntungan berdasarkan *enforcement* model. Kita yang kerajaan, Yang Berhormat Pekan perlu gembelngkan perkasakan ialah melalui keusahawanan bukannya penguatkuasaan. Keuntungan negara ini mesti berdasarkan keusahawanan (*entrepreneurship*). Ini bukan *entrepreneurship*, ini *enforcement*. Di kala keadaan sistem ekonomi yang saya rasa tidak menentu, kita tidak tahu dan sebagainya tetapi yang pasti di sini setakat saya tengok Yang

Berhormat Menteri, laporan media. Ini bukan pembentangan kerajaan sebelum membawa akta ini. Ini adalah laporan media mengatakan syarikat tertentu, melibatkan individu tertentu, kerajaan akan untung sekian peratus.

Perkara ini Yang Berhormat Menteri tidak langsung memberi satu kepastian bahawa kadar kemalangan akan rendah. Yang Berhormat Menteri, itu mukadimah. Poin yang kedua ialah saya mengatakan Yang Berhormat Menteri, pendekatan pembuktian yang dicadangkan melalui skim perundangan ini telah mengubah satu maksi perundangan yang kata tidak bersalah melainkan selepas dibuktikan. Seseorang itu tidak bersalah – *innocent until proven guilty*. Yang Berhormat Menteri, kenapa perkara-perkara ini berada di dalam sistem perundangan dan kita adalah kawan-kawan Barisan Nasional. *We are law maker*. Kita jangan buat undang-undang yang mana esok kita sudah tidak boleh toleh ke belakang kerana hambatan ekonomi pasaran ini esok kita akan kalah. Ini kita belum ada lagi pelobi-pelobi. Saya tidak tahu mungkin ada yang dilobi oleh siapa-siapa di sini. Kita tidak tahu. Kita boleh andaikan kerana di Malaysia ini perundangan lobi ini *is unregulated business*. Mungkin Menteri-menteri dilobi. Mungkin saya cakap. Mungkin rakan-rakan MP dilobi, kita tidak tahu. Mungkin saya dilobi oleh rakyat saya untuk menentang. Ya saya dilobi oleh rakyat saya untuk menentang. Saya mendapat panggilan. Saya bagi tahu kawan-kawan kalau *fine* ataupun denda minimum RM300 yang hendak dikenakan mampu atau tidak mampu? Dia kata: “*Yang Berhormat, hang pun tahu kami ini kerja kilang. Sekarang ini sudahlah kilang ambil pakai kontrak*”. Semalam kita bahas. Kontrak ini *hired and fire*. Tidak ada sekuriti. Dapat gaji ada lagi RM600, RM700 *basic*. Hendak dapat lebih sedikit kerja sampai 12 jam. Ada setengah yang kerja 12 jam Yang Berhormat Menteri, kenduri kendera pun tidak dapat pergi. Gotong-royong, semangat gotong-royong di kampung pun hilang.

Undang-undang yang kita putuskan ini banyak bukti pada pandangan saya akan merubah corak hidup rakyat terutama mereka di kampung-kampung yang kurang mampu. Beban pembuktian yang saya katakan di sini akan memberi lebih apa yang diperlukan kemudahan untuk mendakwa, bukan kemudahan untuk kita panggil mempertahankan mereka yang tidak salah melainkan ada kepentingan di sebaliknya.

Yang Berhormat Menteri, poin yang kedua adalah apabila bersalah pun, hatta bersalah pun. Yang Berhormat Bera, ada sistem undang-undang Malaysia di bawah CPC dan sebagainya, *bound overkah*, hendak memberi amaran kah dan perkara ini tidak boleh dibuat kerana dia kata di sini tidak kurang daripada RM300. Bayangkan seorang majistret di kampung-kampung dia tahu hari-hari dia duduk dalam kampung itu dia kata dia orang ini bukan salah besar sangat. Mungkin atas sebab kita panggil dengan izin, keadaan-keadaan tertentu dia bersalah.

Yang Berhormat Menteri, beri ruang keihsanan kepada Tuan Majistret, Tuan Hakim untuk memberi hukuman yang terbaik. Bukan sekarang ini hukuman ditentukan oleh syarikat.

Yang Berhormat Menteri, hukuman bukan ditentukan oleh syarikat yang hanya hendak memastikan berapa banyak mereka dapat kutip sebanyak mungkin daripada rakyat Malaysia.

■1610

Poin yang ketiga Yang Berhormat Menteri dengan saya ingin tegaskan di sini ialah mengenai isu pengangkutan awam. Kebetulan Yang Berhormat Menteri, ambil maklum. Saya mengambil perhatian bercerita. Yang Berhormat Menteri, pagi saya keluar daripada Pantai Dalam. Pantai Dalam ini ialah lima minit, kurang daripada 10 minit ke parlimen dan mungkin di pusat pentadbiran ataupun di pekan-pekan besar terutama Bukit Bintang, terutama di Jalan Sultan Ismail *financial hub*.

Yang Berhormat Menteri, pagi tunggu bas tak ikut jadual. Ada Rapid? Ada, tak ikut jadual. Yang Berhormat Menteri, pengangkutan teksi. Ada tak ada? Tunggulah kot setengah jam. Kadang-kadang ada, kadang-kadang tak ada, nasib. Ini kita berbicara mengenai sistem. Sistemkah ini? Bukan sistem. Ini *situational*. Ada, ada. Tak ada pun tak apa. *Situational, not yet a system*.

Yang Berhormat Menteri, sudah sampai ke KL Central. Kita ingat adalah pengangkutan bas ke apa terus ke sini. Mana ada. Sistemnya terputus. Sekarang ini Yang Berhormat Menteri, Parlimen ialah tempat yang tadi dikatakan nak mendidik. Dia datang ke sini, kalau rakyat datang dia dengar kita bahas. Kalau begini nak mendidik, akses kepada Parlimen pun tak ada, tak bolehlah.

Yang Berhormat Menteri, kedua sudah habis Parlimen kita nak rehat, kita nak pergi makan, pergilah Bukit Bintang. Di Bukit Bintang saya kata di Pavilion itu dan tempat-tempat lain. Saya bagi contoh spesifik. Ini pengalaman peribadi. Hari-hari macam itu. Nak ambil teksi daripada Pavilion itu kena jalan terus sampai ke bawah. Semua teksi tak ada? Ada teksi tetapi tak nak ambil. Belum tanya lagi sudah – RM30. mana RM30 nak balik Pantai Dalam. Ada undang-undang? Ada. Ada teksi? Ada. Ada bas? Ada tetapi pelaksanaan. Dalam kelemahan pelaksanaan ini pun nak lepas undang-undang yang menekan orang lagi.

Yang Berhormat Menteri saya khuatir – mungkin tadi rakan saya daripada Kinabatangan secara umum mengatakan mat rempit, mat rempit. Saya kadang-kadang kesian pada mat rempit ini Yang Berhormat. Kalau ke Pantai Dalam ke flat itu memang adalah tetapi takkan kita nak andaikan mat rempit ini masalah semua. Kalau ada masalah lepas itu nak *fine* pula padahal masalah dia masalah lain. Masalah mat rempit ini masalah lain. Nak selesai masalah mat rempit ini bukan dengan Akta Pengangkutan. Ada masalah lain. Masalah pendidikan, masalah kemiskinan dan masalah ekonomi. Saya dari segi itu yang setuju dengan Kinabatangan sekiranya mereka ini ada elemen-elemen jenayah. Itu kita banteras betul-betul.

Yang Berhormat Menteri, saya ingin mencadangkan kalau boleh dipertimbangkan di peringkat ini. Pertama, pertahankan skim perundangan sekarang kalau betul-betul nak buat *automated enforcement system*. Kalau betul nak buat tetapi silingnya jangan. Jangan silingnya RM300. Apa yang dibuat – saya masih ingat lagi. Ketika itu masih lagi belajar. Mahkamah di

Singapura, dia ada mahkamah khusus sampai malam untuk tujuan-tujuan trafik ini sebab orang kata nak memudahkan untuk membuat kutipan. Akan tetapi tidak sampai satu tahap mengubah jurisprudens perundangan dia sehinggakan sampai ke satu tahap ialah tiada keihsanan untuk warga tersebut untuk mengatakan bahawa dalam keadaan tertentu dari segi perundangan jenayahnya, saya tidak ada *actus reus*, tidak ada *criminal intention*. Betul saya buat salah, hanya ada ialah perbuatan jenayah *actus reus* tetapi *criminal intention* saya tak ada sebab ketika itu saya ada dalam situasi yang bukan berniat untuk melakukan jenayah.

Akan tetapi kalau perkara-perkara sebegini yang dicadangkan Menteri, ada gambar, ada beban pembuktian telah berubah, saya rasa Yang Berhormat Menteri kita akan lebih banyak mewujudkan secara tidak langsung Putatan – walaupun bayar *fine*, kita *create criminal offender*. Bunyi macam tak bersalah sebab kesalahan kemalangan tetapi ini kesalahan apa. Kesalahan negara. *An offend to the state*. Ini adalah kesalahan jenayah. Bayar RM300 tak bersalahkah? Bersalahlah walaupun kecil. Kita yang nak memperkasakan rakyat jangan jadi penjenayah.

**Datuk Dr. Marcus Mojigoh [Putatan]:** Balik Pulau.

**Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]:** Ya, sedikit.

**Datuk Dr. Marcus Mojigoh [Putatan]:** Ya, saya tertarik dengan hujah Yang Berhormat soal minimum denda ini. Saya rasa Jabatan Pengangkutan ataupun di bawah Kementerian Pengangkutan ini telah berusaha bertahun-tahun untuk mengurangkan kesalahan jalan raya ini dan makin banyak denda-denda yang belum dikutip. Masih juga banyak kesalahan, masih juga kompelin daripada orang awam bahawa sikap pemandu di Malaysia ini agak terendah sekali. Jadi, adakah Yang Berhormat bersetuju undang-undang yang kita bahas ini ada lebih kepada *deterrent* pengajaran ataupun *punitive*?

**Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]:** Okey.

**Datuk Dr. Marcus Mojigoh [Putatan]:** Ya. Adakah ini boleh mengurangkan kesalahan jalan raya?

**Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]:** Okey. Saya hujah tadi mukadimahya tadi – tidak. Undang-undang ini hanyalah mengenai *business*. *Business. It is purely a business motive*.

**Seorang Ahli:** Tak adalah.

**Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]:** Menteri belum jawab lagi. Jangan jawab lagi. Nantilah jawab. Ini sebab yang saya tengok, dahlah dalam SPAD itu ada kepentingan yang bercanggah, *currently serving officer of Prime Minister* pun duduk dalam SPAD. Tak nak sebut nama, cari sendirilah. Bukan orang lain, kenal kawan-kawan. Janganlah macam itu! Janganlah sampai perkara-perkara itu pun kita angkat kat Parlimen. Perdana Menteri nasihatlah. Sekarang masih lagi bertugas. Nak duduk dalam suruhanjaya, nak menjaga. Ini kalau ada macam ini berkepentingan, ada kawan-kawan yang mantan daripada

pejabat nak buat meniaga, macam mana nak buat keputusan. Kita cakap tara itu cukuplah. *Don't punch below the belt*. Kalau minta kita cakap tetapi tolong.

Yang Berhormat Menteri, saya berkata begini kerana banyak perkara yang dibenarkan membebankan. Saya *highlight* satu lagi untuk kawan-kawan pegawai di belakang. Di KLCC, teksi-teksi di situ yang dapat masuk bukan semua teksi. Ada pula Putatan – kena ada *special sticker*. Tak ada *special sticker*, tak bayar sebulan – saya tak ingat ada yang RM200, ada yang RM400. Bukan semua teksi dapat masuk. Teksi tertentu. Seinggakan saya tahu ada rungutan teksi umum sampai berlaku pergaduhan di antara seorang yang diberi kuasa untuk melaksanakan perkhidmatan teksi di KLCC itu dengan mereka pembawa teksi yang umum. Bergaduh. Bila sudah bergaduh dia pakai gengster.

Yang Berhormat Menteri, fakta. Pegawai tolong *check* kalau saya cakap benda itu salah. Sekarang mungkin terkawal tetapi terkawal, kita jangan anggap bila rakyat kata terkawal itu, dia pasrah. Tidak. Dia marah! Akan tetapi pilihan itu dengan izin Yang Berhormat Menteri *we give them intelligent choice*. Jangan bagi *them force choice or false choice*. Jangan beri mereka pilihan yang palsu. Jangan beri mereka pilihan-pilihan yang terpaksa. Ini Menteri *Domestic Trade*, dia tahu sebab dia nak pertahankan *fair trade business. Competition Act*.

Yang Berhormat Menteri saya kata begini sebab perkara ini berlaku. Tiba-tiba – kita perkhidmatan teksi saya tengok betul kunjungan pelancong, rakyat banyak pergi ke KLCC contohnya. Akan tetapi bila nak balik, sudahlah nak turun bawah sistem kita punya MRT itu ramai. Ramai! Beratur tak efisien, panjang. Sudah nak ambil MRT pun ambil masa banyak. Lepas itu nak ambil teksi pun pula kena jalan keluar. Jalan keluar – sudahlah dalam itu bukan semua teksi dapat masuk. Jalan keluar sedikit sampai ke Jalan Ampang atau pergi Jalan Pinang itu Yang Berhormat Menteri dan pegawai, pergi tanya tengok berapa ringgit. Benda ini bukan benda yang direka-reka. Kebetulan saya hari-hari sebab saya guna pengangkutan awam.

Yang Berhormat Menteri, kalau rejim undang-undang atas dasar-dasar yang hari ini kita buat, buatlah SPAD kah, ikan sepat kah, tak bolehlah. Ini sebab tadi saya rasa – ini saya boleh katakan di sinilah. Bila dibuat SPAD, diandaikan punya suruhanjaya, kekuatan pendakwaan, kekuatan untuk pemantauan, diandaikan akan lebih baik daripada PLKP dulu. Diandaikan. Akan tetapi hari ini saya tengok masalah sama. Di mana dikatakan SPAD – SPAD wujud seingat saya ketika mana Kepala Batas lagi ye? [*Bertanya kepada Yang Berhormat Kuala Langat*] Mula-mula. Ini sudah lima tahun.

Yang Berhormat Menteri, saya mengatakan di sini andaian, rakan-rakan saya daripada Barisan Nasional, saya tak mungkin tak semualah kot. Saya harap. Mereka berdiri hari ini mengatakan kepada Yang Berhormat Menteri – ini bukan isu *civil political right*. Ini bukan isu Bersih, isu nak bercakap ini politik. Ini bukan isu nak katakan ini Ambiga. Bukan. Ini isunya memberi akibat langsung kepada Ahmad, Ah Kau, Ah Lim, Ah Cong kat kampung. Saya rasa perkara itu kita sama-sama buat pertama kali macam hari itu kita bahas mengenai saman ekor,

kata pada Menteri – tolong *suspend* undang-undang ini. Tak setuju sebab esok kami balik kawasan, kami kalah.

■1620

Saya kata Yang Berhormat Menteri kalau itu Yang Berhormat Menteri boleh buat, mana tahu kerana itu Barisan Nasional dapat undi saya reda. Akan tetapi kalau dapat undi atas sebab beri *false choice*, *force choice* to rakyat, saya tidak reda. Yang Berhormat Menteri, bagi pihak Balik Pulau saya mengatakan di sini undang-undang ini ialah undang-undang paling teruk motifnya hanya menguntungkan syarikat seperti yang dibahaskan oleh Yang Berhormat Pokok Sena, *yes! It is a win-win scheme of law* tetapi yang menang hanyalah kerajaan yang tidak bertanggungjawab sekiranya diluluskan saya *qualified* dan syarikat yang hanya mahu mengaut keuntungan di atas kesusahan rakyat. Terima kasih.

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]:** Ya, Yang Berhormat Kota Belud.

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Terima kasih...

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]:** Yang Berhormat, saya ingat kurangkan sedikit bunyi macam itulah Yang Berhormat, tidak eloklah. Saya rasa sedih juga Dewan. Kita memperlekehkan Dewan kita sendiri. Saya banyak juga pergi ke Dewan-dewan Parlimen lainlah. Ada bunyi tetapi ia tidak boleh dikesan di mana tempat bunyi ia bangkit. Sila Yang Berhormat Kota Belud.

4.21 ptg.

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya juga ingin mengambil peluang untuk membincangkan tentang rang undang-undang ini DR.29/2012. Apabila kita mendengar hujah-hujah rakan-rakan terutamanya tadi baru kita dengar rakan sahabat saya daripada Yang Berhormat Balik Pulau. Soal yang disentuh ialah berkenaan dengan syarikat, *model business*. Akan tetapi saya amat kecewa sebab saya kira kita harus faham bahawa kerisauan pihak Yang Berhormat Balik Pulau, Yang Berhormat Pokok Sena dan Yang Berhormat Kuala Kedah, ini semua premisnya apa? Premisnya ialah orang yang dikhuatiri, dizalimi itu telah langgar undang-undang. Itu dahulu. Dia melanggar undang-undang barulah dia tergolong di dalam orang yang kita akan kenakan peraturan ini. Kalau dia tidak melanggar undang-undang, sudah tentu kerisauan tuan-tuan walau dia *business model*, walau dia kutipan kerajaan atau RM300 itu tidak berpatutan, itu tidak timbul.

Soalnya Yang Berhormat dan saya amat kecewa kerana rakan saya daripada Yang Berhormat Balik Pulau adalah seorang pengamal undang-undang. *Basis argument* itu sudah salah. Dia menunjukkan perkara bahawa salah kita meletakkan RM300... Tidak mengapalah Yang Berhormat, tadi saya hendak berdiri pun saya tidak. Saya hendak jawab ini.

**Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]:** Hendak bahas.

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Ya.

**Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]:** Orang yang salah pun ada *option*.

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Tidak mengapa.

**Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]:** *But you make them have no option!*

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Yang Berhormat.

**Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]:** Siapa yang salah pun ada *option!* Ini hendak buat sampai undang-undang orang yang salah tidak ada *option*. Mana boleh.

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** So, soalnya RM150 atau RM300 basisnya apabila dia salah. Apabila dia salah, dia buktikan salah maka itulah yang kita katakan bahawa *trigger* perkara-perkara yang disebut di dalam ini. Dia tidak berlaku hanya cara pembangkang bercakap ini. Zalim kerajaan ini. Kita panggil, kita masuk satu kampung, kita tengok seorang budak, kita tangkap. Kita kata engkau salah macam seolah-olah dia tidak melanggar peraturan, maka dia dikenakan RM300. Negara ini mempunyai peraturan Yang Berhormat. Saya fahamlah dalam bab keselamatan ini, pihak pembangkang dia agak longgar sedikit. Saya faham. Dia keselamatan dan undang-undang, kita tahu dan kita faham.

Ahli-ahli Yang Berhormat daripada pihak pembangkang, demonstrasi itu boleh. Semuanya kita faham. Itu naluri pembangkang. Akan tetapi kita tidak boleh lari bahawa kerajaan dan negara ini mempunyai undang-undang dan peraturan itu mesti dilanggar dahulu. Barulah *trigger point* itu berlaku semua kebimbangan. Jadi maksud saya sekarang, mari kita mengajak rakyat supaya jangan membuat atau melanggar peraturan, satu.

Yang Berhormat tadi ada mengatakan bahawa bagaimana pula kawasan di kampung? Orang yang tidak membawa - Di ladang atau di *plantation*, di orang-orang kampung, di kampung-kampung, di luar bandar. Kenapa perlu mereka menjadi mangsa kepada undang-undang ini kerana di situ tidak perlu pakai helmet. Ini bukan soal tentang helmet atau keselamatan atau peraturan. Undang-undang ini dibuat adalah untuk menjaga keselamatan. Pakai helmet ini bukan kerana mereka berada di ladang. Kalau di ladang pun langgar batu, motosikal itu terpelanting pemandu itu, pecah kepala. Ini bukan soal ada polis atau tidak, jalan raya itu ladang atau tidak. Kita hendak menjaga keselamatan kepala orang yang memandu. Ini harus kita.

Saya dengar tadi dan perhati. Ada kawan-kawan yang daripada pembangkang terutamanya. Ini kawasan saya ini akan dianaktirikan. Kawasan saya banyak kilang. Ini bukan soal pakai helmet. Soal pakai *seatbelt*. Ini bukan soal perundangan sebenarnya, pertamalah. *Of course this is* soal perundangan. Akan tetapi...

**Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]:** Boleh, pencilahan?

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Sekejap Yang Berhormat.

**Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]:** Okey.

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Akan tetapi maksud saya tadi ialah kerajaan membuat ini pertamanya untuk melindungi kepala, badan, kalau pun melanggar

tidaklah pecah kepala dan tidaklah isteri dan anak-anak kehilangan bapa. Itu yang menjadi persoalannya Yang Berhormat sahabat saya daripada Balik Pulau.

**Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]:** Boleh sedikit? Rakan saya daripada Yang Berhormat Kota Belud, saya yakin tidak ada seorang pun warganegara Malaysia yang mahu melakukan kesalahan terutama kesalahan negara. Kesalahan jenayah secara sengaja, tidak mahu. Oleh sebab itu andaian-andaian Yang Berhormat tadi itu, saya tahu itu andaian. Kita panggil biasalah! *It is a top down model*. Daripada atas ke bawah mengandaikan mereka-mereka ini ke ladang secara sengaja naik motor pakai helmet kenapa kita tidak boleh *fine*? Kenapa kita tidak boleh? Akan tetapi yang sebenarnya realiti di kampung-kampung saya tidak ada pengalaman di Sabah dan Sarawak. Saya suka bercakap fasal Balik Pulau.

Saya tahu kawan-kawan - Saya katakan di sini secara terbuka. Saya tidak mahu walaupun dari segi undang-undang, Menteri Dalam Negeri dan polis boleh hukum orang kampung saya tidak pakai helmet sebab pergi ke kedai beli gula-gula. Dari segi teori dia boleh tetapi Yang Berhormat, *the factual matrix of* kampung... Yang Berhormat, *let me explain*. Sedikit sahaja penjelasan sebab benda ini serius. Ini kerana Yang Berhormat Kota Belud mengandaikan pembangkang ini ialah kerjanya isu keselamatan di kompromi. Yang Berhormat Kota Belud, saya mengatakan di sini, adakah mereka secara berurusan sebegitu menjadikan perkara itu isu keselamatan di kampung-kampung itu? Tidak! Ini kerana *solidarity*nya di situ lain.

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Okey, terima kasih Yang Berhormat.

**Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]:** Apa yang perlu dijalankan ini, perkara-perkara yang akan mengundang kepada masalah keselamatan.

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Yang Berhormat, okey. Okey? Yang Berhormat Balik Pulau, saya amat kecewa dengan hujah Yang Berhormat ini. Sekali lagi saya katakan, apabila kita minta supaya orang kampung memakai helmet, topi keledar dan juga tali pinggang keledar, ini dalam amatan kerajaan ialah untuk pertamanya menjaga keselamatan mereka. Saya sudah katakan, kalau naik motosikal beli kicap di tepi kampung pun boleh *accident* Yang Berhormat. Jalan tidak betul, jalan tidak rata, dan lubang. Dia boleh terpelanting dan akhirnya nanti dia akan... Ini Yang Berhormat. Tidak mengapalah, *it is okay. I understand* tetapi persoalannya ini, Yang Berhormat mahukan supaya kerajaan tidak melindungi mereka. Ini kerana hanya - Oh! Kalau pakai helmet di kampung tidak perlulah *start* kereta 500 meter atau 100 meter.

**Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]:** [Bangun]

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Yang Berhormat, saya pernah terbaca satu insiden di Kedah apabila seorang pembonceng motosikal. Seorang perempuan naik motosikal dengan pemboncengnya orang yang *pregnant*, dia naik motosikal di kawasan kampung pun. Akan tetapi apabila - Kebetulan jalan itu diperbaiki setengah. Sebelah diperbaiki dan ia tinggi

sedikit. Apabila dia cuma hendak masuk ke kawasan yang tinggi, tayar motosikal itu tergelincir dan akhirnya kedua-dua ini mati.

**Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]:** Okey, sedikit.

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** *So, my point*, tidak mengapa, tidak mengapa. *It is okay. I understand what you mean. My point...*

**Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]:** *But you do not understand.*

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Kita tidak... Tidak mengapalah.

**Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]:** *The social fabric of the kampung is different from bandar.*

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** *It is okay.* Ya, maksudnya saya- Tidak mengapalah.

**Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]:** *We have many better mechanism to protect our safety rather than the top down law, we're not connected with our practice of the day.*

**Seorang Ahli:** Ya!

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Apa salahnya kita...

**Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]:** *We hormat each other. We do not need law.*

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Okey, Yang Berhormat.

**Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]:** Hah! hendak minta penjelasan?

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Tidak mengapalah. *Steady.*

**Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]:** Okey, *all right. [Ketawa]*

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** *Steady.* Yang Berhormat sudah lama bercakap setengah jam, 45 minit tadi. Sekejap ya. Sekejap. Ini saya hendak beritahu, seolah-olah kita letakkan peraturan memakai helmet itu sebagai satu perkara yang menghukum rakyat, Yang Berhormat. Salah! Saya sudah katakan tadi. Ini soal tentang kemalangan jalan raya.

#### ■1630

Ini jangan anggap kemalangan jalan raya ini remeh. Semua kita di sini ini mengatakan kadar kemalangan di negara ini kita semua risau, sebab kita mencari jalan bagaimana untuk mengurangkannya. Kadang-kadang ada orang mengatakan, "*Oh! Mengapa RM300? Mengapa mesti mandatory floor RM300?*". Saya hendak mengatakan, kemalangan jalan raya bukan sahaja menimpa kepada yang membuat salah tersebut, tetapi dia juga akan berlanggar dengan orang yang lain yang tidak bersalah. Bagaimana dengan keluarga orang yang lain itu?

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]:** Yang Berhormat, Yang Berhormat, saya inginkan maklumkan, selepas Yang Berhormat Kota Belud, kita akan habiskan perbincangan ini dan Yang Berhormat Menteri akan menjawab.

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Terima kasih Yang Berhormat.

**Tuan Wee Choo Keong [Wangsa Maju]:** Satu lagi.

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Saya beri kepada Yang Berhormat Tangga Batu.

**Datuk Wira Ir. Haji Idris bin Haji Haron [Tangga Batu]:** Terima kasih. Pasal *Speaker* sudah buat *ruling*, saya bangun segera hendak beritahu Yang Berhormat bahawa apa yang Yang Berhormat cuba sampaikan itu susah difahami oleh rakan-rakan ini ialah bagaimana mewujudkan satu sistem yang boleh membentuk budaya, dalam kaedah ini ialah budaya pemanduan. Satu sistem, satu perundangan yang boleh membentuk budaya pemanduan berhemah, bukan sahaja memikirkan tentang keselamatan diri, bahkan memikirkan keselamatan pengguna-pengguna jalan raya yang lain termasuk jalan raya itu sendiri, Yang Berhormat.

Saya hendak berkongsi kerana pada pagi tadi – ini dalam kaedah bercerita jugalah – dalam perjalanan ke sini, terdampar satu jasad di atas jalan yang diratapi oleh keluarga. Apabila saya turun bertanya, mengatakan hanya keluar minum pagi selepas solat dan tidak memakai keperluan keselamatan. Jadi, ini adalah satu insiden yang mana, satu adalah terlalu banyak, *one is too many* yang boleh menampakkan disebabkan oleh kelalaian sesaat ataupun mengambil acara ini terlalu mudah, *take things for granted*, sehingga hari ini kita kehilangan orang yang tersayang, Yang Berhormat.

Jadi saya hendak bertanya bagaimana jika berlaku pertembungan teori oleh Yang Berhormat Balik Pulau tadi yang cukup nampak sempurna dan *actual implementation* nya hendak melaksanakan undang-undang yang kita akan laksanakan ini? Mungkin akan terdapat cabaran-cabaran yang besar di sana. Boleh Yang Berhormat berkongsi apa pandangan Yang Berhormat tentang perkara ini?

**Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]:** Yang Berhormat Kota Belud, sedikit Yang Berhormat.

**Datuk Wira Ir. Haji Idris bin Haji Haron [Tangga Batu]:** Tidak payahlah Yang Berhormat Balik Pulau

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Tidak mengapalah. Menteri menjawablah Yang Berhormat.

**Tuan Ahmad Kasim [Kuala Kedah]:** Yang Berhormat Kota Belud.

**Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]:** *Last, last.*

**Datuk Wira Ir. Haji Idris bin Haji Haron [Tangga Batu]:** Dia cakap tidak pakai otak.

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Yang Berhormat banyak kali sudah.

**Tuan Abdullah Sani Abdul Hamid [Kuala Langat]:** Dua minit.

**Tuan Ahmad Kasim [Kuala Kedah]:** Yang Berhormat Kota Belud, sini Kuala Kedah.

**Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]:** *Last, last.* Boleh?

**Tuan Abdullah Sani Abdul Hamid [Kuala Langat]:** Dua minit, Yang Berhormat Kota Belud.

**Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]:** *Last point.* Pencelahan. Saya mohon penjelasan. Yang Berhormat Kota Belud, saya ingin katakan *law was never been applied in vacuum*. Saya bersetuju dengan apa yang dikatakan oleh Yang Berhormat Tangga Batu. *The actual implementation*, saya bahas tadi, *the actual implementation of the transport system in this country*, teruk. Banyak benda tidak selesai lagi. Kita *assume* undang-undang ini akan menyelesaikan masalah-masalah lain.

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Saya beri kepada Yang Berhormat Kuala Kedah.

**Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]:** Jadi tidak bolehlah undang-undang itu akan berfungsi dengan efektifnya.

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Okey, okey. Yang Berhormat Kuala Kedah.

**Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]:** Kalau faktor-faktor lain banyak lagi yang gagal.

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Tidak mengapa Yang Berhormat. Sila Yang Berhormat Kuala Kedah

**Tuan Ahmad Kasim [Kuala Kedah]:** Terima kasih, terima kasih. Yang Berhormat Kota Belud, premis awalnya ialah kita bersetuju bahawa sekiranya mana-mana individu pemandu yang melanggar undang-undang ataupun berlaku kemalangan, mereka ini perlu dihukum dengan hukuman yang berat, Yang Berhormat Timbalan Menteri. Saya bersetuju pada itu, premis awal. Akan tetapi oleh kerana kita telah merumuskan dalam perundangan ini, kita telah ikat, mahkamah tidak ada kompromi, kerana bukan semua kes begitu. Ada kes-kes yang cukup ringan tetapi tidak ada penyelesaian. Sepatutnya undang-undang ini lebih fleksibel. Oleh kerana maksimumnya RM2,000, ada kes yang perlu pada hukuman RM2,000 maksimum...

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Yang Berhormat, terima kasih..

**Tuan Ahmad Kasim [Kuala Kedah]:** Tetapi ada yang lebih sepatutnya RM30, RM50 dan sebagainya.

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Yang Berhormat, okey. Terima kasih Yang Berhormat.

**Tuan Ahmad Kasim [Kuala Kedah]:** Undang-undang ini terlalu menyekat dan mengikat.

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Saya faham. Ini kita tidak sampai pada satu kesimpulan, Yang Berhormat. Saya katakan tadi apa yang dikatakan oleh Yang Berhormat Tangga Batu itu cukup betul, membentuk budaya ini. *The moment we said you can do it* or ini perkara kecil. Saya hendak beri pengalaman saya Yang Berhormat, baru-baru ini saya pergi ke Australia.

Pukul empat pagi saya sampai di Sydney, saya menaiki teksi pukul empat pagi, *highway* lima lorong sehalu. Tiba-tiba keluar di tepi jalan, *speed down to 40km/h*. Tidak tahu ke mana. Keluar 'pom' 'pom'. Semua *taxi driver* ini, bawa 40 kilometer sejam. *Highway* itu

terbentang luas macam landasan kapal terbang. Dia bawa 40 kilometer *for the next two kilometres, three kilometres*. Saya cakap, “*Please! Tolonglah. Cepat sedikit, tidak ada kereta*”. “*Sir, sorry*”. 40 kilometer, tidak ada orang pun terpacak di sana, tidak ada polis. Ini bermakna budaya itu mesti dibuat.

Saya bersetuju dengan Yang Berhormat Tangga Batu. Tadi kalau kita ulang balik premis yang dibuat oleh Yang Berhormat Kuala Kedah, rakan saya dari Balik Pulau yang mengatakan jangan susahkan rakyat, inilah yang terjadi kalau kita hendak pergi ke sembahyang Jumaat contohnya. Hanya kerana kita pakai kopiah, kita kata kita kebal undang-undang... [Disampuk] Tidaklah. Bukan Yang Berhormat yang mengatakan. Kita ini Malaysialah, rakyat.

**Tuan William Leong Jee Keen [Selayang]:** [Bangun]

**Dato’ Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Hanya kerana kita memakai kopiah, kita *start* motosikal, kita jalan, kerana kita kata, oh, Ini tidak apalah, masjid dekat... [Disampuk] Akan tetapi apa yang berlaku ialah *accident* tidak akan mengenal sama ada orang itu pakai helmet atau tidak, hanya pakai kopiah. Kesannya Yang Berhormat, Yang Berhormat berkata tadi ialah kepada keluarga. Bayangkan mereka kehilangan seorang bapa yang membawa nafkah kehidupan mereka. Bayangkan kesannya. Yang Berhormat hanya mengatakan tidak mengapalah, ini hari Jumaat, berkat...

Hendak bercakap?

**Tuan William Leong Jee Keen [Selayang]:** Ya.

**Dato’ Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Sedikit ya Yang Berhormat.

**Tuan William Leong Jee Keen [Selayang]:** Terima kasih Yang Berhormat Kota Belud. Tuan Yang di-Pertua, saya faham tentang hujah Yang Berhormat Kota Belud bahawa akta ini untuk mengadakan denda minimum untuk mengajar masyarakat. Akan tetapi masalahnya, kita ada AES iaitu sistem penguat kuasa automatik yang telah diswastakan kepada dua buah syarikat iaitu Beta Tegap Sdn Bhd dan ATES Sdn Bhd. Mereka akan mengongsi wang denda ini dan ini menjadi keuntungan kepada mereka. Mereka telah mengumumkan *internal rate of returns* adalah 17% dengan sasaran mengadakan 10 juta saman setahun. Ini menjadikan denda adalah satu *business*.

Syarikat Beta Tegap ini juga ada satu perhubungan dengan kementerian, individu-individu, pemegang saham Dato’ Arianta Alikusno, seorang warga Indonesia; isterinya, Yap Kin See; anaknya, Dr. Andreas Teoh; Dato’ Mohd Yunus bin Osman; Rozana bin Haji Ridzuan; Tan Sri Jeneral (B) Nik Ismail Nik Mohamed; Dato’ Sri Abdul Manap bin Ibrahim. Mereka ialah pemegang saham Beta Tegap yang mendapat AES *contract* ini. Mereka juga pemegang saham di Mediharta Sdn Bhd yang mendapat *supply security* hologram oleh Kementerian Kesihatan.

Dato’ Arianta juga ialah wakil ejen kepada syarikat yang membekalkan radar kepada *airport system* kita dan juga menjadi wakil kepada Kementerian Pengangkutan mengadakan

*road tax disc.* Ini menunjukkan mereka ada satu perhubungan. Ini sudah menjadikan satu perniagaan dan bukan lagi untuk menjadi pendidikan atau ajaran kepada masyarakat.

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Yang Berhormat, saya kira Yang Berhormat bertanyalah pada Menteri. Akan tetapi inilah jawapan saya, ya. Tadi dikatakan bahawa syarikat tersebut mengunjurkan 10 juta saman. Saya kira kalau kita berlapang dada, angka itu bukanlah menyasarkan. Ia kalau sebuah syarikat Yang Berhormat, *I think you understand this.* Dalam sebuah syarikat, kita mesti tahu sasaran pendapatan dan kos kita. Untuk membuat *intelligence estimation*, saya kira itu adalah satu perkara yang biasa berdasarkan pada pola ataupun pola kesalahan saman yang dikeluarkan di dalam negara kita ini. *For anyone to turn that around and say, we will impose 10 million no matter what. I think you are stretching the truth a little bit too thin.*

**Tuan William Leong Jee Keen [Selayang]:** *That is the...*

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Ini saya katakan... Tidak mengapa Yang Berhormat. Nanti Yang Berhormat ada boleh mencelah pada jawapan Menteri nanti sebab nama-nama yang disebut oleh Yang Berhormat itu pun saya tidak boleh jawab. Nanti kalau Menteri menjawab nanti, Yang Berhormat boleh mencelah. Akan tetapi saya cuma hendak komen yang itu seolah-olah ada *internal return* dan untuk mendapatkan keuntungan mereka menyasarkan 10 juta saman.

■1640

Akan tetapi saya hendak beritahu bagaimana sebuah syarikat, jika kita hendak berlapang dadalah tetapi kalau kita hendak bermain politik *anything, you can twist and turn.* Akan tetapi saya kira tidak ada masalah bagi sebuah syarikat untuk mengatakan okey, tahun depan saya menjangkakan saman yang akan dikeluarkan ialah 10 juta. *I do not see the problem with that statement, ya...*

**Tuan William Leong Jee Keen [Selayang]:** Yang Berhormat Kota Belud...

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Kerana ianya memerlukan – kerana mereka terpaksa meminjam duit daripada bank untuk melabur dalam peralatan, mereka perlu memberitahu kepada bank unjuran, walaupun mungkin unjuran itu adalah unjuran mengenai kesalahan *but somehow*, syarikat tersebut membuat unjuran. Jadi, *do not turn it into something that* mengatakan “*Oh! Syarikat ini mesti 10 juta.*” Saya kira tidak Yang Berhormat, kita kena berlapang dadalah.

**Tuan William Leong Jee Keen [Selayang]:** Kalau boleh, saya hendak memberikan penjelasan bahawa masalahnya ialah hukuman ialah satu pengajaran tetapi ini sudah menjadi satu perniagaan. Sebelum ini penguat kuasa ialah pihak polis dan pihak RTD, mengapa dialihkan kepada syarikat swasta? Ini yang menjadi masalah.

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Yang Berhormat, terima kasih lah tetapi kita sudah berbincang tempoh hari, tidak apalah *you know, you have your point, we have our point, We agree to disagree, let the people decide.* Cuma yang saya hendak katakan benda

yang tidak sebenarnya begitu diputar belitkan itu, itu *to me it's a bit too much*. Saya hendak beritahu RM300 ini, ini soal tentang kematian, tentang kemalangan, kalau ada seorang yang melanggar peraturan, kemalangan dan peraturan jalan raya, yang akan menerima padahnya hanya orang itu sahaja, saya tidak ada masalah. Kalau dia hendak mampus pun seorang diri, pecah kepala seorang diri, tidak apa. Akan tetapi kemalangan ini selalunya melibatkan orang lain, pejalan kaki, murid sekolah dilanggar kemudian ada kereta yang lain, nyawa yang lain Yang Berhormat.

Kita tidak boleh mengatakan ini remeh, sebab itu kita kena serius dalam menangani isu ini, jangan anggap bahawa kerana ini peraturan jalan raya, "*Oh! RM300 terlalu tinggi.*" Pada saya, bagaimana kita mahu meletakkan nilai kepada seorang ayah yang hilang nyawanya dan terpaksa meninggalkan keluarga mereka, merempat. Bagaimana, RM300 cukup? Sebab itu saya katakan, tidak apalah Yang Berhormat Kuala Kedah.

**Tuan Ahmad Kasim [Kuala Kedah]:** Yang Berhormat...

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Saya hendak katakan...

**Tuan Ahmad Kasim [Kuala Kedah]:** Saya bersetuju, saya setuju...

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** *No, no...*

**Tuan Ahmad Kasim [Kuala Kedah]:** Tidak apalah...

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** *You* tidak perlu...

**Tuan Ahmad Kasim [Kuala Kedah]:** Bukan setakat lebih RM300 malah lebih daripada itu tetapi kalau orang yang mempunyai kesalahan yang kecil, tidak memakai topi keledar tidakkan hukumannya juga RM300?

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Yang Berhormat, saya hendak beritahu, Yang Berhormat tidak faham lagi. Pakai helmet ini untuk menjaga kepala tidak pecah, supaya...

**Tuan Haji Mohd. Nor Othman [Hulu Terengganu]:** *[Bangun]*

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** ...Ibu dan anak-anak mereka itu terbela masa depan mereka, Yang Berhormat tidak faham.

**Tuan Haji Mohd. Nor Othman [Hulu Terengganu]:** Yang Berhormat Kota Belud...

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Yang Berhormat, hanya mengatakan pakai helmet, kenapa kalau tidak pakai helmet di kampung, di ladang, kenapa hendak menyalahkan rakyat, ini bukan soal itu. Soalnya kerajaan hendak meminta supaya orang yang membeli kicap pun pakai helmet, supaya kalau...

**Tuan Haji Mohd. Nor Othman [Hulu Terengganu]:** Yang Berhormat Kota Belud.

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** ...*Accident*, walaupun di kampung tidaklah pecah kepala, masih boleh bekerja, isteri tidak menjadi balu, anak tidak menjadi anak yatim...

**Tuan Haji Mohd. Nor Othman [Hulu Terengganu]:** Yang Berhormat Kota Belud.

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Itu Yang Berhormat.

**Tuan Haji Mohd. Nor Othman [Hulu Terengganu]:** Sedikit sahaja.

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Yang Berhormat Hulu Terengganu.

**Tuan Haji Mohd. Nor Othman [Hulu Terengganu]:** Terima kasih Yang Berhormat Kota Belud dan Tuan Yang di-Pertua, saya dimaklumkan bahawa denda RM300 ini dikenakan sekiranya pesalah-pesalah tersebut tidak membayar kompaun tetapi dipilih untuk dibicarakan di mahkamah. Maknanya mahkamah diminta supaya tidak menjatuhkan hukuman kurang daripada RM300 untuk menggalakkan supaya pesalah-pesalah membayar secara kompaun dan dendanya boleh kurang daripada RM300. Bagaimana pandangan Yang Berhormat Kota Belud?

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Tidak apa Yang Berhormat, itu saya meminta Menteri untuk menjelaskannya. Saya pergi kepada perkara yang kedua iaitu tentang saya hendak meminta baru juga Tuan Yang di-Pertua mengatakan kepada rakan saya Yang Berhormat Kuala Langat...

**Seorang Ahli:** *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]*

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Suara itu kalau hendak ketawa tutup, supaya tidak kedengaran di mana sumbernya.

**Tuan Abdullah Sani Abdul Hamid [Kuala Langat]:** *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]* ...Di dalam peraturan tidak bersalah untuk ketawa.

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Terima kasih Yang Berhormat, saya hendak pergi kepada beberapa perkara lagi, kecil-kecilan Tuan Yang di-Pertua. Satunya ialah tentang lesen antarabangsa ini, saya ingin tanya kepada kementerian walaupun lesen kita ini dianggap lesen yang diterima pakai di peringkat antarabangsa, saya masih ingat dahulu kalau kita pergi ke Amerika kita terpaksa tukar dahulu lesen kepada lesen antarabangsa. Sekarang ini tidak, kita boleh menggunakan lesen Malaysia itu, tidak perlu ditukarkan kepada lesen antarabangsa, saya baru sahaja melawat Amerika, tukar begitu... *[Dewan riuh]* Urusan kerajaan...

**Beberapa Ahli:** *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]*

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Jadi kita hanya menggunakan lesen biasa, sekejap ya Yang Berhormat Tangga Batu. Lesen biasa tetapi masalahnya Tuan Yang di-Pertua, lesen kita ini dalam bahasa Malaysia, yang ada hanyalah dikatakan di situ *Malaysian Driving License, title* itu sahaja dalam bahasa Malaysia, nama, alamat, perkataan dan semua itu semuanya di dalam bahasa Malaysia. Apa kiranya saya ingin mencadangkan kepada kementerian supaya mengubah ini dan memasukkan *translation* dalam bahasa Inggeris supaya senang untuk kita – “*Alamat,*” dia kata apa itu? Itu *address*, “*nama*” itu *name*. Ya, Yang Berhormat Tangga Batu.

**Datuk Wira Ir. Haji Idris bin Haji Haron [Tangga Batu]:** Tuan Yang di-Pertua, lebih-lebih pula Yang Berhormat Kota Belud tadi, itu sudah ‘*lebeh.*’ *[Ketawa]* Tuan Yang di-Pertua, saya hendak merujuk kepada lesen antarabangsa dan juga lesen domestik yang disebutkan oleh Yang Berhormat tadi, saya menyedari Yang Berhormat banyak berjalan ya, pergi ke Rusia, Kanada dan sebagainya termasuk Australia. Akan tetapi saya lesen pertama saya Yang

Berhormat dikeluarkan oleh *Texas Department of Public Safety, that was 25 years ago*, lama. Saya hendak beritahu kepada Yang Berhormat, kita berkongsi di Dewan yang mulia ini bagaimana mudahnya mendapat *driving permit and driving license* di Amerika dan sepanjang empat tahun di Amerika, saya tidak nampak satu pun kemalangan di jalan raya.

Sebaliknya di negara kita, hendak ambil lesen itu cukup payah, kena duduk ujian, pergi *training*, yang perempuan kena mengurut dengan *instructor* dan sebagainya sampai mendirikan rumah tangga. [*Dewan riuh*] Sampai mendirikan rumah tangga tetapi apabila mereka memandu, saya lihat budaya yang dibawa itu tidak menampakkan yang mereka terpaksa melalui satu proses yang panjang, sebaliknya di Amerika tadi prosesnya cukup mudah, datang dan daftar nama, tekan komputer 20 soalan jawab, salah dua, lulus kemudian terus ambil kereta berinsurans bawa dan peroleh lesen, cukup mudah. Satu hari, 24 jam dapat lesen tetapi di Malaysia enam bulan belum tentu, apakah komen Yang Berhormat tentang *the outcome* atau keberhasilannya, di mana kemalangan banyak di sini dan kurang di sana, apa komen tentang perkara itu? Terima kasih.

**Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]:** Saya amat bersetuju dengan Yang Berhormat Tangga Batu sebab lesen pertama saya pun daripada *California Department of Motor Vehicles (DMV) and now that you mentioned it* dengan izin, *all my life there* beberapa tahun itu tidak pernah satu pun kemalangan, saya bersetuju. Betul, betul, saya tidak pernah nampak sama ada di *highway*, yang... itu adalah tetapi kemalangan maut semua itu, itu tidak ada. Tuan Yang di-Pertua, saya hendak baca sedikit lesen kita ini, di atasnya lesen itu Lesen Memandu Malaysia, maka kalau orang putih baca *Malaysian Driving License* ada tetapi nombor KP, itu pengenalan. Tempoh diletakkan, digunakan perkataan tempoh, digunakan perkataan kelas kemudian di belakangnya kenderaan orang cacat, motosikal melebihi – saya kira Tuan Yang di-Pertua, ini satu perkara yang amat penting kerana kadang-kadang Yang Berhormat Kuala Langat pergi ke *conference Chicago, conference labour*. Dia kena juga membawa kereta, dia tidak dapat bawa kereta kerana orang sana tidak faham bahasa ini. Jadi, kalau boleh dapatkan *translation* kepada lesen ini.

Seterusnya Tuan Yang di-Pertua, saya cuma ingin mengatakan tadi, saya katakan tadi masalahnya di Malaysia apabila lampu kuning, kalau di luar negara kalau lampu kuning menyala kita kata "*tolong berhenti sebelum lampu merah itu menyala*" tetapi di sini kalau lampu kuning itu menyala kita kata "*tolong pecut sebelum lampu merah menyala.*" Saya kira, saya tahu ada sedikit kalau lampu merah itu, arah yang bertentangan itu tidak akan menjadi hijau, saya cuma meminta pandangan daripada kementerian. Kalau boleh panjangkan sedikit, biar merah itu panjang sedikit dan sebelah pun merah panjang sedikit supaya kereta-kereta tersebut boleh berhenti dan barulah *opposite side* itu hijau untuk memberikan laluan. Kerana *we try to beat the red light*, saya cadangkan yang kuning itu pendekkan, yang merah itu panjangkan supaya merah dan merah dan selepas itu semuanya berhenti, barulah hijaukan di *opposite side*.

## ■1650

Ketiga, cadangan saya Tuan Yang di-Pertua ialah saya baru membawa kereta di seluruh tempat di Malaysia ini, saya mempunyai masalah apabila kita menggunakan cat putih, warna putih untuk membahagi jalan. Warna itulah jugalah untuk membahagi di antara laluan satu, dua, tiga lorong yang menuju sehala itu, kemudian membahagi kepada jalan yang menghala ke sebelah kita itu juga putih.

Dalam keadaan-keadaan senario yang tertentu Tuan Yang di-Pertua, apabila kita pergi ke kawasan yang kita tidak *familiar* dengan izin, yang putih membahagi laluan itu putih, yang membahagi lorong satu, dua dan tiga yang menghala ke tempat yang sama juga warna putih. Saya ingin mencadangkan, ini saya kira amat-amat penting kerana orang selalu *confuse*. Gunakan warna yang berbeza untuk membezakan sempadan jalan yang bertentangan tetapi *in between* kalau menghala satu arah, lorong itu bolehlah pakai putih. Akan tetapi antara Utara ke Selatan itu gunakanlah warna kuning supaya kita tahu bahawa *on your right* itu adalah *opposite side*. Banyak kawasan di negara kita Tuan Yang di-Pertua. Ini kerana di negara lain digunakan warna kuning untuk membezakan perbezaan laluan dan juga perbezaan lorong.

Tuan Yang di-Pertua, saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat Menteri berkenaan dengan membelok kiri tadi. Ramai yang berdiri dan bercakap tentang membelok sebelah kiri. Mungkin kekeliruan itu wujud kerana perkataan yang digunakan ialah "*boleh membelok ke kiri*" atau di dalam bahasa Inggeris itu ada digunakan perkataan "*may turn left*". Saya minta pandangan Yang Berhormat Menteri, apa sebenarnya "boleh" ini sama ada ia boleh sampai ke simpang, kemudian ada *signboard* yang mengatakan boleh pusing ke kiri walaupun lampu merah? Kalau dia tidak membelok ke kiri, apakah itu kesalahan sebab *it is a bit 'veld'* ataupun dia mesti, wajib *turn left* kalau keadaan mengizinkan. Itu satu perkara yang perlu diterangkan oleh Yang Berhormat.

Akan tetapi pada pandangan saya ialah ini untuk membolehkan – Dahulu tidak boleh, sekarang ini boleh. Jadi ayat itu mengatakan sekarang ini boleh, *but is not necessary option*. Jadi saya minta kepada Menteri untuk menerangkan sama ada ini opsyen atau tidak. Kalau dia hendak tunggu lampu merah baru dia *turn left* ataupun dia kena wajib walaupun merah, dia tengok selamat, dia kena masuk ke kiri.

Terakhir, banyak perkara yang saya ingin katakan. Akan tetapi yang terakhir, saya mengambil kesempatan sedikitlah Tuan Yang di-Pertua. Tadi saya mencelah kepada Yang Berhormat Kinabatangan tentang bagaimana kita memberi tanggungjawab kepada orang di negara Malaysia kita ini apabila membentangkan. Tadi saya juga mengkritik Yang Berhormat Bagan apabila beliau bangun untuk meminta supaya Yang Berhormat Sri Gading memohon maaf. Kita berterima kasih, Yang Berhormat Sri Gading telah memohon maaf kepada kaum, masyarakat India berkenaan dengan ungkapan yang disebut di dalam perbahasan beliau.

Akan tetapi saya kira untuk rakan-rakan saya dari pihak pembangkang memutarbelitkan ini menjadi satu isu politik, amat mengecewakan saya. Pertamanya kerana

dalam insiden-insiden tertentu mereka *double standard* seperti mana yang saya katakan tadi di mana ada perarakan-perarakan demonstrasi daripada rakan-rakan mereka yang mereka dokongi, yang membawa gambar Yang Amat Berhormat Perdana Menteri di kalung dengan bunga malai. Maknanya mereka mahu Yang Amat Berhormat Perdana Menteri ini mati. Akan tetapi tidak seorang pun daripada pihak pembangkang yang bangun mengatakan itu tidak boleh.

Jadi saya minta – Betullah. Kita kalau betul-betul serius, kita minta sama-sama. Jangan gunakan gambar Yang Amat Berhormat Perdana Menteri letak bunga malai, berarak ke sana ke mari mengatakan meminta dan berdoa supaya Yang Amat Berhormat Perdana Menteri mati. Itu pun pada saya adalah satu perkara yang amat-amat *insulting*.

Untuk Yang Berhormat Bagan berdiri memberi sindiran kepada Barisan Nasional kononnya tidak menghormati orang India, saya hendak katakan di sini sepatutnya dia balik ke Kampung Buah Pala dan beritahu kepada orang India dan saya hendak beritahu kepada kaum India, minta Yang Amat Berhormat Ketua Menteri Pulau Pinang menerangkan bagaimana orang India juga ditipu dan diperalatkan di Kampung Buah Pala. Jangan sampai di sini, duduk seminit, dua minit, berdiri minta supaya Ahli Yang Berhormat untuk memberi penjelasan, tetapi dia sendiri menganak tiri dan menganiaya orang-orang India yang berada di Kampung Buah Pala.

**Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]:** Penjelasan sedikit boleh? Penjelasan, penjelasan boleh? Itu *directomya* orang UMNO bahagian Balik Pulau. Nama dia Faris.

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]:** Sudah habis Yang Berhormat. Sila Yang Berhormat Menteri.

**Tuan Abdullah Sani Abdul Hamid [Kuala Langat]:** Kudat hebat.

**4.55 ptg.**

**Timbalan Menteri Pengangkutan I [Datuk Abdul Rahim bin Bakri]:** Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah menyertai perbahasan bagi membahaskan Akta Pengangkutan Jalan 1987 yang telah pun melibatkan begitu ramai Ahli-ahli Parlimen khususnya untuk membahaskan isu ini. Ini menunjukkan bahawa minat Ahli-ahli Parlimen terhadap isu keselamatan jalan raya adalah merupakan satu isu yang begitu popular.

Ingin saya nyatakan di sini Ahli-ahli Yang Berhormat, pindaan Akta Pengangkutan Jalan yang kita laksanakan ini adalah untuk menyelesaikan masalah keselamatan jalan raya di dalam negara kita iaitu kalau kita lihat setiap tahun kematian begitu tinggi meningkat. Pada tahun lepas sahaja pun ada lebih kurang 6,877 orang yang telah mati di jalan raya dengan purata 19 kematian sehari. Kalau kita lihat dari segi jumlah kemalangan itu sendiri pun adalah agak tinggi, di mana pada tahun lepas pun lebih kurang 449,040 kemalangan.

Sekiranya tidak ada usaha-usaha yang dibuat oleh pihak kerajaan untuk menangani masalah ini, sudah tentu ia akan sentiasa bertambah disebabkan pertambahan jumlah kenderaan yang didaftarkan di negara ini dengan purata lebih kurang sejuta setahun. Hari ini pun kita sudah ada kenderaan lebih kurang 21 juta. Ini adalah merupakan sesuatu yang harus kita sama-sama, sama ada pihak kerajaan ataupun pihak pembangkang sama-sama mencari jalan bagaimana untuk menyelesaikan masalah ini kerana ini masalah rakyat. Kemalangan ini tidak kira sama ada kita ini penyokong kerajaan ataupun kita penyokong pembangkang.

**Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]:** *[Bangun]*

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Oleh sebab itu, apa juga yang kita buat ini bukanlah sesuatu yang kita buat mengikut suka hati, malah kita telah bincangkan dengan panjang lebar di peringkat kementerian dan juga melibatkan agensi-agensi yang lain. Misalnya melibatkan juga dari segi perundangan, Jabatan Peguam Negara yang melihat dari pelbagai aspek dan juga kementerian sendiri membuat kajian, malah pelaksanaan beberapa inisiatif-inisiatif ini sendiri pun sebenarnya telah pun mengambil masa yang begitu lama iaitu bertahun-tahun lamanya.

**Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]:** Menteri, sedikit penjelasan.

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Oleh sebab itu, apa yang kita buat ini adalah mempunyai niat dan *intention* yang begitu baik ataupun niat murni dan kita haruslah bersama-sama untuk menyokong rang undang-undang ini demi kepentingan rakyat. Ini kerana kita memikirkan kepentingan rakyat. Saya tidak tahulah, Ahli-ahli Parlimen Barisan Nasional tahniahlah kerana memberi sokongan kepada pindaan ini kerana mungkin mereka ini jauh lebih prihatin.

**Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]:** Sedikit penjelasan boleh?

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Manakala rakan-rakan kita di sebelah sana, mereka memutarbelitkan banyak fakta semata-mata konon mengatakan pindaan ini adalah dibuat untuk kepentingan-kepentingan tertentu. Saya ingin menjelaskan di sini bahawa yang kita lakukan ini tidak ada lain adalah untuk memastikan supaya rakyat mendapat perlindungan yang sewajarnya daripada kerajaan yang bertanggungjawab.

**Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]:** Menteri, saya boleh cadangkan sedikit. Penjelasan sedikit sahaja. Menteri, saya sanggup mengambil jalan tengah. Saya beri sistem ini, kalau Menteri betul ikhlas sebab ini *rule of majority*.

Saya beranggapan bagaimanapun Barisan nasional akan lulus juga, tetapi saya ambil jalan tengah. Kalau Menteri boleh setuju, *implement* enam bulan. Kalau kemalangan tidak kurang malah naik, tolong datang ke Dewan ini batalkan balik. Kita secara spesifik sebab saya tahu ini *rule of majority. This is Parliamentary Democracy*, dia akan lulus juga. Ini kerana niat, semua boleh kata niat baik. Kami pun niat ikhlas, tidak boleh kata kami niat jahat. Akan tetapi kita ambil jalan tengah sebab ini sistem. Saya tidak yakin perkara ini sebab *professional paper, technical paper* pun tidak dibentangkan, sebenarnya datang dari segi undang-undang. Itu satu.

Ini kerana saya mengandaikan tadi ialah masalahnya masalah banyak lagi sebab yang difokuskan ialah mengenai kutipan. Jadi saya mengatakan Yang Berhormat Menteri, kalau dengan pendekatan meletakkan siling minimum RM300 ini akan mengurangkan kemalangan, saya cakap kepada Yang Berhormat Menteri saya ambil Parlimen Balik Pulau, kalau kurang enam bulan, langsung kalah.

■1700

Kalau tidak kurang, tolong datang sini kata benda itu tidak efektif. Boleh? Bagi *guarantee* macam itu?

**Tuan Sim Tong Him [Kota Melaka]:** *[Bangun]*

**Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]:** Sebab kita tahu dadah, masalah dadah, buatlah macam AADK, macam-macam naik. Baru-baru ini saya tanya soalan 2 bilion, masalah sama, masalah dia lain. Akan tetapi yang ini syarikat akan untung. Boleh syarikat itu berhenti, kata mengaku dekat kita Dewan yang mulia, cadangan formula dia datang dari mana, dari etos kah daripada mana? Saya cadangkanlah. Mungkin daripada etos kah, daripada mana-mana rakan-rakan luar negeri, mungkin boleh berjaya. Tidak berjaya, tolong batalkan balik. Pada pandangan saya.

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Terima kasih Yang Berhormat Balik Pulau. Yang Berhormat, tunggu saya jawab dulu.

**Tuan Sim Tong Him [Kota Melaka]:** Yang Berhormat Timbalan Menteri, ya bersama. Sedikit tambahan.

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Jangan lama.

**Tuan Sim Tong Him [Kota Melaka]:** Ya, saya tidak menyoalkan tentang niat atau usaha oleh kementerian. Saya hanya hendak minta selepas katakan perbincangan beberapa agensi, beberapa pihak, saya hendak tanya. Adakah kementerian sudah tetapkan satu sasaran? *Is there a target* sasaran untuk mengurangkan katakan kes kemalangan dan kes kemalangan maut. Kita hendak tahu adakah angka-angka yang tertera peratusan ataupun angka yang tertera sebagai sasaran oleh kementerian. Minta.

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Terima kasih Yang Berhormat. Seperti mana yang saya ingin nyatakan di sini bahawa kemalangan ini adalah berlaku daripada pelbagai punca. Salah satu punca yang paling besar ialah masalah faktor manusia yang melibatkan lebih kurang kajian dalam 67% sehingga lebih daripada 70% adalah melibatkan faktor manusia. Salah satu penyumbang yang terbesar ialah apabila ramai daripada pemandu-pemandu kita memandu dengan laju melebihi had laju. Ini menyebabkan bukan sahaja kemalangan kepada diri beliau sendiri tetapi juga boleh menyebabkan kemalangan kepada orang lain dan menjejaskan kepentingan orang lain.

Kalau beliau sendiri yang mati seorang tidak mengapalah tetapi kalau melibatkan orang lain itu adalah merupakan satu masalah masyarakat yang harus sebagai kerajaan yang bertanggungjawab, kita harus menguruskannya. Oleh sebab itu, sebenarnya apa yang kita buat

ialah menggunakan pelbagai pendekatan holistik. Bukan satu pendekatan yang tersendiri. Macam saya katakan tadi, apa yang kita ambil pendekatan yang kita buat bukan sahaja kita meningkatkan soal penguatkuasaan seperti mana yang kita lakukan sekarang. Kita ada penguatkuasaan manual di mana kita ada PDRM dan juga JPJ dan warden *traffic* yang melaksanakannya tetapi kita juga bergerak ke hadapan untuk menggunakan teknologi.

Teknologi ini telah pun digunakan di pelbagai negara. Malahan sama ada negara kaya ataupun negara miskin, kalau kita pergi ke Singapura sendiri pun kita akan berhadapan dengan sistem penguatkuasaan yang sama. Di Cambodia pun ada, di Vietnam pun ada, di Thailand pun ada dan pendekatan ini dirasakan adalah merupakan sesuatu yang boleh membantu. Saya tidak kata boleh menyelesaikan 100% tetapi boleh membantu. Akan tetapi dengan bantuan pendekatan-pendekatan yang lain seperti pendidikan, kita juga melaksanakan misalnya pendekatan pendidikan.

Kita telah melaksanakan kurikulum peringkat sekolah rendah dan sekolah menengah untuk menyedarkan rakyat kita supaya mereka menjadi seorang pemandu yang berhemah, berdisiplin dan menghormati undang-undang di jalan raya. Kita juga telah melaksanakan inisiatif-inisiatif yang lain. Misalnya, Kementerian Kerja Raya melakukan banyak penambahbaikan kawasan-kawasan *blackspots*. Kita juga telah melaksanakan...

**Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]:** *[Bangun]*

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** ...*Initiative road vehicle engineering* dengan pematuhan kepada beberapa piawaian-piawaian antarabangsa untuk membolehkan kenderaan-kenderaan yang dipakai di jalan raya adalah mematuhi piawaian yang standard. Ini adalah inisiatif-inisiatif yang kita lakukan. Saya katakan di sini, seperti mana yang ingin saya nyatakan bahawa rakyat kita ini dia tidak takut kebanyakannya. Dia tidak takut nyawa dia melayang tetapi dia...

**Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]:** Takut. *[Ketawa]*

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** ...Kalau hendak bayar saman ini dia liat sangat. Sedangkan yang penting di sini, tugas kerajaan ialah untuk melindungi rakyat. Orang yang melindungi rakyat yang tidak melakukan kesalahan.

**Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]:** Yang Berhormat Timbalan Menteri, atas *point* itu sedikit penjelasan.

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Ya, kita melindungi rakyat yang tidak melakukan kesalahan, mereka yang patuh kepada undang-undang. Akan tetapi kalau orang itu tidak patuh kepada undang-undang, tidak menghormati undang-undang, apakah kita harus bersikap tidak apa kepada golongan ini. Sebab itu kita mewujudkan undang-undang untuk melindungi *the majority*. Kita melindungi orang yang majoriti, orang yang baik, orang yang mematuhi undang-undang.

**Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]:** Ya, *on that point* Yang Berhormat Timbalan Menteri, minta sedikit penjelasan. *On that point*, minta sedikit penjelasan.

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Jadi, saya hendak nyatakan di sini bahawa undang-undang ini saya katakan adalah baik.

**Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]:** Okey, sedikit Yang Berhormat Timbalan Menteri. Cadangan, cadangan.

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Saya menjawab seterusnya kerana saya telah memberi ruang. Yang Berhormat pun sudah berucap panjang tadi, saya sudah faham Yang Berhormat, apa Yang Berhormat maksudkan. Saya...

**Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]:** Saya hendak cadang syarikat supaya buat kerja pemantauan bukan...

**Tuan Sim Tong Him [Kota Melaka]:** Yang Berhormat Timbalan Menteri. Yang Berhormat Timbalan Menteri, saya tidak dapat peluang untuk berucap. Bolehkah saya tambah sikit?

**Tuan Wee Choo Keong [Wangsa Maju]:** *[Bangun]*

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Yang Berhormat Kuala Kedah, saya hendak menjawab Yang Berhormat Kuala Kedah dulu. Nantilah, Yang Berhormat boleh mencelah dari semasa ke semasa.

**Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]:** Yang Berhormat boleh duduk, boleh duduk.

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Yang Berhormat Kuala Kedah ada membangkitkan berkaitan dengan kadar yuran di sekolah memandu yang tidak dikawal. Untuk makluman Yang Berhormat, sememangnya setakat ini Kementerian Pengangkutan melalui JPJ menggunakan pendekatan tidak mengawal kadar yuran memandu yang dikenakan oleh institusi memandu kecuali bayaran motosikal kelas B2 kita kawallah. Sebab ini golongan pendapatan rendah yang pakai, kita kawal supaya mereka dapat faedah. Kerajaan menggunakan pendekatan harga *market forces* bagi mewujudkan persaingan yang sihat di antara institusi memandu dan kadar yuran yang lebih kompetitif.

Semua institusi memandu disyaratkan untuk mempamerkan kadar yuran belajar memandu di premis institusi memandu. Sekiranya tidak dipamerkan, tindakan tegas akan diambil untuk digantung atau dibatalkan permit institut pemandu di bawah Kaedah-kaedah Kenderaan Motor (Sekolah Memandu) 1992. Sekiranya institusi memandu mengenakan apa-apa caj tambahan yang tidak munasabah, seseorang calon itu boleh memilih institusi memandu yang lain yang memberi nilai pulangan atau *the best value for money* atau yang bersesuaian dengan kemampuannya. Yang Berhormat juga ada membangkitkan bebanan kos yang perlu dibayar oleh pemandu baru menyebabkan ramai pemandu muda tidak mempunyai lesen.

Berdasarkan maklumat yang diperolehi, kadar bayaran bagi mendapatkan lesen memandu untuk kelas selain B2 iaitu Kelas B, C, D dan E adalah di antara RM400 hingga RM1,200 mengikut kategori kelas lesen memandu yang dipohon. Kerajaan mendapati kadar bayaran ini adalah sangat munasabah dan berpatutan berdasarkan kepada keperluan

menyediakan latihan yang komprehensif melalui metodologi pengajaran dan latihan supaya pemandu yang dihasilkan adalah kompeten, mematuhi peraturan dan berhemah di jalan raya. Berhubung dengan bilangan pemandu yang di saman kerana memandu tanpa lesen yang sah, dari tahun 2008 hingga tahun 2012 ialah seramai 1,568,151 pemandu yang telah disaman atas kesahan tersebut.

Yang Berhormat Kuala Kedah juga ada bangkit berkaitan dengan pendaftaran kenderaan, nombor pendaftaran kenderaan. Apakah prosedur untuk memohon pendaftaran kenderaan? Untuk makluman Yang Berhormat, apabila pembukaan tender bagi satu siri nombor pendaftaran dibuka, pemohon perlu mengisi borang tempahan nombor pendaftaran secara tawaran atau MB10 dengan jelas, lengkap dan mematuhi syarat-syarat yang ditetapkan. Pembida perlu membayar bayaran deposit 50% daripada harga tempahan dan juga mengemukakan salinan asal slip bayaran yuran perkhidmatan RM10.

Surat keputusan akan dikeluarkan tidak lewat daripada tujuh hari bekerja dari tarikh mesyuarat penilai dan notis pemutusan pemohon yang berjaya hendaklah dipamerkan di pejabat JPJ. Yang Berhormat juga ada bertanya, adakah JPJ ada beri keistimewaan kepada individu untuk mendapatkan nombor pendaftaran yang menarik? Untuk makluman Yang Berhormat, berasaskan kepada keputusan Kabinet bertarikh 21 April 2004 dan 5 April 2006, telah memperuntukkan nombor percuma kepada Duli Yang Maha Mulia Sultan dan Raja tujuh unit, termasuk Yang Dipertuan Besar Negeri Sembilan, Tuan Yang Terutama Dipertuan Negeri tiga unit, Yang Teramat Mulia Raja Muda Tengku Mahkota dua unit, Yang Amat Berhormat Perdana Menteri dua unit,

#### ■1710

Yang Amat Berhormat Timbalan Perdana Menteri dua unit. Yang Amat Berhormat Menteri-Menteri Persekutuan satu unit, Yang Amat Berhormat Menteri-Menteri Besar satu unit, Yang Amat Berhormat Ketua-ketua Menteri satu unit. Kategori nombor dan harga minimum tawaran ialah bernilai utama satu hingga sepuluh minimum RM10,000. Menarik 11 hingga 19, 22, 33, 444, 777 dan lain-lain minimum RM2,000. Popular RM300 dan semasa minimum RM300.

Yang Berhormat juga bertanya, berapakah pendapatan kerajaan sejak tahun 2001 hasil daripada bayaran tender nombor kenderaan. Hasil bayaran tender nombor pendaftaran yang telah dikutip oleh JPJ pada 2011 sahaja adalah berjumlah RM180,243,882.44 manakala tahun 2012 hingga Mei 2012 adalah berjumlah RM77,913,564.46.

**Tuan Haji Mohd Nor Othman [Hulu Terengganu]:** Yang Berhormat Timbalan Menteri.

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Yang Berhormat juga bertanya adakah terdapat peruntukan nombor untuk kenderaan rasmi kementerian.

**Tuan Haji Mohd Nor Othman [Hulu Terengganu]:** Yang Berhormat Timbalan Menteri.

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]:** Yang Berhormat sebentar.

**Tuan Haji Mohd Nor Othman [Hulu Terengganu]:** Yang Berhormat Timbalan Menteri sedikit pertanyaan. Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri dan Tuan Yang di-Pertua. Saya dimaklumkan dengan tender nombor ini telah ada pihak-pihak yang mengambil kesempatan untuk memperdagangkan nombor. Umpamanya ada agensi yang membeli nombor-nombor ini secara pukal banyak, kemudian bila ada pembeli-pembeli ataupun yang membeli kereta mereka jual pula nombor ini. Adakah ini mematuhi peraturan yang dibuatkan oleh JPJ. Terima kasih.

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Untuk makluman Yang Berhormat mengikut prosedur yang sedia ada ialah sesuatu pembidaan itu dibuat secara terbuka dan saya tidak ada maklumat berkaitan perkara itu tetapi sekiranya ada perkara-perkara yang dianggap sebagai menyeleweng bolehlah dilaporkan kepada pihak agensi-agensi tertentu yang berkenaan.

Jadi adakah peruntukan nombor pendaftaran untuk kenderaan rasmi kementerian dan adakah kenderaan rasmi kementerian termasuk dalam bidang ini. Setiap pemohon yang ingin mendapatkan satu-satu nombor pendaftaran bagi tujuan untuk didaftarkan ke atas kenderaan boleh didapati untuk dapatkan nombor pendaftaran tersebut melalui salah satu kaedah berikut:

- (i) melalui proses tender;
- (ii) secara pilihan dengan membuat pembayaran di kaunter bagi kategori nombor popular dan semasa; atau
- (iii) nombor pendaftaran di untukkan secara automatik sekiranya pemohon tidak membeli apa-apa nombor pendaftaran semasa kenderaan tersebut didaftarkan.

Bagi proses tender, pemenang bidaan bagi mana-mana nombor pendaftaran yang dibida semasa sesuatu siri nombor pendaftaran untuk ditender, pembida berjaya adalah ditentukan dengan harga bidaan yang tertinggi bagi nombor pendaftaran tersebut. Sekiranya pihak kementerian atau jabatan ingin mendapatkan nombor pendaftaran untuk didaftarkan ke atas kenderaan rasmi kementerian atau jabatan mereka adalah masih tertakluk untuk membuat pembayaran mengikut kategori nombor pendaftaran tersebut.

Yang Berhormat Kuala Kedah juga ada bangkitkan berkaitan dengan isu yang begitu popular iaitu AES. Beliau mengatakan bahawa AES yang dilihat sebagai yang menguntungkan syarikat Beta Tegap dan juga ATES Sdn. Bhd yang dilihat semakin banyak saman dikeluarkan. Untuk makluman Yang Berhormat berhubung dakwaan bahawa semakin banyak saman dikeluarkan, semakin tinggi pendapatan yang diperolehi oleh kedua-dua syarikat tersebut, pada hal ini adalah tidak timbul kerana berdasarkan formula dipersetujui kedua-dua syarikat pelaksana telah dihadkan kadar pendapatan yang diperolehi. Bagi maksud ini kerajaan telah mengehadkan kadar *internal rate of return* sebanyak 17% bagi memastikan syarikat tidak mengaut keuntungan berlebihan.

Kadar IR ini adalah berpatutan dengan mengambil kira faktor-faktor yang pertama pelaburan yang tinggi bagi pembangunan sistem dan perolehan peralatan AES yang saya difahamkan dianggarkan lebih kurang dalam tempoh lima tahun ianya melibatkan pelaburan RM1.36 bilion bagi Beta Tegap dan ATES RM1.56 bilion. Ini bagi tempoh lima tahun. Ini adalah satu pelaburan yang besar kerana selain daripada menyediakan *high resolution camera* banyak juga kerja-kerja lain yang disediakan oleh syarikat ini dan syarikat ini adalah diambil berdasarkan konsep *outsource*.

Kita memilih pendekatan *outsource* ini adalah kerana kita berpendapat bahawa apabila kita melaksanakannya kita tidak perlu mengeluarkan modal dan yang kedua kita tidak perlu khuatir soal *maintenance* dan dengan ini apabila kita tidak mengeluarkan modal bererti kita tidak mengambil wang daripada kerajaan ataupun wang rakyat untuk melaksanakannya dan dalam masa yang sama...

**Tuan William Leong Jee Keen [Selayang]:** [Bangun]

**Tuan Wee Choo Keong [Wangsa Maju]:** [Bangun]

**Tuan Sim Tong Him [Kota Melaka]:** [Bangun]

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** ...Yang menjadi masalah yang selalu dalam sistem sebegini ialah soal *maintenance* kerana sekiranya berlaku kerosakan kepada kamera-kamera ini jika *procurement* nya dibuat melalui kerajaan maka pelaksanaannya melalui kerajaan maka yang timbul adalah masalah dari segi pembaik pulih dan ini tidak akan menjadikan sistem ini sebagai sistem yang efektif. Sebab itu kita mengambil pendekatan untuk memberikannya kepada syarikat supaya dengan cara *outsource*, supaya dengan cara begini mereka hanya bertanggungjawab untuk mengambil gambar dan apabila gambar itu telah diambil kita akan *verify* gambar-gambar ini sama ada ianya boleh digunakan sebagai bukti untuk saman, JPJ akan membuat *verification* dan selepas itu saman akan dikeluarkan oleh pihak JPJ sendiri. Sila Yang Berhormat Kota Melaka.

**Tuan Sim Tong Him [Kota Melaka]:** Ya terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Yang Berhormat Timbalan Menteri, dikatakan syarikat atau konsesi yang akan mengendalikan perkhidmatan AES ini melaburkan begitu besar jumlah pelaburan. Katakan juga kementerian mengehadikan 17% untuk pendapatan mereka. Bolehkah Yang Berhormat Timbalan Menteri memberitahu kepada Dewan ini tadi pendapatannya puratanya. Kita hendak tahu adakah pendapatan dalam kontrak itu dia boleh dapat pulangan. Kalau tidak kita tidak boleh menyalahkan orang awam mengatakan bahawa kenaikan kadar penalti tentang saman dan kesalahan ini ialah untuk memberikan peluang kepada syarikat ini supaya mereka dapat pulangan balik dalam tempoh masa yang ditentukan. Bolehkah beritahu sedikit tentang angka-angka purata, satu tahun berapa pendapatan mereka. Baru boleh *make even* atau *make profit*. Terima kasih.

**Tuan Wee Choo Keong [Wangsa Maju]:** Yang Berhormat Timbalan Menteri. Soalan yang sama sedikit sahaja.

**Tuan William Leong Jee Keen [Selayang]:** Saya juga.

**Tuan Wee Choo Keong [Wangsa Maju]:** Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Bukan saya hendak tanya soalan yang susah dijawab seperti soalan AirAsia ini. Cuma di dalam perkara ini saya amat tertariklah dengan jawapan Yang Berhormat Timbalan Menteri mengenai AES ini *automatic enforcement system*. Bolehkah Yang Berhormat Timbalan Menteri menyatakan di sini bahawa sistem-sistem yang digunakan oleh syarikat-syarikat tersebut yang pernah saya bangkitkan dalam Dewan ini tahun yang lepas. Sistem-sistem yang digunakan oleh syarikat-syarikat tersebut adalah digunakan di negara lain dan negara mana yang menggunakan sistem ini. Kedua sama ada sistem ini telah di *properly tested* dengan izin, dan tidak akan menimbulkan masalah di mana rakyat akan bawa kes ini ke mahkamah.

■1720

Ini kerana, saya difahamkan bahawa banyak kes yang telah dibawa di negara lain mengenai dengan sistem AES ini. Bolehkah Yang Berhormat Timbalan Menteri memberikan penjelasan mengenai perkara ini? Terima kasih.

**Tuan William Leong Jee Keen [Selayang]:** Yang Berhormat, perkara yang sama. Tadi Yang Berhormat berkata tentang kerajaan meng*outsource* sistem AES ini. Sistem ini sebenarnya dibekalkan oleh syarikat asing bernama Red Flags Holding Proprietary Limited dan kedua syarikat ini, Beta Tegap Sdn. Bhd. dan AETS, tidak ada kepakaran sendiri di dalam industri ini. Mengapa kerajaan tidak melantik terus dengan Red Flags? Mengapa hendak menggunakan dua syarikat tempatan ini sebagai *gateway*?

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Yang Berhormat, seperti mana yang saya ingin nyatakan di sini, bahawa syarikat yang dilantik ini, syarikat yang kita *outsource* kan ini adalah merupakan dua buah syarikat yang telah dipertanggungjawabkan bagi tempat-tempat tertentu. Satu ialah ATES Sdn Bhd yang menggunakan teknologi Jenoptik Robot dari *Germany*, yakni yang saya difahamkan adalah merupakan satu teknologi yang canggih, yang memang pun banyak digunakan di kebanyakan negara. Nanti saya beritahu berapa negara itu nanti.

Yang kedua ini ialah Syarikat Beta Tegap Sdn Bhd yang menggunakan teknologi *red flags traffic system* dari Australia yang akan bertanggungjawab untuk memberikan perkhidmatan di negeri-negeri Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur, Wilayah Persekutuan Putrajaya, Selangor, Negeri Sembilan, Melaka, Johor, Pahang dan Terengganu. ATES tadi untuk Perlis, Kedah, Pulau Pinang, Perak, Kelantan, Sarawak, Sabah dan Wilayah Persekutuan Labuan.

Untuk menjawab Yang Berhormat dari Kota Melaka tadi, ingin saya nyatakan di sini bahawa seperti mana yang saya katakan tadi, bahawa kita telah menggunakan bermacam-macam modal untuk dipertimbangkan bagi memberikan pulangan kepada syarikat ini, dan akhirnya setelah membuat kajian yang dibuat oleh satu jawatankuasa kewangan dan melibatkan ramai pihak-pihak yang terlibat, agensi-agensi yang terlibat daripada pihak kerajaan dan juga perunding-perunding, kita telah bersetuju untuk menggunakan sistem bagi

memberikan *internal rate of return* yang saya katakan tadi 17%. Untuk menyatakan berapa pulangan itu, itu bergantung kepada berapa banyak saman yang dapat dikeluarkan.

Akan tetapi ingin saya nyatakan di sini bahawa pelaburan ini juga dia ada *decay rate*. Kalau sekiranya ramai – risiko *decay rate* ini yang ingin saya nyatakan di sini ialah berlaku penurunan bilangan saman akibat perubahan tingkah laku pengguna jalan raya secara drastik. Sebenarnya syarikat ini pun dia berhadapan dengan risiko juga. Kalau semua rakyat Malaysia kita ini tidak lagi memandu laju, tidak *beat traffic light* yang boleh membahayakan orang lain yang bukan sahaja membunuh dirinya tetapi juga orang lain, maka ini juga akan sebenarnya memberikan risiko kepada syarikat ini.

**Dato' Seri Haji Azmi Khalid [Padang Besar]:** [Bangun]

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Apabila syarikat ini menghadapi masalah ini, mereka menanggung sendiri dan kerajaan tidak akan menanggung kerugian sekiranya berlaku kerugian akibat daripada berlaku *decay rate* dalam bilangan saman yang menurun.

**Tuan William Leong Jee Keen [Selayang]:** [Bangun]

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Ini memang ada juga risiko lain seperti vandalisme. Berlakunya vandalisme ke atas peralatan-peralatan AES seperti mana yang dialami oleh banyak projek-projek yang lain. Jadi, ada projek yang juga kita sudah nampak pakai kamera, orang pecahkan kamera itu. Jadi, kadang-kadang ia tidak menjadi efektif. Oleh sebab itu kita *outsource*. Kita tidak mahu fikir tentang soal itu, tentang vandalisme, tentang *decay rate* ini kita tidak mahu fikir. Yang kita mahu ialah...

**Dato' Seri Haji Azmi Khalid [Padang Besar]:** Boleh? Boleh Yang Berhormat?

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** ... *You provide us the picture and then* kita bagi saman kepada pengguna yang melakukan kesalahannya. Kalau tidak salah, dia tidak payah disaman.

**Dato' Seri Haji Azmi Khalid [Padang Besar]:** Boleh?

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Ya.

**Dato' Seri Haji Azmi Khalid [Padang Besar]:** Terima kasih. Tuan Yang di-Pertua, terima kasih banyak. Saya bukan hendak beri tekanan kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri. Cuma hendak tanya – soalan saya mungkin datang akan dijawab kemudian. Ini kamera saya ini... [Menunjukkan sebuah kamera] Depan saya ini Yang Berhormat Kulai. Saya boleh ambil gambar dia dan juga komputer dia di situ. Kalau dalam kereta itu *speedometer* dia, dan di depan sana ada bas sedang berjalan dan *speedometer* saya menunjuk 140 kilometer. Saya ikut dia empat minit, lima minit. Begitu juga kalau gambar ini sah dan boleh dipakai, disahkan oleh JPJ sendiri. Kalau tidak ini bagi orang ramai pun, undang-undang kerajaan sudah 40 tahun dahulu sudah digunakan undang-undang di mana pegawai-pegawai kerajaan kategori A, dahulu *division one*, boleh membuat laporan. Saya rasa hari ini pun undang-undang itu dipakai.

Kenapakah kita membelanjakan berbilion ringgit dan masih gambar yang diambil walaupun *high resolution*, ini kamera ini *high resolution* juga, dengan teknologi yang tertinggi

hari ini, apakah masalah? Saya hendak tanya adakah pihak kementerian berbincang perkara ini untuk memutuskan sama ada boleh atau tidak, kalau undang-undang itu dibuat oleh manusia sendiri, apakah undang-undang tidak boleh dipinda? Dahulu dalam mahkamah tidak diizinkan *video tape*, tidak diizinkan *tape recording* sebagai *evidence* tetapi hari ini banyak gambar-gambar CCTV pun dia boleh gunakan. Dunia telah berubah dan kita tidak percaya.

Jadi, saya hendak tanya sama ada kementerian – hari ini dalam tangan beribu orang dalam negara mempunyai alat begini. Saya ingin bertanya kepada kementerian sama ada... Saya tahu Yang Berhormat Timbalan Menteri mungkin ada telah berbincang tetapi hendak tahu sahlah adakah dibincang, di peringkat tertinggi di mana dibincang? Supaya tidak ada sangsi lagi bahawa kita membuat sesuatu keputusan atas dorongan vendor, *vendor oriented*. Sebagai Pengerusi PAC, saya mendapati *vendor orientation* membawa banyak masalah yang dilaporkan dalam laporan audit. Terima kasih.

**Datuk Wira Haji Ahmad Hamzah [Jasin]:** Yang Berhormat, saya sambung sedikit Yang Berhormat Menteri.

**Tuan William Leong Jee Keen [Selayang]:** Yang Berhormat Menteri.

**Datuk Wira Haji Ahmad Hamzah [Jasin]:** Terima kasih Yang Berhormat Menteri. Saya lihat penerangan daripada Yang Berhormat Menteri tadi cukup jelas bahawa sistem AES ini selain daripada kita telah menjalankan satu kaedah *outsource* yang memberi jaminan kita hanya membenarkan mereka IRR sebanyak 17% sahaja, sedangkan mereka sebenarnya telah membuat satu pelaburan yang cukup besar bagi memasang semua meter-meter pengesan AES ini di dalam seluruh negara. Akan tetapi, adakah kita memberi jaminan kepada mereka sekiranya kita telah dapat mendidik rakyat kita *to an extent* dengan izin, mereka telah benar-benar patuh kepada perundangan, tidak lagi bawa laju, tetapi sekarang IRR mereka menurun dan mereka tidak dapat kembali semula pelaburan yang telah dibuat, selepas itu apa juga vandalisme ditanggung oleh syarikat ini, jadi apakah sebenarnya tujuan mereka melabur kalau mereka tidak dapat keuntungan dan kita sahaja mendapatkan keuntungan? Terima kasih.

**Tuan William Leong Jee Keen [Selayang]:** Yang Berhormat, soalan yang bersama tentang cara membayar kedua syarikat ini dengan IRR 17% tetapi mereka hendak mengadakan sekurang-kurangnya RM10 juta saman setahun untuk mendapat IRR ini. Bukankah ini bercanggah dengan dasar kementerian untuk mengurangkan kesalahan kerana untuk mereka mendapat keuntungan ini hendak menggalakkan sekurang-kurangnya keluar 10 juta sama setahun?

■1730

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Yang Berhormat. Saya hendak menyatakan di sini bahawa apa Yang Berhormat bimbangkan tadi itu sebenarnya seperti yang saya katakan tadi bahawa *there is a decay rate in this and* inilah risiko yang akan diambil oleh syarikat ini.

Jadi, apabila ia berlaku *decay rate* maka syarikat ini akan menanggung kerugian dia sendiri. Kita tidak akan bertanggungjawab kerana yang kita mahukan di sini ialah apabila kita

memberikan mereka kerja untuk melaksanakan *outsourcing* ini, tanggungjawab mereka ialah untuk mengambil gambar sahaja. Menyediakan sistem untuk mengambil gambar dengan menggunakan teknologi yang terkini dan juga teknologi tinggi yang sudah pun dicuba di kebanyakan negara.

Sebenarnya penggunaan AES ini sudah 80 lebih negara pun sudah ada guna AES. Yang Berhormat Padang Besar pun dia kata dia hendak pakai dia punya *hand phone* sendiri tetapi sebenarnya ada isu berkaitan dengan perundangan. Walaupun perkara ini sebenarnya kita memang mengalu-alukan sebab ia mudah tetapi ianya memerlukan juga – ada juga mempunyai banyak kekangan-kekangan yang sebenarnya sukar untuk dilaksanakan kerana apabila kita bawa kes itu ke mahkamah maka ia terbuka untuk dicabar. Apabila ianya terbuka untuk dicabar maka banyak isu yang akan timbul. Mungkin peguam-peguam yang ada di Dewan ini mereka tahu bahawa...

**Dato' Seri Haji Azmi Khalid [Padang Besar]:** [Bangun]

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Sesuatu peralatan yang digunakan untuk maksud *enforcement* ataupun apa juga bagi maksud menghukum seseorang haruslah satu sistem yang mempunyai *authority* yang dilaksanakan oleh sesuatu *authority* dan ianya haruslah juga *dicalibrate*. Ini salah satu daripada syarat apabila sesuatu sistem ataupun alat itu tidak *dicalibrate* contohnya, ini juga menyebabkan kes itu tidak akan diguna pakai di dalam mahkamah. Jadi, saya fikir walaupun cadangan Yang Berhormat Padang Besar itu dia sudah balik-balik beritahu dengan saya, saya pun sudah bawa kepada kementerian tetapi...

**Dato' Seri Haji Azmi Khalid [Padang Besar]:** Sudah bawa?

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Kita sudah bawa pun di dalam *post Cabinet* tetapi...

**Dato' Seri Haji Azmi Khalid [Padang Besar]:** Sudah bawa okey. Sudah bawa okey. Saya tidak tanya.

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Ianya bukanlah begitu mudah untuk dilaksanakan kerana ianya adalah merupakan satu sistem yang bukanlah mudah. Kita mesti ada – oleh sebab itu kita ada polis sebab kita hendak ada *authority* ataupun sebagai ganti polis kita mesti ada kamera yang ada *authority* juga seperti AES ini atau ganti kepada JPJ supaya kita dapat gunakannya supaya..

**Tuan Chua Tian Chang @ Tian Chua [Batu]:** [Bangun]

**Datuk Haji Yusof Haji Mahal [Labuan]:** [Bangun]

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Apabila kita bawa ke mahkamah.

**Tuan Chua Tian Chang @ Tian Chua [Batu]:** Timbalan Menteri.

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Dengan perundangan tertentu maka ianya boleh digunakan sebagai...

**Tuan Chua Tian Chang @ Tian Chua [Batu]:** Sedikit. Saya hendak sokong Yang Berhormat Padang Besar.

**Datuk Haji Yusof Haji Mahal [Labuan]:** Sedikit Yang Berhormat.

**Tuan Chua Tian Chang @ Tian Chua [Batu]:** Saya sokong Yang Berhormat Padang Besar. Maksudnya, saya faham apa yang dimaksudkan oleh Yang Berhormat Padang Besar. Kalau kita perlukan satu peralatan yang *authority*, tidak bermaksud kita bagi syarat atau pinda undang-undang supaya polis hanya boleh serah gambar yang diambil oleh *Canon* sahaja. Sekarang seolah-olah sistem ini macam itu.

Apa yang dimaksudkan oleh Yang Berhormat Padang Besar ialah teknologi bergerak dengan cepat. Banyak lagi syarikat yang pada masa yang akan datang boleh *supply* teknologi yang agak *competitive*. Sekarang ini kita sudah *fixed* macam untuk ini. Dia akan menjadi macam banyak masalah sebab syarikat itu mempunyai monopoli dan mereka boleh lakukan apa sahaja. Kita tidak semestinya mendatangkan kebaikan untuk orang awam.

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Yang Berhormat Batu sebenarnya hanya ingin mewujudkan persepsi. Saya fikir ini bukan maksudnya. Seperti mana yang saya katakan tadi apabila kita menguatkuasakan sesuatu undang-undang, apa lagi menggunakan peralatan-peralatan tertentu ia haruslah *certified by the certain authority* untuk membolehkan ianya dapat di terima di mahkamah. Seperti juga kesalahan lebih berat ataupun membawa lebih muatan bagi lori-lori. Mereka juga harus ditimbang dan peralatan itu juga harus *calibrate*...

**Datuk Wira Haji Ahmad Hamzah [Jasin]:** [Bangun]

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Untuk membolehkan dia sebagai satu bukti yang kuat. Kalau sekiranya ada bukti mengatakan bahawa peralatan itu tidak *dicalibrate* maka ia juga boleh dibuang kes.

**Datuk Wira Haji Ahmad Hamzah [Jasin]:** Menteri.

**Datuk Haji Yusof Haji Mahal [Labuan]:** Yang Berhormat Menteri.

**Datuk Wira Haji Ahmad Hamzah [Jasin]:** Menteri, terima kasih Menteri. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Menteri tadi bercakap tentang vandalisme. Alat-alat yang akan dipasang seluruh negara untuk mengesan mereka-mereka yang melanggar had laju. Kalau sekiranya ada vandalisme, adakah alat-alat ini yang pertamanya ditakrif sebagai harta awam? Oleh kerana sebenarnya harta ini di dalam milik syarikat. Kalau ada vandalisme maknanya kita tidak boleh mengikat pesalah-pesalah ataupun menguatkuasakan kesalahan mereka di bawah perundangan kerana ini bukan harta awam. Itu yang pertama.

Keduanya, syarikat ini akan menjalankan kerja *all out* untuk mendapatkan tiap-tiap kesalahan adalah keuntungan kepada mereka. Seperti saya sebut tadi kalau kita telah dapat mendidik rakyat kita ke satu-satu tahap yang mereka benar-benar sedar dan tidak mahu melakukan kesalahan kerana tidak mahu bayar undang-undang ini. Adakah jaminan sekarang iaitu syarikat ini sanggup menerima risiko kerugian? Terima kasih.

**Datuk Haji Yusof Haji Mahal [Labuan]:** Tambahan Yang Berhormat Menteri.

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** [Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara] Itu adalah risiko kepada syarikat itu sendiri dan kita tidak akan menanggung apa-apa risiko daripada perkara tersebut. Cuma yang ingin saya nyatakan di sini, Yang Berhormat Labuan ada

bangkit berkaitan dengan pemandu Singapura yang tidak mematuhi peraturan undang-undang lalu lintas di Malaysia.

Untuk makluman Yang Berhormat Labuan memang kerajaan menyedari perkara ini dan permasalahan ini khususnya dari segi melaksanakan tindakan penguatkuasaan terhadap mereka yang melanggar peraturan lalu lintas di Malaysia. Atas pertimbangan ini kerajaan akan membangunkan sistem yang dipanggil *Automated Vehicle Screening System* (AVSS) melalui pelaksanaan AES ini juga.

Jadi, kalau kita laksanakan AES kita juga akan laksanakan sistem yang dipanggil AVSS. Sistem AVSS ini akan membolehkan mereka-mereka khususnya kalau kita tengok memang apa yang dikatakan oleh Yang Berhormat betul. Pemandu-pemandu Singapura ini apabila di negara dia kalau saya pergi Singapura sendiri *almost every corner* ada kamera. Semua! Boleh katakan beberapa ratus meter, berapa kilometer ada kamera. Mereka memang patuh. Kita sendiri rakyat Malaysia apabila sampai sana kita patuh. 70, 70. 80, 80. 100 pun 100 kilometer.

Akan tetapi mereka datang ke Malaysia, mereka tahu tidak ada. Ini adalah naluri manusia. Oleh sebab itu kita memang ada teori-teori psikologi yang menyatakan bahawa apabila seseorang itu tidak dipantau, dia akan melakukan sesuatu yang lain daripada yang sewajarnya. Akan tetapi kalau dia dipantau, maka ia akan lebih prihatin. Oleh sebab itu kita perlu ada mata. Mata kamera ini adalah sebagai satu mata bagi pihak penguat kuasa kita sebab dia boleh...

**Datuk Wira Haji Ahmad Hamzah [Jasin]:** Yang Berhormat Menteri. Menteri, saya hendak tanya Menteri. Adakah kamera dianggap sebagai harta awam?

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Itu saya jawab kemudian Yang Berhormat pasal...

**Datuk Wira Haji Ahmad Hamzah [Jasin]:** Kalau tidak, tidak ada terikat dengan perundangan. Terima kasih.

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Saya minta nanti pegawai undang-undang saya akan jawab nanti. Saya tidak pasti. Minta maaf Yang Berhormat. Saya tidak boleh *off-the-cuff*. Jadi, saya katakan di sini bahawa AES ini kebaikan dia kerana dia boleh *in all weather*. Kalau hujan pun kita boleh buat penguatkuasaan, kalau malam pun dia masih boleh lagi membuat penguatkuasaan. Ini kebaikan dia.

■1740

Kalau manual yang kita ada sekarang, penguat kuasa kita JPJ baru 4,000 orang seluruh negara. PDRM mungkin tidak sampai 20,000 orang. Itu pun kalau ada. Sepatutnya PDRM ini kalau sudah kurang penguatkuasaan, mereka sudah boleh *dideploy* untuk kerja-kerja yang lain. Polis ini...

**Dato' Seri Haji Azmi Khalid [Padang Besar]:** Saya minta hendak tanya. Yang ada sekarang yang dipasang di jalan-jalan itu, adakah ia sama dengan AES?

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Yang mana?

**Dato' Seri Haji Azmi Khalid [Padang Besar]:** Yang ada sekarang, kamera.

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Kamera polis itu tidak sama.

**Dato' Seri Haji Azmi Khalid [Padang Besar]:** Tidak sama?

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Tidak sama, itu...

**Dato' Seri Haji Azmi Khalid [Padang Besar]:** Apa beza yang polis?

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Itu saya tidak pasti tentang polis. Tentang pelaksanaan polis.

**Dato' Seri Haji Azmi Khalid [Padang Besar]:** Kerana apa itu jalan, ia trafik, untuk tangkap kelajuan adalah kuasa polis.

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Kita, polis, JPJ dan warden trafik menggunakan...

**Dato' Seri Haji Azmi Khalid [Padang Besar]:** Kenapa tidak kamera yang sama digunakan oleh kesemua penguat kuasa? Sekarang sudah ada.

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Akan tetapi memanglah kita sedang dalam proses untuk menyelaraskan tentang soal ini kerana memang pada sebelum ini pun didapati banyak rungutan tentang pelaksanaan sistem ini. Oleh sebab itu kerajaan memikirkan, ini bukan keputusan Kementerian Pengangkutan semata-mata. Ini adalah keputusan kerajaan. Apabila kerajaan itu telah mengambil kira semua pandangan semua pihak kementerian-kementerian lain dan kita juga dalam proses untuk melaksanakan AES ini. Sebenarnya kita berunding dengan jabatan-jabatan lain termasuklah PDRM. Kerana mereka juga adalah agensi penguat kuasa. Kita akan menyelaraskan dengan mereka tentang soal ini. Oleh sebab itu sebenarnya saya katakan tadi, keberkesanan sistem ini ialah kerana ia boleh bekerja malam. Malam, siang boleh bekerja, 24 *hours*.

Satu lagi, ia tidak tertakluk dengan keadaan cuaca. Ketiga lagi yang penting di sini ialah rasuah. Ialah banyak rungutan, mungkin ada juga yang betul tuduhan-tuduhan ada rasuah di dalam pelaksanaan trafik, kita tidak tahu. Akan tetapi apabila sistem ini dipakai, kita akan dapat mengurangkan perkara ini. Oleh sebab itu ahli Yang Berhormat, ini juga adalah sebahagian daripada NKRA jenayah yang kita hendak capai ialah apabila *human contact* itu kurang, ia akan dapat membantu kita untuk melaksanakan dengan lebih cekap. Dengan harapan apabila kita dapat menyalurkan saman-saman ini dengan lebih efisien dengan bukti-bukti yang memang sah dan rakyat dapat memberikan respons. Apa yang kita mahu capai ialah untuk meningkatkan *perception of being caught*. Ini yang kita mahu. *Perception of being caught* ataupun persepsi kebarangkalian ditangkap yang boleh meningkatkan disiplin di kalangan pemandu-pemandu. Bererti, kita boleh tingkatkan 80%, 90%, ini bererti kita akan berjaya. Kita akan dapat mengurangkan mereka-mereka yang suka memandu laju.

**Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]:** Minta penjelasan.

**Datuk Haji Yusof Haji Mahal [Labuan]:** Minta sedikit Yang Berhormat Menteri.

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Ya.

**Datuk Haji Yusof Haji Mahal [Labuan]:** Terima kasih Yang Berhormat Menteri. Seperti mana yang dijelaskan oleh Yang Berhormat Timbalan Menteri bahawa sistem EAS ini mungkin cukup canggih dan cukup baik. Akan tetapi apa yang kita lihat, ia cuma mengambil gambar kesalahan-kesalahan kepada mereka yang memandu laju dan yang lain-lain dan kemudian baru saman keluar. Jadi, untuk orang yang di Malaysia, mungkin okey. Kita boleh kontrol kerana waktu pembayaran cukai jalan, kita boleh pastikan mereka bayar saman sebelum kita *renew road tax* mereka. Akan tetapi apa halnya dengan seperti mana yang dinyatakan tadi, kepada orang luar seperti orang Singapura, orang Thailand dan juga orang Brunei yang selalu memandu laju di kawasan kita kerana ini melibatkan antara negara. Kalau kita saman sesudah mereka pulang, saya rasa mereka harus menggunakan undang-undang yang ada di negara mereka untuk melawan undang-undang yang kita ada. Apakah langkah-langkah kita untuk menyelesaikan masalah tersebut sedangkan mereka telah pun membuat kesalahan dan saman datang kemudian sesudah mereka pulang ke negara mereka. Terima kasih.

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Bagi kenderaan-kenderaan asing ini, memang telah pun mengambil kira semua isu yang berbangkit. Kita akan pastikan bahawa sebelum mereka keluar daripada negara ini, mereka akan membayar saman. Kita akan buktikan kepada mereka dan ada mekanisme-mekanisme yang telah pun dirancang. Kita akan mengambil kira semua aspek perundangan untuk melaksanakan perkara ini supaya ia benar-benar berkesan. Kita berharap ia akan dapat menyelesaikan masalah yang telah Yang Berhormat bangkitkan.

**Dato' Seri Haji Azmi Khalid [Padang Besar]:** Penjelasan, penjelasan, penjelasan. Penjelasan sedikit Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat Timbalan Menteri. Tuan Yang di-Pertua, hendak tanya sedikit. Kamera AES ini adakah gambarnya statik ataupun gambarnya secara video sedang berjalan?

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Yang Berhormat Padang Besar, gambarnya memang statiklah diambil.

**Dato' Seri Haji Azmi Khalid [Padang Besar]:** Kalau statik, macam mana dia hendak tahu *speednya*?

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Dia ada dia punya mekanismelah.

**Dato' Seri Haji Azmi Khalid [Padang Besar]:** Itu maknanya kena *calibrate*.

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Tidak ada, tidak ada. Dia memang ada, *calibrate*. Memang pun sistem ini akan ada *calibration*.

**Dato' Seri Haji Azmi Khalid [Padang Besar]:** Ini tidak perlu *calibration*. [Menunjuk telefon bimbit berkamera] *Calibration* untuk *speed* dan untuk *timing* dan untuk *weight*.

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Yang Berhormat...

**Dato' Seri Haji Azmi Khalid [Padang Besar]:** Semua *instrument* dalam dunia, kalau *calibration*, maknanya *weight* atau *speed* yang *movement*. Akan tetapi dalam kamera tidak ada *calibration*.

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Dia memang ada, memang ada dia punya standardnya. Standardnya yang membolehkan ia akan menjadi satu gambar yang *authentic*.

**Dato' Seri Haji Azmi Khalid [Padang Besar]:** Okey.

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Itu sahaja yang boleh saya cakap.

**Dato' Seri Haji Azmi Khalid [Padang Besar]:** Okey, tidak mahu *argue*, okey.

**Tuan Chua Tian Chang @ Tian Chua [Batu]:** Yang Berhormat Timbalan Menteri.

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Yang Berhormat Rembau ada bangkitkan adakah...

**Tuan Chua Tian Chang @ Tian Chua [Batu]:** Yang Berhormat Timbalan Menteri, sedikit tentang perkara yang sama. Macam mana kita tahu syarikat itu..

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Yang Berhormat tidak ada berucap tadi.

**Tuan Chua Tian Chang @ Tian Chua [Batu]:** ...Tepat kepada *calibration* yang ada. Adakah penyertaan kementerian atau kerajaan untuk memantau supaya syarikat itu tidak menyalahgunakan kuasa...

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Oh tidak, Yang Berhormat.

**Tuan Chua Tian Chang @ Tian Chua [Batu]:** ...Untuk ini. Untuk...

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Memang dalam *agreement* kita telah tetapkan bahawa ia akan *dicalibrate* oleh *authority* tertentu di dalam..

**Tuan Chua Tian Chang @ Tian Chua [Batu]:** Oleh siapa dalam undang-undang ini?

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** ...Jabatan kerajaan dan salah satu daripada pihak yang akan membantu ialah SIRIM. Puas hati Yang Berhormat?

**Tuan Chua Tian Chang @ Tian Chua [Batu]:** Okey.

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Yang Berhormat Rembau, sudah Yang Berhormat? Yang Berhormat Rembau, adakah perlu kementerian melihat lulusan untuk mendapatkan lesen memandu memandangkan terlalu mudah untuk mendapatkan lesen memandu di Malaysia.

Untuk makluman Yang Berhormat, elemen-elemen yang diterapkan dalam kurikulum memandu pada masa ini adalah berdasarkan kepada kaedah dan standard antarabangsa yang sentiasa ditambah baik setiap masa berdasarkan keperluan. Dalam pada itu juga kerajaan melalui kementerian yang akan melaksanakan satu kurikulum baru dan berasaskan kepada hasil pembelajaran atau *learning outcome*. Selain daripada itu, kurikulum baru ini juga akan menekankan aspek pengetahuan atau kognitif, kemahiran psikomotor dan yang penting adalah aspek efektif ataupun sikap bagi melahirkan pemandu yang kompeten melalui peraturan yang berhemah di jalan raya. Jadi, kita akan ada satu kurikulum baru, *insya-Allah*. Dalam masa terdekat, duit sudah ada, kita boleh laksanakan.

Yang Berhormat Jempol, ada bangkit berkaitan dengan basikal elektrik. Basikal elektrik, untuk makluman Yang Berhormat adalah basikal. Takrifnya adalah merupakan basikal yang menyerupai sebuah basikal biasa cuma ia terdapat sebuah motor elektrik dan motor ini membantu penunggang dengan memudahkan kayuhan sehingga kelajuan tertentu iaitu 20 kilometer sejam. Sekiranya kelajuan basikal melebihi 20 kilometer sejam, bantuan motor akan

terhenti dan bantuan motor juga akan terhenti sekiranya penunggang berhenti mengayuh. Jadi, ini basikal elektrik yang ada dimasukkan dalam pindaan akta ini adalah untuk memberikan kemudahan kepada khususnya masyarakat luar bandar. Memang ada juga rungutan-rungutan mengatakan bahawa di luar bandar, *public transport* tidak mencukupi. Mereka terpaksa menggunakan motosikal dan tidak ada lesen. Mungkin dengan pelaksanaan basikal elektrik ini akan memberikan kemudahan kepada penduduk luar bandar yang telah pun menanti-nantikan tentang pelaksanaannya. Yang Berhormat Kepong. Yang Berhormat Kepong ada? Saya ingat Yang Berhormat Kepong sudah balik.

Oleh sebab itu saya tidak hendak jawab. Akan tetapi Yang Berhormat Kepong ada mengatakan kenapa belok kiri dibenarkan? Sebenarnya belok kiri yang dibenarkan pada persimpangan yang dikenal pasti sesuai untuk dilaksanakan untuk melancarkan pergerakan trafik dengan syarat terdapat isyarat lalu lintas yang sah diletakkan yang membenarkan kenderaan belok kiri. *Authorized left turn. I think* Yang Berhormat Kepong pun sedar. Ia telah pun dilaksanakan di kebanyakan negara. Di Amerika.

Saya dahulu duduk Taiwan empat tahun pun ini *authorized left turn* pun sudah pakai. AES, 12 tahun pun sudah pakai. Saya 12 tahun di sana, saya pun pernah kena satu kali oleh *high resolution camera* ini. Jadi, perkara ini bukan baru. Ia sudah dilaksanakan berpuluh-puluh tahun di negara lain. Cuma Malaysia apabila kita hendak laksanakan banyak juga tentangan-tentangan. Jadi, walau bagaimanapun yang penting ialah pemandu perlu memastikan bahawa kenderaan lalu lintas adalah selamat sebelum membelok ke kirilah. Ini sebenarnya untuk pengetahuan Yang Berhormat, kita memang bahagian PBT telah pun melaksanakan.

#### ■1750

Akan tetapi yang penting kita hendak melaksanakannya mengikut peraturan hanya di tempat yang dibenarkan. Bukan semua tempat boleh melakukan *authorized left turn* ini, bukan semua tempat hanya di tempat yang *authorized*. Selain itu MIROS turut membangunkan satu garis panduan untuk diguna pakai oleh pihak berkuasa jalan dalam proses penetapan, penentuan persimpangan jalan yang sesuai. Jadi bukan semua tempat yang kita bagi tetapi kita kena ada perundangan untuk membenarkannya supaya mereka tidak akan dikenakan tindakan.

Pelarasan. Yang Berhormat Kepong berkata tidak ada penyelarasan. Sebenarnya untuk Yang Berhormat sememangnya telah wujud penyelarasan di antara agensi penguat kuasa, JPJ, PDRM, PBT dan SPAD. Mesyuarat berkala antara agensi-agensi ini memang sentiasa diadakan bagi penyelarasan isu-isu berkaitan dengan penguatkuasaan. Yang Berhormat Kepong ada bangkit mengenai pelan strategik keselamatan jalan raya. Untuk makluman Yang Berhormat memang kita dalam fasa terakhir untuk menyiapkan Pelan Keselamatan Jalan Raya Malaysia 2011-2020. Kita juga dengan input dan maklumat balas daripada *stakeholders* dan pelan ini dijangka akan siap dalam masa terdekat iaitu tahun 2012 merangkumi lima teras utama iaitu pengurusan keselamatan jalan raya, penggunaan jalan raya

yang lebih selamat, kenderaan yang lebih selamat, jalan raya yang lebih selamat dan *post crash management*.

Jadi seperti mana saya ingin nyatakan di sini bahawa segala usaha-usaha intervensi yang telah dilakukan selama ini memang ada hasil dia. Memang ada hasil bukan tidak ada hasil. Oleh sebab itu kita kena buat pelbagai *multiple intervention* untuk membolehkan kita dapat hasil yang lebih tinggi, supaya lebih ramai orang yang kita akan – kedudukan kita dalam ranking dunia akan lebih baik. Sekarang kita 46 daripada 172 negara *46 out of 172 countries*. Akan tetapi sebenarnya ia berkait rapat dengan negara kita yang mempunyai banyak kenderaan yang begitu pesat.

Kalau kita banding dengan negara jiran kita sendiri pun misalnya Thailand yang mempunyai kenderaan berdaftar lebih kurang 25 juta tidak begitu jauh daripada Malaysia. Akan tetapi kemalangan dia tidak kurang 12,000 kematianlah. Malaysia 6,877 *so we are actually* bukanlah kata baik tetapi boleh ditambah baik lagi dan kita harus berusaha ke arah itu. Kita tengok semenjak setiap 10,000 kenderaan berdaftar kita telah nampak penurunan daripada 5.17% kepada yang terkini bagi 2011 ialah 3.21%. Jadi ada peningkatan. Intervensi-intervensi yang telah kita lakukan telah pun membuahkan hasil.

Berkaitan dengan Yang Berhormat ada mengatakan tentang penyelewengan di Puspakom. Kolaborasi bersama pihak SPRM telah diadakan dengan pewujudan memorandum persefahaman bagi mengekang dan mengatasi masalah penyelewengan penguatkuasaan dalaman PUSPAKOM yang *transparent* dan tiada toleransi dalam tindakan. Pihak pengurusan terdapat pegawai serta staf PUSPAKOM yang telah pun didapati bersalah dalam kes rasuah iaitu kes-kes integriti dan ini terbukti dengan langkah-langkah secara – Serta inisiatif pencegahan di PUSPAKOM iaitu dengan mewujudkan *whistle blower*, kedua program kesedaran, ketiga pemantauan ke atas staf, keempat penambahbaikan sistem dan mesin, kelima staf *certification of competency* dan keenam *equipment calibration* atau *independent* bersama dengan SIRIM. Pihak Puspakom juga ada letakkan KPI *compliance* dan penguatkuasaan bersama jabatan-jabatan yang lain.

Yang Berhormat Kepong juga ada menyatakan tentang masalah yang sama. Untuk makluman Yang Berhormat telah berlaku penamatan perkhidmatan atas sebab melanggar SOP atau disyaki terlibat dalam rasuah. Pada tahun 2011 tiga orang, 2012 14 orang dan kesemua tindakan ini adalah tindakan dalaman yang juga mendapat kolaborasi dengan MACC. Usaha di atas adalah untuk pertingkatkan nilai-nilai integriti di PUSPAKOM. Oleh itu kalau Yang Berhormat ada berhadapan dengan apa-apa isu ini bolehlah melaporkan kepada pihak-pihak tertentu. Yang Berhormat Kepong ada bangkit tentang basikal elektrik juga tentang kajian kebaikan dan keburukan. Untuk makluman Yang Berhormat penggunaan basikal elektrik menyokong inisiatif juga inisiatif hijau untuk mengurangkan karbon dioksida dalam persekitaran. Aktiviti berbasikal ini dapat mengurangkan kesesakan di jalan raya.

Di samping itu basikal elektrik merupakan satu mod pengangkutan alternatif yang mengikut perkembangan dan kemajuan teknologi. Pihak Institut Keselamatan Jalan Raya telah membuat kajian ke atas penggunaan basikal elektrik dan telah menjalankan konsultasi dengan NGO dan industri. Pihak MIROS juga telah menyediakan garis panduan serta spesifikasi teknikal yang selamat seperti mana yang terjemahkan dalam definisi yang telah dicadangkan.

Yang Berhormat Kepong juga ada bangkit mengenai dengan had berat tanpa muatan bagi kenderaan OKU kepada 3,500 kilogram. Untuk makluman Yang Berhormat kenderaan yang dipandu oleh OKU hendaklah diubahsuai mengikut tahap dan kategori kecacatan ketidakupayaan seorang OKU tersebut. Pengubahsuaian kenderaan ini adalah spesifik pada bahagian stereng, pedal minyak dan brek satu tombol gear. Sehubungan ini faktor berat tanpa muatan kepada 350 gram bukan merupakan faktor utama yang menyumbang kepada peningkatan kadar kemalangan oleh golongan OKU ini. Sebaliknya pindaan seksyen ini akan lebih menguntungkan mereka dan memberi banyak kebaikan kepada golongan OKU.

**Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]:** *[Bangun]*

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]:** Yang Berhormat Kepong bangun Yang Berhormat.

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Ya, sila.

**Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]:** Tuan Yang di-Pertua sebenarnya saya banyak soalan tetapi kerana masa suntuk cuma itu sahaja. Tuan Yang di-Pertua yang pentingnya saya tidak nampak di mana-mana biasanya kita tidak nampak lorong untuk basikal, lorong untuk kenderaan OKU. Inilah masalah yang membimbangkan. Kalau dia motosikal elektrik boleh jalan sampai 24 kilometer sejam itu macam mana dengan kenderaan biasa? Kenderaan biasa 60, 70 atau lebih. Saya berharap tidak akan lebih daripada itu di dalam bandar. Macam mana itu akan wujudkan kesesakan dan sebagainya? Termasuklah tambahan bilangan kemalangan. Tidak ada, tidak ada langsung lorong untuk basikal, lorong untuk kenderaan OKU.

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Yang Berhormat memang kita juga mengambil perhatian terhadap isu ini. Mungkin pihak *road designer* dalam Kementerian Kerja Raya boleh mempertimbangkan dan kerajaan boleh memperuntukkan bagi maksud ini. Ini kerana ini juga yang saya nyatakan di sini bahawa penggunaan bagi basikal elektrik ini adalah berguna bagi di luar bandarlah.

Di dalam bandar ini bukan saya kata tidak boleh guna, boleh guna tetapi ada tempat-tempat tertentu yang mungkin tidak sesuai. Akan tetapi dalam masa yang sama kita juga harus memikirkan ke arah itu. Saya bersetuju bahawa bukan sahaja lorong basikal yang harus diwujudkan tetapi juga lorong motosikal yang patut diwujudkan. Memang ada sudah saya tidak tahu berapa kilometer yang sudah wujud di negara kita lorong motosikal sudah ada memang tetapi tidak mencukupi. Ini memerlukan komitmen dan peruntukan.

Yang Berhormat Kepong juga ada bangkit berkaitan dengan ini spesifiklah kes bas sekolah WBF1286 ya Yang Berhormat Kepong Bukit Maluri ya. Kenderaan ini hadir bagi pemeriksaan berkala.

■1800

Pemeriksaan dijalankan berdasarkan SOP yang telah ditetapkan dan kenderaan ini telah gagal pemeriksaan brek berdasarkan standard pemeriksaan yang telah ditetapkan oleh JPJ. Pada pemeriksaan ulangan, pemeriksaan bagi kali ketiga, penjelasan yang lebih *detail* termasuk penjelasan pada peralatan sistem pemeriksaan diberikan kepada pelanggan dan MP Kepong. Oh MP Kepong ada di sanalah. Walau bagaimanapun, berkemungkinan pemilik kenderaan hanya mendengar, *hearsay* dari ejen, *runner*, mungkin ada cara lain untuk lulus pemeriksaan. Ini sebenarnya bukanlah merupakan amalan PUSPAKOM dan ini merupakan pernyataan oleh golongan-golongan tertentu. Mungkin *for purpose of business*. Ini orang yang kreatif untuk mendapatkan perniagaan. Macam-macam orang buat. Akan tetapi pada masa yang sama, yang penting PUSPAKOM memang sentiasa memantau tentang perkara ini.

Berkaitan dengan Yang Berhormat Kepong bangkitkan insurans *Malaysian Motor Insurance Pool* (MMIP) yang *pool insurance* itu. Ini adalah insurans *of the last resort* bagi orang yang tidak mampu. Jadi perkhidmatan MMIP di PUSPAKOM ini adalah di cawangan-cawangan tertentu sahaja. Ia adalah untuk memenuhi permintaan orang awam supaya diadakan *one stop centre* di mana pemegang polisi tidak perlu berulang-alik ke agensi insurans dan PUSPAKOM. *It is just a service. Just an additional service.*

Yang Berhormat Kinabatangan ada bangkitkan mengenai monopoli PUSPAKOM. Untuk makluman Yang Berhormat, sebenarnya ini bukanlah semua apa yang diperiksa oleh PUSPAKOM adalah di bawah Akta Pengangkutan Jalan 1997 dan semua yuran pemeriksaan juga adalah dikawal oleh kerajaan dan PUSPAKOM hanya memeriksa kenderaan komersial yang berjumlah kurang daripada satu juta dari cuma keseluruhan sebanyak hampir 20 juta buah kenderaan, manakala PUSPAKOM sebenarnya mempunyai kapasiti yang lebih daripada itu. Jadi tugas mereka hanya untuk memeriksa kenderaan perdagangan dan juga kenderaan perkhidmatan awam.

Yang Berhormat Kinabatangan juga ada bangkit bila belajar menggunakan kenderaan bersaiz kecil seperti Kancil dan Viva, Yang Berhormat, untuk makluman Yang Berhormat, kaedah pemanduan kenderaan bagi kategori kenderaan persendirian adalah sama. Ini kerana segala ciri-ciri dan teknikal serta ketinggian kenderaan, sistem transmisi dan sistem stereng adalah hampir sama. Selain itu juga teknologi automotif yang sentiasa berkembang telah memudahkan lagi pemandu-pemandu baru untuk memandu kenderaan yang bersaiz besar dan saiz kereta semasa belajar memandu.

Yang Berhormat Kinabatangan dan Yang Berhormat Pasir Mas ada membangkitkan berkaitan dengan MRT di BB Plaza. Untuk makluman Yang Berhormat, isu ini adalah berkait dengan isu daripada Kementerian Kewangan dan apa yang saya diberitahu di sini bahawa

untuk makluman Yang Berhormat, stesen *MRT Corporation* yang ingin dibina di Bukit Bintang adalah berada di bawah Jalan Bukit Bintang (*underground*) dan di kaki lima hadapan bangunan Bukit Bintang Plaza. Pembinaan stesen ini tidak menyebabkan Bukit Bintang Plaza dirobohkan dan lokasi stesen akan membolehkan stesen di integrasi dengan Bukit Bintang Plaza. Soal sama ada Bukit Bintang Plaza akan merobohkan, itu adalah keputusan pemilik Bukit Bintang Plaza sendiri.

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]:** Yang Berhormat, panjang lagi, Yang Berhormat?

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Sikit lagi. Sikit lagi, Tuan Yang di-Pertua. Yang Berhormat Balik Pulau masih ada lagi? Tidak ada. Yang Berhormat Kota Belud mencadangkan supaya lesen memandu diberi terjemahan. Untuk makluman Yang Berhormat, di bawah *United Convention on Road and Motor Traffic 1959 and 1968*, lesen memandu Malaysia adalah diiktiraf dan boleh diguna pakai di mana-mana negara yang menjadi ahli kepada konvensyen tersebut.

Berhubung dengan bahasa yang digunakan dalam sesuatu lesen, ia adalah tertakluk kepada sesebuah negara sama ada untuk menggunakan bahasa Inggeris atau bahasa negara itu sendiri. Ini adalah kerana tiada penetapan bahasa diwajibkan dalam sesebuah lesen bagi memudahkan penggunaan lesen Malaysia di luar negara. Pemandu boleh mendapatkan terjemahan di JPJ. Walau bagaimanapun, kerajaan akan mengambil maklum dan perhatian berhubung dengan perkara ini dan akan mengkaji cadangan ini dengan lebih teliti.

Yang Berhormat Hulu Terengganu ada membangkitkan berkaitan dengan jualan nombor oleh pihak tertentu. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, prosedur semasa tidak membenarkan jualan nombor pendaftaran. Semua nombor yang di bida hendaklah didaftar atas nama pembida yang berjaya. Jika pihak-pihak tertentu yang telah memenangi bidaan dan mendaftarkan nombor tersebut di atas kenderaan kemudian menjual kenderaan tersebut kepada pihak yang lain, ia adalah tidak bercanggah dengan peraturan. Walau bagaimanapun, bagi mengelakkan pembelian secara pukal seperti yang dikatakan oleh Yang Berhormat, kerajaan telah memutuskan supaya seorang pembida hanya dibenarkan untuk membida maksimum tiga nombor pendaftaran sahaja dalam setahun.

Jadi saya fikir itu sahaja. Ada beberapa yang saya tidak jawab dalam perbahasan ini saya akan jawab secara bertulis. Saya mengucapkan banyak-banyak terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah menyertai perbahasan ini dan saya percaya input-input yang telah diberikan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat akan kita ambil perhatian dan akan dapat membantu kita untuk meningkatkan kecekapan penyampaian perkhidmatan kepada rakyat. Terima kasih.

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]:** Terima kasih Yang Berhormat. Ahli-ahli Yang Berhormat, sekarang saya kemukakan masalah kepada Majlis bagi diputuskan.

Masalahnya ialah bahawa rang undang-undang ini dibacakan kali yang kedua sekarang.

*[Masalah dikemuka bagi diputuskan; dan disetujukan]*

*[Rang undang-undang dibacakan kali yang kedua dan diserahkan kepada Dewan sebagai Jawatankuasa]*

*[Majlis bersidang dalam Jawatankuasa]*

*[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Ronald Kiandee) **mempengerusikan Jawatankuasa**]*

*[Fasal-fasal dikemukakan kepada Jawatankuasa]*

### **Fasal-fasal 1 hingga 22 –**

**Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]:** Yang Berhormat Batu Gajah, Yang Berhormat Kota Melaka dan selepas itu Yang Berhormat Menteri menjawab.

**6.07 ptg.**

**Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]:** Terima kasih Tuan Pengerusi. Yang Berhormat, saya telah membaca rang undang-undang ini berserta dengan akta ibunya dan didapati telah – saya percaya ramai Ahli telah bangkitkan. Rang undang-undang ini nampaknya lebih menjurus untuk mengenakan hukuman denda minimum di mana saya dapati daripada 9 fasal dan sub fasal adalah merangkumi untuk mengenakan denda minimum sebanyak RM300 dan ada di antaranya lebih kurang empat kesalahan adalah menambah denda maksimumnya, Tuan Pengerusi.

Akan tetapi saya duduk sepanjang dari mulanya. Saya tidak lari, tidak keluar mendengar jawapan Yang Berhormat Timbalan Menteri. Jawapan Yang Berhormat Timbalan Menteri masih gagal meyakinkan mengapakah di dalam rang undang-undang ini, kementerian mengambil keputusan untuk meminda dan mengenakan denda minimum tersebut. Saya bagi contoh Tuan Pengerusi, di mana di bawah fasal 4, iaitu subseksyen 14(4) – memperagakan nombor pendaftaran. Sebelum ini tiada minimum. Di bawah rang undang-undang ini ia mengenakan kalau sesiapa tidak memperagakan nombor pendaftarannya mengikut kaedah, dia ada *font* tertentu, jarak tertentu kalau Tuan Pengerusi meneliti dan buat sedikit *research*. Nombor kenderaan ada *font* tertentu dan jarak tertentu bagaimana ia patut diatur. Kalau mana-mana yang gagal memperagakan atau *display* dengan izin nombor pendaftarannya mengikut kaedah tersebut, di bawah rang undang-undang ini sekarang mengenakan minimum sebanyak RM300 dan maksimumnya adalah RM3,000.

Sebelum ini adalah tidak melebihi RM3,000. Akan tetapi rang undang-undang ini hanya untuk *display* sahaja nombor pendaftaran. Mewajibkan minimum RM300. Apa niatnya, apa tujuannya? Ini hanya untuk *display* nombor kenderaan. Saya percaya kalau Yang Berhormat sekarang pantau kenderaan, pergi jalan, boleh nampak banyak kenderaan, nombor *display*nya adalah tidak mematuhi kaedahnya. Akan tetapi persoalannya mengapa pemilik ini sahaja yang dikenakan dan mengapa mahu minimum ini?

## ■1810

Bagaimana dengan *workshop-workshop* yang membekalkan perkhidmatan yang tidak mematuhi kaedah-kaedah yang diperuntukkan oleh JPJ? *Display of* nombor pendaftaran tidak akan menimbulkan kecederaan kepada mana-mana pihak. Apa niat untuk mengenakan minimum ini? Itu perkara satu.

Perkara dua, Yang Berhormat ada kata dengan AES ini ia boleh menjalankan tangkapan 24 jam. Menimbulkan persepsi seseorang pemandu akan ditangkap. Akan tetapi Yang Berhormat boleh beritahu, PDRM yang telah melaksanakan cara yang sama, kamera yang dipasang, apakah bandingan dengan PDRM? Yang Berhormat ada buat kajian tidak? Apakah ada penurunan kemalangan yang mereka menggunakan pendekatan yang sama juga?

Akan tetapi Tuan Pengerusi, dalam rang undang-undang ini, had laju ya, saya bukan menyokong pelanggaran trafik tetapi saya ingin mengetahui motif sebenarnya yang saya rasa lebih untuk memberi keuntungan kepada syarikat yang melaksanakan AES. Kelajuan, di bawah fasal ini Tuan Pengerusi, saya bacakannya, sebelum ini bagi kelajuan had laju adalah tidak melebihi RM1,000 di bawah seksyen 40. Fasal 10, ia memperuntukkan minimum RM300 dan maksimum RM2,000. Yang Berhormat, boleh kata pergi ke mahkamah, nanti saya akan sentuh kes itu.

Akan tetapi kita tengok PDRM, kita tengok ada notis-notis yang diterima di mana ia adalah memandu melebihi had laju, ditangkap melalui kamera, dihantar kepada pemilik, berapa ramai yang tidak bayar? Ramai sehingga tunggu diskaun. Jadi Yang Berhormat kata dengan ada pemasangan kamera ini ia akan menimbulkan persepsi akan ditangkap, mereka akan jadi *deterrent*. Akan tetapi Yang Berhormat, bagi pembuktian bandingkan dengan, kalau ada kajian dibuat yang telah dilaksanakan oleh PDRM, apakah ia berjaya menjadi satu *deterrent*?

Dalam rang undang-undang ini, Tuan Pengerusi harap sabar dengan saya ya, sebab ia membuat tuntutan minimum RM300 kalau pergi ke mahkamah. Kalau boleh kompaun oleh Ketua Pengarah, tidak melebihi RM300 tetapi kalau mereka tidak puas hati, mereka tidak ada ruangan lagi untuk pergi Mahkamah agar didenda dengan lebih rendah sebab rang undang-undang ini memperuntukkan RM300 minimum. Yang Berhormat masih tidak jawab, banyak ahli telah bangkitkan mengapa sedemikian. Mengapa tidak mahu budi bicara kepada mahkamah dalam aspek ini?

Tuan Pengerusi, saya risau dengan minimum-minimum ini lebih banyak tunggakan dan apabila ada tunggakan di mana pemilik menerima saman ini enggan membayar, ini menggagalkan pelaksanaan untuk mencegah jenayah. Sebab kita banyak, Tuan Pengerusi tengok baca laporan apabila kejadian bas di mana ada kemalangan berlaku, kita ada baca, oh, pemandu ini atau bas ini pernah menerima banyak saman malah ada *warrant arrest* telah dikeluarkan tetapi masih memandu. Jadi kalau mereka tidak mampu membayar dengan minimum yang telah diperuntukkan dalam rang undang-undang ini, ia sebenarnya tidak membantu untuk pencegahan kemalangan ini.

Tuan Pengerusi, kita masih ingat pada bulan April tahun 2010 apabila rang undang-undang DR.15/2010 dibentangkan untuk meminda Akta Pengangkutan Jalan, wah, riuh-rendah Dewan ini dari Barisan Nasional di mana ia telah mencadangkan di bawah seksyen 120 untuk memperuntukkan Ketua Pengarah boleh mengenakan kompaun tidak melebihi RM1,000, yang sedia ada adalah tidak melebihi RM300. Diperuntukkan dicadangkan tidak melebihi RM1,000.00. Wah, riuh-rendah bising Dewan ini.

Selepas itu rang undang-undang ditarik balik sebab *by-election* di Hulu Selangor. Sekarang *by-election* sudah lepas, tidak ada, rang undang-undang ini mengenakan minimum RM300. Apa tujuannya? Akan tetapi dia tidak sentuh, tidak berani sentuh lagi seksyen 120 tetapi memperuntukkan banyak seksyen tadi saya katakan minimum RM300 tersebut. Jadi ini meyakinkan kami dalam aspek ini.

Kemudian mengenai lampu isyarat. Di bawah fasal ini juga memperuntukkan bahawa kalau langgar lampu isyarat Tuan Pengerusi, sebelum ini di bawah seksyen 79 iaitu di bawah fasal 17, langgar lampu isyarat, abai lampu isyarat ia adalah tidak melebihi RM500. Dalam rang undang-undang ini peruntukan minimum RM300 maksimum RM2,000.

Akan tetapi Tuan Pengerusi, dengan mengenakan minimum ini, saya ulangi, ada banyak kes ya Tuan Pengerusi apabila seseorang sampai ke lampu isyarat, tiba-tiba dia tukar menjadi kuning, mereka tidak tahu untuk berhenti atau terus sebab ada kereta di belakang yang laju. Jadi banyak situasi sedemikian. Lebih-lebih lagi Tuan Pengerusi, lampu isyarat yang tidak ada nombor, tidak ada nombor pengiraannya selepas saat tersebut ia akan bertukar menjadi merah. Tidak ada pengiraan pun di lampu tersebut. Jadi pemandu di depan itu kalau tiba-tiba menjadi kuning, hendak berhenti atau terus, sebab belakang ada kenderaan. Kalau dengan mengenakan minimum ini, saya rasa akan timbul banyak masalah kepada pemandu.

**Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]:** Ya, habiskan Yang Berhormat .

**Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]:** Tuan Pengerusi, jadi mungkin Yang Berhormat boleh pertimbangkan, pasangkan lebih lampu isyarat yang mempunyai pengiraan masa sebelum warna lampu isyarat itu bertukar.

Akhirnya Tuan Pengerusi, saya menjurus kepada fasal demi fasal di mana ia memperuntukkan notis gambar yang kesahihan yang telah dirakamkan melalui kamera ia perlu dihantar – sebelum ini adalah serta-merta di bawah fasal 11, seksyen 53A. Di dalam rang undang-undang ini, dicadangkan dipinda untuk menjadi seberapa segera. Mengapa sedemikian? Mengapa membenarkan ruangan yang lebih besar kepada JPJ atau syarikat yang melaksanakan AES ini masa untuk melaksanakan kerja ini?

**Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]:** Terima kasih Yang Berhormat.

**Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]:** Akhirnya saya hendak tahu sasaran selepas pelaksanaan AES ini, Yang Berhormat ada buat kajian dia akan mencapai tujuan niatnya kemalangan berapa peratus dan dengan perjanjian dengan syarikat-syarikat yang menjalankan AES ini, apakah ada *exit clause* kalau orang ramai membantah dengan pelaksanaan AES ini,

apakah kerajaan boleh keluar daripada perjanjian tersebut tanpa perlu timbul selepas itu isu pampasan atau ganti rugi? Sekian sahaja. Terima kasih Tuan Pengerusi.

**Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]:** Ya, Yang Berhormat Kota Melaka.

**6.18 ptg.**

**Tuan Sim Tong Him [Kota Melaka]:** Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya ada dua perkara ingin bangkitkan di dalam peringkat Jawatankuasa.

Tuan Pengerusi dan Yang Berhormat Timbalan Menteri, kita tidak boleh menyoalkan niat kementerian untuk membuat pindaan atau mengenakan akta baru ini. Salah satu sebab kemungkinan Yang Berhormat Timbalan Menteri tidak sebutkan ialah untuk mengurangkan kes-kes dirujuk ke mahkamah atau untuk mengurangkan bebanan mahkamah.

Tadi daripada jawapan Yang Berhormat Timbalan Menteri di Peringkat Dasar, itu saya anggap bahawa Yang Berhormat Timbalan Menteri anggap semua saman atau semua tindakan diambil oleh pihak penguat kuasa JPJ ini semua anggap itu betul kesalahan telah berlaku, tidak menganggap kemungkinan bilangan yang kena tuduh itu memang tuduhan yang salah atau adakah keraguan. Sebab itu anggapkan bahawa ini dia ada satu pendidikan atau untuk kesedaran pengguna jalan raya untuk bukan hanya menghormati nyawa sendiri tetapi juga orang-orang lain yang menggunakan jalan raya. Dengan mematuhi semua undang-undang ini, memang tidak akan takut tentang akta ini.

■1820

Saya ingat Yang Berhormat Timbalan Menteri tidak boleh menafikan bahawa orang awam, jika mereka merasakan satu tindakan diambil terhadap mereka yang mereka tidak boleh terima bahawa pada pandangan mereka, mahkamah ialah yang paling sesuai untuk mereka mendapat keadilan. Kalau anggota-anggota penguat kuasa baik dari polis atau JPJ, jika yang kena tuduh itu tidak puas hati, dia kata pergi ke mahkamah lah, kalau tidak puas hati pergi mahkamah. Jadi sebab itu tadi Yang Berhormat Batu Gajah kata dalam jawapan Menteri tidak jelaskan bagaimana tentang hukuman atau denda yang minimum RM300 ini, yang dibangkitkan oleh ramai Ahli Yang Berhormat. Tidak jawab mengapa *fix* kan minimum ini. Adakah ini adil untuk yang sepatutnya akan buat rayuan di mahkamah ini pun enggan membuat kerana minimum ini.

Adakah kita menetapkan minimum ini sudah menjejaskan tuntutan keadilan untuk orang yang tidak salah seperti selalu Cina katakan [*Bercakap dalam bahasa Cina*] iaitu penguat kuasa, kita tidak boleh layan dia, mereka ada dua mulut, cakap lebih pandai dari yang kena tuduh. Perkataan '*quan*' iaitu penguat kuasa atau katakan pegawai, dalam bahasa Cina dua mulut iaitu apa yang mereka cakap, kita terpaksa terima dan juga katakan, [*Bercakap dalam bahasa Cina*] iaitu kita kena bayarlah, apa boleh buat. Sungguhpun saya tidak salah tetapi kerana saya tidak mahu pergi mahkamah, pergi mahkamah minimum pun RM300. Jadi, sebab itu ini sudah menjejaskan saya menuntut keadilan.

Tadi disebut oleh Yang Berhormat Batu Gajah tentang lampu merah. Ada lagi banyak kes seperti tali pinggang. Ada orang yang nampak penguat kuasa, polis atau JPJ, dia takut kena *check* tengok adakah saya pasang tali pinggang? Akan tetapi caranya tarik tali pinggang, anggota penguat kuasa katakan "*tadi kamu nampak polis, baru you ikat.*" Apa dia boleh buat? Kalau dia tidak puas hati, polis katakan pergi ke mahkamah, JPJ pun kata tidak puas hati pergi ke mahkamah. Sekarang dengan ditetapkan minimum ini, saya ingat ramai orang akan merasa inilah satu penindasan, *pressure* untuk pengguna jalan raya. Jadi, sebab itu saya minta satu penjelasan dari Yang Berhormat Timbalan Menteri.

Perkara kedua, dengan kita menetapkan had minimum hukuman untuk kesalahan dan juga kita naikkan berapa kesalahan ini, ia punya had maksimum dari 2,000 ke 5,000 atau 2,000 ke 3,000. Saya juga hendak tanya adakah pihak kementerian juga akan buat satu kajian menyeluruh tentang had laju kerana sekarang pasang kamera dengan AES ini tidak boleh lagi dilepaskan, dalam 24 jam semua akan dapat ditangkap dan dikawal. Saya hendak tanya adakah perangkap yang telah diwujudkan selama ini, tiba-tiba dari 110 kilometer *per hour* turun sampai 90km dan selalu kita terperangkap. Tengok saman-saman yang diterima, banyak ada di bahagian jalan itu, di *the side of the road* macam di Simpang Empat ke Ayer Keroh, Melaka. Yang banyak pergi ke Melaka, mereka kena saman kerana selepas Simpang Empat, mereka tidak pasti had lajunya sudah turun dari 110km ke 90km. Adakah kementerian sudah mengambil perhatian?

Saya ingat sudah berapa kali telah dibangkitkan di Dewan ini tentang ini jadi satu perangkap, *trap* untuk pengguna jalan raya terutama dalam lebuhraya. Saya minta dengan katakan sudah buat kajian dan sudah banyak perbincangan di antara semua agensi. Adakah ini semua diambil kira semasa menetapkan atau mencadangkan untuk *fix* kan denda atau hukuman minimum ini? Adakah ini sependapat dengan saya bahawa ini menjejaskan usaha untuk menuntut keadilan atau yang tidak salah atau ada keraguan atau disalah anggap. Adakah ini dapat – *I think* sepatutnya keadilan mesti kepada semua pihak, bukan hanya kepada syarikat-syarikat yang akan dapat keuntungan dengan *introduce system* AES ini. Terima kasih.

**Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]:** Ya.

**6.25 ptg.**

**Datuk Wira Haji Ahmad Hamzah [Jasin]:** Yang Berhormat Timbalan Menteri, saya ringkas sahaja. Saya hendak tanya tentang sistem KEJARA ini, di mana sistem *point* kita gunakan. Setiap kali kita lakukan kesalahan lalu lintas, ia akan ditolak dari *point* kita. Jadi, saya hendak tanya sama ada sistem ini masih relevan lagi dengan adanya akta yang baru ini ataupun apakah cara untuk penambahbaikannya. Terima kasih.

**6.26 ptg.**

**Timbalan Menteri Pengangkutan I [Datuk Abdul Rahim bin Bakri]:** Terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah terlibat dalam perbahasan peringkat

Jawatankuasa. Tuan Pengerusi, saya ingin menjawab soalan ini. Terlebih dahulu saya meminta maaf tadi berkaitan dengan jawapan denda itu, saya tidak sentuh, sebenarnya *over side* lah.

Untuk makluman Yang Berhormat, berkaitan dengan denda minimum RM300 ini sebenarnya adalah bagi denda mahkamah sahaja. Denda mahkamah minimum RM300 kerana bagi kesalahan-kesalahan yang dikompaunkan, maksimumnya adalah RM300. Jadi salah satu daripada masalah yang sering timbul ialah walaupun ianya RM300 tetapi bukan semua maksimum RM300, banyak juga kesalahan-kesalahan yang dianggap sebagai kesalahan yang tidak serius di mana kompaun dikenakan dalam kadar yang agak munasabah iaitu misalnya kesalahan-kesalahan yang aktif atau berkait rapat, yang boleh dikompaunkan iaitu misalnya bagi mereka-mereka yang membayar kompaun dalam jangka masa satu hari hingga empat belas hari, mereka dikenakan RM150.

Bayaran kompaun sekiranya 15 hari, 30 hari sebanyak RM200 dan melebihi 31 hari dan 60 hari, barulah dikenakan RM300. Ini bagi kesalahan-kesalahan yang aktif atau yang berkait rapat dengan tingkah laku negatif pemandu atau kesalahan teknikal pada kenderaan yang boleh menyumbang kepada kemalangan bagi kenderaan yang melebihi 250cc. Selain daripada itu, bagi kategori satu ialah kenderaan yang melebihi 250cc bagi kesalahan yang menyumbang kepada kadar kemalangan kematian yang tinggi, kesalahan yang menyebabkan kesalahan lalu lintas dan kesalahan yang berkait rapat dengan pemanduan teksi di mana ianya dikenakan *fix* RM300.

Jadi apa yang ingin saya nyatakan di sini bahawa sebenarnya semua kesalahan ini boleh dikompaunkan dan dikompaun pula sekiranya *'the more you delay, the more you pay'*. Ini ialah prinsip yang kita pakai. Jadi kalau kita *settle* cepat, maka ia akan lebih murah.

**Tuan Sim Tong Him [Kota Melaka]:** Yang Berhormat Timbalan Menteri, semua kesalahan boleh dikompaunkan termasuk kalau lesen pemandu sudah luput.

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Ya, sama.

**Tuan Sim Tong Him [Kota Melaka]:** Masih boleh dikompaunkan.

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Semua kesalahan boleh dikompaunkan.

**Tuan Sim Tong Him [Kota Melaka]:** Dahulu ada tentang lesen kalau *expiry*, ia katakan kerana *expiry*, insurans tidak *cover* sebab itu mesti pergi ke mahkamah. Adakah sekarang sudah tukar?

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Apa yang saya dimaklumkan oleh pihak JPJ bahawa ianya boleh dikompaunkan, semua kesalahan boleh dikompaunkan.

**Tuan Sim Tong Him [Kota Melaka]:** *Even without license*, pun boleh dikompaunkan?

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Itu yang saya diberitahu, kalau ada perubahan saya beritahu Yang Berhormat nanti. Akan tetapi ini yang saya diberitahu bahawa semua kesalahan boleh dikompaunkan.

Sekiranya seseorang OKS atau orang kena saman itu tidak bersetuju ataupun membantah terhadap kesalahan tersebut dan dia berhasrat untuk membela diri dia di mahkamah barulah perkara ini dibawa ke mahkamah. Disebabkan itu kita menetapkan denda itu RM300, bukan untuk atas apa-apa niat tetapi melainkan untuk supaya jangan senang-senang orang pergi mahkamah. Katakan kita denda, kompaun orang RM300. Tiba-tiba dia pergi mahkamah, mahkamah bagi dia RM100. Ini tidak menjadi satu penyelarasan dan banyak akta dalam Akta Kanun Keseksaan pun memang ada menetapkan kadar-kadar minimum bagi sesuatu kesalahan yang dibawa ke mahkamah.

Jadi, ini bukan satu amalan yang baru tetapi ia juga terpakai kepada banyak kesalahan lain di mana kita membenarkan satu kesalahan itu RM300 hingga RM2,000 contohnya. Sebab kalau dia bawa pergi mahkamah, sudah tentulah dia mempunyai satu keyakinan bahawa dia tidak bersalah. Kalau dia rasa bersalah, dia bayarlah. Bayar awal, murah pula. Kalau dia bayar awal, maka dia bayar murah. Itu sebab kita kena bayar awal. Kalau kita bawa ke mahkamah, ianya akan dibicarakan minimum RM300. Ini terpulanglah kepada budi bicara hakim untuk menjatuhkan sama ada didenda RM300 atau selebihnya. Saya hendak nyatakan di sini banyak kes yang melibatkan ini yang boleh menyebabkan kematian kepada orang lain. Kemalangan yang boleh menyebabkan diri sendiri atau orang lain. Misalnya, kalau orang yang memandu tidak ada lesen. Inikan merbahaya. Mungkin dia seorang pemandu yang tidak kompeten. Apabila dia itu pemandu yang tidak kompeten, dia memandu di jalan raya bukan sahaja dia boleh menyebabkan kemalangan kepada diri dia sebab dia tidak kompeten tetapi dia juga boleh menyebabkan kematian kepada orang lain. Jadi, ini adalah merupakan satu masalah yang kita harus tangani.

Yang Berhormat Batu Gajah juga ada bangkit tadi mengenai peragaan. Mengapa denda minimum RM300 dikenakan bagi kesalahan tidak memperagakan nombor pendaftaran. Untuk makluman Yang Berhormat, sebenarnya denda minimum RM300 dikenakan memandangkan terdapat banyak kes nombor pendaftaran palsu yang dilaporkan pada masa kini bagi tujuan-tujuan jenayah. Itu sebabnya kita. *This is quite severe*. Memanglah tidak boleh menyebabkan kematian tetapi boleh menyebabkan penipuan dan juga perompak-perompak yang menggunakan kenderaan-kenderaan palsu. Kita memandang serius tentang perkara ini dan tindakan mengenakan denda minimum ini diharap akan dapat membantu masalah ini.

Yang kedua ialah Yang Berhormat Batu Gajah ada juga membangkitkan tentang isu serta-merta digantikan dengan seberapa segera yang munasabah praktik. Untuk makluman Yang Berhormat, pindaan ini dibuat memandangkan saman atau notis yang dikeluarkan di bawah seksyen ini tidak diserahkan secara insitu iaitu diserahkan serta-merta dan ditandatangani oleh OKS seperti saman *sign* yang kita kena saman dan disuruh *sign*. Itu tidak sama. Notis atau saman ini diserahkan secara pos berdaftar dan bagi maksud itu perkataan serta-merta harus dipinda kepada seberapa segera yang munasabah praktik. Yang Berhormat juga mengatakan semua saman dianggap betul tapi tidak adil bagi pihak yang tidak bersalah.

Untuk makluman Yang Berhormat, saman akan dikeluarkan kepada pemilik kenderaan yang ada dalam pangkalan data JPJ. Jika pemilik itu bukanlah pemandu kenderaan, maka pada ketika itu beliau boleh memaklumkan kepada JPJ dan mengemukakan nama pemandu menurut Akta 333. Imej yang dirakamkan adalah bukti *prima facie* yang boleh diterima di mahkamah. Walau bagaimanapun, perkara ini boleh dirujuk kepada pejabat JPJ untuk disemak.

**Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]:** Minta penjelasan Yang Berhormat Timbalan Menteri. Terima kasih jawapan Yang Berhormat Timbalan Menteri. Saya ingin bawa balik Yang Berhormat kepada perkara yang saya bangkitkan tadi berkenaan denda minimum yang dikenakan ini. Yang Berhormat kata agar yang menerima saman itu jangan pergi ke mahkamah agar mereka boleh membayar kompaun tersebut tapi saya rasa itu tidak wajarlah. Sebab saya rasa mahkamah adalah ruangan di mana satu pilihan kepada mereka untuk membuat rayuan. Kalau ketua pengarah, pegawai penguat kuasa yang mengeluarkan kompaun tersebut mereka tidak bersetuju dengan denda tinggi, mereka boleh pergi ke mahkamah untuk membuat rayuan, memberikan faktor-faktor mitigasi (*mitigation factor*) untuk memohon denda yang lebih rendah.

Jadi Yang Berhormat, nampaknya tujuan lebih menjurus untuk menghalang satu lapisan rakyat kepada mereka yang menerima denda ini. Saya sangat risau dengan menutup ruangan rayuan ini lebih ramai yang enggan pergi menjelaskan saman dan tunggakan-tunggakan saman akan lebih banyak. Sebab kompaun RM300, pergi mahkamah juga RM300. Lagi baik saya tidak payah pergi mahkamah, tidak payah bayar. Akan tetapi kalau mereka terima saman, mereka tidak puas hati dengan kompaun, mereka boleh pergi mahkamah dengan harapan boleh lebih rendah.

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]:** Yang Berhormat, ringkaskan pertanyaan Yang Berhormat.

**Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]:** Ya, ya. Perkara kedua ialah minimum untuk memperagakan nombor pendaftaran. Saya setuju kalau untuk nombor-nombor plat palsu tetapi ada yang ia juga merangkumi definisi ini bahawa seksyen 14(4) juga merangkumi untuk di mana nombor plat, *font*, jaraknya juga tidak menepati kaedah yang diperuntukkan. Ia juga merangkumi bawah ini dan mereka boleh didenda RM300 kalau pergi mahkamah.

Dari serta-merta ke seberapa segera. Saya rasa harus ditetapkan satu tempoh. Jangan pihak JPJ atau syarikat mengambil masa untuk menyerahkan notis tersebut. Dahulu ramai yang sangat bising apabila mereka menerima notis dari PDRM selepas setahun kemudian. Jadi, seberapa segera telah memberi ruangan. Jadi, adalah lebih baik bagi satu tempoh. Saya rasa itu sahaja, pohon penjelasan.

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Yang Berhormat, berkaitan dengan seberapa segera yang munasabah itu kita akan mengambil maklum pandangan Yang Berhormat dan kita akan mungkin mengambil tindakan dari segi pentadbiran dengan perkara itu.

Berkaitan dengan denda itu, seperti mana saya katakan tadi bahawa tujuan denda ini adalah untuk mendidik orang ramai untuk meningkatkan *perception of being caught*. Itulah maksudnya. Tidak ada lain. Kalau orang tidak melanggar undang-undang, dia tidak ada masalah. Kenapa kita tidak berfikir positif bahawa kita tidak perlu melanggar undang-undang dan rakyat kita boleh berdisiplin seperti mana di negara-negara maju. Kalau kita tengok kemalangan di negara-negara maju memang jauh lebih rendah kerana mereka itu mempunyai kesedaran yang tinggi terhadap peraturan-peraturan dan juga disiplin di jalan raya. Itulah sebabnya kita mahu mengurangkan kemalangan maut kerana kita sedar bahawa kemalangan maut ini adalah merupakan satu tragedi. Di negara kita hari ini setiap tahun kita kehilangan *cost social* sahaja RM9 bilion. RM9 bilion satu jumlah yang begitu besar. Oleh sebab itu kita menganggap bahawa dengan cara begini kita berharap akan dapat meningkatkan *perception of being caught* di kalangan pemandu-pemandu kita.

**Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]:** Minta penjelasan akhir Yang Berhormat Timbalan Menteri. Sama ada kementerian ada membuat satu keputusan untuk mengkaji pencapaian pelaksanaan AES selepas ia dilaksanakan. Tetapkan tempoh kalau selepas tiga bulan, apakah akan ada penurunan kemalangan atau tidak selepas pelaksanaan. Kalau tiada, apakah tindakan susulan akan diambil oleh kerajaan. Mungkin ini boleh membuktikan bahawa pelaksanaan AES ini tidak akan menimbulkan kerisauan persepsi akan ditangkap ini dan mereka akan mematuhi undang-undang trafik ini. Boleh bangkitkan sama ada buat satu keputusan sedemikian. Terima kasih.

■1840

**Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]:** Sila Yang Berhormat. Kalau sudah kaji bagi tahu buat kajian, kalau tidak bagi tahu tidak ada kajian. Itu sahaja Yang Berhormat. Itu soalan dia. Ulasan panjang itu tidak relevan sebenarnya.

**Datuk Abdul Rahim bin Bakri:** Tuan Pengerusi, perkara ini akan kita pertimbangkan cadangan Yang Berhormat itu. Cuma saya hendak katakan di sini bahawa kemalangan ini berlaku pelbagai punca. Apa yang kita boleh gunakan melalui AES ini setakat ini bagi orang yang memandu melebihi had laju ataupun *beat the traffic light* ataupun melanggar *traffic light*. Kita lihat apa yang saya sudah nyatakan tadi statistik yang saya nyatakan tadi sebelum ini yang saya telah sebutkan memang daripada intervensi-intervensi yang telah kita buat, pelbagai intervensi, *multiple intervention*, memang ada penurunan.

Bagi kes AES ini kita akan bincangkan di peringkat ini untuk melihat. Walau bagaimanapun, saya percaya bahawa apabila *perception of being caught* ini meningkat. Mengikut MIROS sekarang *perception of being caught* di dalam negara kita baru 25% sehingga 40%. Oleh sebab itu kepatuhan itu masih kurang. Akan tetapi kalau kita dapat meningkatkan sehingga 80% hingga 90%, saya percaya ia akan menurun dengan banyak lagi.

Yang Berhormat Kota Melaka ada membangkitkan tentang tanda had laju berubah dari lokasi ke lokasi menjadi *trap* apabila sedar akan perubahan ini. Pemasangan papan tanda had

laju adalah bidang kuasa Kementerian Kerja Raya dan perkara ini akan dibawa ke kementerian berkenaan untuk dilaksanakan.

Yang Berhormat Batu Gajah juga ada bangkit *exit clause* jika ada bantahan. Kerajaan boleh tidak meneruskan perjanjian ini jika kerajaan berpandangan *expropriation* perlu atas kepentingan nasional, kepentingan awam, polisi awam, polisi kerajaan atau keselamatan nasional. Ini akan menyebabkan kerajaan terpaksa membayar pampasan kepada syarikat berdasarkan kepada bayaran tertunggak yang belum dijelaskan dalam tempoh sebelum perjanjian.

Yang Berhormat Batu Gajah bangkit juga tentang keberkesanan untuk menggalakkan pesalah membayar saman. Sekiranya pesalah-pesalah gagal membayar kompaun atau denda dikenakan oleh mahkamah akan menyebabkan pesalah disenaraihitamkan dan mereka tidak dapat memperbaharui lesen. Yang Berhormat Batu Gajah menghalang orang membawa kes ke mahkamah untuk membayar kompaun maksimum RM300. Jika orang yang disaman berpendapat beliau berada di pihak yang benar, boleh membawa kes mahkamah dan jika mahkamah mendapati tidak ada kesalahan trafik yang dilakukan, maka tidak ada kesalahan dan tidak akan dikenakan denda oleh pihak mahkamah.

Yang Berhormat Kota Melaka juga bangkit tentang had laju yang sekarang ini 110 dan di tempat-tempat lain mungkin 70, 80. Perkara ini akan melibatkan banyak pihak khususnya pihak Kementerian Kerja Raya dan kita akan membuat kajian dari semasa ke semasa. Kita akan mengambil maklum rungutan-rungutan rakyat terhadap masalah ini.

Saya fikir apa juga tindakan yang diambil oleh kerajaan khususnya bagi mendenda dan sebagainya ianya bertujuan adalah bagi tujuan pendidikan ataupun *deterrent*. Ia tidak bermaksud untuk perkara-perkara lain kerana kalau kita tidak membuat undang-undang yang begitu, dapat memberikan pengajaran saya percaya ianya akan menyebabkan negara kita berhadapan dengan masalah dan tugas kerajaan, sebagai kerajaan yang bertanggungjawab dan kerajaan kita adalah kerajaan yang bertanggungjawab untuk memastikan keselamatan rakyat sentiasa dilindungi dan apa yang kita lakukan pada hari ini perbincangan yang begitu lebar dan penjelasan yang kita telah berikan ialah tidak ada lain melainkan bertujuan untuk melindungi kepentingan rakyat di negara ini. Itu sahaja Tuan Pengerusi, terima kasih.

**[Fasal-fasal 1 hingga 22 diperintahkan jadi sebahagian daripada rang undang-undang]**

**[Rang Undang-undang dimaklumkan kepada Majlis sekarang]**

**[Majlis Mesyuarat bersidang semula]**

**[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar)**

**mempengerusikan Mesyuarat]**

**[Rang Undang-undang dilaporkan dengan tidak ada pindaan; dibacakan kali yang ketiga dan diluluskan]**

**RANG UNDANG-UNDANG FRANCAIS (PINDAAN) 2012****Bacaan Kali Yang Kedua dan Ketiga****6.47 ptg.**

**Menteri Perdagangan Dalam Negeri, Koperasi dan Kepenggunaan [Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob]:** Tuan Yang di-Pertua, saya memohon mencadangkan iaitu Rang Undang-Undang Francois (Pindaan) 2012 untuk mengadakan peruntukan bagi perkara yang berkaitan dan bersampingan dengannya, dibacakan kali kedua sekarang.

Tuan Yang di-Pertua, ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, seperti mana Ahli-ahli Yang Berhormat sedia maklum, pihak kementerian bercadang untuk memperkenalkan Rang Undang-undang Francois (Pindaan) 2012 yang antara lainnya bertujuan untuk memastikan persaingan yang sihat di dalam pasaran industri francais dan seterusnya menggalakkan perkembangan amalan perdagangan dengan sihat di kalangan penggiat industri francais. Industri francais di negara kita kini berkembang dengan pesatnya dan ini dapat dilihat dalam bilangan francais yang berdaftar dengan pendaftar francais di bawah Kementerian Perdagangan Dalam Negeri, Koperasi dan Kepenggunaan.

Sehingga 22 Jun 2012 sejumlah 615 perniagaan francais telah didaftarkan di bawah Akta Francois 1998 di mana sejumlah 423 atau 69% daripadanya merupakan francaisor tempatan. Manakala 192 atau 31% merupakan perniagaan francais asing. Jumlah ini merupakan peningkatan sebanyak 68% di bandingkan dengan tahun 2008 dengan hanya 366 francais berdaftar. Daripada 615 sistem francais yang berdaftar, sebanyak 5,473 francais telah diwujudkan. Ini juga merupakan peningkatan sebanyak 40% jika dibandingkan dengan hanya 3,891 francais pada tahun 2008.

Pada tahun 2011 industri francais negara telah menyumbang sejumlah RM21.48 bilion iaitu 2.5% kepada Keluaran Dalam Negara Kasar. Adalah jelas bahawa usaha kerajaan dan potensi francais amat tinggi akan menghasilkan pertumbuhan industri francais negara yang lebih pesat dan ini dijangka akan meningkatkan peningkatan bilangan perniagaan francais tempatan serta peningkatan kemasukan francais asing di negara kita. Justeru tindakan diambil bagi menentukan industri francais negara kita berkembang dengan teratur, sihat dan kukuh semua pihak termasuk penggiat francais akan yakin bahawa hak-hak mereka akan dilindungi.

**■1850**

Oleh yang demikian, adalah sesuai dan wajar bahawa Akta Francois 1998 dipinda supaya lebih berkesan dan bersesuaian dengan perubahan dalam dunia dan suasana perniagaan serta bagi meningkatkan perlindungan kepada semua penggiat industri francais. Penambahbaikan kepada peruntukan-peruntukan di bawah Akta Francois 1998 diperlukan untuk menggalakkan persaingan dan amalan perniagaan beretika di dalam perniagaan francais selain memantapkan kaedah pengawal seliaan dan penguatkuasaan amalan perniagaan francais di Malaysia supaya semua penggiat industri francais termasuk yang berminat

menceburi dalam bidang francais di dalam dan luar negara, yakin kepada kebolehan perundangan francais negara untuk melindungi hak dan harta intelek mereka.

Sejak tahun 2007, sejumlah 191 kes aduan telah diterima daripada francais terhadap francaisor yang meliputi pelbagai kesalahan seperti kegagalan francaisor melaksanakan obligasi perdayaan oleh francaisor terhadap francais dengan mengemukakan maklumat yang tidak tepat di dalam dokumen penzahiran atau dengan izin *disclosure document* serta tidak mematuhi terma perjanjian francais.

Pelbagai kesalahan juga didapati dilakukan oleh pihak francaisor seperti perniagaan francais yang tidak berdaftar dengan pendaftar francais tetapi menawarkan pelaburan dalam perniagaan mereka secara sistem francais kepada orang awam. Perjanjian francais yang tidak adil, diskriminasi, *fraud* dengan izin, perdayaan dan penipuan dan aduan yang diterima menunjukkan bahawa terdapat kelompangan atau dengan izin *loop hole* dengan izin di dalam Akta Francais 1998 yang perlu dikemas kini bagi memastikan hak dan harta intelek kedua-dua pihak iaitu francaisor dan francais akan dilindungi serta membendung perlakuan atau percubaan untuk menipu.

Justeru, Rang Undang-undang Francais Pindaan 2012 dicadangkan dengan 3 seksyen baru diwujudkan, 22 seksyen dipinda dan 2 seksyen digugurkan bagi memperkukuhkan dan memperkemaskan lagi perundangan sedia ada. Rang Undang-undang Francais (Pindaan) 2012 akan melibatkan tiga perkara baru iaitu kewajipan francais dan perunding francais untuk berdaftar dengan pendaftar francais dan kesalahan bagi mengemukakan diri sebagai francais dengan menyalahgunakan perkataan francais tanpa mendapat kelulusan pendaftar francais.

Tuan Yang di-Pertua serta Ahli-ahli Yang Berhormat, cadangan baru pertama adalah mewujudkan seksyen 6B bagi mewajibkan francais atau pemegang francais berdaftar dengan pendaftar francais dalam tempoh tidak lebih daripada 14 hari setelah mereka menandatangani perjanjian francais dengan francaisor. Cadangan baru kedua melibatkan pindaan di bawah seksyen 14 bagi mewajibkan perunding francais untuk berdaftar dan mendapatkan kebenaran daripada pendaftar.

Cadangan baru ketiga adalah mewujudkan seksyen 37A untuk memperuntukkan kesalahan terhadap pihak yang mengemukakan diri sebagai francais dengan menggunakan perkataan francais tanpa mendapat kelulusan pendaftaran francais. Ini adalah untuk membendung perlakuan atau percubaan untuk menipu dan memperdayakan pihak ketiga.

Peruntukan baru ini juga memperincikan jenis dan kadar penalti bagi kesalahan ditambah dengan penalti bagi korporat yang merupakan denda tidak melebihi RM250,000 bagi kesalahan pertama dan bagi kesalahan kedua dan berikutnya tidak melebihi RM500,000. Bagi penalti terhadap individu, kadar denda ditetapkan tidak melebihi RM100,000 atau tidak melebihi 1 tahun penjara atau kedua-duanya bagi kesalahan pertama dan kesalahan berikutnya RM250,000, tidak lebih daripada RM250,000 denda atau tidak melebihi daripada 3 tahun penjara atau kedua-duanya sekali.

Rang Undang-undang Francais (Pindaan) 2012 juga merangkumi 22 seksyen lain untuk pindaan. Antara pindaan utama ialah seperti di bawah di seksyen 37 di mana seksyen ini ditambah dengan jenis dan kadar penalti serta pemakaian seksyen ini juga untuk kesalahan oleh broker francais atau perunding francais. Pindaan lain termasuk juga pindaan seksyen 39 bagi penalti am dan penalti pelanggaran di bawah seksyen 60.

Seksyen 4 yang berkaitan dengan tafsiran bertujuan untuk mengukuhkan definisi francais bagi memudahkan penguatkuasaan, kesalahan di bawah akta dengan memindahkan elemen ke seksyen lain atau memansuhkan elemen yang kurang jelas untuk mentakrifkan sistem francais.

Pindaan di bawah seksyen 26 dan 27 bertujuan untuk memperluaskan perlindungan kepada francaisor di dalam aspek harta intelek serta larangan kepada francaisi untuk menjalankan perniagaan yang serupa dengan perniagaan francaisor tanpa kebenaran sepanjang tempoh perjanjian francais dalam tempoh dua tahun selepas perjanjian francais ditamatkan.

Pindaan seksyen 31 bertujuan untuk memelihara hak dan kepentingan francaisor dan francaisi di dalam semua hal yang berkaitan dengan penamatan perjanjian francais. Hanya dua seksyen yang dicadangkan digugurkan iaitu seksyen 55 dan seksyen 57.

Tuan Yang di-Pertua serta Ahli Yang Berhormat, pindaan ke atas Akta Francais 1998 ini adalah wajar dilaksanakan bagi memastikan perundangan bagi industri francais negara kukuh, selari dan menepati kehendak semasa di samping mewujudkan situasi yang adil dan saksama kepada semua bagi menambahkan keyakinan usahawan untuk mengamalkan sistem francais sebagai satu langkah berkesan untuk mengembangkan perniagaan mereka dan industri francais negara dapat berkembang lebih pesat lagi.

Oleh itu, sokongan dan kerjasama daripada semua pihak termasuk daripada Ahli-ahli Yang Berhormat di dalam Dewan yang mulia ini adalah amat diharapkan. Tuan Yang di-Pertua saya mohon mencadang.

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]:** Ada yang menyokong?

**Timbalan Menteri Sains, Teknologi dan Inovasi [Datuk Haji Fadillah bin Yusof]:** Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menyokong.

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]:** Ahli-ahli Yang Berhormat, masalah di hadapan Majlis ialah rang undang-undang bernama satu akta untuk meminda Akta Francais 1998 dibacakan kali yang kedua sekarang dan terbuka untuk dibahas.

**Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz [Sri Gading]:** *[Bangun]*

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]:** Yang Berhormat Sri Gading. Yang Berhormat kalau dapat jangan lebih daripada 15 minit Yang Berhormat. Dalam undang-undang ini saya sudah baca. Sila Yang Berhormat.

**6.57 ptg.**

**Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz [Sri Gading]:** Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya bangun untuk menyokong dan ringkas sahaja. Mungkin tidak sampai tiga minit agaknya. Daripada laporan yang dikemukakan oleh 446 syarikat francais yang mendaftar sahaja, industri francais negara telah menyumbang sejumlah RM21.48 bilion iaitu 25% kepada Keluaran Kasar Negara pada tahun 2011. Sumbangan ini dijangka meningkat kepada RM22.5 bilion pada tahun 2012 tahun ini.

Ini sememangnya satu perkembangan yang sangat mengujakan, namun masih banyak ruang dan potensi untuk diterokai. Jika dilihat secara global industri francais di Malaysia masih lagi belum berkembang dengan pesat kalau dibandingkan dengan negara-negara lain. Namun dengan usaha bersama dan dengan perancangan komprehensif, *insya-Allah* jenama-jenama francais Malaysia akan disegani dunia. Ini harapan kita.

Untuk mencapai aspirasi ini, ianya memerlukan satu pembaharuan. Ini pembaharuan yang bertambah nilai, satu perubahan yang komprehensif, inovatif, tersusun dan strategik sebagaimana ini yang saya terdorong untuk menyokong ini, sebagaimana Yang Berhormat Dato' Sri Mohd. Najib bin Tun Haji Abdul Razak, Perdana Menteri, pada hari pertama beliau menjadi Perdana Menteri, pada hari pertama menjadi Perdana Menteri mengatakan, ini hasrat Perdana Menteri bahawa Malaysia mesti bersedia untuk berubah dan kita tiada pilihan selain daripada bergerak ke hadapan dan menjadi negara berpendapatan tinggi dengan pertumbuhan yang mapan dan menyeluruh.

#### ■1900

Lalu lahirnya inisiatif-inisiatif seperti Program Transformasi Kerajaan, Bidang Keberhasilan Utama Nasional dan Bidang Keberhasilan Utama Ekonomi yang merupakan usaha bersepadu yang menyeluruh bagi membina Malaysia yang lebih maju.

Justeru, Pelan Induk Pembangunan Francais Nasional yang baru dilancarkan pada 10 Januari 2012 telah dihasilkan bagi merancang, melaksana, membangun dan mengawal selia pembangunan industri francais di Malaysia bagi tempoh 2012 hingga 2016 untuk menjana industri francais Malaysia yang lebih bertenaga, dinamik dan progresif pada Pelan Induk Pembangunan Francais Nasional merupakan satu kerangka strategi yang komprehensif dengan empat teras utama iaitu untuk meningkatkan daya saing industri francais Malaysia, mentransformasikan perniagaan melalui francais, membangunkan kecekapan modal insan francais dan mengukuhkan ekonomi industri francais yang lebih dinamik.

Empat teras utama ini disokong oleh 36 strategi dan 140 program yakni yang melibatkan usaha sama antara sektor awam, sektor swasta, penggiat industri dan semua kumpulan kepentingan masyarakat Malaysia untuk dilaksanakan dengan berkesan.

Oleh yang demikian, pindaan ini memperkukuhkan francais kita di Malaysia. Tak payahlah nak kita buang masa kerana ini langkah yang baik, yang bijak, yang selaras dengan kehendak Perdana Menteri untuk menambah pendapatan yang tinggi bagi rakyat Malaysia.

Maka kita pendekkanlah cerita Tuan Yang di-Pertua, kita sokong sahaja pindaan ini dan kita luluskan dan dengan segera kita boleh balik kampung sebab dah seminggu tak jumpa anak bini, *insya-Allah* jumpalah kita anak bini. Atas kerana niat baik, usaha baik, marilah kita dengan niat yang baik dan ikhlas menyokong pindaan ini. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]:** Ya, sila Yang Berhormat Wangsa Maju.

#### 7.02 mlm.

**Tuan Wee Choo Keong [Wangsa Maju]:** Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya memang tertariklah dengan ucapan yang indah ini daripada Yang Berhormat Sri Gading. Boleh kata *best* sekali seperti seorang Menteri dah ucapannya. Memang saya setuju juga dengan pindaan-pindaan ini untuk mengawal selia pasaran francais ini.

Akan tetapi, saya khuatir di bawah fasal 4 di mana mengenai dengan pendaftaran francais di mana penaltinya yang dikenakan kepada badan korporat cuma *fine* sahaja, denda sahaja yang tidak melebihi RM500,000. Angka ini nampaknya besar tetapi kalaulah satu francais ini dia hendak menipu satu syarikat ataupun individu, mereka akan ada satu mekanisme yang menipu bukannya satu orang, kemungkinan beratus orang yang terlibat dan lebih daripada RM500,000 dan mereka mampu membayar bayaran denda RM500,000 ini.

Tapi yang pentingnya kalau kita nak mengawal selia dengan ikhlas dalam pasaran francais ini, kita mesti ada satu *jail sentence* yang menghalang mereka berbuat demikian, kesalahan di bawah pindaan-pindaan yang sedia ada ini. Kalau kita lihat kepada fasal 4 ini, kepada individu yang francais ini, dia ada *jail sentence* atau hukuman penjara. *So* saya rasa ini tak selarasilah dengan penalti yang sedia ada ini. *So* saya harap kementerian boleh kaji semula supaya untuk *body corporate* ini yang terlibat dalam kesalahan dalam akta ini, pengarah-pengarahnya, lembaga pengarahnya, ahli pengarahnya perlu juga kena hukuman penjara supaya mereka kena fikir, bukannya mereka kena bayar denda itu sahaja. Ini kerana kalaulah mereka nak menipu rakyat jelata, mereka selepas sudah kutip dana atau wang-wang daripada francais ini semua, mereka akan lari dan tutup syarikat itu. Jadi kalau nak buat denda, nak ambil tindakan apa-apa pun tak guna. Cumanya tindakan *winding up* sahaja, penggulungan syarikat sahaja.

Yang Berhormat Menteri pun tahu. Yang Berhormat Menteri pun seorang peguam juga yang bijaksana dan perlu tahu. Badan korporat ini dia terhad kepada *body corporate* punya saham sahaja, dia tak akan terlibat *liability* kepada lembaga pengarahnya ataupun pemegang saham mereka. *So* jadinya kalaulah kementerian dengan ikhlas nak mengawal selia supaya tiada orang nak menipu ataupun gunakan apa-apa mekanisme ataupun *marketingnya* untuk menipu rakyat mengenai dengan francais ini, saya rasa perlu buat satu pindaan di mana penalti untuk badan korporat ini kita mesti memasuki satu peruntukan baru di mana pengarah mereka,

syarikat ataupun pengarah mereka akan didenda atau hukuman penjara. Ini adalah satu perkara penting.

Yang keduanya, saya nampak ada mengenai dengan pendaftaran dan sebagainya. Saya nak minta satu penjelasan daripada Yang Berhormat Menteri bahawa apakah syarat-syarat yang dikenakan kepada *francaisor* ini sebelum kementerian meluluskan ataupun memberi pendaftaran kepada *francaisor* yang baru? Dalam perkara ini kita tidak nampak apakah peraturannya. Saya tahu mesti ada syarat-syaratnya sebelum mereka diberi pendaftaran.

Satu lagi, saya rasa kementerian juga perlu ada satu peraturan juga dan syaratnya di mana sebelum satu *francaisor* memberi satu pendaftaran oleh kementerian, *francaisor* itu perlu ada satu perniagaan mereka, latar belakang mereka sekurang-kurangnya lima tahun atau sepuluh tahun. Ini untuk mengelakkan mereka yang *fly by night*, dengan izin. Kalau tidak, mereka boleh *start* satu *francais* dengan *advertisement* surat khabar dan orang akan nampak ini memang satu *francais* yang baik. So saya rasa kita perlu ada syarat. Sebelum mereka boleh mendapatkan pendaftaran, mereka mesti ada latar belakangnya di mana mereka telah berniaga sekurang-kurangnya lima tahun atau 10 tahun. Saya rasa 10 tahun lebih tepat dalam perkara ini.

Dengan itu saya menyokong pindaan ini tetapi dengan syarat, saya harap penalti itu tolong dikenakan kepada pengarah-pengarah *body corporate* ini. Kalau tidak, ini tak akan mengawal selia pasaran *francais* ini kerana kebanyakan *francaisor* ini adalah sendirian berhad, bukan individu. Terima kasih.

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]:** Sila Yang Berhormat Jasin.

#### 7.09 mlm.

**Datuk Wira Haji Ahmad Hamzah [Jasin]:** Tuan Yang di-Pertua, saya ringkas sahaja. Yang pertama, saya menyokong rang undang-undang ini bagi memperlengkapkan kekurangan supaya pemain-pemain industri *francaisi* ini sentiasa diberikan perlindungan. Saya terus kepada fasal 3 ini berkenaan dengan isu pendakwaan dan juga perunding *francais*.

#### ■1910

Pada pengalaman saya *francaisor* ini mudah sahaja melepaskan diri jika ada perniagaan-perniagaan yang tidak berjaya kerana mereka mengadakan perjanjian yang berat sebelah yang hanya memihak kepada mereka dan tidak menjaga kepentingan *francaisi*. Contohnya suatu ketika dahulu kita ada perniagaan Sunflower yang telah diusahakan oleh seorang *francaisor* yang berpusat di Pulau Pinang. Dia sebenarnya banyak daripada *francaisi* kita yang mengambil bahagian di seluruh negara lebih kurang 30 cawangan mengalami kerugian yang banyak sekali dan ada di kalangan mereka yang bankrap. Jadi, saya ingin mencadangkan kepada pihak kerajaan kerana dalam transaksi *francais* Sunflower ini PUNB

terlibat. Ini supaya PUNB lebih berhati-hati terutamanya dalam memilih *francaisor-francaisor* yang mempunyai kebolehan dan juga yang mempunyai potensi supaya *peniaga-peniaga* ataupun *francaisi-francaisi* yang lain tidak ditipu.

Seterusnya fasal 3 juga iaitu menyentuh tentang fungsi perunding *francaisi* dan juga *mediation centre* yang bertujuan untuk menangani kemungkinan berlakunya pertelingkahan di antara *francaisor* dan juga *francaisi*. Jadi penubuhan pusat perantara ini adalah sangat-sangat dialu-alukan dan supaya ianya betul-betul berfungsi untuk melindungi semua pihak.

Jadi Tuan Yang di-Pertua, yang terakhirnya saya ingin mencadangkan supaya pihak kerajaan agar lebih berhati-hati terutama semasa kita membuat pendaftaran untuk *francaisor*. Hanya *francaisor* yang benar-benar mempunyai kemampuan dan seharusnya pihak yang bertanggungjawab supaya selain daripada membuat pemantauan bahkan *due diligence* mesti dilakukan supaya tidak berlakunya perkara-perkara yang seperti saya sebut tadi tentang perniagaan *francaisi* Sunflower. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, saya menyokong.

#### 7.12 mlm.

**Menteri Perdagangan Dalam Negeri, Koperasi dan Kepenggunaan [Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob]:** Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya ingin mengambil kesempatan ini untuk mengucapkan setinggi-tinggi terima kasih kepada Yang Berhormat Sri Gading, Yang Berhormat Wangsa Maju dan Yang Berhormat Jasin.

Saya setuju kepada Yang Berhormat Sri Gading. Walaupun perkembangan *francais* di negara kita tidaklah sehebat seperti di Amerika Syarikat dan sebagainya tetapi kalau kita lihat dari segi perkembangannya amat menggalakkan. Dari segi industri *francais* negara kita ini boleh dikatakan sebagai salah satu yang terbaik di rantau ini. Pertamanya, kita merupakan salah satu daripada tiga negara di dunia yang mempunyai Akta *Francais*. Di negara lain tidak ada. Keduanya, *francaisor* dan *francaisi* dibantu oleh kerajaan. Misalnya pihak kerajaan menubuhkan Perbadanan Nasional Berhad atau pun PNS. Tujuannya adalah untuk memberi dana secara khusus kepada perniagaan-perniagaan *francais* sama ada kepada *francaisor* ataupun kepada *francaisi*. Kita juga mempunyai akademik *francais* misalnya di bawah PNS.

Jadi, penglibatan kerajaan ini tidak berlaku di negara-negara lain. Saya pergi ke berapa negara di dunia ini untuk membawa *francaisor* kita di dalam ekspo dan sebagainya. Negara lain tidak ada. Penglibatan kerajaan tidak ada termasuklah dari segi menyumbangkan ataupun mewujudkan dana seperti yang ada pada kerajaan kita. Bagi membantu *francaisi* atau *francaisor* kecil-kecilan yang bertaraf IKS ini kita juga mempunyai program yang dinamakan Program *Francais* Mikro yang mana perniagaan *francais* ini di bawah RM50,000 dan pihak kerajaan memperuntukkan dana khas sebanyak RM8 juta untuk membantu *francaisi-francaisi* mikro ini.

Jadi kita bergerak ke arah yang lebih baik dan kita percaya industri kita akan terus berkembang dan bukan sahaja *francais* ini untuk golongan yang berpendapatan tinggi, yang

mempunyai modal banyak malah yang mempunyai modal yang kecil pun boleh terlibat di dalam industri francais.

**Datuk Ismail Kasim [Arau]:** Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Yang Berhormat Menteri. Saya ringkas sahaja Tuan Yang di-Pertua.

Saya hendak tanya Yang Berhormat Menteri kerana bidang ini merupakan satu industri yang dapat melahirkan usahawan secara cepat, pantas, mudah dan juga usahawan-usahawan ini tidak memerlukan pengalaman dan apatah lagi Yang Berhormat katakan tadi bila kerajaan telah bersedia untuk menyediakan sejumlah dana bagi membantu untuk meningkatkan industri ini di dalam negara kita. Akan tetapi sekarang ini konsep francais kita lihat ada yang menemui kegagalan atas beberapa faktor dan yang lebih serius lagi petanda ini merupakan satu fenomena yang sebenarnya memerlukan pengawasan yang lebih teliti daripada kerajaan terutamanya industri ini tidak mungkin dapat bertahan ketika berlaku kegawatan ekonomi.

Saya ingin bertanya Yang Berhormat, kalau kita lihat bila berlaku kegawatan, beberapa sektor yang melibatkan QSR, aksesori dan yang lain-lain, ini merupakan di antara perkara-perkara yang mudah terjejas kalau sekiranya berlaku kegawatan ekonomi. Jadi sejauh mana, selain daripada francaisor yang mengambil kesempatan untuk menekan francais. Perkara-perkara ini akta telah kita buat tetapi adakah akta ini meliputi dengan perkara-perkara ini dan juga sejauh mana seriusnya kita untuk mengawal supaya industri ini dapat bertahan dalam apa juga keadaan sekali pun. Terima kasih.

**Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob:** Terima kasih Yang Berhormat Arau. Saya kaitkan terus dengan persoalan yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat Wangsa Maju dan Yang Berhormat Jasin tadi. Memang tujuan kita untuk pinda akta ini untuk memperkemas beberapa kelompangan di dalam akta yang lepas. Misalnya dari segi perjanjian. Kalau dahulu dari segi penzahiran dan juga beberapa perjanjian itu, mereka tidak perlu menzahirkan dari segi fi yang patut dikenakan, banyak *hidden fee* dan sebagainya yang mungkin jika timbul masalah, francaisor akan mengambil kesempatan di atas francais dan sebagainya.

Jadi, di dalam syarat-syarat yang akan kita bagi nanti adalah setiap *agreement* yang akan dizahirkan pada francais nanti perlu mendapat kelulusan daripada kita dahulu. Kita mesti *check* dulu *agreement* antara francaisor dengan francais itu. Jadi, tidak mungkin akan wujud penipuan-penipuan selepas itu. Lagipun dari segi peraturan kegagalan peniagaan francais berbanding dengan peniagaan lain sewaktu kegawatan ekonomi dahulu adalah agak rendah. Saya difahamkan lebih kurang 10% kegagalan sahaja. Ini kerana setiap francaisor yang diluluskan, mereka mestilah mendapat kelulusan berdasarkan beberapa syarat. Ini untuk menjawab apa yang ditanya oleh Yang Berhormat Jasin dan juga Yang Berhormat Wangsa Maju yang mengatakan kenapa ada denda sahaja dan tidak ada penjara dan sebagainya.

Ini kerana kita yakin penipuan agak sukar dilakukan kerana sebelum satu-satu francaisor diluluskan lesen mereka, yang pertamanya seperti yang dikatakan oleh Yang Berhormat Wangsa Maju tadi, mereka perlu menghantar rekod perniagaan mereka yang lepas.

Minimum tiga tahun. Mereka tidak boleh buka francais sebelum tiga tahun. Selepas tiga tahun barulah mereka boleh memohon lesen dan kita akan *check* dari segi rekod mereka. Mereka kena hantar kepada kita akaun teraudit selama tiga tahun supaya kita dapat lihat sejauh mana dari segi rekodnya, keuntungan yang boleh diperoleh. Ini kerana kita tidak mahu ada francaisor yang mengalami kerugian dan untuk menutup kerugian mereka melantik banyak francais. Akhirnya francais membayar fi kepada mereka dan mereka mendapat fi dan tutup syarikat. Tidak boleh. Mereka mestilah syarikat yang untung. Kita akan kira berapa margin yang boleh diperoleh oleh francais apabila mereka menjadi francais selepas menolak francais royalti dan sebagainya.

■1920

Jadi, kita *make sure* bahawa syarikat-syarikat yang memberi francais tadi adalah syarikat yang menguntungkan berdasarkan rekod-rekod yang telah ada dan sebagainya. Sampel perjanjian pun bergantung kepada kita.

**Datuk Ismail Kasim [Arau]:** Sedikit Yang Berhormat, sedikit sahaja. Tentang perkara itu. Akan tetapi syarikat-syarikat yang mampu bertahan di bawah naungan syarikat bermodal besar. Itu yang menjadi masalah. Berjaya, berapa francais di bawah Berjaya Group? Terlalu banyak tetapi kalau syarikat yang bermodal kecil, ini yang menimbulkan masalah untuk mereka berhadapan dengan suasana kegawatan yang seumpama ini.

**Tuan Wee Choo Keong [Wangsa Maju]:** Soalan yang sama. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih kepada Yang Berhormat Menteri. Saya rasa apa-apa kawalan pun, syarat pun tak boleh kawal kalau mereka ada niat nak tipu. Menipu francais. Jadi, kalaulah kita tak ada satu hukuman seperti kena penjara, saya rasa itu tak berkesanlah kawalan yang sedia ada sekarang kerana RM500,000. Kalau mereka dapat itu fi-fi daripada francais ini, berjuta-juta ringgit, *anytime* boleh bayar RM500,000 itu. Jadi, kita pasti ada satu *fine* dan ataupun penjara supaya mahkamah ada pilihan untuk memberikan satu hukuman penjara. Saya rasa apa-apa syarat yang sedia ada pun tak boleh mengawal keadaan kalau orang ada niat nak tipu itu. Jadi, kita mesti ada satu hukuman penjara ini. Terima kasih.

**Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob:** Sebenarnya Yang Berhormat, dari segi penipuan ini, kalau tipu, mereka masih ada mekanisme yang lain untuk dibawa ke mahkamah di bawah *Penal Code* dan sebagainya. Jadi, bukan terhad kepada akta ini sahaja. Akta ini *based* kepada *civil case*. Maknanya dari segi sivil, kita ada. Akan tetapi kalau ada unsur...

**Tuan Wee Choo Keong [Wangsa Maju]:** Akan tetapi ini bukan *civil case* Yang Berhormat Menteri. Ini sudah ada satu *statutory offense* di dalam akta ini.

**Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob:** Maksud saya, mereka masih lagi ada mekanisme yang lain untuk *protect* diri mereka selain daripada ini kalau ada penipuan. Tipu. Tipu masih lagi saya rasa mereka boleh membawa kes untuk dibawa di bawah *Penal Code*.

**Tuan Wee Choo Keong [Wangsa Maju]:** Yang Berhormat Menteri, bukankah kalau kita masukkan dalam peruntukan seksyen 6 ini, dengan itu satu pindaan bahawa mereka akan

kena dipenjarakan tiga tahun atau sekurang-kurangnya setahun. Ini akan jadi satu *deterrent* untuk sesiapa yang pengarah-pengarah dalam *body* korporat ini melakukan apa-apa penipuan. Walaupun kita tahu dalam *Penal Code* ini sudah ada peruntukan untuk kes-kes penipuan ini. Akan tetapi itu di bawah DPP dan polis.

Saya rasa kementerian juga mesti perlu itu di mana kementerian juga boleh mengawal selia dengan penuhnya bahawa nampak akta ini pun, *francaisor* itu sudah takut nak buat apa-apa kerana ada penalti di bawah ini. Kalau setakat denda, *body* korporat ini bila-bila mereka boleh bayar RM500,000. *Anytime*. RM1 juta pun boleh kalau mereka telah tipu. Seperti yang saya kata tadi, RM5 juta, RM10 juta. Apa ada dengan RM500,000? *No problem*, dengan izin. Terima kasih.

**Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob:** Okey. Saya tahu yang bahawa dari segi penjara ini kita tidak letakkan kepada syarikat itu sebab dari segi alasannya mungkin— saya tidak tahu apa alasannya. Mungkin kalau pengarah misalnya, mempunyai lima orang pengarah, mereka akan *jointly and severely liable* di dalam kes yang melibatkan kes sivil dan sebagainya ataupun kes melibatkan denda mereka boleh bayar.

Akan tetapi di dalam kes *criminal* misalnya, kalau lima orang yang didapati bersalah, *we have to prove* siapa yang bertindak melakukan jenayah tersebut. Itu mungkin menghadapi masalah dari segi pembuktian di antara lima, siapa. Adakah yang *sleeping partner* yang tidak terlibat langsung itu boleh dianggap sebagai bersalah dan patut dihukum penjara dan sebagainya. Jadi, saya rasa ini pandangan daripada pihak yang menggubal undang-undang ini. Walau bagaimanapun saya akan...

**Tuan Wee Choo Keong [Wangsa Maju]:** Yang Berhormat Menteri, lihat dalam seksyen 2 yang sedia ada ini – 2(b). Di mana yang tak terlibat, *body* korporat ada *prison term* di mana kalau sesiapa yang bersalah di bawah kesalahan ini adalah tiga tahun. *So*, kenapakah kita ada dua perbezaan, dua subseksyen yang berbeza? Satu untuk individu, kita ambil tindakan yang tegas tetapi untuk badan korporat, kita *relax* sahaja. Cuma *fine* sahaja. Bukankah ini kita menggalakkan *body* korporat ini melakukan kesalahan?

Kebanyakan yang nak menipu rakyat ini ataupun *francaisi* atau syarikat-syarikat yang lain dalam pasaran ini adalah sendirian berhad kerana sendirian berhad ini dia terhad. Liabilitinya terhad kepada dana syarikat sahaja dan pengarah tak ada liabiliti langsung. *So*, itulah saya amat berharap Yang Berhormat Menteri, sudilah buat satu pindaan. Masukkan sedikit, satu kesalahan itu perlu ada hukuman denda. Janganlah kita letakkan ini semua kepada *Penal Code*. Kalaulah Yang Berhormat Menteri nak kata letakkan semua masalah itu penipuan ini kepada *Penal Code*, kenapakah dalam seksyen 2(b) ini kita ada satu *jail sentence*, dengan izin? *So*, kita kena ada satu *consistency* dalam perkara ini. Terima kasih Yang Berhormat Menteri. *Please*. Terima kasih.

**Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]:** Menteri boleh keja ya? Terima kasih. Tuan Yang di-Pertua, saya diminta oleh rakan-rakan yang menyertai bidang *francaisi* dan *francaisor*

ini untuk mendapat sedikit maklumat. Lanjutan daripada apa yang telah dibangkitkan oleh Wangsa Maju tadi, mereka berharap mendapat penjelasan tentang kedudukan *francais* yang mempunyai atau membuka kepada kepentingan asing.

Dalam erti kata, kita membuka dalam kaedah barangkali akan datang sektor *francais* juga akan diberi kedudukan dalam aktiviti liberalisasi subsektor. Oleh kerana sektor ini agak baik dan mendapat perhatian, jadi apakah kedudukan yang diletakkan kepada syarikat-syarikat yang ada memiliki sebahagian kecil atau *minor foreign interest* yang barangkali tidak dizahirkan secara jelas dalam pegangan-pegangan mereka. Ini lanjutan daripada Wangsa Maju tadi. Terima kasih.

**Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob:** Macam mana? Saya – sila ulang sekali lagi. Ulang sekali lagi. Saya tak berapa pasti.

**Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]:** Saya ringkaskan. Berkenaan dengan kedudukan *francais* yang ada kepentingan ataupun *interest* pihak luar, pihak asing. Kedudukan yang mungkin *minor* kerana mereka tidak mahu menzahirkan kepentingan mereka secara jelas tetapi dari sudut pegangan atau *holding* daripada syarikat induk, mereka mempunyai kepentingan. Kadang-kadang mereka mempunyai lebih kuasa untuk memberi pandangan dan membuat keputusan. Ini selaras tentang hukuman yang disebut oleh Wangsa Maju tadi. Terima kasih.

**Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob:** Sebenarnya dari segi akta ini ia mengikat semua sama ada untuk *francais* atau *francaisor* tempatan, *francaisor* asing ataupun *master* *francaisi*. Akan tetapi apa-apa hukuman dan sebagainya adalah tetap sama. Dari segi penzahiran, mereka juga mesti melalui proses yang sama. Apabila permohonan dibuat, mereka mesti menzahirkan apa sahaja syarat-syarat dan juga peraturan dan *conditions* yang patut dikenakan kepada *francaisi* tersebut mesti dizahirkan di dalam permohonan mereka. Perjanjian pun mereka mesti menyerahkan kepada kita.

#### ■1930

Isi-isi perjanjian pun mesti mendapat kelulusan daripada pihak kementerian dahulu. Jadi, sama sahaja sama ada ianya *francais* itu asing ataupun *francais* itu tempatan.

**Tuan Wee Choo Keong [Wangsa Maju]:** Yang Berhormat Menteri, tidak jawabkah mengenai dengan penalti itu? Ini kerana di bawah seksyen 37 yang baru pun sama juga 37(a) dan 37(b) pun sama di mana mengenai dengan sesiapa badan korporat, *body* korporat ini juga *fine* sahaja. RM250,000 kesalahannya di bawah 37(a) subseksyen(a) juga dan di bawah subseksyen (b) kalau untuk individu, mereka akan kena denda RM250,000 juga ataupun kena penjara tiga tahun. Saya rasa kita perlulah wajar Yang Berhormat Menteri, buat satu pindaan yang pendek. Masukkan sama sahaja. Dua-dua kesalahan ini mesti ada kesannya.

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar:** Muka 8 Yang Berhormat Menteri.

**Tuan Wee Choo Keong [Wangsa Maju]:** Ya.

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar:** Muka 8.

**Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob:** Ya, saya tahu. Saya tahu semua kesalahan tentang *body corporate* di dalam akta ini tidak mengenakan hukuman penjara.

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar:** Ya, yang masalah kepada Yang Berhormat Wangsa Maju ini kenapa ada perbezaan...

**Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob:** Ya, kenapa tidak dimasukkan. Itulah saya pun sudah jawab tadi. Cadangan untuk meminda terus akta minggu ini...

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar** Ya, mengikut prosedur pada petang ini kita tidak boleh pinda.

**Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob:** Tidak boleh pinda.

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar:** Kena fikirkan dahulu, selepas inilah.

**Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob:** Mungkin. Akan tetapi untuk pinda *on the spot* tidak bolehlah.

**Tuan Wee Choo Keong [Wangsa Maju]:** Di peringkat Jawatankuasa kita boleh pinda kalau kita hendak. Kalau kementerian sudi, kita boleh. Mana kata tidak boleh?

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar:** Beri notis Yang Berhormat.

**Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob:** Usul berapa hari?

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar:** Notis. Kena notis.

**Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob:** Kena ada notis.

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar:** Kita tidak ada notis.

**Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob:** Kita tidak ada notis. Jadi kita tidak boleh. Walaupun dia pohon untuk...

**Tuan Wee Choo Keong [Wangsa Maju]:** Dewan yang mulia ini boleh 2 *weeks notice* ini.

**Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob:** Walau bagaimana pun untuk...

**Tuan Wee Choo Keong [Wangsa Maju]:** Hah! Kita boleh wave notis ini kalau semua ahli di sini bersetuju. Saya rasa ini bukan satu masalah. Saya berani kata dengan Tuan Yang di-Pertua...

**Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob:** Ya, tetapi...

**Tuan Wee Choo Keong [Wangsa Maju]:** Semua Yang Berhormat yang ada di sini akan setuju dengan pindaan ini.

**Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob:** Dari segi hukuman penjara pun kita pun terpaksa bincangkan. Setahunkah, tidak lebih tiga tahunkah, empat tahunkah dan sebagainya tidak boleh diputuskan begitu sahaja.

**Tuan Wee Choo Keong [Wangsa Maju]:** Untuk sama dengan individu ini yang tidak lebih daripada tiga tahun. Hah! Selaras dengan individu yang kalau individu buat apa-apa kesalahan di bawah akta ini adalah dua-dua seksyen ini semua tiga tahun. Tidak lebih daripada tiga tahun. *So* kita selaraskan. Kalau untuk *body corporate*...

**Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob:** Akan tetapi dari segi...

**Tuan Wee Choo Keong [Wangsa Maju]:** Untuk *body corporate*, kita pun...

**Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob:** Yang Berhormat, untuk petang ini...

**Tuan Wee Choo Keong [Wangsa Maju]:** ...Tidak tahu.

**Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob:** Untuk petang ini, saya rasa kita tidak boleh buat. *So* kita terpaksa rujuk balik. Kita akan bidang balik, kalau setuju kita akan masuk kemudianlah. Kita boleh pinda balik, ya.

**Tuan Wee Choo Keong [Wangsa Maju]:** Saya rasa kalau boleh kita buat sebentar lagi dengan cepat.

**Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob:** Tidak, sebab apa? Sebab saya sudah sebut tadi, kita...

**Tuan Wee Choo Keong [Wangsa Maju]:** Kita boleh *wave*.

**Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob:** Yang Berhormat.

**Tuan Wee Choo Keong [Wangsa Maju]:** Majlis ini boleh *wave*.

**Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob:** Yang Berhormat Wangsa Maju, kita cuma lihat dari segi *worst scenario*, negatif. Sedangkan saya katakan tadi bahawa sebelum berlakunya unsur-unsur negatif, senario yang disebutkan tadi, kita telah melalui tapisan-tapisan yang begitu rapi iaitu sebelum kita luluskan, kita sudah *check* dia punya *background* dan sebagainya. Jadi sebab itu kita sudah yakin bahawa mereka boleh dipercayai dan baru kita beri lesen dan sebagainya. Jadi kalau kita lihat senario yang terburuk ini sebagai satu perkara yang mungkin akan berlaku, jadi kalau itu yang dibimbangkan saya rasa kita pun tidak wajar melihat kepada yang buruk sahaja.

**Tuan Wee Choo Keong [Wangsa Maju]:** *No*, bukannya buruk. Kita hendak elakkan masalah yang kita ada hendak buat pindaan ini. *So* kita hendak selaraskan penalti yang dikenakan kepada sesiapa yang melakukan kesalahan di bawah pindaan ini. Ini yang penting sebab yang saya nampak di sini Yang Berhormat Menteri, kenapakah kepada individu adalah kena hukuman penjara dan kepada badan korporat tidak kena? Ini adalah satu gambaran di mana kementerian ini tidak berapa seriuslah bila kata hendak mengawal selia keadaan ini kerana kebanyakan yang saya kata tadi itu, kebanyakan penipuan ini adalah daripada *body corporate*.

Ini kerana individu ini mereka amat takut ambil tindakan yang begini sebab mereka tahu mereka akan kena liabiliti kalau mereka buat atas individu. *So* kebanyakan penipuan ini dilakukan oleh *body corporate*. Itulah yang saya memohon dan merayu kepada Yang Berhormat Menteri buat satu pindaan semua hukuman ini selaras kepada individu dan juga

*body corporate*. Kita tidak perlu dua kali. Saya rasa kita boleh buat kalau Menteri sudi dan ikhlas, saya rasa kita boleh buat di sini. Ini bukan satu isu politik. Ini satu isu yang kita hendak melindungi semua francais. *I mean* rakyat jelata, ya. So, saya rasa kita boleh bersatu di sini untuk lepaskan pindaan ini dan dengan sebulat suara. Terima kasih Yang Berhormat Menteri, *please* tolong dan untuk menunjukkan keikhlasan kementerian untuk berhentikan semua penipuan yang kita hendak elakkan. Walaupun memang masih ada orang yang akan itu tetapi kalau kita ada satu hukuman denda, saya rasa itu lebih boleh kata satu *deterrent* yang amat keras di mana mereka memang kena fikir 10 kali atau 100 kali. Ini kerana mereka kena masuk penjara. Terima kasih Yang Berhormat Menteri.

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar:** Yang Berhormat? Sudah habis ya? Macam duduk sahaja. *[Ketawa]*

**Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob:** Dari segi jawapan sudah habis. Hah! Sudah habis jawapan.

**Datuk Ismail Kasim [Arau]:** *Market driven* dengan izin. *Market driven* ini penting, adakah akta ini mengawal? Contohnya isu kreativiti. Boleh dikatakan kalau francaisor mungkin tidak memahami kehendak lokasi setempat perubahan kehendak pasaran dan sebagainya. Boleh dikatakan francais ini bergantung 100% kepada francaisor. Jadi di sini adakah akta ini kita boleh mengawal supaya perkara-perkara ini juga perlu diberi perhatian untuk melihat bahawa sektor ini akan bertahan lama dalam industri ini di negara kita? Kita hendak segmen di negara kita. Kita minta Yang Berhormat beri penjelasan sedikit.

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar:** Yang Berhormat, perkara ini baru Yang Berhormat.

**Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob:** Ya.

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar:** Kalau Yang Berhormat hendak bangkit-bangkitlah. Jawab.

**Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob:** Saya... Ya, seperti Tuan Yang di-Pertua kata perkara ini perkara yang baru. Kita boleh bincang di luarlah. Saya rasa kalau tidak ada apa-apa itu sahajalah.

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar:** Memang tidak ada apa-apa lagi Yang Berhormat. *[Ketawa]*

**Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob:** Hah! Tidak ada apa-apa dan itu sahajalah yang saya hendak jawab. Jadi, saya ucapkan terima kasih sekali lagi kepada semua Ahli-ahli Yang mengambil bahagian.

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar:** Ahli-ahli Yang Berhormat, sekarang saya kemukakan masalah kepada Majlis bagi diputuskan. Masalahnya ialah bahawa rang undang-undang ini dibacakan kali yang kedua sekarang.

*[Masalah dikemukakan bagi diputuskan; dan dipersetujukan]*

*[Rang undang-undang dibacakan kali yang kedua dan diserahkan kepada Dewan sebagai Jawatankuasa]*

***[Majlis bersidang dalam Jawatankuasa]***

*[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar) **mempengerusikan Jawatankuasa**]*

#### **Fasal-fasal 1 hingga 27 -**

**Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar:** Ya, sila Yang Berhormat Indera Mahkota.

**7.39 mlm.**

**Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]:** Terima kasih Tuan Pengerusi. Yang Berhormat Menteri, saya minta lebih sedikit penjelasan berkenaan dengan kuasa pengecualian Menteri di bawah seksyen 6. Dalam keadaan bagaimanakah kita boleh rujuk kepada kuasa pengecualian yang ada di tangan Menteri? Ini kerana penjelasan, penerangan di muka 11 ini saya tidak dapat melihat apakah kedudukan khas dalam masa-masa atau kedudukan tertentu yang ada satu pengecualian diberi kepada kuasa Menteri untuk pendaftaran pemberi francais ini.

■1940

Pindaan seksyen 13 yang di muka surat empat, ada meletakkan seksyen 16 yang dikatakan membawa kedudukan baru iaitu lima tahun secara berterusan. Ini merujuk pada laporan tahunan syarikat yang kebiasaannya amalan digunakan sebagai tiga tahun kewangan berterusan, *three consecutive financial year*. Akan tetapi dalam pindaan seksyen 13 ini dimasukkan perkataan '*tempoh lima tahun berterusan*'. Jadi saya hendak kepastian, adakah kita meletakkan asas lima tahun berterusan ini untuk mengatasi mana-mana peruntukan ataupun peraturan yang diberikan atas laporan tahunan biasanya tiga tahun kewangan berterusan. Barangkali Menteri boleh beritahu ada *effect* yang besar selama hari ini, tiga tahun kewangan itu barangkali boleh elemen kosmetik dalam pelaporan itu sangat banyak atau sangat signifikan berlaku. Oleh sebab itu, dia minta supaya ditambah pada peruntukan lima tahun itu.

Fasal 16 Tuan Pengerusi, yang dikatakan bertujuan untuk meminda seksyen 27 kerana skop yang mencakupi jaminan oleh seorang pemegang francais ini juga mengambil kira isterinya, keluarganya, keluarga yang terdekat dengan pengarah itu dan juga pekerja mereka, dikatakan dilarang daripada menjalankan perniagaan serupa dalam tempoh dua tahun setelah luput ataupun penamatan awal tempoh francais. Fasal 16, seksyen 27 ini, saya mendapat banyak rungutan ataupun pertanyaan daripada rakan-rakan yang menceburi bidang francais kerana kita meletakkan satu skop yang agak terlalu *rigid* kerana tafsiran pengarah, isteri, suami, keluarga terdekat dengan pengarah, pekerjaanya sekali dilarang daripada menjalankan perniagaan yang serupa dalam tempoh dua tahun. Tempoh dua tahun ini agak lama untuk satu

bentuk perniagaan francais. Kalau Yang Berhormat Menteri mengikuti secara rapat dalam tempoh enam bulan ke sembilan bulan bentuk produk dalam perniagaan francais itu boleh berubah, selaras dengan beberapa pindaan yang telah diberikan kepada kita terdahulu.

Jadi, saya hendak bertanya barangkali apakah matlamat Yang Berhormat atau matlamat kementerian untuk memasukkan ahli keluarga, isteri, suami dan sebagainya seolah-olah macam sekali terlibat dengan industri ini, maka dianggap tidak ada lagi peluang kedua untuk memulakan bidang yang sama, agak orang kata ada persamaan dalam bidang itu, maka habislah peluang mereka. Ini menimbulkan keraguan terutama daripada saya sekiranya orang yang dikatakan, ditakrifkan dalam seksyen 27 ini sebenarnya terpaksa untuk memindah hak milik dalam bentuk barangkali penjualan ataupun perkongsian ataupun daripada segi *merger* yang berlaku dalam satu bentuk industri ini. Terima kasih Tuan Pengerusi.

**Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]:** Tuan Pengerusi Silakan Yang Berhormat.

**Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob:** Terima kasih Yang Berhormat. Sebenarnya yang tidak membenarkan menjalankan perniagaan yang sama termasuknya ialah asam ada dia sebagai pengarah syarikat. Misalnya dia rakan kongsi. Dia menjiplak perniagaan itu sendiri sebab dia yang tahu, dia yang tahu *details* tentang produk tersebut daripada segi stail perniagaan tersebut, daripada segi modul perniagaan dan sebagainya, dia tahu. Ini kerana dia terlibat sama di dalam perniagaan tersebut. Jadi, kita tidak mahu, kita tidak boleh benarkan mereka ini, akhirnya keluar buka sendiri, menjiplak apa yang telah pun mereka peroleh daripada syarikat yang mereka sertai dahulu itu untuk mereka buka perniagaan baru. Jadi inilah sebenarnya untuk melindungi. Tujuan kita untuk melindungi perniagaan francais yang telah ada itu. Mereka hanya tidak dilarang selepas dua tahun dan selepas itu mereka boleh membuka perniagaan.

**Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]:** Sedikit Yang Berhormat Menteri. Tuan Pengerusi, berkenaan dengan jiplak tadi, di bawah kementerian Yang Berhormat sendiri pun ada MyIPO iaitu pendaftaran paten dan juga hak cipta. Saya rasa masalah jiplak ini agak tidak berapa relevan untuk kita kata dalam industri ataupun industri yang berbentuk francais. Sudah tentu daripada segi pengawalseliaan ataupun daripada segi menjaga keutuhan produk itu tidak dapat dinafikan lagi sebab kita ada MyIPO dan sebagainya, pendaftaran paten dan sebagainya. Mungkin benda ini agak munasabah sekiranya ada produk yang tidak didaftarkan secara atau *patented*.

Cuma pandangan saya, sekiranya tidak yang berlaku ataupun produk yang tidak di paten, barangkali pihak Menteri atau kementerian boleh membantu untuk memberikan lebih ruang kepada orang lain yang menceburi dalam bidang ini supaya barangkali menasihatkan mereka dalam bentuk paten. Bukan meletakkan *restriction* yang begitu agak *rigid*. Terima kasih.

**Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob:** Memang daripada segi *trademark* dan sebagainya memang kita, memang mereka daftarkan. Akan tetapi misalnya daripada segi katakan soal

makanan misalnya, daripada segi resipi makanan, resipi makanan yang dikeluarkan. Orang yang dalam syarikat itu yang akan tahu apakah resipi makanan untuk satu-satu produk makanan tersebut. Jadi kita hendak melindungi *owner* itu ataupun *francaisor* itu, kita tidak boleh melindungi kepentingan dia kalau kita benarkan rakan kongsi dia atau peniaga-peniaga atau pekerja-pekerja dia untuk mengambil resipi tersebut dan membuka syarikat lain dan akhirnya resipi yang patut dilindungi itu, diniagakan oleh mereka.

Daripada segi MyIPO, *yes*, kita daftar daripada segi *trademark* dan sebagainya. Tidak setiap kali mereka *come out* dengan sesuatu produk, mereka akanaftarkan dan sebagainya. Kalau macam produk makanan, tidak mungkin mereka akan daftar di MyIPO dan sebagainya. Begitu juga daripada segi modul-modul perniagaan dan sebagainya. Semuanya misal untuk *come out* dengan modul, mereka membuat *research* dan sebagainya daripada segi *market study* dan apa-apa sahaja. Semua perkara itu *just* boleh diambil oleh rakan kongsi mereka. Jadi ini tujuan kita untuk mengadakan akta ini bagi melindungi kepentingan syarikat itu.

Tentang apa yang dikatakan oleh Yang Berhormat mengenai pengecualian tadi. Pengecualian misalnya pengecualian daripada segi tiga tahun tadi yang saya kata, selepas tiga tahun, rekod mereka daripada segi perniagaan, ia perlu dihantar kepada pihak kementerian sebelum lesen diluluskan. Walau bagaimanapun, pihak Menteri misalnya mempunyai kuasa. Mungkin untuk tidak mengecualikan daripada tiga tahun. Mungkin kita kata boleh dua tahun apabila kita lihat misalnya syarikat yang terlibat dalam perniagaan itu merupakan syarikat yang mempunyai nama yang besar misalnya.

Katakan sebagai contoh – saya bukan hendak kempen ini, sebagai contoh. Ini bukan publisiti. Sebagai contoh, NAZA misalnya. Ia merupakan syarikat yang besar yang mempunyai nama yang begitu besar dan ia buka katakan Tutti Frutti, contohnya. *Francais Tutti Frutti*. Mungkin ia baru dua tahun berada di Malaysia tetapi kita lihat daripada segi *background* syarikat seperti NAZA tersebut. Jadi, waktu itulah Menteri boleh menggunakan kuasanya untuk mengecualikan daripada tiga tahun ini. Tidak perlu tunggu sampai tiga tahun untuk mendapatkan kelulusan. Jadi kadang-kadang seperti itu bahawa pihak Menteri boleh menggunakan budi bicaranya untuk mengecualikan daripada tiga tahun tadi. Itu salah satu contoh pengecualian tersebut.

**Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]:** Tuan Pengerusi, tetapi sebenarnya Yang Berhormat Menteri, seksyen 13 ini merujuk pada pembatalan bukannya membantu syarikat. Maksudnya tempoh lima tahun tadi, laporan kewangan itu untuk tujuan kuasa untuk membatalkan pendaftaran *francais*.

#### ■1950

Jadi persoalan yang saya bangkitkan, kenapa lima tahun, tidak seperti amalan tiga tahun sebagaimana biasa, memperlihatkan kita masih memberikan ruang yang begitu besar. Kalau tiga tahun tempoh laporan tahunan itu, maknanya kementerian mempunyai kuasa untuk melihat, kalau mereka ini melakukan apa-apa dalam tempoh atau gagal dalam tempoh

mengemukakan laporan tiga tahun, ini untuk kaedah membatalkan perniagaan, Kalau apa yang saya faham kalau mengikut penerangan seksyen 13, memang berkenaan dengan pembatalan, Tuan Pengerusi.

**Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]:** Ya, Yang Berhormat Menteri.

**Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob:** Saya lihat ia sama sahaja dengan keperluan Akta Syarikat iaitu lima tahun. Jadi kita berdasarkan lima tahun mengikut keperluan Akta Syarikat.

**Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]:** Terima kasih Yang Berhormat.

*[Fasal-fasal 1 hingga 27 diperintahkan jadi sebahagian daripada rang undang-undang]*

*[Rang undang-undang dimaklumkan kepada Majlis sekarang]*

*[Majlis Mesyuarat bersidang semula]*

*[Rang undang-undang dilaporkan dengan tidak ada pindaan; dibacakan kali yang ketiga dan diluluskan]*

### **USUL MENTERI KEWANGAN**

#### **AKTA TATACARA KEWANGAN 1957**

##### **7.54 mlm.**

**Timbalan Menteri Kewangan I [Datuk Dr. Awang Adek Hussein]:** Tuan Yang di-Pertua, saya memohon mencadangkan;

“Bahawa Dewan ini membuat ketetapan mengikut peruntukan subperenggan 8(3)(a)(iv) Akta Tatacara Kewangan 1957 (Akta 61) supaya Menteri Kewangan melabur secara pegangan ekuiti dalam Academic Medical Centre Sdn Bhd dengan modal dibenarkan sebanyak RM2 bilion dan modal berbayar sebanyak RM70 juta”.

Tuan Yang di-Pertua, mengikut peruntukan di bawah seksyen 8(3)(a)(iv) Akta Tatacara Kewangan 1957, wang dalam kedudukan kredit persekutuan dengan mana-mana bank atau selainnya dipegang oleh persekutuan boleh dilaburkan oleh Menteri dengan resolusi Dewan Rakyat. Sehubungan ini, persetujuan Dewan yang mulia ini adalah dipohon bagi membolehkan kerajaan melabur dalam syarikat Academic Medical Centre Sdn Bhd dengan modal dibenarkan sebanyak RM2 bilion dan modal berbayar sebanyak RM70 juta.

Selaras dengan usaha kerajaan untuk mempergiatkan lagi inisiatif projek perkongsian awam swasta atau *public private partnership* melalui peningkatan penyertaan sektor swasta dalam kegiatan ekonomi, kerajaan dalam ucapan Bajet 2011 pada 15 Oktober 2010 telah mengumumkan sebuah projek *public private partnership* iaitu *Academic Medical Centre*. Projek ini merupakan usaha sama antara Academic Medical Centre Sdn Bhd dengan Johns Hopkins Medicine International dan *Royal College of Surgeon* Ireland yang melibatkan pelaburan swasta

sebanyak RM2 bilion. Projek *Academic Medical Centre* terdiri daripada pembangunan fakulti perubatan, hospital pengajar dan *life sciences research centre and techno park* dengan izin.

Selain itu, pembangunan bercampur seperti kediaman dan penginapan para pelajar dan kakitangan serta kedai-kedai runcit akan disediakan bagi menyokong pembangunan dan keperluan projek tersebut. Pelaksanaan projek *Academic Medical Centre* dilihat sebagai inisiatif awam swasta untuk meningkatkan lagi taraf sistem pendidikan perubatan negara dan pada masa yang sama bertujuan untuk menyediakan perkhidmatan kesihatan yang bertaraf dunia kepada rakyat Malaysia khususnya melalui penglibatan kerjasama Johns Hopkins Medicine International dan *Royal College of Surgeon Ireland*.

Tambahan lagi pembangunan *Academic Medical Centre* dapat membantu mengurangkan kos tajaan kerajaan ke atas para pelajar perubatan yang dihantar ke luar negara seperti ke Dublin, Ireland kerana kos latihan di Malaysia nanti jauh lebih murah. Ia juga meningkatkan nama baik Malaysia kerana mempunyai sebuah *teaching hospital* yang mempunyai kolaborasi kerjasama dengan Johns Hopkins dan *Royal College of Surgeon Ireland*, dua nama besar dalam dunia perubatan.

Dengan pembangunan *Academic Medical Centre* juga, kapasiti fizikal dan sumber manusia dalam negara dapat dijana dan dikembangkan melalui kewujudan peluang-peluang pekerjaan dari segi tenaga kerja profesional dan sokongan kepada penduduk di sekitar kawasan pembangunan tersebut iaitu di Serdang.

Pelaburan awam swasta ini seterusnya memberi nilai tambah kepada pertumbuhan ekonomi negara. Oleh itu, bagi memastikan pelaksanaan *Academic Medical Centre* dapat direalisasikan, penyertaan ekuiti kerajaan di dalam *Academic Medical Centre Sdn Bhd* wajar dipertimbangkan dan diluluskan.

Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan.

**Timbalan Menteri Pengajian Tinggi II [Dato' Saifuddin bin Abdullah]:** Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menyokong.

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]:** Ahli-ahli Yang Berhormat, masalah sekarang terbuka untuk dibahas. Sila Yang Berhormat Indera Mahkota.

**7.58 mlm.**

**Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]:** Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya ingin mengambil peluang ini untuk bertanya beberapa perkara, bukan berkenaan dengan *Academic Medical Centre* tetapi keputusan untuk membuat pelaburan usaha sama ini. Saya mendengar dengan teliti apa yang dikatakan tujuan, motif dan matlamat kerajaan untuk membuat pelaburan dalam *joint venture* ini tidak dapat dinafikan atau dipertikaikan.

Cuma saya hendak bertanya, katanya lanjutan daripada pengumuman kerajaan untuk melihat lebih banyak berlakunya usaha sama di antara kerajaan dengan pihak swasta dalam melakukan atau membangunkan apa-apa usaha.

## ■2000

Saya hendak tanya ulasan dan justifikasi dari sudut apa yang dikatakan pelaburan keseluruhannya bernilai RM2 bilion dan bagaimana kedudukan syarikat Menteri Kewangan Diperbadankan ini sekiranya wujud pelaburan ini mendapat keuntungan dari segi nilainya ataupun dari *growth development value* nya untuk masa dikatakan beberapa tahun untuk dipersiapkan rancangan ini.

Saya juga hendak bertanya apakah nasib, katanya kita hendak menyediakan perkhidmatan mengeluarkan pakar-pakar yang agak terlatih di dalam negara, mengelakkan daripada kos yang bertambah menghantar mereka keluar negara. Akan tetapi saya hendak tahu apakah nasib, implikasi kepada rakyat Malaysia yang pada hari ini kita lihat ramai juga akademi-akademi pengajian yang berasaskan perubatan yang diswastakan atau di *privatize* kan dalam bentuk unit-unit tertentu atau *wing* tertentu. Sebagai contoh, Pusat Perubatan Universiti Malaya yang begitu lama memberi khidmat kepada rakyat Malaysia telah ditukar statusnya kepada atau kedudukannya daripada Kementerian Kesihatan kepada Kementerian Pengajian Tinggi. Akhirnya salah satu *wing* yang agak mustahak telah pun di *privatize* kan ataupun diswastakan. Kedudukan ini menjadikan mana-mana rakyat Malaysia, yang katanya mampu bolehlah pergi situ. Yang tidak mampu pergilah kepada unit yang biasa atau *wing* yang biasa.

Akibatnya yang tidak mampu terpaksa berhimpit beramai-ramai kerana kekurangan tempat. Tempat yang kondusif dan selama hari ini selesa telah diswastakan dalam *wing* yang dibentuk dalam konsep penswastakan yang ada kena mengena dengan usaha sama dalam bentuk pelaburan ini. Saya katakan sebab itu pengalaman saya.

Tuan Yang di-Pertua, di bahagian yang diswastakan ini mengenakan caj yang sukar untuk kita percayai dan sebahagian daripada *wing* yang dikatakan diswastakan ini semuanya yang memberi atau menawarkan perkhidmatan yang sangat kritikal keperluannya untuk rakyat Malaysia. Yang sakitnya kroniknya dan sebagainya, kos satu rawatan ada setengahnya mencecah RM11,000 dan alasan yang diberikan kepada saya sekali rawatan RM11,000 kerana *wing* itu telah diswastakan apabila kerajaan telah mengambil keputusan untuk melakukan *joint venture* ataupun menjemput pihak lain untuk melakukan usaha sama. Jadi, saya hendak tanya, apakah nasib kepada usaha sama antara akademik *medical centre* ini, *job... university, whatever not* – tak kiralah apa namanya, akhirnya menjurus kepada kedudukan yang sama iaitu kepada meningkatnya kos rawatan kepada rakyat Malaysia kerana kita lebih memberi tumpuan kepada bentuk-bentuk rawatan yang lebih ditawarkan kepada golongan yang sangat berada yang mewah dalam negara kita. Terima kasih.

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]:** Sila Yang Berhormat.

**Timbalan Menteri Kewangan I [Datuk Dr. Awang Adek Hussein]:** Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Pertamanya, modal berbayar setakat ini yang dikeluarkan oleh pemegang saham selain daripada kerajaan kita adalah RM70 juta dan dijangkakan yang RM2 bilion itu keseluruhan nanti kerana projek ini dijangka melebihi RM2 bilion. Jadi ia dibuat secara berperingkat-peringkat. RM70 juta ini sudah pun dibelanjakan untuk operasi yang sedang berjalan. Sudah ada 95 pelajar perubatan yang sedang menjalankan dan kebanyakannya adalah merupakan pelajar-pelajar tajaan kerajaan dan MARA, 95 orang ini. Bahkan kerajaan akan menjamin supaya selama 10 tahun kerajaan akan menghantar pelajar-pelajar ke universiti ini kerana ini adalah lebih murah jika dihantar ke Ireland umpamanya. Contohnya dengan perjanjian yang telah dibuat, kerajaan dijangka akan berbelanja setiap pelajar RM19,000. Akan tetapi pelajar yang mendapat pendidikan yang sama di Ireland hari ini, kerajaan terpaksa berbelanja RM1.1 juta. Ini dari segi *cost savings*.

Jadi dari segi keuntungan yang diperoleh oleh kerajaan satunya, *cost saving* pelajar-pelajar yang akan dibuat dan ini boleh dibandingkan kerana pakar-pakar yang mengajar di kolej perubatan ini adalah yang akan dihantar oleh pihak John Hopkins dan juga Royal College of Medicine Ireland. Mengapa sekarang RM70 juta modal berbayar tetapi kerajaan hendak melabur RM150 juta? Sebenarnya RM150 juta ini akan dilabur berperingkat-peringkat sepadan dengan modal berbayar yang telah dimasukkan oleh pelabur-pelabur swasta. Penyertaan Kerajaan Malaysia hanyalah 20%.

Jadi, kalau hendak masuk, *inject* sekarang ini walaupun kelulusan diberikan untuk maksimum pelaburan sebanyak RM150 juta tetapi *injection* oleh kerajaan kita hanyalah berdasarkan kepada 20% daripada yang sedia ada kerana ini perjanjian. Jadi, dari segi keuntungannya, kita macam mana dapat keuntungan, satunya ialah dari segi penjimatan kos pelajar-pelajar yang akan mendapat pendidikan perubatan bertaraf antarabangsa, bertaraf dunia kerana dua organisasi dari luar ini adalah nama-nama yang terkemuka di dunia. Keduanya ialah dari segi keuntungan. Kalau ada dividen nanti, dan diharapkan ada dividen kerana pusat ini adalah satu pusat yang besar yang bukan sahaja untuk memberi perkhidmatan kepada rakyat Malaysia, tetapi juga akan menjadi pusat untuk serantau.

Dijangkakan bahawa pusat ini bukan sahaja akan mengadakan pengajian perubatan tetapi juga akan ada hospital. Pakar-pakar daripada luar ini juga akan bertugas di hospital ini dan ia akan dapat menarik pelancong yang datang untuk mendapat perubatan dan kalau dikira kalau sekarang ini mereka sudah pun pergi ke John Hopkins di US ataupun di UK. Maka sudah tentu dengan adanya pusat di sini nanti, adalah lebih menarik dan lebih murah untuk mereka datang ke sini.

Soal beban kepada rakyat Malaysia, ini adalah soal menyeluruh. Bukan sahaja adanya penyertaan kerajaan di sini, ini adalah sistem hospital yang disediakan, yang mana saya rasa tidak ada rakyat Malaysia yang tidak mendapat penjagaan dalam bidang perubatan walaupun sakit kronik di hospital-hospital awam tetapi disediakan juga kemudahan kepada mereka yang

sanggup membayar kos yang sebenarnya, yang mampu untuk membayar kos yang sebenarnya.

Ramai juga sekarang ini yang datang daripada luar negara. Jadi, tidak juga hanya tertumpu pada rakyat Malaysia. Jadi itulah jawapan saya. Terima kasih Yang Berhormat dan saya ingin juga menyatakan terima kasih kepada Yang Berhormat Kepong. Biasanya Usul-usul kewangan, Yang Berhormat Kepong mengambil bahagian tetapi tadi Yang Berhormat Kepong menghantar nota kepada saya, dia terpaksa keluar awal. Dia memang berminat untuk mengambil bahagian dalam perbincangan ini tetapi oleh tuntutan masa di luar maka untuk itu saya mengucapkan juga terima kasih kepada Yang Berhormat Kepong. Terima kasih. *[Tepuk]*

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]:** Terima kasihlah. Yang Berhormat Timbalan Menteri dengan saya berbincang sedikit tadi. Kita menyangka Yang Berhormat Kepong memang tidak *miss* lah. Malam ini kita pun *miss* beliau.

#### ■2010

Ahli-Ahli Yang Berhormat, sekarang saya kemukakan masalah kepada Majlis bagi diputuskan. Masalahnya ialah bahawa dua usul Yang Berhormat Menteri Kewangan, usul di bawah sub perenggan 8(3)(a)(iv), Akta Tatacara Kewangan 1957, Akta 61 seperti tertera dalam Aturan Urusan Mesyuarat hari ini di bawah Perkara 4, hendaklah disetujui.

*[Masalah dikemuka bagi diputuskan; dan disetujui]*

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]:** Sebelum saya menjemput Menteri membaca usul, hari ini malam penghabisan Yang Berhormat, kalau dapat ikutlah persidangan sampai habis usul penangguhan kerana ada utusan yang hendak dibaca. Tidak elok dibaca dua orang sahaja dalam Dewan. Sila Yang Berhormat Menteri.

### USUL

#### **MENANGGUHKAN MESYUARAT DI BAWAH PERATURAN MESYUARAT 16(3)**

**Timbalan Menteri Sains, Teknologi dan Inovasi [Datuk Haji Fadillah bin Yusof]:**  
Tuan Yang di-Pertua, Saya mohon mencadangkan:

“Bahawa mengikut Peraturan Mesyuarat 16(3), Mesyuarat ini ditangguhkan sekarang.”

**Timbalan Menteri Perdagangan Dalam Negeri, Koperasi dan Kepenggunaan I [Dato' Tan Lian Hoe]:** Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menyokong.

**UCAPAN-UCAPAN PENANGGUHAN****Pemasangan dan Penyelenggaraan Lampu Jalan****8.11 mlm.**

**Puan Teo Nie Ching [Serdang]:** Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, ucapan penangguhan saya. Sudah lebih daripada tiga tahun saya sebagai Ahli Parlimen Serdang dan Yang Berhormat Dr. Shafie Abu Bakar sebagai ADUN Bangi mengemukakan permintaan untuk memasang lampu jalan di Jalan Bangi terutamanya antara Universiti Kebangsaan Malaysia dan pekan Bangi. Akan tetapi permintaan kami jatuh pada telinga pekak sahaja. Jalan Bangi merupakan jalan tunggal yang menghubungkan Kampung Bahagia, pekan Bangi, Taman Bangi Indah dan Kampung Bangi dengan bandar Bangi. Jalan Bangi yang sepanjang 7km antara Universiti Kebangsaan Malaysia dan pekan Bangi tersebut amat berliku tetapi langsung tiada lampu jalan.

Jalan tersebut terlalu gelap pada waktu malam dan amat membahayakan pengguna-pengguna jalan raya. Adalah hasrat penduduk-penduduk tempatan bahawa lampu jalan boleh dipasang di jalan tersebut. Namun begitu, walaupun sudah beberapa kali kami mengemukakan permintaan ini, sampai sekarang JKR gagal untuk mengambil tindakan yang sewajarnya. Jawapan yang saya dapat daripada JKR Hulu Langat adalah mereka tidak mempunyai peruntukan yang mencukupi untuk membayar bil elektrik kepada pihak TNB. Di mana JKR masih berhutang RM200,000 bil elektrik yang tertunggak.

Oleh sebab kesuntukan peruntukan, kerja penyelenggaraan lampu jalan pun telah diabaikan. Banyak lampu jalan di Bandar Bangi tidak menyala, antaranya termasuk lampu jalan di:

- (i) Persiaran Bangi;
- (ii) Jalan P1, Bandar Baru Bangi dari Kilang Sony hingga Pharmaniaga;
- (iii) Sepanjang Jalan Reko hingga ke bulatan Bangi Golf Resort membawa ke Tol Bangi dan Tol Kajang;
- (iv) Jalan 4/5, Seksyen 4, Bandar Baru Bangi; dan
- (v) Bulatan Seksyen 4, Bandar Baru Bangi berhampiran jalan ke Kompleks PKNS, Bangi.

Lampu jalan tersebut ada yang sudah tidak berfungsi beberapa tahun sehingga menyebabkan keadaan jalan tersebut sentiasa berada dalam kegelapan semasa waktu malam. Menurut penduduk-penduduk tempatan, kerosakan lampu jalan di lokasi tersebut menyebabkan banyak kemalangan jalan raya dan juga kes ragut. Oleh demikian, saya berharap kementerian bolehlah memberi keutamaan kepada isu ini. Kementerian perlulah mengambil langkah-langkah dengan serta-merta untuk mengatasi masalah ini yang sudah lama menyusahkan penduduk-penduduk kawasan Bangi.

Adalah amat memalukan bahawa bekalan elektrik untuk lampu jalan dipotong kerana JKR Hulu Langat berhutang RM200,000 bil elektrik tertunggak kepada pihak TNB. Sudah cukup lama penduduk-penduduk Kampung Bahagia, pekan Bangi, Taman Bangi Indah dan Kampung Bangi tunggu lampu jalan di pasang di Jalan Bangi. Haraplah kementerian yang berprihatin dan Menteri yang mengambil berat tentang kepentingan rakyat ini akan meluluskan permohonan ini secepat mungkin. Terima kasih.

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]:** Sila Yang Berhormat.

**8.15 mlm.**

**Menteri Kerja Raya [Datuk Seri Shaziman bin Abu Mansor]:** Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih diucapkan kepada Ahli Yang Berhormat dari Serdang yang amat prihatin dan sentiasa mengambil berat mengenai masalah yang ditimbulkan oleh penduduk di kawasan Yang Berhormat. Ahli Yang Berhormat dari Serdang kali ini telah membangkitkan mengenai isu keperluan pemasangan dan penyelenggaraan lampu jalan di sekitar kawasan pekan Bangi dan Bandar Baru Bangi Selangor. Kementerian Kerja Raya mengambil maklum bahawa Ahli Yang Berhormat telah mengemukakan permohonan ini kepada Jabatan Kerja Raya Daerah Hulu Langat. Namun sehingga kini ia tidak dapat dilaksanakan kerana masalah peruntukan sebagaimana Yang Berhormat katakan.

Oleh itu saya akan memberi penjelasan terhadap isu-isu Yang Berhormat bangkitkan. Tuan Yang di-Pertua, isu yang dibangkitkan oleh Ahli Yang Berhormat ialah mengenai permohonan untuk memasang lampu jalan di sepanjang Jalan Bangi iaitu dari persimpangan Universiti Kebangsaan Malaysia (UKM) hinggalah ke Pekan Bangi. Beliau juga membangkitkan isu lampu-lampu jalan yang tidak berfungsi dan gagal di selenggara di sekitar kawasan Bandar Baru Bangi, Selangor. Untuk maklumat Ahli Yang Berhormat, pertamanya di negara kita ini secara amnya terdapat tiga kategori jalan iaitu Jalan Persekutuan, Jalan Negeri dan Jalan Perbandaran.

Jalan Persekutuan termasuk lebuh raya berada di bidang kuasa Kerajaan Pusat iaitu menerusi seliaan agensi-agensi di bawah Kementerian Kerja Raya ataupun kementerian saya. Seperti Jabatan Kerja Raya (JKR) dan Lembaga Lebuh Raya Malaysia, Lembaga LLM. Manakala Jalan Negeri dan Jalan Perbandaran pula terletak di bawah bidang kuasa kerajaan negeri menerusi Unit Perancang Ekonomi Negeri (UPEN) dan pihak berkuasa tempatan (PBT). Namun demikian, sebagai agensi teknikal utama kerajaan, fungsi dan peranan Jabatan Kerja Raya adalah meliputi di semua peringkat hierarki iaitu peringkat Persekutuan, negeri mahupun daerah. Begitu pun, sumber peruntukan JKR melaksanakan sesuatu projek jalan itu mungkin berbeza di mana ia tertakluk kepada status atau kategori jalan-jalan berkenaan.

Bagi Jalan Persekutuan ianya dibiayai menerusi peruntukan Kerajaan Pusat menerusi Kementerian Kerja Raya. Manakala Jalan Negeri dan Perbandaran pula kebiasaannya dibiayai oleh kerajaan negeri menerusi peruntukan belanjawan negeri yang sedia ada. Ataupun

peruntukan *Malaysia Road Record Information System* (MARRIS) bagi tujuan penyelenggaraan jalan. Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, kedudukan dan fungsi JKR ini adalah selaras sebagaimana yang termaktub dalam perintah Menteri-Menteri Kerajaan Persekutuan 2/2008 yang dibuat di bawah Akta Fungsi-fungsi Menteri 1969. Manakala perkara 109(1)(B), Perlembagaan Persekutuan pula telah menetapkan pemberian geran tahunan Kerajaan Persekutuan kepada kerajaan negeri untuk tujuan penyelenggaraan jalan-jalan yang berdaftar di dalam sistem MARRIS.

Mengenai pemasangan lampu jalan di Jalan Persekutuan pula pelaksanaan skop ini dihadkan di lokasi-lokasi strategik dan berisiko kemalangan sahaja iaitu di persimpangan jalan, selekoh dan kawasan tumpuan ramai. Ini kerana cadangan pemasangan lampu di sepanjang Jalan Persekutuan dan lebuh raya akan melibatkan kos yang sangat tinggi. Oleh itu faktor analisa kos faedah projek perlu diambil kira secara keseluruhan semasa proses mereka bentuk sesuatu jalan itu. Ia bagi memastikan kerajaan memperolehi nilai terbaik untuk wang, *best value for money* daripada setiap peruntukan yang telah dibelanjakan. Manakala untuk jalan-jalan negeri dan perbandaran pula pemasangan dan penyelenggaraan lampu jalan adalah tertakluk di bawah pertimbangan dan budi bicara kerajaan negeri dan pihak berkuasa tempatan masing-masing.

Tuan Yang di-Pertua, untuk maklumat Ahli Yang Berhormat dan Ahli-Ahli Yang Berhormat yang lain. Berdasarkan semakan yang telah dibuat oleh kementerian ini, jalan-jalan yang dimaksudkan oleh Yang Berhormat daripada Serdang itu ialah berstatus Jalan Negeri. Iaitu merujuk kepada jalan dari persimpangan UKM ke pekan Bangi, manakala jalan di kawasan Bandar Baru Bangi pula ialah Jalan Perbandaran dan terletak di bawah bidang pihak berkuasa tempatan iaitu Majlis Perbandaran Kajang (MPKJ). Oleh itu Yang Berhormat, jalan-jalan tersebut wajar di selenggara menerusi peruntukan kerajaan negeri ataupun peruntukan MARRIS. Walaupun begitu, JKR Selangor sebagai agensi teknikal kerajaan bersedia melaksana projek-projek berkenaan yang sememangnya akan memberi manfaat kepada orang ramai. Jika menerima peruntukan daripada Kerajaan Negeri Selangor ataupun MARRIS.

#### ■ 2020

Tuan Yang di-Pertua, sebenarnya saya amat terkejut kerana isu yang dibawa oleh Ahli Yang Berhormat ini terletak di bawah tanggungjawab kerajaan negeri. Mengapakah ia perlu dibawa ke Dewan yang mulia ini? Adakah Ahli Yang Berhormat ini sedar atau sengaja tidak mengambil tahu bahawa isu jalan negeri ini di bawah bidang kuasa dan portfolio Exco Infrastruktur Kemudahan Awam Negeri Selangor iaitu Yang Berhormat Menteri Besar sendiri yang merangkap Ahli Parlimen Bandar Tun Razak ataupun Yang Berhormat ini pura-pura buat tidak tahu. Saya pun tidak berapa yakin sama ada dia hendak menjelaskan lagi kepada orang ramai, menunjukkan kepincangan kepimpinan Kerajaan Negeri Selangor yang ada pada hari ini. *[Disorak]*

Ataupun parti Yang Berhormat tidak berkenan dengan Menteri Besar yang ada di negeri Selangor pada hari ini. Itu Yang Berhormat sendirilah boleh jawab. Sekali gus Yang Berhormat bersetuju bahawa Kerajaan Negeri Selangor hari ini telah gagal membela dan memperjuangkan nasib rakyat tetapi lebih banyak menghabiskan masa dengan berpolitik sahaja. Lihatlah isu-isu Kerajaan Negeri Selangor pada hari ini seperti krisis pengurusan air, isu kutipan sampah dan Yang Berhormat sendiri baru sahaja menghentam dan mengatakan pentadbiran Kerajaan Negeri Selangor...

**Puan Teresa Kok Suh Sim [Seputeh]:** Ini semua ceramah politiklah.

**Datuk Seri Shaziman bin Abu Mansor:** ...Kerana gagal menguruskan infrastruktur asas iaitu lampu jalan awam. Sekali lagi sebagai negeri termaju dan dikatakan salah satu destinasi pelaburan utama di negara ini, sebagaimana yang sering dilaung-laungkan oleh Kerajaan Pakatan Rakyat, negeri Selangor sepatutnya tidak berhadapan masalah untuk memberi perkhidmatan asas kepada rakyatnya seperti isu pemasangan dan penyelenggaraan lampu jalan ini yang tidak pun melibatkan kos yang tinggi.

Adalah sesuatu yang amat mendukacitakan jika Kerajaan Negeri Selangor tidak mampu menanggung kos pemberian air percuma 20 meter padu kepada semua penduduk tanpa mengira pendapatan tetapi tidak pula berkemampuan untuk memasang dan menyelenggara lampu jalan dan perbandaran sedangkan ia juga merupakan kemudahan asas kepada rakyat. Kalau air boleh bagi percuma kepada orang kaya dan kepada orang miskin, tetapi lampu jalan sebanyak RM200,000 pun tidak boleh bayar. Macam mana ini? *[Dewan riuh]* Malahan ada juga saya terdengar...

**Puan Teresa Kok Suh Sim [Seputeh]:** Hey!

**Datuk Seri Shaziman bin Abu Mansor:** Hey, duduk. Tidak boleh masuk campur! Hey, duduk! *It's my floor.* Duduk!

**Puan Teresa Kok Suh Sim [Seputeh]:** Tuan Yang di-Pertua, yang rakyat negeri Selangor bayar 25% cukai kepada Kerajaan Pusatlah.

**Datuk Seri Shaziman bin Abu Mansor:** Telinga sakitkah? Telinga sakitkah? Duduklah! Duduk!

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]:** Yang Berhormat.

**Puan Teresa Kok Suh Sim [Seputeh]:** Ini yang kerja khianat tidak bertanggungjawab!

**Datuk Seri Shaziman bin Abu Mansor:** Duduklah. Duduklah! Hey, langgar peraturan. Telinga sakitkah?

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]:** Yang Berhormat, tidak boleh, Yang Berhormat.

**Datuk Seri Shaziman bin Abu Mansor:** Malahan juga, malahan juga ada saya terdengar terdapat pihak berkuasa tempatan dan agensi kerajaan negeri di Selangor yang tidak

menjelaskan bil tunggakan utiliti mereka sehingga memberi kesan kepada pengguna sebagai *end use*nya pada hari ini sebagaimana Yang Berhormat katakan tadi.

Tuan Yang di-Pertua, negeri Selangor merupakan antara negeri yang menerima geran peruntukan tertinggi MARRIS pada hari ini. Adalah lebih baik jika Yang Berhormat sendiri turun ke padang dan menyiasat ke manakah peruntukan MARRIS ini dibelanjakan oleh kerajaan negeri. Bertanyalah bagaimana mereka agihkan antara Kementerian Kerja Raya, pihak berkuasa tempatan ataupun hanya pihak berkuasa tempatan tertentu sahaja yang dapat peruntukan. Yang lain itu dapat sedikit dan sebagainya. Yang Berhormat siasatlah dahulu.

Akhir sekali saya secara peribadi amat menghormati Yang Berhormat sebagai seorang ahli politik yang mewakili generasi muda iaitu berpendidikan tinggi dan lantang bersuara di Parlimen. Akan tetapi Yang Berhormat, sepatutnya sedar dan tidak membuta tuli menuduh Kerajaan Pusat mengabaikan tanggungjawabnya. Gunakanlah saluran yang sesuai dengan bahasa yang bersopan untuk membangkitkan sesuatu isu itu. Janganlah kita hanya pandai mencari kesalahan dan keburukan orang lain. Ibarat kata pepatah, '*seperti meludah ke langit, akhirnya jatuh tertimpa ke muka sendiri*' Sekian, terima kasih.

#### **Perbelanjaan Lawatan Perdana Menteri Ke Eropah dan Amerika Syarikat**

**8.25 mlm.**

**Puan Teresa Kok Suh Sim [Seputeh]:** Ini, semua dengar. Semua dengar.

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]:** Tunggu, Yang Berhormat. Yang Berhormat, tunggu Yang Berhormat.

**Puan Teresa Kok Suh Sim [Seputeh]:** Ya, saya ikut.

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]:** Dengar saya dahulu, Yang Berhormat. Dengar saya dahulu. Yang Berhormat, di bawah Peraturan Mesyuarat 16 ini tidak ada pencelahan Yang Berhormat ya. Sila Yang Berhormat Seputeh.

**Puan Teresa Kok Suh Sim [Seputeh]:** Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Jawapan Parlimen yang diberikan oleh Menteri di Jabatan Perdana Menteri kepada saya yang bertarikh 12 Jun 2012 berkenaan dengan perbelanjaan sempena lawatan Perdana Menteri ke Eropah dan Amerika Syarikat pada 13 Mei 2012 hingga 25 Mei 2012 adalah tidak lengkap dan faktanya adalah mencurigakan. Dalam jawapan Parlimen tersebut, Perdana Menteri dikatakan berada di London pada 13 Mei 2012 hingga 15 Mei 2012. Selepas itu beliau berada di New York daripada 16 Mei 2012 hingga 18 Mei 2012 dan meneruskan lawatan peribadinya di Washington pada 19 Mei 2012 hingga 24 Mei 2012.

Menurut jawapan Parlimen tersebut, Perdana Menteri hanya menyertai dua program rasmi iaitu lawatan kerja untuk menghadiri jemputan Majlis Resepsi yang dihoskan oleh Putera Charles di London yang membelanjakan RM849,175.33 dan lawatan kerja untuk menghadiri mesyuarat *Global Science and Innovation Advisory Council* di New York yang membelanjakan

RM1,606,402.75. Kedua-dua program tersebut adalah tidak penting bagi Perdana Menteri. Bukankah lawatan tersebut membazirkan dana pembayar cukai dan masa bagi beliau. Bukankah lawatan yang mempunyai program lawatan kerja yang begitu kurang ini menunjukkan bahawa Perdana Menteri sebenarnya pergi ke London, New York, Washington dan Milan untuk bercuti? Jawapan Parlimen berkenaan juga menyatakan bahawa kerajaan membelanjakan sebanyak RM452,985.74 untuk pegawai Perdana Menteri yang mengiringi lawatan peribadinya ke Washington.

Walau bagaimanapun, mengikut semakan saya terhadap laluan penerbangan Perdana Menteri dalam laman web [www.flightradar24.com/2012-05-20/03:22/NAA](http://www.flightradar24.com/2012-05-20/03:22/NAA), saya mendapati pesawat rasmi kerajaan 9M-NAA telah pergi dari Washington ke Milan pada 20 Mei 2012. Pesawat pekerjaan tersebut berada di Milan selama empat hari dan kemudiannya ke Dubai pada 24 Mei 2012 sebelum kembali ke tanah air pada 25 Mei 2012.

Tuan Yang di-Pertua, kenapakah jawapan Parlimen tersebut tidak menyebut tentang lawatan Perdana Menteri dan pegawainya ke Milan? Rakyat berhak untuk dimaklumkan kerana lawatan ini menggunakan pesawat rasmi kerajaan. Jadi bukannya jawapan Parlimen ini memesongkan Dewan? Di sini saya ingin meminta Perdana Menteri memberitahu Dewan yang mulia ini tentang isu-isu tersebut.

- (i) Apakah pecahan perbelanjaan sebanyak RM452,985.75 yang digunakan oleh pegawai yang mengiringi lawatan peribadi Perdana Menteri di Washington? Apakah pegawai-pegawai ini mengikut Perdana Menteri untuk pergi ke Milan?
- (ii) Siapa pegawai yang mengiringi Perdana Menteri dalam lawatan peribadinya? Siapakah yang membiayai perbelanjaan lawatan mereka di Milan dan Dubai?
- (iii) Berapakah pesawat rasmi yang digunakan oleh Perdana Menteri dan Yang di-Pertuan Agong selain 9M-NAA? Apakah justifikasi bagi Perdana Menteri untuk menggunakan pesawat rasmi kerajaan untuk membuat lawatan peribadi?

Memandangkan jawapan Parlimen mengenai lawatan Perdana Menteri ini telah kelihatan memesongkan Dewan, saya menyeru Perdana Menteri boleh memberikan jawapan yang jujur berkenaan dengan lawatannya pada Mei 2012 ini. Sekian, terima kasih.

**8.29 mlm.**

**Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri [Datuk Liew Vui Keong]:** Dengar ya. Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat, Majlis Resepsi yang dihoskan oleh Putera Charles di Oxford, bukan London. Di Oxford, United Kingdom adalah bersempena dengan penganugerahan Piagam Diraja oleh Baginda Ratu Elizabeth Kedua kepada Pusat Pengajian Islam Oxford (OCIS). Jemputan ini merupakan satu pengiktirafan dan juga

penghormatan tertinggi kepada Yang Amat Berhormat Perdana Menteri yang merupakan ahli majlis tertinggi OCIS dan juga Malaysia yang telah memberikan sumbangan aktif kepada perkembangan dan juga kemajuan pusat tersebut.

■2030

Secara tidak langsung ia telah menonjolkan imej sebenar Islam dan kejayaan Malaysia sebagai sebuah negara Islam yang progresif dan moden. Lawatan kerja Yang Amat Berhormat Perdana Menteri ke New York pula adalah bagi mempengerusikan Mesyuarat Kedua Majlis Penasihat Sains dan Inovasi Global (GSAIC) yang dianggotai oleh 64 wakil daripada Kerajaan Malaysia, pemenang Industri Global, pemenang Anugerah Nobel dan pakar saintis antarabangsa. Mesyuarat tersebut telah menyaksikan sebanyak lima memorandum persefahaman ataupun *memorandum of understanding* telah ditandatangani secara langsung akan dapat meningkatkan kerjasama pintar dan pelaburan di negara kita.

Yang Amat Berhormat Perdana Menteri juga telah berjumpa dengan para pelabur melalui Mesyuarat Meja Bulat dan menerima kunjungan hormat oleh tokoh-tokoh korporat ke atas Yang Amat Berhormat Perdana Menteri semasa lawatan kerja berkenaan. Sehubungan dengan itu, tidak timbul soal pembaziran bagi Yang Amat Berhormat Perdana Menteri mengadakan lawatan kerja ke negara-negara yang disebutkan.

Tuan Yang di-Pertua di dalam usaha kepimpinan, kerajaan melaksanakan pelbagai transformasi bagi meningkatkan pertubuhan dan membawa Malaysia ke tahap negara berpendapatan tinggi menjelang 2020. Tidak dapat dan tidak ia menuntut komitmen yang tinggi dan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri telah bekerja tanpa mengira waktu... [Tepuk] Sehubungan dengan itu, sebagaimana kelayakan beliau Yang Amat Berhormat Perdana Menteri telah mengambil bercuti ke luar negara setelah lawatan kerja rasmi beliau berakhir.

Bagi tujuan ini Yang Amat Berhormat Perdana Menteri telah memilih untuk mengadakan lawatan peribadi ke Washington. Rancangan asal adalah bagi lawatan peribadi berkenaan bermula 18 sehingga 25 Mei 2012. Untuk tujuan itu Jabatan Perdana Menteri telah membuat anggaran sebanyak RM452,985.75 bagi menanggung kos para pegawai kerajaan yang disyaratkan mengiringi Yang Amat Berhormat Perdana Menteri sebagaimana jawapan kepada soalan lisan Yang Berhormat Seputeh pada 12 Jun 2012.

Walau bagaimanapun, Yang Amat Berhormat Perdana Menteri telah memutuskan untuk membuat lawatan peribadi ke Milan bermula 20 hingga 24 Mei 2012. Perubahan ini telah menyebabkan berlaku isu penyelarasan laporan lawatan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri di peringkat pentadbiran dan kewangan yang mana yang telah tidak dimasukkan semasa menjawab soalan yang dikemukakan.

Tuan Yang di-Pertua untuk makluman Ahli Yang Berhormat jumlah RM452,985.75 adalah merupakan anggaran yang dibuat oleh Jabatan Perdana Menteri bagi menampung lawatan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri ke Washington memandangkan semasa jawapan disediakan para pegawai kerajaan yang telah ditugaskan mengiringi dan pihak

Kedutaan Malaysia di Washington masih belum mengemukakan tuntutan sebenar. Pecahan anggaran RM452,985.75 yang dibuat adalah meliputi kos tambang, kapal tambang, elaun makan, bayaran hotel, sewa kenderaan, kemudahan telekomunikasi, dobi, *tips*, kerugian tukaran mata wang asing dan juga keraian.

Walau bagaimanapun, jumlah perbelanjaan sebenar terkini bagi lawatan peribadi Yang Amat Berhormat Perdana Menteri ke Washington adalah RM273,799.57. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat walaupun lawatan ke Washington merupakan lawatan peribadi Yang Amat Berhormat Perdana Menteri secara tidak rasmi telah mengadakan perjumpaan dengan pegawai tertinggi jabatan negara dan tokoh-tokoh politik Amerika Syarikat. Yang Amat Berhormat Perdana Menteri juga mengadakan pertemuan dengan para pelabur yang berpotensi untuk melabur di negara kita ini.

Sebagaimana aturan biasa yang diamalkan sebelum ini, pegawai kerajaan yang diarahkan bagi mengiringi lawatan peribadi Yang Amat Berhormat Perdana Menteri ditetapkan pada jumlah yang paling minima yang bersesuaian meliputi juruiring polis, pegawai peribadi, doktor dan pegawai keselamatan yang mana segala perbelanjaan mereka ditanggung oleh kerajaan kerana tugas rasmi. Peruntukan bagi menanggung perbelanjaan ini adalah seperti yang ditetapkan seperti Pekeliling Perbendaharaan, Bil.3, Tahun 2003.

Berhubung pertanyaan Yang Berhormat Perdana Menteri Seputeh tentang lawatan di Dubai, adalah dimaklumkan bahawa Yang Amat Berhormat Perdana Menteri tidak membuat lawatan rasmi mahupun lawatan peribadi ke Dubai kerana pesawat eksekutif kerajaan yang membawa Yang Amat Berhormat Perdana Menteri sebenarnya singgah di Dubai untuk tujuan transit dan *refueling* sahaja. Jadi Yang Berhormat Seputeh *better check your facts*.

Tuan Yang di-Pertua untuk makluman Ahli Yang Berhormat pada masa ini terdapat lapan buah pesawat yang disediakan oleh kerajaan sebagai pesawat-pesawat eksekutif kerajaan untuk kegunaan Duli Yang Maha Mulia Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong, Yang Amat Berhormat Perdana Menteri dan Yang Amat Berhormat Timbalan Perdana Menteri. Tertakluk kepada syarat-syarat yang ditetapkan oleh kerajaan, pesawat-pesawat ini juga boleh diluluskan untuk kegunaan Duli Yang Maha Mulia Sultan-sultan dan Tuan Yang Terutama Yang di-Pertuan Negeri, Yang Berhormat Menteri-menteri dan Timbalan-timbalan Menteri, tetamu-tetamu Kerajaan Persekutuan dari negara asing, pegawai-pegawai kanan kerajaan serta orang-orang kenamaan.

Sebagaimana Ahli Yang Berhormat sedia maklum walaupun Yang Amat Berhormat Perdana Menteri sedang bercuti dia tidak memutuskan tugas dan tanggungjawab jawatan beliau sebagai Perdana Menteri Malaysia. Sehubungan dengan itu adalah tidak wajar sekiranya ada pihak yang berpandangan bahawa isu keselamatan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri harus diketepikan kerana semata-mata beliau sedang bercuti. Atas dasar keselamatan juga kepentingan negara maka persoalan kelulusan kerajaan bagi Yang Amat Berhormat Perdana Menteri menggunakan pesawat eksekutif kerajaan semasa mengadakan lawatan

peribadi yang dibangkitkan oleh Ahli Yang Berhormat tidak seharusnya timbul. Sekian, terima kasih.

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]:** Terima kasih. Yang Berhormat Sri Gading. Ringkas sahaja Yang Berhormat.

**8.38 mlm.**

**Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz [Sri Gading]:** Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua. Di akhir persidangan kita kali ini saya bagi pihak sahabat-sahabat Ahli-ahli Yang Berhormat BNBBB mengucapkan setinggi-tinggi penghargaan terima kasih dan syabas atas kegigihan Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat Timbalan-timbalan Yang di-Pertua, pegawai-pegawai dan kakitangan Parlimen, pegawai-pegawai kerajaan, pihak wartawan dan media massa, anggota keselamatan dan pihak-pihak yang telah pun bertungkus-lumus siang dan malam bekerja bagi menjayakan persidangan ini, termasuk anggota-anggota yang bekerja di kantin. Saya bagi pihak BNBBB mengucapkan setinggi-tinggi penghargaan dan terima kasih di atas budi baik sehingga lancar persidangan kita pada kali ini. Terima kasih, dan terima kasih... *[Tepuk]*

**Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]:** Terima kasih Yang Berhormat. Ahli-ahli Yang Berhormat Sidang Mesyuarat Kedua Penggal Kelima Parlimen Ke-12 telah berlangsung selama 12 hari, mulai daripada 11 Jun 2012 sehingga 28 Jun 2012. Saya bagi pihak Tuan Yang di-Pertua Dewan Rakyat ingin merakamkan ucapan setinggi-tinggi terima kasih kepada semua Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah memberi kerjasama bagi membolehkan perjalanan Majlis Mesyuarat dapat disempurnakan. Saya juga mengambil kesempatan ini mengucapkan terima kasih dan penghargaan kepada semua pegawai-pegawai kerajaan, pegawai-pegawai Parlimen Malaysia, wakil media massa serta semua pihak yang turut terlibat dalam pengendalian urusan Majlis Mesyuarat sepanjang tempoh Dewan kali ini bersidang. Akhir kata saya ucapkan selamat pulang, selamat sampai ke destinasi masing-masing. Ahli-ahli Yang Berhormat Mesyuarat Dewan pada hari ini ditangguhkan hingga ke suatu tarikh yang tidak ditetapkan.

***Dewan ditangguhkan pada pukul 8.40 malam.***